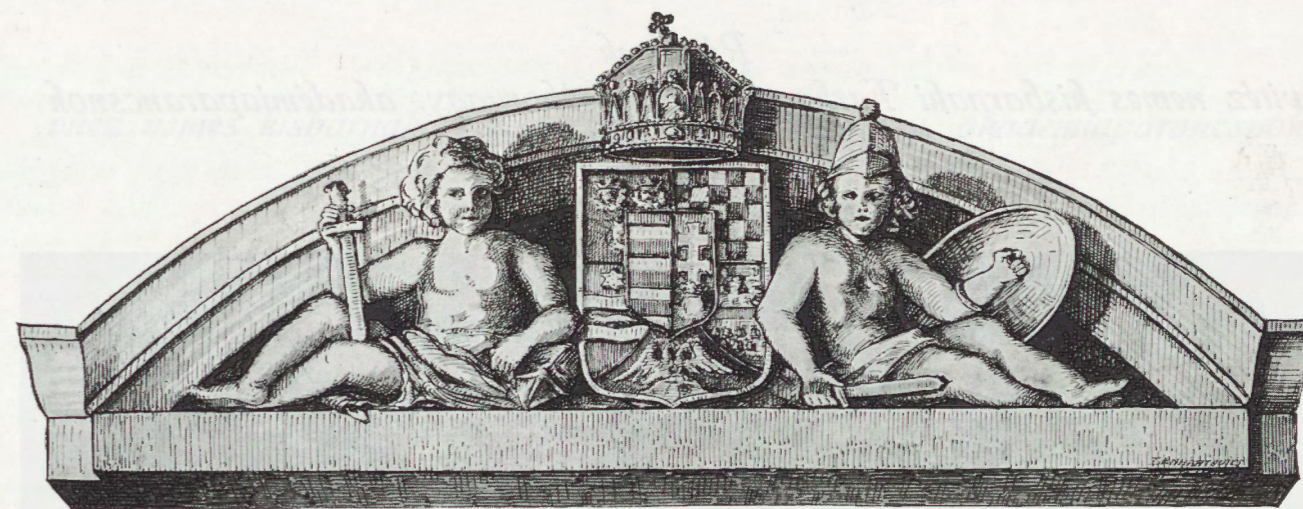

1
9
4
3

LUDOVIKÁS ÉVKÖNYV

• HISEK EGY ISTENBEN •
• HISEK EGY HAZÁBAN •
• HISEK EGY ISTENI-ÖRÖK JGALSÁGBAN •
• HISEK MAGYARORSZÁG FELTÁMADÁSÁBAN •
• AMEN •

LUDOVIKÁS ÉVKÖNYV

A. M. KIR. HONVÉD «LUDOVIKA» AKADÉMIA ZRÍNYI-KÖRÉNEK ÉVKÖNYVE

XXI. ÉVFOLYAM

BUDAPEST, 1944. JÚLIUS

*Emlékezés nélkül mi volnál te, oh szív?
Beszédes húrjától megfosztatott hárfa.
(Tompa Mihály: Falusi órák.)*

BÚCSÚZUNK VITÉZ NEMES KISBARNAKI FARKAS FERENC ALTÁBORNAGYTÓL, A „LUDOVIKA” AKADÉMIA VOLT PARANCSNOKÁTÓL

Írta: SÁSKA ELEMÉR vk. ezredes, a „Ludovika” akadémia parancsnoka.

Öt súlyos és emlékezetes történelmi esztendőn át volt a „Ludovika” akadémia parancsnoka *vitész nemes kisbarnaki FARKAS FERENC altábornagy*. Az ősi Alma Mater sok vihart látott százados falai szeretettel ölelték magukhoz az akadémia egykori kiváló növendékét, aki a ludovikás szellem hódító erejével jött, hogy ennek a szellemnek a nevében nevelje katonává a kezeire bízott magyar ifjúságot.

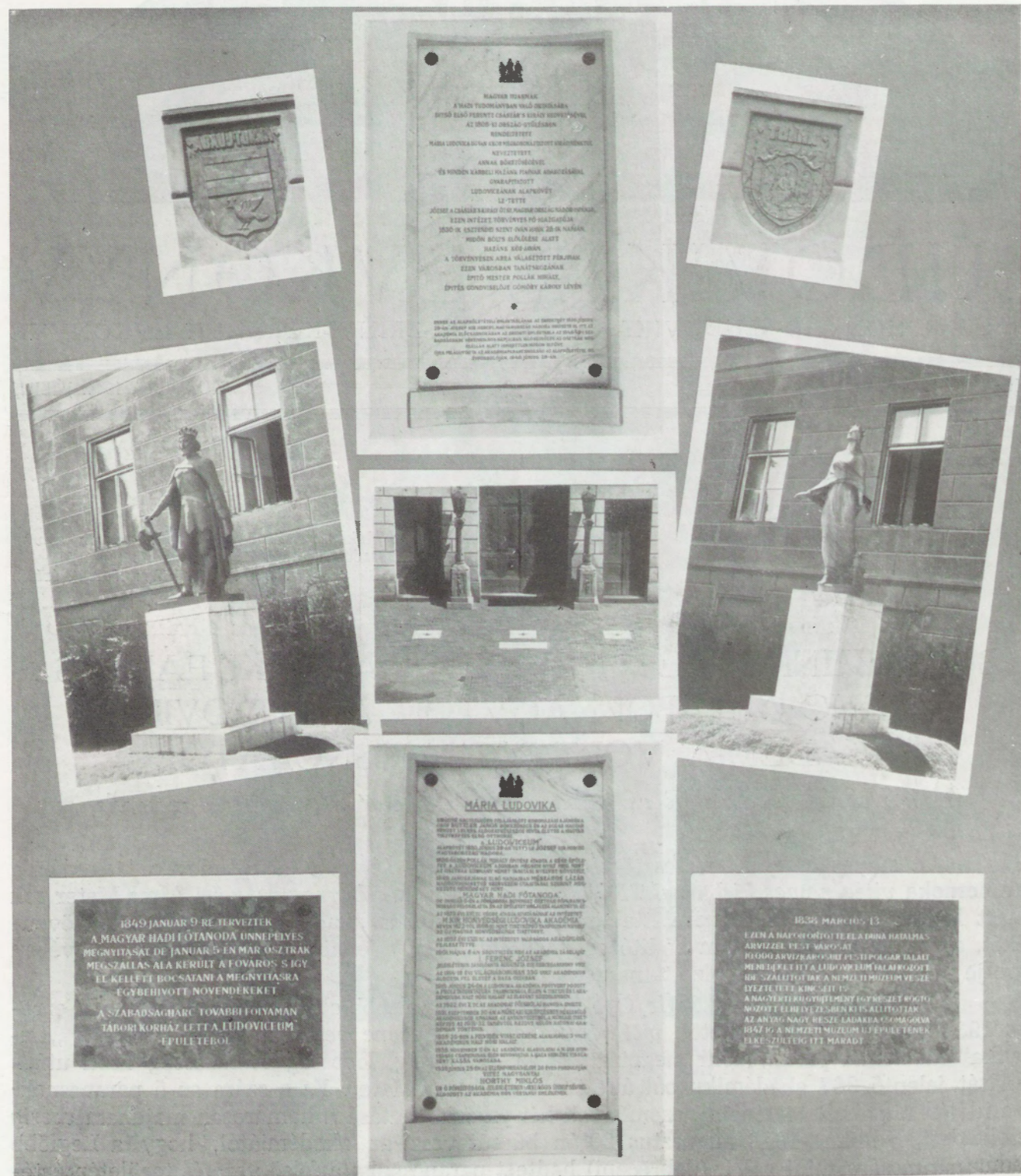
Amikor a Kormányzó Úr Ő Főméltósága legfelsőbb elhatározásából mint vk. ezredes 1938 október 1-én elődjétől, *vitész Szombathelyi Ferenc vezérőrnagytól* átvette a „Ludovika” akadémia parancsnoki megbízását, a gyalogság, lovasság és tüzérség tiszti utánpótlását jelentő 367 akadémikusból állott az ősi Alma Mater. Ez a szám az ő parancsnoklása idején kialakult történelmi események kényszerítő hatására hamarosan majdnem ezerig emelkedett, s mikor 1943 augusztus 20-án búcsút vesz az akadémiától, hogy a Legfőbb Hadúr parancsára mint a VI. (debreceni) hadtest parancsnoka a felső vezetés területén értékesítse nagyszerű katonai pályafutásának értékes tapasztalatait, — az újonnan megszervezett gyors fegyvernemmel együtt kerekén 10 csapatnem számára képezi ki a „Ludovika” akadémia az eljövendő honvéd tisztikart.

*Vitéz nemes kisbarnaki FARKAS FERENC altábornagy,
a „Ludovika” akadémia parancsnoka 1938-tól 1943-ig.
(Foto Orelly felvétele.)*

Részletek
vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy, akadémiaparancsnok
alkotásaiból.

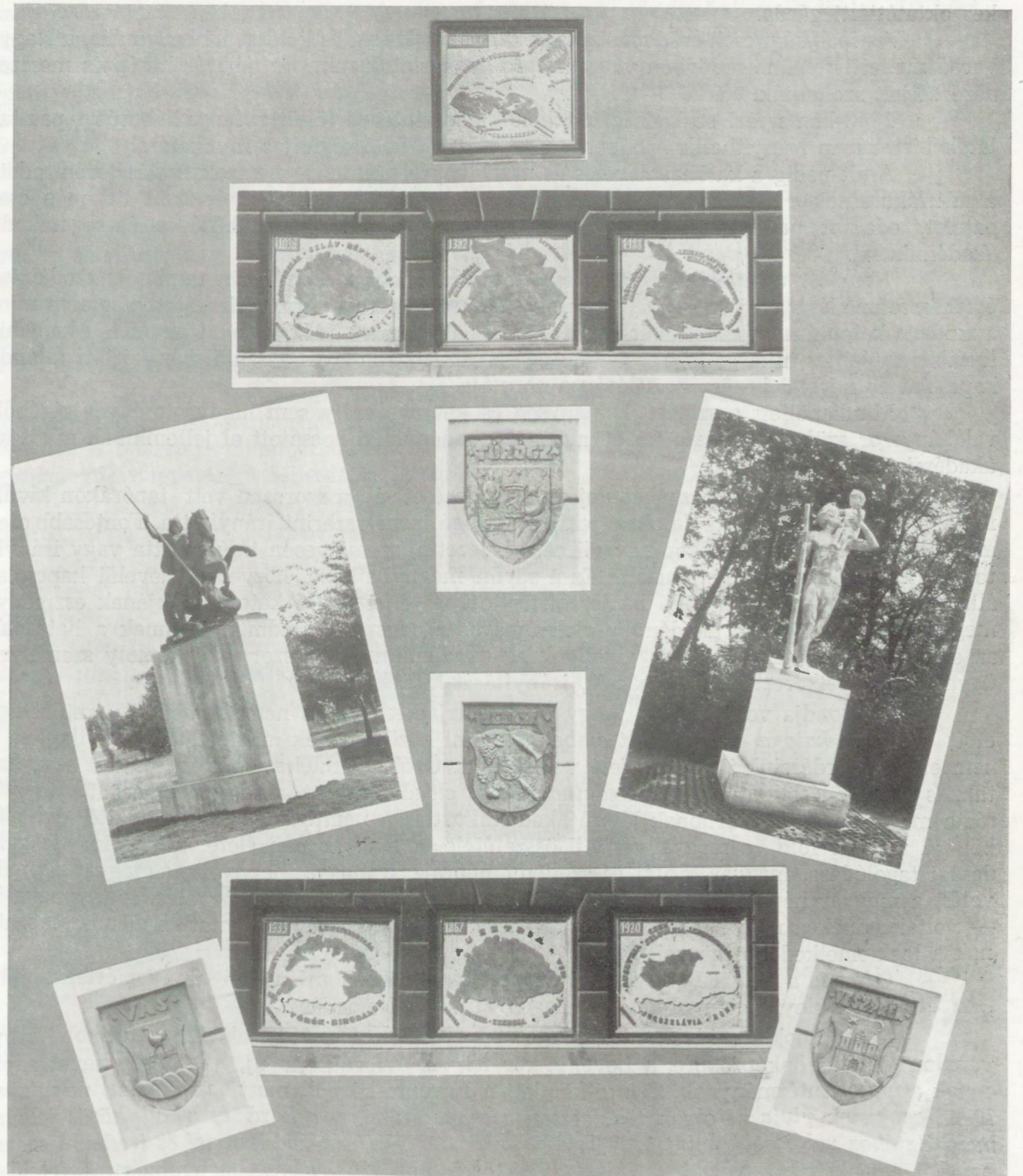
I.

Felül: két vármegye-címer között az alapító okmány emléktáblája. — Középen: balra Szent László, jobbra Szent Borbála szobra, a kettő között az 1852-ben kivégzett 3 vértanú emléktáblája. — Alul: balra az 1849-es események, jobbra az 1838-i pesti árvíz emléktáblája, középen az akadémia főbb történelmi eseményeit megörökítő emléktábla.

Részletek
vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy, akadémiaparancsnok
alkotásaiból.

II.

Felül és alul: a 7 történelmi márványtérkép. — Középen és alul: 4 vármegye-címer. — Középen: balra Szent György, jobbra Szent Kristóf szobra.

Ezeket a mélyreható szervezési változásokat nyomon kellett követnie a kiképzés teljes átszervezésének is. A mindjobban növekedő háborús követelmények az eddigieknél is katonásabb, szakszerűbb és sokoldalúbb kiképzést kívántak. A katonai mesterségbe való tökéletes elmélyülést szolgálta az új parancsnok minden intézkedése. Az összes gyalogsági könnyű és nehéz tüzfegyvereket, amelyeknek egyrészével eddig csak a csapatnál, különböző tanfolyamokon ismerkedett meg a fiatal csapattiszt, ezentúl az akadémián oktatta a lelkes oktatóniszti gárda.

Az ipolysági cseh erődvonal megtekintése, a kassai és kolozsvári bevonulás, a Nagyvárad melletti román erődvonal végrehajtott gyakorlatok mind a háborús kiképzés messzenéző céljait szolgálták.

1942-ben nyári szabadságát a keleti hadszíntéren töltötte, hogy háborús tapasztalatok birtokában irányíthassa a háborús tisztképzés felelősségteljes munkáját.

Amit pedig a katonai nevelés és ezzel kapcsolatban a nemzetnevelés terén adott akadémikusainak e történelmi lustrum folyamán, annak kincset érő értékeit itthon a csapatélet, odakint pedig a kemény harcok sodrában kamatoztatják hűség és ragaszkodó akadémikusai.

Nevelési irányelvei a tökéletes katona, az egész ember s a talpig úr csodálatos értékösszefonódását tárják ámuló szemünk elé. Akadémikusai parancsait kötetbefoglalva mint a modern katonai nevelés kézikönyvét forgathatják minden idők katonai nevelői. Akadémikusaink szüleihez intézett *körleveleinek* egész sora az iskola és a szülői ház közötti állandó kapcsolat és nevelői közösség valóságos normája.

Mindamellet a szigorú keménység és katonás erély sem hiányzott egyéniségéből, valahányszor szükség volt rá. Öt év alatt 72 akadémikust bocsátott el jellemhibák miatt az akadémiai nevelésből.

Az akadémikusok szabadidejének rendezését és a szoroson vett tanórákon kívüli foglalkoztatásukat nagy távlatokba tekintő, átfogó tervek szerint irányította. Fontosabb események kapcsán, vagy amikor nevelői célzat vezette, személyesen tájékoztatta vagy irányította a helyes útra akadémikusait. Ez a sűrűn megnyilatkozó, közvetlen nevelői kapcsolat állandó és mindinkább fejlődő hatást biztosított a teljesértékű katona alakjának eszményi megmintázására törekvő akadémikusok számára. A legszebb eredménye ennek a hatásnak az a fenntartás nélküli bizalom, amellyel az akadémikusok sokszor igen komoly személyes ügyeikben is felkeresték és tanácsát, irányítását kérték.

De gondja volt arra is, hogy a tisztisarjadék mint a nemzet leendő vezetőrétege előtt a *harcos katona és a művelt ember* fogalmi közösségének megfelelően megvilágítsa a nemzeti sorskérdéseink tisztázása felé vezető utat. Örökké emlékezetünkben marad az a hatalmas érdeklődést keltett *magyarságtudományi előadásorozat*, amely megmozgatta és felrázta még a legkönyösebbnek látszó akadémikust is a nemtörődömség erőtlenítő légköréből. A magyar föld, a magyarság faji összetétele, a magyar nép élete, társadalmi és gazdasági tagolódása, magyar tárgyi és szellemi néprajz, a magyar népnyelv, a magyar népművelés, a magyar népdal, népi művelődés és nemzetnevelés, katonai nevelés és népnevelés — voltak ennek a nagyértékű, és a csapattiszt számára szinte pótolhatatlan előadásorozatnak a legkiemelkedőbb tárgyai.

Ő maga a Vitézi Rend Zrínyi-Csoportjainak 1943 május 1-i ünnepi értekezletén „Az örökifjú Zrínyi” címmel tartott magas színvonalú előadást.

Parancsnoklása idején ünnepelte 20 éves fennállását az akadémia főiskolai színvonalon működő önképzőköre, a Levente-kör is. Az évfordulóra új, kifejezőbb nevet adott ennek a fontos intézménynek. *Zrínyi-kör* lett a Levente-körből, mert „*történelmi nagyjaink közül senkisé ismertem ki olyan tökéletesen a maga számára a kard és a toll közös jelképi használatához való jogot, mint gróf Zrínyi Miklós, a XVII. század katonai és irodalmi szempontból egyaránt legnagyobb magyarja.*” A történelmi idők követelményeinek megfelelően s a katonás nevelés kiegészítése érdekében a második decennium végén a nemzetvédelmi, műszaki (rádió- és fényképész-) csoporttal növelte a Zrínyi-kör csoportjainak számát.

A *testnevelés* korszerűsítése, a katonai küzdő sportok fejlesztése kapcsán jelentős újításokkal segítette elő a tisztképzés testnevelési céljait. A volóci és tiszaborkúti sítáborok — amelyek mindegyikén személyesen is résztvett — emlékezetes állomásai ennek az átfogó testnevelési programnak.

Amit pedig mindezekfelett az *akadémia hagyományainak erőteljes továbbfejlesztése* terén véghezvitt, az alkotókészség és történelmi tudat valóságos mintája. 5 új szobor, 3 szobormásolat, 2 új dombormű, 3 domborműmásolat, 5 történelmi emléktábla, 10 hősi emléktábla, 7 márványbavésott történelmi térkép (a római Via dell' Impero márványtábláinak a mintájára), 44 vármegyecímer, végül egész sor katonai sportvándordíj, — mind-megannyi iparművészeti remekmű — hirdeti *vitéz nemes kisbarnaki FARKAS FERENC* altábornagynak a hagyományok alakító és fenntartó erejébe vetett rendíthetetlen hitét. Az 1896-tól 1938-ig eltelt 42 év alatt mindössze 18 emlékmű díszítette az akadémia parkját és épületeit, az Ő ötesztendő parancsnoklása idején viszont több, mint kétszerannyi új emlékmű létesült és szolgálta a hagyományok ápolásának határtalan erőt biztosító gondolatát.

A parkban egyébként 5000 új facsemetét ültetett el, több „erdei iskolát” létesített, és felállította a meteorológiai állomást. Nagyarányú építkezések (az új kórház, a gyorsosztály épülete, több gépkocsiszín, istállók stb.) hirdetik alkotó géniuszát.

Az *akadémia múzeuma* gondoskodásának egyik legkiemelkedőbb tárgya volt. Előkelő vendégeinket minden alkalommal ide kalauzolta először, és büszkén mutatott rá a ludovikás szellem képekben, szobrokban és különböző emléktárgyakban őrzött hagyományaira.

Az akadémia tantermeit hadtörténelmi nagyjainkról nevezte el, s elhelyeztette bennük a névadó hősök dombormű-képmását. Nagyarányú történelmi festmények (a kassai bevonulás, a ludovikás ellenforradalom 20 éves évfordulójának ünnepe) megrendelésével a hagyományok nagyarányú fejlesztését szolgálta.

A *ludovikás találkozók* alkalmával évről-évre a legnagyobb szeretettel várta és fogadta az Alma Mater dísztermében az emlékezésre egybegyűlt régi ludovikásokat.

Ennyi alkotómunka, ennyi hit és lelkesedés, ennyi mélyreható nevelői érték hordozója nyugodt lelkiismerettel mondhatta az 1943 augusztus 20-i lélekemelő *hadnagyavatási ünnepélyen*:

„*Olyan fiatal harcosokra van most szükség, akik tudnak lelkesedni a hazáért, akik tudnak hallgatagon szenvedni, áldozatokat hozni, becsülettel élni és halni, ha kell; akik rendületlenül hisznek és bíznak a győzelemben, és a maguk nemzeti öntudatát, bizalmát szórják szét a gyengék, a kételkedők közé.*”

Magas előjáróinkat s az akadémia tisztikarát, előkelő vendégeinket s az ifjú hadnagyok rokonságát, a kemény katonaélet sodrába induló hálás és ragaszkodó akadémikusait egyaránt megragadta az a fenséges szárnyalású, lélekbemarkoló *búcsúbeszéd*, amelyet a felejthetetlenül szép és örökké emlékezetes hadnagyavatáson mondott. Ötévi parancsnoklása alatt ez a *hetedik avatás* volt talán a legszebb, de legértékesebb gyöngyszeme feltétlenül ez az örök emberit, a mindenekfelettvaló magyart s a példamutató katonát egygyéforrasztó gondolatsor volt:

„*A ti búcsútok az ősi intézettől az én számomra is személyes jelentőségű, mert öt-évi parancsnoklás után ma én is búcsúzom az Alma Mater meghitt légkörétől. A ti búcsútok az életbeindulók hitét, örömet és önbizalmát sugárzó lendület. Elöttetek az egész élet, ragyogó tiszti pályátok kezdete, melynek útjait a jó Istenen kívül ti építitek. Ifjú életetek telve van még titokzatos lehetőségekkel, ragyszerű munkaterületekkel; a végcél ott kell, hogy álljon mindnyájatok előtt: Becsületes munkával elérni a legtöbbet, amit katona elérhet!*”

Az én búcsúm a katonaember számára kijelölt és becsülettel befutott életpályának vége felé haladó fájdalmas búcsú a legszebb munkaterülettől.

Lélekben és gondolatban megegyezem, utoljára végigsimogatom ennek az ősi intézetnek minden zúgát, és azután a szemetek közé nézek. A ti felém ragyogó fiatal tekintetek töretlen fényéből merítek további munkámhoz erőt, lelkesedést és önbizalmat.

Most csak e százados falaktól búcsúzunk, mert van itt valami, amitől elbúcsúzni nem lehet. Ez az ősi, szép ludovikás szellem, amely ideláncol és lelkiileg összeköt mindnyájunkat, akkor is, ha testben már messze járunk és távozó lépteink zaját elnyeli az ittmaradtak vidám, gondtalan kacagása s az élet megállást, zökkenőt nem ismerő, kegyetlen ritmusa.

A mi sorsunk: emberek sorsa, tehát véges; de azok az eszmények, amelyeket itt hirdettünk és megvalósítani igyekeztünk: örökéletűek! Ezekért az eszményekért érdemes volt szolgálni. Ennek a nemes szolgálatnak örök vágyát most magunkkal visszük, és bárhol állunk a küzdelmes magyar életben, az ősi Alma Mater hűséges fiai maradunk mindhalálig!

Igen, ezeknek az eszményeknek: az örök magyar katonaeszménynek s a hagyományok ápolásában gyökeredző ludovikás szellemnek volt felejthetetlen hordozója vitéz nemes kisbarnaki FARKAS FERENC altábornagy.

És... ha úgy rendelné a sors, hogy ennek a végzettől terhes korszaknak romboló ereje ledöntené kőből, ércből és márványból készült alkotásait, arra mindig számíthat, hogy alárendeltjeinek, munkatársainak és utódjainak mélységes tisztelete, s az a kővel, érccel, márvánnyal föl nem mérhető szellem, amely egyéniségéből őt kemény történelmi esztendő folyamán mint az élő vizek forrása áradt az ősi falak között munkálkodókra, — a legtragikusabb pusztulás után is megmarad, s utódjainak a legválságosabb időkben is ösztönzést és irányt mutató erőforrása lesz.

Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy, az akadémia parancsnoka az 1943. augusztus 20-i ünnepélyes hadnagyavatáson.

PRO PATRIA!

A haza oltárán örökön ragyog a nemes élet,
Mely szentelve magát néki javára hevült.
(Kisfaludy Károly: A hazafi.)

HŐSEINK

Az elmúlt évben ismét új nevekkal gazdagodott az ősi „Ludovika“ akadémia a hősök galériája.

A legrégebb magyar tisztképző intézet fájdalommal vegyes büszkeséggel rója új hőseinek nevét a márványtáblákra, a falai között nevelkedő új tiszt nemzedék pedig a példaadás mindent magávalragadó erejével töltekezve építi eleven valósággá a nagy világégés ötödik esztendejében élete egész tartalmát kitöltő jelmondatát: „A Hazáért mindhalálig!“

Az Alma Mater tanárai és növendékei az 1943. évben is kivették bőséges részüket az elszánt küzdelemből és sokan pecsételték meg közülük sebeikkel, hősi halálukkal az ősi falak között elhangzott szent esküjüket.

Példájukkal irányt szabtak az utánuk következőknek, s szent örökségként hagyták ránk a költő szavait:

„..... éltedet,
Ha kell, csekélybe vedd;
De a Hazát könnyelműen
Kockára ki ne tedd!“
(Vörösmarty Mihály: Honszeretet.)

1941.

LOCSKAY ISTVÁN főhadnagy. † 1941. október 21-én. Metschebelovka község mellett a keleti hadszíntéren. Mint egyik felderítő zászlóaljunk századparancsnoka vívott hősies harcokat a túlerőben levő oroszokkal. A hősi halálát megelőző napon önfeláldozóan vitéz magatartásáról és bajtársiasságáról tett tanúságot, amikor egyik kilőtt harckocsinkat a bennerekedt sebesültekkel erős ellenséges tűzben hátravontatta. Súlyos comblövés következtében beállott elvérzés okozta a hős fiatal tiszt halálát.

Ochtochnina községben temették el hű bajtársai.

Hősi halála után a Kormányzó Úr Ö Főméltósága századossá nevezte ki, majd az ellenség előtt tanúsított

kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Érdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta. (1942. évi 19. sz. H. K.)

A „Ludovika“ akadémia 1934. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

1942.

BENKŐ GYULA százados. † 1942. november 22-én, Storozsevoje község közelében a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gyalogezredünk árkászszázadának parancsnoka személyesen vezette a drótkadályok robbantását és az aknák eltávolítását. Bátor magatartásával nagymértékben hozzájárult az ezred támadásának sikeres végrehajtásához. Egy német védőkörlet műszaki zárának átvétele alkalmával az első vonalban ellenséges golyótól találva halt hősi halált.

Novo-Uspenka község hősi temetőjében helyezték örök nyugalomra hű bajtársai.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Érdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta (1943. évi 10. sz. H. K.), a Kormányzó Úr Ö Főméltósága ezenkívül 1944. februárjában vitézzé nyilvánította.

A „Ludovika“ akadémia 1933. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

HÓDY (SOLIOM) FERENC főhadnagy. † 1942. szeptember 9-én, a Storozsevoje község elleni támadásnál. Mint egyik gyalogezredünk századparancsnoka, az ellenséges állások előtt, esküjéhez híven, utolsó lehelletéig kitartva áldozta életét az orosz golyózáporban hazájáért.

Novo-Uspenka község hősi temetőjében hantolták el könnyező bajtársai és katonái.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Érdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta. (1943. évi 16. sz. H. K.)

A „Ludovika“ akadémia 1940. július 4-én avatták hadnaggyá.

NEMES LIDERTEJEDI KISS ERVIN százados. † 1942. október 4-én Budapesten, a keleti harctéren szerzett súlyos betegségében.

Mint a Hadiakadémia egyik legkiválóbb hallgatója, 1942. tavaszán ment ki tanulmányútra a keleti hadszíntéren.

Locskay István
százados.

Vitéz Benkő Gyula
százados.

Kiss Ervin
százados.

Meszess Vince
főhadnagy.

térre. Augusztus 4-én *Alexejevka*, majd *Szary Oskol* tábori kórházában kezelik, de csakhamar hazahozzák. A legmondosabb klinikai ápolás sem tudta visszaadni a nagyképzettségű, hős tiszt egészségét.

Budapesten, a farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra 1942. október 7-én.

Már a magyar Felvidék visszacsatolásával kapcsolatos különleges helyzetben az átlagon felülemelkedő teljesítményeiért mint főhadnagy megkapta a Kormányzói Dícsérő Elismerés Magyar Koronás Bronzermét.

A „Ludovika” akadémián 1932. augusztus 20-án avatták hadnaggyá, mint a lovas fegyvernem rangban legidősebb akadémikusát.

MESZESS VINCE főhadnagy. † 1942. június 4-én az *Orel* mellett vívott harcokban, *Popovkán*, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gyalogzászlóaljunk századparancsnoka a zászlóalj nehézfegyvertűzét is vezette. Válságos körülmények között vívott hősi harcok után egy aknaszilánk a combjába fűródött, az ütőereket elvágta, s a műtőasztalon — a nélkül, hogy egy percre is eszméletre tért volna — elvérzett.

Hűségese aláréndeltjei mint a hős és hivatásáért rajongó, eszményien bajtársias fiatal tiszt igazi mintaképére tekintettek föl rá, és így is őrzik szívükben hősi emléket mindhalálig.

Masovszkije Dvori község temetőjében kísérték utolsó útjára katonai pompával szomorúszívű bajtársai.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1942. évi 35. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1938. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

1943.

Báró BABARCZY ENDRE hadnagy. † 1943. január 19-én, *Szary-Nikolskoje* községben, a keleti hadszíntéren. 6. könnyű tüzérezredünk egyik ütegének elsőtisztje volt.

Mint az egyik német sí-zászlóaljhoz beosztott összekötő tiszt egy orosz járőr előretörése folytán szükségessé vált ellentámadás alkalmával géppisztoly-lövedéktől halálos fejlövést kapott.

Szary-Nikolskoje községben temették el hűségese tüzei, 1943. január 22-én.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1944. évi 26. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1942. június 18-án avatták hadnaggyá a tábori tüzérséghez.

BERNHARDT FRIGYES alezredes. † 1943. május 2-én, *Ploskoje* községben, a keleti hadszíntéren.

A partizánokkal elárasztott *Jelino-i* erdő hőse sebesülése ellenére is továbbvezette zászlóalját. A fenti tra-

gikus napon szénázmérgezést szenvedett, de a bokasérülése következtében előállott trombózis is sietette halálát.

Nyeshini község hősi temetőjében temették el 1943. május 25-én hűségese bakái, a „székely zászlóalj” egyszerű, kemény katonái.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadidíszítményes és kardos *tisztikeresztjét* kapta. (1944. évi 11. sz. H. K.)

Mint akadémikus tevékeny résztvevő a ludovikás ellenforradalomban is, amiért a vörösök halálra is ítélték.

A „Ludovika” akadémián 1921. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Nemes zetényi CSUKÁS KÁLMÁN vk. alezredes. † 1943. január 19-én a keleti hadszíntéren mint az *Ilovskoje* melletti körvédelmi állás parancsnoka.

A hős vezérkari tiszt a 2. honvéd repülődandár vezérkari főnöke volt, s a hősi halált halt Kormányzóhelyettes Úr Ö Főméltóságának is ő volt a harctéri parancsnoka.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz önfeláldozó magatartásáért, nemkülönben a hadműveletek vezetésében való eredményes közreműködéséért a Magyar Erdemrend hadidíszítményes és kardos *tisztikeresztjét* kapta (1943. évi 38. sz. H. K.), majd hősi halála után a Kormányzó Úr Ö Főméltósága *vitézzé* nyilvánította és *ezredessé* léptette elő.

A „Ludovika” akadémián 1924. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Nemes szentmártoni DARNAY LASZLO alezredes. † 1943. február 9-én *Gerossimovo-Szary Rogovoje* környékén, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gépkocsizó tüzérosztályunk parancsnoka a súlyos téli harcok idején önként vállalkozott egy tizen-négykilométeres reteszállás parancsnokságának átvételére. A visszavonulás közben szánját aknavető-telitalálat érte, s az ekkor szerzett súlyos lábsérülése következtében halt hősi halált.

Szary Oskolban temették el. 1941-ben *Kamenev-Podolsk* városparancsnoka volt.

A már régebben elnyert *lovagkereszt* mellé a nagy téli csata folyamán tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartása elismerésképpen a Magyar Erdemrend hadidíszítményes és kardos *tisztikeresztjét* kapta (1944. évi 6. sz. H. K.), majd a Kormányzó Úr Ö Főméltósága 1944. márciusában *vitézzé* nyilvánította.

A „Ludovika” akadémián 1920. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

FARKAS ANTAL vk. alezredes. † 1943. január 17-én *Budjeny* mellett, a keleti hadszíntéren.

Egyik harcoló hadtestünk vezérkari tisztje volt, s a súlyos téli csata napjaiban érte a halálos fejlövés.

A *Budjeny-i* kórház kertjében temették el. Számos egyéb kitüntetés mellett a Magyar Erdemrend *lovagkeresztjének* is tulajdonosa volt.

Bernhardt Frigyes
alezredes.

Vitéz Darnay László
alezredes.

A „Ludovika” akadémián 1921. augusztus 20-án avatták hadnaggyá, de kiváló harcászati-tanára is volt az ősi Alma Maternek 1935. augusztus 1-től 1939. október 1-ig.

FARKAS ISTVÁN százados. † 1943. március 15-én, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gyalogzászlóaljunk hős parancsnoka áldozta életét forrón szeretett hazájáért.

Emlékét soha el nem múló kegyelettel őrzik hűségese aláréndeltjei.

A „Ludovika” akadémián 1925. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

FÖLDEVARI JOZSEF alezredes. † 1943. június 29-én, a keleti hadszíntéren.

Kemény harcok után koronázta meg katonaeletét a hősi halál glóriájával vezérkarunk e kiváló képzettségű törzstisztje.

Ragaszkodó aláréndeltjei életük végéig őrzik hősi emléket.

A Magyar Erdemrend *lovagkeresztjének*, valamint a Kormányzói Dícsérő Elismerés hadiszalagon és a kardokkal adományozott Koronás Magyar Bronzermének tulajdonosa volt. Hősi halála után az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadidíszítményes és kardos *tisztikeresztjét* kapta. (1944. évi 11. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1922. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Vitéz GÉCZY ENDRE szkv. főhadnagy. † 1943. február 1-én *Kievben*, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik könnyű ágyúezredünk elsőtisztje, a *Kalinin* körül dúló harcok során rettenetesen bátor-ságról tett tanúbizonyságot: miután utolsó löszertét is kilötte, harcfelelőné vált lövegeit felrobbantotta és véres közelharc árán kivágta magát a fojtogató szovjet gyűrűből.

A *Kiev-i* 105. tábori kórházban halt meg súlyos fagy-sérülései és tetanuszmérgezés következtében. Ott is temették el a hősök temetőjében, 1943. február 4-én.

Ezredparancsnoka az *arany vitézségi éremmel* való kitüntetésre terjesztette fel a hős főhadnagyot.

A „Ludovika” akadémián 1939. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

GYÖRGY BÉLA I. főhadnagy. † 1943. január 14-én *Boldyrevka* mellett, a keleti hadszíntéren.

Mint sioktató-tiszt került a harctérre egyik határ-vadász-zászlóaljunk állományából.

A súlyos kimenetelű téli csata egyik hajnali ellentámadása során önként jelentkezett századparancsnoknak. Visszavonuló bajtársai reggel 8 órakor már csak holttestét találták meg a dermesztő hidegben. Nehéz harcoktól lövedéke oltotta ki fiatal életét.

Boldyrevka környékén alussza a hősök igaz álmát kedves fiatal bajtársunk.

Édesapja is, mint az első világháború 100%-os hadirokkantja halt hősi halált.

Vitéz Géczy Endre
szkv. főhadnagy.

György Béla I.
főhadnagy.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadidíszítményes és kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1943. évi 19. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1939. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

HANKOVSKY IVÁN százados. † 1943. január 18-án, a keleti hadszíntéren.

Szintén az emlékezetes téli csata hősei közé tartozik. A nagy visszavonulás során, hősi harcok után áldozta fel életét legszentebb eszményeink oltárán.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Kormányzói Dícsérő Elismerés, Koronás Magyar Bronzérme után a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1943. évi 19. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1932. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Nemes hegyeshalmi HEGYESHALMY (FISCHER) ISTVÁN százados. † 1943. január 19-én a *Don* folyó közelében, a keleti hadszíntéren.

Mint a VIII. hadtest parancsnokának segédtisztje, önként jelentkezett harctéri szolgálatra. A nagy orosz támadás megindulásakor önálló ütegparancsnok volt. A januári visszavonulás során minduntalan új tüzelőállásból lövette közvetlen irányzással a támadó szovjet gyalogságot és harcokosikat. Ez elkeseredett harcok idején halt hősi halált ismeretlen helyen.

Már az 1942. évi nyári harcokban tanúsított vitéz magatartásáért elnyerte a Kormányzói Dícsérő Elismerés hadiszalagon, a kardokkal adományozott Koronás Magyar Bronzermét, majd hősi halála után az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1944. évi 26. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1932. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

HRUBY GYÖRGY hadnagy. † 1943. március 5-én *Sparta* orosz községben, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik ezredközvetlen aknavetőszázad parancsnoka, a *Briansk-i* erdő szovjet partizánjaival vívott hősi harcban érte szívét a halálos golyó.

Rudnya községben, a templom mellett temették el könnyező bajtársai.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott *lovagkeresztjét* kapta. (1943. évi 38. sz. H. K.)

A „Ludovika” akadémián 1942. június 18-án avatták hadnaggyá.

KOPERNICZKY LAJOS ÖDÖN alezredes. † 1943. január 18-án *Goncsarovka* orosz községben, a keleti hadszíntéren.

Hegyeshalmy (Fischer) István százados.

Koperniczky Lajos alezredes.

Vitéz Lakatos Dezső százados.

Lepsényi (Liedemann) Vilmos százados.

Mint egyik tábori tüzérsztyályunk parancsnoka, az utolsó töltényig tartó hősies elszántsággal, puskával és kézigránáttal harcolva, kapta a halálos lágyéklövést.

Személyes bátorságával valóságos magávalragadta hős tüzeit az öntevékenyen megszervezett kemény ellentámadás során.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Koronás Magyar Bronz- és Ezüstérem, valamint a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztje után a Magyar Erdemrend hadidíszítményes és kardos tisztikeresztjét kapta (1944. évi 26. sz. H. K.), majd hős halála után a Kormányzó Úr Ö Főméltósága ezredessé léptette elő.

A „Ludovika“ akadémián 1915. július 5-én avatták hadnaggyá.

LAKATOS DEZSŐ százados. † 1943. május 27-én az 1943. januári harcokban, a Don mentén kapott súlyos tüdőlövés következtében Budapesten.

Mint egyik nehéztüzérsztyályunk ütegparancsnoka, súlyos harcok során az ütegállás védelmezése közben, gyalogsági lövedéktől találva, kapta halálos sebeit.

Budapesten, a X. ker. Új Köztemető hős temetőjében katonai pompával kísérték utolsó útjára 1943. május 30-án.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta (1943. évi 38. sz. H. K.), majd a Kormányzó Úr Ö Főméltósága 1944. márciusában vitézzé nyilvánította.

A „Ludovika“ akadémián 1932. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

LEPSÉNYI (LIEDEMANN) VILMOS százados. † 1943. január 26-án Prokudiniskij orosz községben, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik könnyű tüzérezredünk osztyályparancsnoka, osztyályának élén, a Voronyezs körüli harcokban gránát-telitalátat következtében vesztette el hős katonai életét. Három napig súlyos kézsérülése ellenére személyesen vezette osztyálya harcait. Jórészen az ő hős önfeláldozásának volt köszönhető, hogy az egyik magyar hadosztály, valamint a Voronyezs mellett harcoló német hadtest felbecsülhetetlen értékű hadianyaga az orosz gyűrűből kivonható volt.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta (1943. évi 43. sz. H. K.), majd a Kormányzó Úr Ö Főméltósága 1944. februárjában vitézzé nyilvánította.

A „Ludovika“ akadémián 1931. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

LÉVAY SÁNDOR hadnagy. † 1943. január 14-én a Don folyó közelében vívott súlyos harcokban, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik könnyű tüzérezredünk ütegparancsnoka vett részt hősies elszántsággal a nehéz téli harcokban. Lövegei hihetetlen pusztítást okoztak a támadó szovjet gyalogság soraiban. A tülerőben lévő ellenség szívós előnyomulás árán teljesen körülzárta figyelőhelyét. A hős hadnagy az utolsó pillanatig maga irányította üteget. Amikor azonban látta, hogy a helyzet reménytelen, — nem akarván orosz fogságba kerülni, — elbúcsúzott ütegtől és lövegeinek tüzét saját figyelőjére irányította.

Önfeláldozó cselekedete valóban egyedülálló a magyar tüzérség történetében, és a Chlum-i magaslat „holt üteg“-ének megrázó emlékét is túlszámolja.

Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért még életében megkapta a Kormányzói Dícsérő Elismerés hadiszalagon és a kardokkal adományozott Koronás Magyar Bronzérmét. (1943. évi 8. sz. H. K.)

A „Ludovika“ akadémián 1940. július 4-én avatták hadnaggyá.

VITÉZ LOVAY FERENC alezredes. † 1943. január 16-án a Don mentén, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik gépkocsizó lövészezredünk parancsnoka, a magyar védőállásba betört, tülerőben lévő ellenség visszavetésére vezetett ellentámadás alkalmával aknagránát-repeszdarabtól találva halt hős halált a Hazáért.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét (1943. évi 11. sz. H. K.), majd a hadidíszítményes és kardos tisztikeresztet kapta. (1943. évi 19. sz. H. K.)

A „Ludovika“ akadémián 1915. április 15-én avatták hadnaggyá.

Nemes matyasóczyi MATTYASOVSKY LÁSZLÓ főhadnagy. † 1943. január 25-én Prokudiniskij orosz községben, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik könnyű tüzérezredünk ütegparancsnoka, a tülerővel támadó szovjet csapatok heves tüzelése ellenére is kitartott, és személyes bátorságával az ellenség betörését megakadályozta. A község kiürítésénél, mint az utóvédhez beosztott parancsnok, fejlődés következtében halt hős halált.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a már korábban elnyert Koronás Magyar Bronzérem után a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta. (1943. évi 43. sz. H. K.)

A „Ludovika“ akadémián 1939. január 15-én avatták hadnaggyá.

MÁRKI (MÜLLER) LÁSZLÓ hm. tk. alezredes, okleveles gépészmérnök. † 1943. szeptember 20-án a keleti hadszíntéren.

Honvédségünk egyik legképzettebb hadiműszaki törzskari tisztjét vesztettük el benne.

Súlyos harcok idején vívott hősies küzdelem után áldozta fel életét a Haza oltárán.

Mattyasovszky László főhadnagy.

Mocsáry Frigyes százados.

Nagy Sándor II. főhadnagy.

Nyárady László százados.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadidíszítményes és kardos tisztikeresztjét kapta. (1944. évi 14. sz. H. K.)

A „Ludovika“ akadémián 1927. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

MOCSÁRY FRIGYES százados. † 1943. január 15-én a Don folyó közelében, a keleti hadszíntéren.

Először összekötőtiszti beosztásban szolgált, majd önként jelentkezve arcvonalszolgálatra, egyik lövészszázaljunk kötelékében haslövés következtében halt hős halált.

Drusnyi-Sibilovan orosz községben temették el 1943. január 17-én gyászoló bajtársai.

A Szovjet elleni hadműveletek alkalmával tanúsított kitűnő szolgálataiért a honvéd vezérkar főnöke okirati dícsérő elismerésben részesítette. (1943. évi 15. sz. H. K.)

A „Ludovika“ akadémián 1933. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Vitéz nemes adorjánházi MOLNÁR LÁSZLÓ hadnagy. † 1943. augusztus 18-án Bobruisknál, a keleti hadszíntéren.

Orosz akna roncsolta szét kedves fiatal bajtársunkat a becsület mezején.

Bobruisk orosz város közelében temették el hűséges bajtársai 1943. augusztus 20-án.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta. (1944. évi 16. sz. H. K.)

A „Ludovika“ akadémián 1942. június 18-án avatták hadnaggyá.

MOLNÁR PÁL II. őrnagy. † 1943. január 17-én a Don folyó közelében, a keleti hadszíntéren.

Egyik lövészszázaljunk parancsnoka volt az emlékezetes téli csata idején. Ő is a visszavonulás követelte súlyos harcok hőse.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadidíszítményes és kardos tisztikeresztjét kapta. (1944. évi 26. sz. H. K.)

A „Ludovika“ akadémián 1925. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

NAGY SÁNDOR II. főhadnagy. † 1943. január 24-én Nikolajevka orosz község közelében, a keleti hadszíntéren.

Egyik lövészezredünk nehézfegyver-századának volt a parancsnoka. Hős lelkiületének fényes tanúbizonyságát adta már 1942. őszén, amikor önként vállalkozva a Don folyón való áttérésre: 36 orosz erődöt semmisített meg embereivel, s több mint 100 foglyot ejtett.

A fenti tragikus napon, a nagy visszavonulás elrendelésekor egy, a vállán kihozott géppuskával védekezett a hatalmas orosz tülerővel szemben, miközben több tisztbajtársa életét mentette meg.

A Konotop-i német-magyar hős temetőben helyezték örök nyugalomra bajtársai a hős főhadnagyt.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta, majd a Kormányzó Úr Ö Főméltósága 1944. februárjában vitézzé nyilvánította.

A „Ludovika“ akadémián 1939. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Nemes tholdalagi NYÁRÁDY LÁSZLÓ százados. † 1943. május 30-án a keleti hadszíntéren.

Egyik harcoló hadosztályunk törzsnél teljesített szolgálatot hős tüzerbajtársunk. Önként és örömmel vitte fiatal életét a Haza oltárára.

Ovuruts orosz község temetőjében alussza a hősök álmát. Ott temették el hű bajtársai és ragaszkodó honvédei.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz magatartásáért a Koronás Magyar Bronzérem után a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta.

A „Ludovika“ akadémián 1932. augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Vitéz PETERDY ÖDÖN hadnagy. † 1943. március 12-én Gluchov város környékén, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik lövészszázaljunk századparancsnoka, a partizánok elleni harcok során önként jelentkezett egy fontos járőrvállalkozás vezetésére. Ennek végrehajtása alkalmával súlyos fejlődés következtében halt hős halált. Sobicev orosz község temploma mellett temették el mélyen megrendült bajtársai.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta. (1944. évi 11. sz. H. K.)

A „Ludovika“ akadémián 1942. június 18-án avatták hadnaggyá.

Vitéz RÁSKAY LÁSZLÓ főhadnagy. † 1943. március 6-án Stepnoje orosz községben, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik megszálló feladatot teljesítő lövészszázaljunk századparancsnoka, a március 6-ra virradó éjjeli hallott lövöldözések zajára haladéktalanul századának legénységéhez sietett, hogy tájékozódják a helyzetről és utasításokat adion a tűzfegyverek harcbevételéhez. Az egyik golyószórót kezelő honvédnek adott utasítás közben érte a halálos szívlövés.

Századparancsnoki beosztását megelőzően mint ezredsegédszti több ízben hajtott végre magatervvezte vállalkozásokat. Az egyik vállalkozás során tekintélyes számú partizánt sikerült a Briansk-i erdő könyékén bekerítenie.

Valószínűleg Stepnoje községben helyezték örök nyugalomra szerető bajtársai.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Koronás Magyar Bronzérem után a Magyar Erdemrend hadiszalagon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta. (1943. évi 38. sz. H. K.)

Vitéz Peterdy Ödön
hadnagy.

Vitéz Ráskay László
főhadnagy.

Satzger Géza Hubert
főhadnagy.

A „Ludovika“ akadémián 1939 január 15-én avat-
ták hadnaggyá.

Nemes bálványosi SATZGER GEZA HUBERT főhad-
nagy. † 1943. január 24-én Kocsatovka orosz község-
nél, a keleti hadszíntéren.

Egyik könnyű hadosztályunk huszár századának sza-
kaszparancsnoka volt. Hosszú, nehéz napokon át, pihenő
nélkül személyesen vezette szakaszának összpontosított
tüzét a szünet nélkül támadó oroszok ellen. E súlyos
harcok során robbant közvetlen közelében egy orosz akna-
vető lövedéke és ütött a hős fiatal tiszt fején halálos
sebeket.

A „LUDOVIKA“ AKADÉMIÁN FELÁLLÍTOTT FŐTISZTI TANFOLYAMOK HŐSI HALOTTAI:

Dr. CSÁNYI ANDRÁS főhadnagy. † 1942. augusztus
21-én Plotava orosz községben, a keleti hadszíntéren.

Mint egyik lövészredünk századparancsnoka, Ko-
rotojaknál, a Don mentén súlyosan megsebesült, sebe-
sülve is hőiesen továbbharcolt és 3 nap múlva bele-
halt súlyos sérüléseibe.

Plotava község temploma mellett temették el a hős
tisztet hűséges bajársai.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfel-
áldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszala-
gon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta
(1943. évi 12. sz. H. K.), ezenkívül hősi halála után a
Kormányzó Úr Ő Főméltósága vitézzé nyilvánította és
századossá léptette elő.

A „Ludovika“ akadémián felállított főtiszti tanfo-
lyamot végezte 1941-ben.

RÁDÓCZY (SÉVITY) FERENC főhadnagy. † 1943.
január 18-án a Don folyó melletti harcokban a keleti
hadszíntéren.

Mint egyik lövészredünk századparancsnoka, ál-
dozta életét Hazájáért a nagy téli visszavonulás elszánt
harcai során.

Az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Kormányzó Dicsőségi Elismerés Koronás Ma-
gyar Bronzérme után a Magyar Erdemrend hadiszala-

Dr. Csányi András
főhadnagy.

Vető Péter
főhadnagy.

A szovjet támadás visszaverése után temették el
könnyező bajtársai a Kocsatovka-i templom mellett. Nem
sokkal a temetés után a templom orosz tüzérségi löve-
dékek találatától összedőlt. A templom szentelt kövei-
ből így maguk az oroszok állítottak síremléket a hős
magyar huszártisztnak.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfel-
áldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszala-
gon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta.
(1944. évi 6. sz. H. K.)

A „Ludovika“ akadémián 1939. augusztus 20-án avat-
ták hadnaggyá.

gon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta.
(1943. évi 38. sz. H. K.)

A „Ludovika“ akadémián felállított főtiszti tanfo-
lyamot végezte 1939-ben.

VETŐ (WEKERLE) PÉTER főhadnagy. † 1943. július
17-én Charkovban, a keleti hadszíntéren.

Mint távolfelderítő repülőtszázadot vezető fiatal életét
Hazájáért,

Charkovban temették el hű bajtársai a hősök teme-
tőjében.

Az ellenség előtt tanúsított kiválóan vitéz és önfel-
áldozó magatartásáért a Magyar Erdemrend hadiszala-
gon és a kardokkal adományozott lovagkeresztjét kapta.
(1943. évi 40. sz. H. K.)

A „Ludovika“ akadémián felállított főtiszti tanfo-
lyamot végezte 1939-ben.

Hősi halottainkról szóló megemlékezésünk
ebben az évben sem lehetett teljes. A hiányos és
késedelmes tudósítások miatt nem is tudtunk
mindegyikről megemlékezni. Teljes kimutatást és
pontos adatokat csak a háború után közölhetünk.

Dr. M. K.

A „SPÁRTAI“ HŐS

Hruby György hadnagy.

Mindig mosolygó nefelejcskék szeme, lendületes,
acélos fiatalsága felejthetetlen.

Hruby György hadnagy a szovjet ellen folyó há-
borúban 1943 március hó 5-én, életének 21. évében,
Spárta orosz falu megvívásában hősi halált halt.
Honvédei másnap délben hantolták el harc közben
Rudnya temetőjében, közel a templomhoz.

Ez a hős fiú példaképe volt a kötelességtudó,
magasztos hivatására hittel és rajongással készülő
akadémikusnak. Kitűnő tanuló, katonás fölépésű,
keménykötésű, lángelkű magyar hazafi; e mellett
szerény, fennkölt gondolkodású, mélyen vallásos,
talpig úri jellem. Tiszta kék szeme híven tükrözte
erényeit. Aki ismerte, szerette. Tudtuk, hogy érce-
bívánczó honvédtiszt lesz belőle.

„Büszkén és nyugodtan engedtem ki az életbe —
írta róla vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc al-
tábornagy, az akadémia parancsnoka — mert tud-
tam, hogy ebben az értékes jellemű, nagytudású és
széplelkű fiúban nem csalatkozom. Nem is csalatkoz-
tam, mert azzal, hogy életét adta a Hazáért és a hősi
megdicsőülés jutott osztályrészeül, fölének emelke-
dett, előttünk jár és példát mutat.“

Berta Lajos tábóri főesperes, az akadémia lelki-
pásztorja, akinek Gyurka két éven át minisztrán-
sa volt, ezt írta róla: „Csupa derű és üdítő jószág. Az a
tisztá, napsugaras vidámság, amely mindig be-
ragyogta arcát és kedélyét, csak Istentől sugároz-
hatott lelkébe. Úgy érzem, mintha arra az oltárra,
amelyhez Gyurkánk annyira ragaszkodott, virágot
keresett volna az Úr Jézus, s ezért szakította le az ő
életét“.

A „Ludovika“ akadémián 1942 június 18-án
avatták hadnaggyá és már november elején hadba-
vonult. Somorjáról sötét hajnalban indult el vele a
vonat. Csöndesen, mint a végzet. Az ifjú hadnagy
több száz főnyi honvédet vitt hősi elszántsággal és
bizakodással a keleti hadszíntérre. Künn egy ezred-
közvetlen aknavető század vezetését bízták rá. Harc-
ból, szenvedésből derekasan kivette a részét, és ki-
válóan helytállt mindenütt. Főként a brianszki erdő-
ből portyázó vörös partizánbandákat kellett szét-
verníe. „Nagyon szép és változatos az életünk“ —
írja nekem 1942 karácsonya előtt.

Kállay Vilmos távbeszélő honvédjének levele
ekképp ecseteli Hruby hadnagy utolsó harcbavetésé-
nek előzményeit: „Hadnagy urunk március 2-án és
3-án meglátogatta minden sebesült és beteg katoná-
ját, s cigarettával, cukorkával ajándékozta meg őket.
Hosszú, szívélyes beszélgetés után elbúcsúzott tőlünk.
De ezek a búcsúszavak különös módon hatottak ránk.
Mondogattuk is mindjárt, talán megint támadásba
mennek a fiúk. Nem tévedtünk. A hadnagy úr más-
nap 9 órakor parancsot kapott, hogy foglalja el a
tőlünk 6 km-nyire eső falut és siessen az ott küzdő
zászlóalj segítségére. Azonnal indult is. Mert ő min-
dig gyors volt, ha bajtársainak életéről volt szó.

Ebből a támadásból azonban a mi vitéz század-
parancsnokunk nem tért vissza fiaihoz többé.“

Az utolsó rohamot Imecs Károly zászlós így írja
le: „Magam is tagja voltam Gyurka különítményé-
nek, amellyel Sparta községet kellett a bolsevikiktől
megtisztítani. A sokszoros túlerőben lévő ellenség-
gel mitsem törődve, 14 órakor hősi elszántsággal ve-
zette támadásra embereit. Saját maga kezelte akna-
vetőjét és az ellenség makacs ellenállását megtörve,
elsőknek rontott a faluba, lelkesen biztatva honvédeit.
Önfeláldozó magatartása eredményezte, hogy a több
mint tízszeres túlerőben lévő ellenség megfutamo-
dott. Miénk volt már a falu nagyobb része, amikor
láttuk elesni őt. Segíteni, sajnos, már nem lehetett
rajta, mert egyetlen golyótól szíven találva maradt a
csatatéren.

Hősi halála mélyen lesújtott bennünket, de büsz-
kék vagyunk rá! Szelleme örökké élni fog bajtársai
emlékezetében“.

A Kormányzó Úr Ő Főméltósága a Hazáért hősi
halált halt Hruby György hadnagyot a Magyar Ér-
demrendnek a hadiszalagon a kardokkal díszített
lovagkeresztjével tüntette ki.

Igy magasztosult hőssé és vitézzé az Alma Mater
derék, hű fia. „Spártai“ hőssé. Liliomos hőssé. „Ami-
lyen ezer ember közül csak egy van“ írja róla Varga
János örvezető. „Bátorsága leírhatatlan. Mindig a
harcnak élt.“

S hogy ebben a bátor, harcos szívben mennyi
emberi nagyság és szeretet lakozott, annak meg-
indítóan legszebb bizonyítéka, hogy ezt a fiatal lu-
dovikás hadnagyot, akinek „még legénytoll sem
pelyhedzett állán“, századjának legénysége nem is
említette másképp, csak így: „A mi jó apánk“.

Gyurka, Isten veled!

Az Alma Mater Ludovika lángoló betűkkel vési
márványba dicső nevedet, hogy katonafiainak lelkét
a Te fátylád fénye világítsa be.

A Mindenhatót pedig arra kérjük, hogy ne-
felejcskék szemed égi ablakán át sugározzon áldást
fórrón szeretett magyar Hazádra!

Vitéz Saáry Jenő ezredes.

MOLNÁR LACI HŐSI HALÁLT HALT

A hősokeket rendesen fényes, aranyos legenda-köntösbbe burkolva képzeljük, hibák nélkül, mert az áldozati vér, a szenvedés lemossa róluk a salakot.

Mindig szerettem volna látni, figyelni egy hőst, akinek élete előttem játszódik le születésétől fogva.

S íme! Késő este telefonálnak: *Molnár Laci hősi halált halt.*

Tehát Te vagy az én hőszám, Lacikám! Keresem Rajtad a hősi vonásokat.

Ha a marcona, szikrázó szemű, vad szilajságot mondanám hősiességnek, akkor Te nem voltál hős.

A szilaj erő — magában — csak rombol. A hősnak a programja pedig: a visszas, kimarjult, gonoszul eltorzított életformát egyensúlyba lendíteni. Segíteni a napnak fényleni, a virágnak illatozni. Az Élet, a Nemzet kenyérét a saját szívünk tüzénél sütni.

Igy már értem, hogy hős voltál! Nem is volt nehéz. Nagy családod minden férfi-tagja katona volt. Kicsi korodban nem is volt más játszópajtásod, csak rokongyerekek; csupa katonagyerekek. Egyszer kiránduláson láttalak, 8 éves lehattél. Az összes gyerekek holmiját Te cipelted.

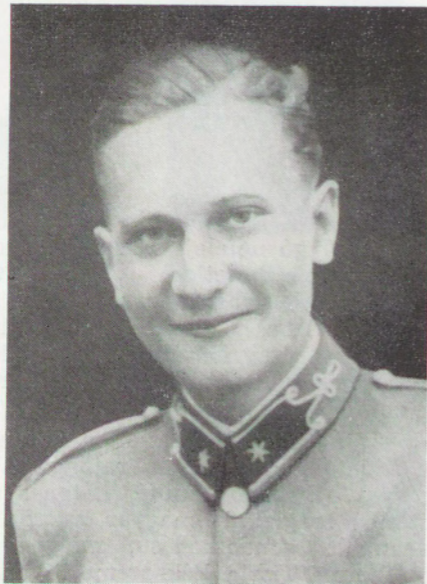
„Mindenkinek mindene lenni“, — krisztusi vonása a hősnak.

Mikor kis hugodat kereszteltem, az egész nagy gyereksereg elakadt a Hiszekegy közepén. Te azt mondtad: kezdjük előlről. Ez is hősi vonás! A hitvallást: legyen az isteni, vagy nemzeti, — ha elvettük, — kezdjük előlről és mondjuk végig!

Mikor hadnaggyá avattak, vagy tizenötén, közeli rokonaid, áldoztak Veled együtt. A hivatás áldozat. Önmagunk áldozatul ajánlása. Nem is lehet ezt másként kezdeni, mint a legszentebb Áldozattal.

Igy lettél hős, Lacikám! Nem a halál avat hőssé. Sőt! Sok emberben a halál árnyéka megfagyasztja a hősiesség csiráját. Hanem igenis, a tiszta, erős, fényes lélek aranyozza a zord halált hősi halállá.

Nézem mosolygó, szép kerek arcodat ezen a kis képen, lobogó, szőke hajadat, jóságos, szelid, tiszta szemedet. És halgatom utolsó perced történetét:

Vitéz nemes adorjánházi Molnár László hadnagy.

— Gyerünk oda mi is pajtás, látod a hadnagy úr milyen közel áll ahhoz az aknához... — egy óriási robbanás és a hadnagy úr ott feküdt eltorzulva a földön...

És én mégis így látlak: szép napsugaras integritásodban.

Hogy ilyen fiatalon: 22 éves korban már hős vagy? A hősknek nincsen koruk! A tölgy: cserje korában is tölgy.

Isten nem számlálja az éveinket, hanem az Ő mértékével súlyra méri. S Te nem találtattál könnyűnek!

Berta Lajos tábori főesperes.

HŐS VOLTÁL, BANDI!

EMLÉKEZÉS BÁRÓ BABARCZY ENDRE HADNAGY HŐSI HALÁLÁRA

Utoljára 1942. őszén találkoztam vele a budapesti keleti pályaudvaron.

Mosolygós, derűs arccal szaladt hozzám, mint mindig, ha találkoztunk. Mindössze három hónapja volt hadnagy, s novemberben már *Jüterbog*-ba vezényelték a német birodalmi II. tüzérszkola tanfolyamára. Örömmel ujságolta a jó hírt. Messze távolba révülő szemei vidáman csillogtak a hatalmas üvegcsarnok vastag füstcsomókon átszűrődő fénykévéjében.

Azután elbúcsúztunk. Sohasem láttam többé...

És 1943. januárjában szívünkbe markolt a döbbenetes hír: *Babarczy Bandi elesett!*

Mint egyik könnyű tüzérezredünk üteg első tisztje került ki a Don partjára. *Prokudinszkij* orosz község határában ütege a váratlan orosz előnyomulás miatt ismételt állásváltoztatásra kényszerült. Itt három napon át úgyszólván minden pihenés nél-

kül támogatta előbb saját csapatainkat, majd egy német zászlóalj támadását. Január 17-én délután, amikor az elszánt küzdelem az egyenlőtlen erőviszonyok miatt meddő maradt, sőt komolyra fordult a helyzet, Babarczy hadnagy már a német zászlóaljnál működött mint összekötőtiszt. Itt a németek figyelmeztetése ellenére figyelőhelyét messze elől, az orosz állásokhoz veszedelmes közelségben választotta meg, majd felderítés céljából pár embert magáhozvéve előremenet egészen az orosz állásokig.

A helyzet hamarosan még válságosabbra fordult, s egyes orosz harccsoportoknak sikerült betörniök a közeli *Roszoski* községbe. A német zászlóalj ellentámadásra indult a bolsevista csoportok ellen. Az ellentámadáshoz Babarczy hadnagy azonnal csatlakozott, s haláltmegvető elszántsággal vett részt az öldöklő közelharcban.

E súlyos küzdelmek során orosz géppisztoly-lövedék sebezte homlokán. *Prokudinszkij*-ben azonnal bekötötték és hátraszállították az egészségügyi oszlophoz. Segíteni azonban — bajtársai legnagyobb fájdalomra — már nem tudtak rajta. A súlyos fejlövés másnap *Stary-Nikolskojeban* kioltotta hősi eszményekért hevülő, fiatal életét.

Eddig tart a krónika.

De *Babarczy Bandi* hősi élete nem zárult le a tábori kórház műtőasztalán! Pontosán tudta és tiszteletben is tartotta a mai apokaliptikus idők sorszerű törvényét: „Csak annak van joga az élethez, aki — ha úgy rendelí a sors — meg is tud halni érte!“ Megváltotta tehát a hősk örök életéhez való jogát.

Az ókori görögök azonos szóval fejezték ki a hős, meg a félisten fogalmát. A heros emberi származása ellenére is emberfelettivé, félistenné emelkedett az ő képzeletvilágukban. Talán ösztönösen megérezték, hogy csak azok lehetnek méltók a földiek és égiek közötti eszményi kapocs tisztének betöltésére, akik sorsdöntő küzdelmek, véres viadatok fergeteges sodrában hőssé magasztosultak, és emberfeletti bátorságról, sziklaszilárd hitről tettek tanubizonyosságot Isten és emberek előtt.

Azon a dermesztő januári délutánon, az ősi *Don-tövi Magyarország* végtelen, havas pusztáin Te lettél a mi herosunk, Bandi! Azóta már bizonyára sokszor bejártad a Hadak útjának csillagmiriádjain az ég és a föld között húzóódó — emberi fogalmakkal fölmerhetetlen — távolságot. Ha megállasz odafönn a hősk Hősének trónusa előtt: vállald az összekötő kapocs tiszta szerepét, s könyörögj sokat szenvedett

Báró Babarczy Endre hadnagy.

Hazáért, de esedezél Gondviselő jó Atyánkna! Te hősi étellel és halállal megszentelt utadat követő, s a Te eszményi bátorságodért, elszánt vitézségedért mindig lelkesedő, hűséges bajtársaidért is.

Hős voltál, Bandi!

A hősi lélek örökké él!

Találkozunk!

Dr. M. K.

Farkas Antal vk. alezredes a keleti hadszíntéren.

Isten az embernek vezérli ű dolgát,
Isten megjegyezte mindennek határát.
(Zrínyi Miklós:
Szigeti veszedelm. XIII. ének.)

HALOTTAINK

Mindnyájunkat, akik a mának és holnapnak nagy sorskérdéseivel vagyunk elfoglalva, egy-egy pillanatra — a száguldó világtörténelem sodrában is — megállít a halál. Nemcsak a hulló falevélben, a hervadó virágban, hanem szeretteink, barátaink, bajtársaink halott arcában is megismerjük az elmúlás komor figyelmeztetését.

Az Alma Mater fiainak sorából többen érkeztek el az elmúlt évben is a „minden élők útján“ a halál árnyékának völgyébe. Az emlékezés cipruságát leteszük a sírjukra. Azokéra is, akikről eljutott hozzánk a szomorú híradás, azokéra is, akiknek elmeneteléről nem tudunk.

Aldott legyen emlékeztük!

1942.

BÉNYEY FERENC vk. őrnagy. † 1942 november 14-én, életének 36-ik évében.

Hosszú szenvedés után hagyta itt forrón szeretett családját és szent hivatását a honvéd vezérkar e nagy-képzettségű, fiatal tisztje. Vele a honvédség erős oszlopa dőlt ki. A „Ludovika“ akadémián 1929 augusztus 20-án avatták hadnaggyá. Budapesten a farkasréti temetőben piheni örök álmait. Itt helyezték örök nyugalomra 1942 november 17-én

Vitéz GALÁNTHAY (GALLAUNER) ISTVÁN idt. ny. áll. vezérőrnagy, a Vitézi Rend ügyvezető törzskapitány-helyettese. † 1942 december hó 29-én Budapesten, életének 57-ik évében.

Hosszú éveken át hűséggel szolgálta a honvédség és a Vitézi Rend nagy érdekeit. A farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra 1942 december 31-én.

RÉTEY (REITER) JÁNOS alezredes. † 1942 július 26-án, életének 45. évében, mint a m. kir. VI. honvéd híradózászlóalj parancsnoka.

1926-tól 1931-ig szolgált a „Ludovika“ akadémián, mint százados, a híradószolgálat és műszerismeret kiválóan képzett tanáráként.

A debreceni köztemetőben helyezték örök nyugalomra 1942 július 29-én.

1943.

ALKAY JÓZSEF százados. † 1943 március hó 12-én Szegeden, hivatásának hű teljesítése közben szenvedett baleset folytán. Az önfeláldozásig menő bajtársiasság és hű kötelességteljesítés jellemezte.

A „Ludovika“ akadémián 1935 augusztus 20-án avatták hadnaggyá. 1943 március hó 14-én kísérték el utolsó útjára a szegedi honvéd helyőrségi kórház halottasházából.

Báró lisszai BALÁS GYÖRGY ny. áll. vezérezredes. † 1943 július hó 5-én, Budapesten, életének 90. évében.

1885-től 1890-ig, majd 1892-től 1895-ig századosi, őrnagyi és alezredesi rendfokozatban működött a „Ludovika“ akadémián, mint a földmértan tanára, a Ludovika Akadémia Közlönyének szerkesztője, majd mint parancsnokhelyettes.

Budapesten, a kerepesi temetőben alussza örök álmát. Itt temették el 1943 július 7-én.

Vitéz nemes szárazajtai és nagyborosnyói BARTHA LÁSZLÓ ny. áll. vezérőrnagy, Budapest székesfőváros Vitézi Székének volt kapitánya, Hajdu vármegye törvényhatósági bizottsági tagja. † 1943 április hó 22-én Budapesten, életének 64. évében, hosszas szenvedés után. A „Ludovika“ akadémián 1898-ban avatták hadapródtiszt-helyettesé. 1908-tól 1910-ig, majd 1918-tól 1921-ig főhadnagyi, őrnagyi és alezredesi rendfokozatban működött a „Ludovika“ akadémián mint a gyakorlati szabályzat, valamint a katonai írásmód és ügyvitel tanára.

Budapesten, a farkasréti temetőben helyezték földi maradványait örök nyugalomra 1943 április 27-én.

Nemes kiskunhalasi BENEDEK ANTAL főhadnagy. † 1943 október 4-én Budapesten, életének 27. évében.

Rövid szenvedés után, csendesen hunyt el az Urban, szegény fiatal bajtársunk. A „Ludovika“ akadémián 1939 augusztus 20-án avatták hadnaggyá a tüzérséghez.

Földi maradványait Budapesten, a farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra 1943 október 8-án.

Vitéz BUJDOS IMRE hadnagy. † 1943 február hó 3-án Szolyván, életének 22. évében.

Rövid betegség után szólította el a halál a „Kárpát-aljai“ 2. honvéd hegyi zászlóalj kötelékéből és tett kegyetlen pontot reményekben gazdag életére. A „Ludovika“ akadémián 1942 június 18-án avatták hadnaggyá.

Vitéz nemes görgői és toporczy GÖRGEY MIKLÓS ny. áll. ezredes, a koronaórség volt parancsnoka. † 1943 február hó 8-án Budapesten, életének 63. évében.

Váratlanul adta vissza nemes lelkét Teremtőjének hűséges bajtársunk. A „Ludovika“ akadémián 1899-ben avatták hadapródtiszt-helyettesé.

Budapesten, a farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra 1943 február 10-én.

Ifj. nemes hubói HUBAY MÁTYÁS hadnagy. † 1943 augusztus hó 22-én, életének 23. évében, életmentés közben.

Két nappal hadnaggyáavatása után röppent vissza becsületes, hűséges katonalelke a hősök csillagútján Teremtőjéhez.

Földi maradványait a sajkókazinci családi sírboltban helyezték örök nyugalomra 1943 augusztus 25-én.

KOTTRA BÉLA ny. áll. alezredes. † 1943 június hó 10-én Budapesten, az 1914—18-as világháborúban elszenvedett súlyos sebének kiújulása következtében.

A „Ludovika“ akadémián 1901-ben avatták hadapródtiszt-helyettesé. 1914-től 1918-ig mint az utász- és erődítéstan tanára, továbbá, mint századparancsnok működött az akadémián.

Budapesten, a farkasréti temető katonai temetőjében alussza örök álmát. Itt temették el 1943 június 15-én.

Nemes LIGART JÁNOS ny. áll. alezredes, a „Ludovika“ akadémia volt tanára. † 1943 június hó 1-én Budapesten, életének 86. évében. Alma Materünk iránt érzett szeretetének nemcsak nevelőmunkájával, hanem minden egyes találkozáson való részvételével is tanúbizonyságát adta. Emléke örökké él azok szívében, akik tőle vettek világhírességet katonautjukra. A „Ludovika“ akadémián 1884-ben avatták hadapróddá.

1888-tól 1896-ig volt az akadémián a magyar nyelv és irodalom, valamint a csapatszolgálat tanára.

A rákoskeresztúri katonai temetőben pihennek földi maradványai. Itt temették el 1943 június 5-én.

Vitéz MAJOR ISTVÁN csendőrhadnagy. † 1943 március 14-én Békéscsabán, életének 23. évében. Csapatszolgálatában kapott súlyos betegség folytán érte el a kegyetlen halál fiatal bajtársunkat.

A „Ludovika“ akadémián 1942 június 18-án avatták hadnaggyá.

Szolgálatát példásan teljesítő bajtársunk földi maradványait Békéscsabán helyezték örök nyugalomra.

Dr. MARJAY GYULA orvos-alezredes. † 1943 május hó 29-én Gyöngyösön, életének 47. évében. Megrendült szívvel gyászolta Alma Materünk 1941 októberétől 1943 májusáig volt vezetőorvosát, Halkszavú, csendes, szolgálatában fáradtságot nem ismerő egyéniségével felejthetetlenül bevészte emlékezetét azok szívébe, akiknek mint orvos, mindig eszményi hivatásszeretettel állt rendelkezésére.

Szeretett bajtársunk földi maradványait — Budapestre történt szállítása után — az akadémia tisztikárának részvételével, katonai pompával a X. ker. Új köztemető hősi és katonai temetőjében helyezték örök nyugalomra 1943 június 1-én.

Nemes pávai MÁTYÁS ISTVÁN hadnagy. † 1943 június hó 13-án Budapesten, életének 23. évében, hosszú szenvedés után.

A „Ludovika“ akadémián 1942 június 18-án avatták hadnaggyá.

A debreceni köztemetőben helyezték örök nyugalomra 1943 június 16-án kedves, fiatal bajtársunkat.

Nemes nánási OLÁH TIBOR szkv. huszárszázados, földbirtokos. † 1943 március hó 30-án Büdösköztetőn, Büdösköztetőn.

életének 55. évében. Hosszas szenvedés után adta vissza nemes lelkét Teremtőjének.

A „Ludovika“ akadémián 1907-ben avatták hadnaggyá.

A büdösköztetői temetőben helyezték örök nyugalomra 1943 április 2-án.

Vitéz nemes párniczai PÁRNICZKY JENŐ ny. áll. vezérőrnagy. † 1943 április 6-án Budapesten, életének 65. évében, az 1914—1918-as világháborúban szerzett betegsége következtében.

A „Ludovika“ akadémián 1896-ban avatták hadapródtiszt-helyettesé.

1911-től 1914-ig a gyakorlati szabályzat, valamint a hivatás és álláskötelmek tanára volt.

Galgagyörkőn a családi sírboltban alussza örök álmát. Itt helyezték végső nyugalomra 1943 április 8-án.

Nemes felsődriethomi PETTKÓ - SZANDTNER ALADÁR százados. † 1943 június 29-én Kolozsvárt, a lovasmérkőzésen szenvedett sérülései következtében.

A m. kir. honvéd lovaglótanárképző iskola nagy-képzettségű tanára és kiváló olimpiai csoportlovasa volt.

A „Ludovika“ akadémián 1934 augusztus 20-án avatták hadnaggyá a tüzérséghez.

Budapesten, a farkasréti temetőben tért örök nyugalomra 1943 július 3-án.

TASS (BUDANIVICH) BÉLA őrnagy. † 1943 november 6-án Mezőtúron, példás kötelességteljesítés közben szenvedett véletlen baleset folytán, életének 38. évében.

A „Ludovika“ akadémián 1928 augusztus 20-án avatták hadnaggyá.

Nyugodjanak immár békében!

Vitéz Bátorkeszi Kiss Sándor
tábori főesperes

Szomorúfűz.
Nádasi Endre akadémikus felvétele.

Br. Gaudernák Emil
III. évf. aks.

Kiss Jenő
III. évf. aks.

Ifj. Szilágyi György
II. évf. aks.

Törzsök László
III. évf. aks.

„Hadd vesszen el az élet, ha
A becsület marad!”
(Petőfi Sándor: Ha férfi vagy.)

LETÖRT REMÉNYSÉGEINK

Az 1943. év sok fájdalmas meglepetést hozott számunkra.

Az ősi Alma Mater falai között is bőven aratott a kegyetlen halál.

Heten fejezték be akadémikusaink közül fiatalon földi életüket, mielőtt még valóra válthattak volna a legszebb élethivatás területén kialakított terveiket és bebizonyították volna, hogy minden tekintetben méltók egy ezeresztendő büszke nép haderejének a bizalmára.

Szeretteik fájdalmát, de a mi fájdalmunkat is méltán enyhítheti az a tudat, hogy szent Hazánk védelmének szolgálatára készültek ők is, amikor orvul rájuktámadt a kiméretlen és zord enyészet.

Nyugodjatok békében, kedves fiatal bajtársaink! Legyetek égi hadnagyai a csillagok felett táborozó hős magyar honvédeknek és imádkozzatok a mindenség Urának trónusánál hadaink győzelméért!

*
CSOBAY JÁNOS II. évf. lövészászlóaljbeli akadémikus. † 1943 június 21-én Komáromban, életének 21. évében.

Az árkász kiképzésén, Komáromban gyakorlatozó szorgalmas akadémikust váratlanul lepték meg a súlyos betegség fájdalmas tünetei. Evfolyamtársai nap-nap mellett aggódva érdeklődtek állapota iránt a komáromi honvédkórházban. Segíteni — sajnos — nem lehetett, s kedves, fiatal bajtársunk rövid szenvedés után visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Földi maradványait Debrecenbe szállították, s az ottani köztemetőben temették el 1943 június 24-én.

*
Báró GAUDERNÁK EMIL III. évf. lövészászlóaljbeli akadémikus. † 1943 november 20-án, Budapesten, életének 23. évében.

A november 3-án Kistarcsa és Cinkota között történt gépkocsiszerecséltenség egyik áldozata volt ifjú bajtársunk. Több, mint két héten át tartó szenvedéstől váltotta meg a halál.

Mindig büszke volt arra, hogy a „Ludovika” akadémián készülhetett szent hivatására. Minden reményünk megvolt arra, hogy — ha a Mindenható nem szólítja magához — kiváló csapatbiztos lett volna.

Budapesten, a farkasréti temetőben kísérték utolsó útjára teljes katonai pompával gyászoló bajtársai 1943 november 22-én.

KISS JENŐ III. évf. lövészászlóaljbeli akadémikus. † 1943 október 11-én, Sopronban, életének 22. évében.

A májusi árkász kiképzés alkalmával meghűlt, de nem jelentkezett orvosi vizsgálatra. Esményi kötelesegerzet fűtötte, lázasan vett részt a gyakorlatokon, mindvégig hűségesen eleget téve szolgálati kötelemeinek. Szemcsés gümőkór támadta meg a tüdejét, s négyhónapi szenvedés után megtért a Seregek Urához mint Krisztus hűséges katonája.

Elmélyedő, komoly, igen értékes akadémikusunk volt, aki a Zrínyi-kör életében is tevékeny részt vett. Egyik leghűségesebb tagja volt mint gondnok az akadémikus zenekarnak.

Emlékét soha el nem múló szeretettel őrizzük.

Sopronban, az evangélikus temetőben temette el nagy katonai pompával régi intézetének, a „Rákóczi Ferenc” honvéd gyalogsági hadapródióskolának protestáns lelkésze 1943 október 13-án. A „Ludovika” akadémia küldöttséggel képviseltette magát kedves fiatal bajtársunk temetésén.

*
Ifj. SZILÁGYI GYÖRGY II. évf. huszárszázadbeli akadémikus. † 1943 december 18-án, Budapesten, életének 21. évében.

Hosszú szenvedés után ragadta el szerető bajtársai köréből a pusztító gümőkór kedves és törekvő akadémikusunkat, a keleti hadszíntéren küzdő édesapának egyetlen fiát.

Budapesten, a farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra könnyező bajtársainak nagy részvételével 1943 december 20-án.

*
TÖRZSÖK LÁSZLÓ III. évf. lövészászlóaljbeli akadémikus. † 1943 november 3-án, életének 22. évében.

Báró Gaudernák akadémikussal együtt a Kistarcsa és Cinkota között történt gépkocsiszerecséltenség áldozata volt, de őhozzá könyörületesebb volt a halál: még aznap megváltotta súlyos szenvedéseitől.

Buzgón készült fennkölt élethivatására. Az akadémikus zenekarnak is lelkes tagja volt mint hegedűs. A katonaelet kapujától már csak 10 hónap választotta el őt is, amikor érte jött az Úr, hogy égi seregébe szólítsa.

Földi maradványait november 5-én áldották meg a gyáliúti honvéd helyőrségi kórház ravatalozójában, majd Perőcsénybe szállították, és az ottani református temetőben helyezték örök nyugalomra 1943 november 6-án.

Zankó Ernő
II. évf. aks.

Zolnay László
III. évf. aks.

ZANKÓ ERNŐ II. évf. lövészászlóaljbeli akadémikus. † 1943 június 19-én, Budapesten, életének 21. évében.

Súlyos villamosszerencsétlenség következtében vesztette el életét párnapos kínos szenvedés után kedves fiatal bajtársunk.

Testestül-lelkestül kemény katona volt. Bámulatos lelkierővel tűrte az emberfeletti szenvedéseket. Az utolsó percig reménykedett, — vele együtt mi is, — de a bölcs isteni Végzés úgy határozott, hogy a szenvedések útján bajtársai előtt haladva lépjen át az örökkévalóság mesgyéjén.

Földi porhüvelyét Tatatóvárosra szállították és ott az almásiúti róm. kat. temetőben temették el 1943 június 22-én.

*

Háborús csendélet.
Toperczer Oszkár százados felvétele.

Von WECKMANN német vezérőrnagy és gróf MÜNSDORFF alezredes látogatása az akadémián.

1942. október 30.

A nyitott lovardánál.

Az akadémia négyesfogatán.

Az aks. lgv. üteg gyakorlatán.

Az aks. páncélosszázad gyakorlatán.

Lovaglás-órán.

Diszebéd.

„Apport.“

Rátky Tibor akadémikus felvétele.

ZÁRÓSZAVAK A ZRINYI-KÖR 1943. MÁJUS 13-I NYILVÁNOS DÍSZGYŰLÉSÉN

Írta és elmondta: vitéz Sádry Jenő ezredes, a Zrínyi-kör tanárelnöke.

Nagyméltóságú Altábornagy Úr!

Kedves Vendégeink!

Mint a ludovikás Zrínyi-kör elnökét, őszinte öröm és meglegedés tölt el, hogy a Kör irodalmi és zenei csoportjának művészi teljesítménye általános, nagy tetszést aratott.

Ez a szép siker annál magasabb értékelést érdemel, mivel ezekben a ránk nehezedő háborús időkben a sűrített akadémiai oktatás és kiképzés a tisztikar és az akadémikusok minden idejét lefoglalta és részükről hatványozott erő kifejtést igényelt.

Vasárnapi pihenő órákra szorítkozott így a Zrínyi-köri tevékenység, de munkás tagjai nem felejtették el néhai vitéz Nagy Pál gyalogsági tábornokunk ama mondását: „Aki közületek csak annyit tesz, amennyit megkövetelnek tőle, az még nem igazi magyar katona, hanem csak zsoldos!”

Ők is megsokszorozták tehát erejüket és képességüket, feláldozták szabad óráikat és megcáfolták a cicerói latin mondás eme változatát, hogy „háború idején hallgatnak a múzsák.”

Őszinte köszönetemet fejezem ki ezért az itt szereplő akadémikusoknak, de különösen kiváló csoportvezetőjüknél: dr. Mathia Károly őrnagy úrnak, aki kivételes tudásával, tehetségével és műveltségével az Alma Mater Ludovika fiainak olyan lelki és szellemi kincseket adott át, amelyek méltók a Kör példaképének, a magyar katonaszemély megtestesítőjének: gróf Zrínyi Miklós-nak lángoló hazafiságához és örökértékű tanításaihoz.

A Zrínyi-kör mindig emlékezetébe idézi alapítójának: vitéz nemes dombóvári Révy Kálmán vezérezredes úrnak 1921. június 26-án, a Kör első évszázó díszgyűlésén elhangzott befejező szavait: „Azt akarom, hogy ez a Kör öntevékeny irányító szelleme legyen az akadémiának, s emelje annak erkölcsi és szellemi színvonalát!”

Azóta buzgólkodnak a Zrínyi-kör tagjai lakadatlanul, hogy a magyar honvédelmi és katonaszemély szolgálatában a szakismeretek, a tudomány, az irodalom és a művészetek területén — több és jobb munkával hazánk, nemzetünk és hivatásunk érdekében — elérhessék eszményi céljukat, hogy a honvéd tisztikar a magyar nemzeti társadalom vezetőrétege legyen.

Történelmi tanulságok igazolják, hogy bármilyen alkotmányos életformája vagy kormányzati rendszere legyen egy nemzetnek, azt a fejlődés és emelkedés útján csak a nemzet szellemi vezetőrétege viheti előbbre; ez szabja meg haladásának irányát, és ez adja meg a nemzeti élet igazi tartalmát.

„Erős nemzeti érzéstől fűtött és katonai szel-
lemtől átítatott társadalomra van szükségünk.“

Nem véletlen tehát, ha mi ezekben a sors-
döntő időkben a Zrínyi-kultusznak hódolunk.

Történelmi nagyjaink közül senkit sem éke-
síthet jogosabban „a kard és a toll“ közös jel-
képe, mint Zrínyi Miklós grófot, a XVII. évszázad legkülönb magyarját. „Ami ő mondott és érzett, gondolt, írt és tett, az mind termékenyítő és nekünk való; elsősorban a magyar ifjúsághoz szól és magyar értelemben örökké él.“ (Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc: Az örökifjú Zrínyi.)

Művészi ihlete mintha az ősi Ákom jövőbe-
látó képességével ruházta volna föl: olyan meg-
rázó erejű és olyan varázslatosan időszerű az ő tanítása. Ha Isten csodájára Szent István-napján ő intézne szózatot az új hadnagyokhoz, 300 éves gondolataival is máglyatűzet gyújtana a szívükbe. Mert Zrínyi gróf az örök magyar jellem, az örök magyar példa, az örök magyar honvéd, és sorsa az örök magyar sors.

Az ő fennkölt szellemében hirdetjük, hogy a magyarságnak szent hivatása van az emberi kul-
túra és az európai fejlődés területén. Valljuk és hirdetjük, hogy a nemzeti művelődés alapja és jövője a fejlődésének legfőbb biztosítéka: az ezer-
éves dicsőséges magyar kard oltalmában virágzó, egészséges, tudományos és művészi élet. Ezért a tudománynak és a művészeteknek a fegyverek dörgése közepette sem szabad elhallgatniok, sőt éppen a súlyos háborús időkben hárulnak műve-
lőire és napszámosaira a legnehezebb, egyszerűs-
mind azonban a legmagasabb nemzeti fel-
adatok.

A kultúra komoly erőtenyezőt jelent a nemzeti létért folyó küzdelemben, és a nemzetnek épp olyan életszükséglete, mint az egyénnek a táplálkozás és ruházkodás. A magyarság irodal-
mával, zenéjével és képzőművészetével olyan egyéni kultúrát tudott kitermelni, amely meg-
különböztette minden más néptől és megóvta attól, hogy hatalmas szomszédok fölszívják és magukba olvassák.

Ezért minden nagy magyar művész egyúttal mindig nagy nemzetépítő is. Ilyenek voltak: Petőfi, Arany, Madách, Munkácsy, Zichy gróf, Fadrusz, Liszt és még számosan. De a magyarságnak eme világnagyságaihoz a ma élő utódok sem méltatlanok. Íme egy szemléltető példa:

A helsinki finn Nemzeti Színházban most fut Bókay Jánosnak „Az első szerelem“ című vígjátéka. A bemutató előadás szünetében Kalima színingazgató a következő kérdéssel fordult egy magyar vendéghez:

„Mondja kérem, mi a maguk titka? Egy kis nép odalent Délkelet-Európában, — és olyan szín-
darabokkal lepi meg mindegyre a világot, hogy ezen túltenni már alig lehet!“

Ez a mondat elárulja, miben rejlik a magyar művészet magasabbrendű diplomáciai küldetése.

A művészet nem nélkülözheti a közönség együttérzését. Művelt magyar ember pedig nem lehet az, aki nem ismeri a honi művészi törekvések útját. Az olyan társadalom, amely magára hagyja a nemzeti kultúra munkásait, hamar el-
laposodik, ellomposodik, és erőtlenségből kis szomszédnépek kicsavarják a kultúrfölény jogarát és fegyverét.

Ezekkel a gondolatokkal eltelve, megilletődve idézem Zrínyi Miklós gróf intelmét és útmutatását:

„Kiki használjon, szolgáljon hazájának, amint legjobban lehet! Ne válasszon magának könnyebbséget, könnyű hivatást, avagy életet, mert azzal nem használ, sőt árt a hazának. Minékünk magyaroknak nemcsak dicsőségünk, hanem megmaradásunk is abban van, ha mindnyájan egy szívvel-lélekkel, segítségül híván Istennek szent nevét, körmösen nyúlunk a magunk dolgához, és fáradsunk, vigyázunk, tusakodunk a mi életünkért!

Amely országot fegyverrel nyertek meg a mi eleink, úgy tartottuk eddig, és nincs kérdés már abban, hogy ezután is úgy kell megtartanunk.

Szent István koronája semmi az ő pallosa nélkül, hiába koronázza fejét, ha oldalára kardját nem övedzi.

A mi első politikánk fegyver volt, most is annak kell lennie!“

És idézem elbűvölő költészetéből azokat a halhatatlan sorokat, amelyek a haza védelmében hősi halált halt jó magyar vitézek fölött lebegnek örökké:

„Béfed az a kék ég, ha nem fed koporsó,
Tisztességes legyen csak óram utolsó!
Akár farkas, akár emésszen meg holló,
Mindenütt feljül ég, a föld lészen alsó.“

A ludovikás tiszti sarjadékot ebben a magas-
tos és ízes magyar szellemben irányítja és neveli a Zrínyi-kör. Sokoldalú munkáját nagyban meg-
könnyíti, hogy élén az akadémiaparancsnok úr halad, aki ennek a szellemnek országszerte ismert fáradhatatlan és lelkes bajnoka.

Ezért különös örömmre szolgál, hogy az itt jelenlevő díszes együttes előtt jelenthetem a Zrínyi-kör nevében:

A „Ludovika“ akadémia Zrínyi-körének 1943. évi május hó 12-i választmányi gyűlése vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy úr Ő nagyméltóságát, a „Ludovika“ akadémia parancsnokát

örökös dísztagjává választotta.

(Ezután következett a választásról szóló díszoklevél átadása. A díszoklevél szövegét, valamint az átadás pillanatát megörökítő fényképet a „Sorakozó“ rovat vezércikkében közöljük.)

„Megugrattak Hortobágyon...“

BÉNYEY ZOLTÁN örnagy, a Zrínyi-kör örökös tagjának olajfestménye.

A „Szózat“ költőjének szobra a Vörösmarty-téren.
Kallós Ede és Telcs Ede alkotása. (1908.) Carrarai márványba faragta: Paolo Triscornia.

... az eszmék erősbek
A rossz anyagnál, Ezt ledöntheti
Erőszak, az örökre élni fog.

(Madách Imre:
Az ember tragédiája. X. szín.)

KATONAESZMÉNY ÉS HIVATÁSTUDAT A MAGYAR ROMANTIKA IRODALMÁBAN

Írta: dr. Mathia Károly őrnagy, a „Ludovika“ akadémia tanára

A Ludovikás Évkönyv legutóbbi, 1942. évi kötetében a régi magyar irodalmat vizsgáltuk a katonaeszmény és hivatástudat szemszögéből.

Ezúttal a magyar romantika irodalmát tekintjük át röviden, és megpróbálunk a XIX. század első harmadáról, annak irodalmi életéről és eszmevilágáról futólagos szintézist adni.

A magyar romantika „divatja“ igen érdekes módon alakult ki nálunk. Mint majdnem minden irodalmi irányzatnak, ennek is külön egyéni íze lett a magyar teremtő géniusz hatására. A magyar égboltozaton tündöklő napsugár egyéni meleget áraszt a magyar élet minden területére! Még a magyar gyümölcs is termelésére alkalmas talajviszonyaink és a magyar égről áradó napsugár szerencsés összműködésének köszönheti különleges, egyéni zamatát.

Hogy is mondta a mai irodalomszemlélet nagy tanítómestere: Riedl Frigyes? „A világműveltség közös napja süt reánk is, de nálunk e nap nemes magyar szőlőt érleljen, magyar búzát aranyozzon meg!“

A magyar romantikát népünk erősen egyéni lelki alkata, színes képzeletvilága és a dicsőséges magyar mult felé forduló szomjas érdeklődése formálta irodalmi divattá. A „grand siècle“ harmincas éveinek kirobbanó alkotásvágyában érke-

zik el hozzánk a német Tieck és Novalis, a francia Victor Hugo és Eugen Sue, valamint az angol Walter Scott és Percy Bysshe Shelley hatása. Szerves kapcsolata mindemellett alig volt a magyar romantikának a német vagy a francia romantizmussal. Talán az angol Byron, Scott és Shelley hatott rá eszmei és tárgyi tekintetben valamelyest.

A magyar lélek alapjában véve romantikus. Igazat kell adnunk egyik fiatal publicistánkknak, aki báró Jósika Miklós születésének 150. évfordulója alkalmából közreadott kis tanulmányában így ír erről a kérdéstről:

„Erényeink és hibáink egyben a romantika jellemző jegyei is. A mult hagyományainak átélése, a hősi életformák tisztelete, a lovagias magatartás összekeveredik a szertelen képzelőerővel, a fantázia színes csapongásával és a szalmalánglobogással.“¹

Az is kétségtelen azonban, hogy a képzelőerő csodalámpájának rózsaszín fényében ébred öntudatra a magyar romantika irodalmában az irodalmi felelősségérzet:

„Magyar talajból gyökeredzett költészet ez; magyar vér és magyar könny táplálta, magyar

¹ Pados Pál: Báró Jósika Miklós. Új Idők, 1944. évi 19. szám.

történet, a magyar mult tisztelete, a magyar jövő rettegő sejtése adott neki tárgyat.¹²

Ettől a felelősségerzettől már csak egy lépés a hivatástudat szellemi talapzata. Ez a lépés azonban — sajnos — eléggé nehezen akart elindulni a nemzetfenntartó katonaeszmény szolgálata felé. Bár legnagyobb akadálya ennek az uralkodóház és a magyar katonai nemzeti s érzelmi különbözősége volt, amely már a katonaelet megkezdésekor megnyilvánult, mégis elszorult szívvel olvassuk báró Jósika Miklós „Megkövetem a téns, nemes vármegyét“ című dalában a következő versszakot, amelyek a magyar ember számára szinte természetellenes érzelmi motívumokra utalnak:

„Az én babám nem katonának való,
Gyenge legény, megrúgja a szilaj ló;
Itthon pedig eldolgozik lassanként,
Engem elvesz, éldégéliünk naponként.

Szepeken kérem, nagyságos, téns uraim,
Hallgassák meg igazságos szavaim,
A babámnál sohse' láttak jobb fiút:
Kerüli és gyűlöli a háborút.“

Vörösmarty Mihály egész költői oeuvre-je kellett ahhoz, hogy a katonaeszmény felé irányuló eszmei törekvés — egyelőre talán öntudatlanul, de következetesen — mutassa és világítsa be a magyar romantika számára egyedül helyes utat. Az ő epikai és lírai munkássága szabta meg a dicsőséggel teli magyar mult felidézésén keresztül az öntudatos magyar jövő kimunkálásán fáradozó irodalom kötelességeit. A „Szózat“ költője érezte meg a legtisztábban, hogy a történelmi tudat az irodalmi tudat mesgyéjén halad és fejlődik, s hogy az irodalmi romantika eszközeivel lehet a legeredményesebben felrészni és öntudatra ébreszteni a romantikus élet- és világszemléletre anynyira hajlamos magyar népet.

A magyar romantika költőfejedelme 1822-től 1848-ig egész sor olyan lírai költeményt írt, amelyek a katonaeszmény jövőt építő és megtartó eszmevilágát szolgálják és a költői hivatástudat ösztönös építő erejével irányították a nagy politikai és társadalmi reformok korszakában amúgyis fogékony nemzetet az irodalmi és közösségi lelkiismeret magasságai felé.

A multbarévülés nem romantikus szenvelgés az ő költői munkásságában, hanem a történelmi tudat kialakítása felé vezető egyetlen lehetséges út megvilágítása. Kölcsey magyar öntudatának (I. „Kölcsey“ című költeményét) valóságos előképe Vörösmarty „Árpád emeltetése“ című, 1825-ben írt költeményének két utolsó sora:

„S a bús csendbe merült országok pusztá határait
Napkelet ifjainak dobogó paripái tiporták.“

Kazinczy után Vörösmarty az első költőnk, aki felismeri Zrínyi korszakos jelentőségét a

¹² Sebestyén Károly: A magyar romantika. Új Idők. 1930. évi 49. szám.

Árpád.
M. Hofmann metszete a „Zalán futása“ 1833-i második kiadásához.

katonaeszmény területén. 1828-ban írt „Zrínyi“ című nagyszerű hexaméteres költeményében írja:

„Mint viharok közepett magasulva fogantatik a sas,
És közel a villám honjához kél ki rideg kőn;
Úgy, amit magas elmédben hadakozva fogadtál,
Harc villámi között keletend ki virágra: azért forr
Véresen és szilajon dalaidban az emberölő harc,
És az erő, a férjikebel diadalma, királyként
Őrzi nehéz méltóságát zajszülte művednek.“

Vörösmarty nem követi Kölcseyt a „Zrínyidalok“ sötét pesszimizmusának útvesztőjébe, de „Eger“ című eposzának I. énekében Zrínyi „Török Áfium“-ának egyik legismertebb gondolatát öltözteti költői köntösbe, hogy felrészni és lelkiismeretvizsgálásra kényszerítse a „puhaságra serényebb“ kor magyarját:

„Mért lakozunk mink itt? hajh mért hoztak ki apaink
A főveny országból? Ott elnyomorodva ha fává,
Ha darabos kővé változtunk volna, örökké
Rejtve valánk: most ennyi világ nem nézne

[szemünkbe,
Nem látná, hogyan elmaradunk a többi nemektől,
A nemes országot mint hagyjuk lenni vadorná,
E gyönyörök kertét inségnek pusztá helyévé.“

A hadiélet velejét, a férfias kiállás és a magyaros virtus lényegét tükrözi vissza „Katona“ című ciklusának I. részében:

„Majd ha harsog a kürt, a dob pörög,
Puska roppan, az ágyú mennydörög,
S ló és ember alatt reszket a föld,
Vész, sikoltás minden lelket eltölt:
Akkor tetszik majd meg, ki a legény,
Kinek magyar szíve van a helyén.

Zalán fejedelem követe Árpád előtt.
Dworzack metszete a „Zalán futása“ I. énekéhez.

Mert nem csárdán terem a vitéség,
Bornyeléshez nem kell nagy merészség;
De ki bátran halál szemébe néz,
Az a legény talpán, az a vitéz.“

Vörösmarty „Szózat“-a és Kölcsey „Himnusz“-a valóságos „két szomszédvár“. Szellemi fellegrára a magyar sorsközösségnek, a magyar faj mindent lebíró életakarátának. Századokra biztosították nemzeti imádsággá vált csodálatos erejű költeményeikben a magyar faj szellemi jogfolytonosságát.

„Ők ketten ebben a korban az elsők és egyedüliek, akik költészetükön át már tudatosan keresik a népben a faji ősforráshoz vezető utat“ — írja róluk Farkas Gyula.³

Míg azonban Kölcsey az öntudatosabb, Vörösmarty az ösztönösebb magyar. A hazaszeretet nem pusztá érzelem-megnyilatkozás nála, hanem a költő hivatástudatából kiáradó, egyre jobban kialakuló magasabbrendű militarizmus. 1843-ban a „Honszeretet“ című költeményében már így énekel:

„S ne csak veszélyben légy serény,
A béke vészesebb,
S melyet vág álmos népeken,
Gyógyíthatlanb a seb!“

A szabadságharc megindulásakor írt „Harcid“-ában az örök magyar katonát szólítja a lelkesedés kitörő erejével: „A sikra, magyarok!

³ Farkas Gyula: A magyar romantika. Budapest. 1930. 304. o.

Fegyvert ragadjatok!“ A hazafiúi érzés és a történelmi tudat egyik legszebb megnyilatkozása e költeményének alább idézett néhány sora:

„Alant apáink sírja;
Itt minden rög, fűszál miénk;
Egy ezredéves harcban
Véráldozattal öntözénk.
Magyarok lelke áll őrt
Minden fűszál felett;
Magyarok lelke, karja
Véd minden porszemet.“

Így vonul végig Vörösmarty egész hazafias líráján a katonaeszmény és a hivatástudat. Epikai munkásságának kezdete, egyben csúcspontja és koronája: a „Zalán futása“ pedig nem más, mint hatalmas mementó a történelem dinamizmusában felfrissülő és megújuló magyarság számára. A nemzeti önérték és a nemzet jövőjébe vetett hit örök mementója.

Nem lehet tehát azt állítanunk, hogy a magyar romantika irodalma egyáltalában nem hazafias irodalom. A két Kisfaludynak derülő, ideálok után sóvárgó hazafiasság, Kazinczynek és követőinek racionális nemzetszemlélete mindenestre nem a szó hétköznapi értelmében vett hazafiasságot tett a romantikus irodalom számára kötelezővé. Valami bonyolult, különleges nemzeti érzésvilág az övék. Valami megmagyarázhatatlan, de építő szellemű borúlátás tartja fogva a kor költőit a nemzet jövő sorsát illetően. Mikor meghal Kisfaludy Károly, a „vezér“, a költőfejedelemtől méltóságában méltó utódja, Vörösmarty így jajdul fel 1833-ban írt „Kisfaludy Károly emlékezete“ című versében:

„S új hőst a megerőltetett
Század, hunyiaiért, kétkedik adnia.“

Bár megtaláljuk a borúlátásra való hajlamot Vörösmarty költészetében is, mégis elsősorban a cselekvő akarat költői példája az uralkodó vonás költészetében. A „Zalán futása“ megjelenése (1825) után lett a magyar romantika záróakkordja és egyben a jövőre utaló jelszava: Cselekedni, alkotni, mert különben elveszünk a népek áradatában! Nem a multon való kesergés, tétlen rágódás a cél! Azért tekintett vissza Vörösmarty is a multba, hogy hatalmas tettekről énekeljen és ezek segítségével, példájával a nemzeti, faji öntudat történelemalkotó érzését meggyökereztesse a magyarság legszelesebb rétegeiben. Ezért hozza a „Hébe“ is mindjárt első kötetében (1823.) Aranyosrákosi Székely Sándor kis eposzát a székelyek eredetéről, ezért éneklie meg Czuczor Gergely 1824-ben az augsburgi ütközetet, Horváth Endre pedig Árpádot. De ezért készül el Kisfaludy Károly legszebb elégiája, a „Mohács“ is. Hogy eleven valóság legyen a mult, a történelmi magyar mult, amely öntudatra serkent, főleml, ugyanakkor azonban vádol és megítél. Ezt a multat, ezt

a nagyszerű történelmet nem lehet megtagadni! Érezte ezt a reformkor egész magyarsága, de ellenállhatatlan művészi köntösbe mégis csak a romantika világának költői öltöztették. Nem véletlen az sem, hogy *Zrínyi Miklós*, a hadvezér-költő a magyar romantika irodalmában szerepel először úgy, mint a magyar irodalom legnagyobb alakja. Az ő nevével jelenik meg *Vörösmarty* „Zalán futása”, az ő alakját rajzolja meg *Kölcsey* a „Nemzeti hagyományok”-ban.

A nagy fordulatot, a cselekvő akarat költői igazolását *Kölcsey* örökíti meg 1831-ben „Huszt” című epigrammájában:

„És mondd: Honfi! mit ér epedő kebel e romok ormán?
Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér?
Messze jövőddel komolyan vess össze jelenkort:
Hass, alkoss, gyarapíts: s a Haza fényre derül!”

A magyar romantika jelszava — „magyar és európai” — irányítja mind az irodalom, mind a tettek romantikáját. Ez vezeti *Kossuth* és *Széchenyi* alkotó szellemét, de ez ihleti később *Petőfi* és *Arany* világgraszoló költői génuszát is. Ez a szintézis, Kelet és Nyugat szintézise azóta is a

legtisztább és legigazabb arculata a magyarság szellemi életének. Hogy ennyi kísértés ellenében is volt hivatástudata a magyar romantika irodalmának, azt legelsősorban ennek a szintézisnek köszönhetjük.

Sokan feltették a délibábos képzeletvilág túlzásaira amúgyis feltűnően hajlamos magyar lelket az irodalmi romantika következményeitől. Elfelejtették, hogy a magyar romantika szellemi légkörében születtek meg a reformkor időálló, századokra szóló tervei, nagy *Széchenyink* halhatatlan újításai és a nagy jelszó: „magyar és európai” a romantika évszázadában a magyar akarat új ezredévre szánt csodáit inspirálta az örökkévaló nemzet lelkében.

A magyar romantika korának ma már első-sorban jelképi értéke van. De ez a jelkép századok lefojtott keserűségének és robbanó dinamizmusának biztosítószélepe volt, amely *Zrínyi Miklóstól* a mai honvédő magyar alakjának kiteljesedéséig elhatározó módon jellemezte az örökarcú magyar életének akaratit és szellemi tényezőit.

Ez a megnyugtató tanulsága van számunkra a magyar romantika több, mint egy évszázad távolából is felénk villanó szellemi képének.

Kisfaludy Károly szobra Győrött.
Mátrai Lajos alkotása.

Virágházban.

Kováts Tibor akadémikus fényképe.

A Sesul nyerge Kárpátalján.

Fogarasi Szabó Béla százados fényképe.

Havasi gazdaság a Mencsulon.
Kanász István akadémikus felvétele.

A „LUDOVIKA” AKADÉMIA SÍGYAKORLÓ CSOPORTJA A TISZABORKÚT-I MENCSULON 1943 JANUÁR 9—24

Írta: dr. Mathia Károly őrnagy, a „Ludovika” akadémia tanára.

Az elmúlt télen az Északkeleti Kárpátok egyik legkeletibb részén, a Tisza forrásvidékén folyt az akadémikusok síkiképzése.

110 akadémikus részesült ez alkalommal a téli tábor örömeiben: 36 kezdő és 74 haladó, illetve versenyző. A kezdők Tiszaborkút községben, a Magyar Cserkészmozgalom úgynevezett „völgyi ház”-ában, a haladók és versenyzők pedig a Mencsul oldalában, kerekén 1300 m magasságban épült „havasi ház” vendégszerető falai között nyertek elhelyezést.

Január 9-én, szombaton 16 óra 40 perckor gördült ki a vonat a keleti pályaudvar üvegcarnokából a kitünően felszerelt aks. csoporttal Kőrösmező felé.

A kiképzést ezidén is Sükösd György és Kotsis Miklós századosok, az akadémia sporttisztjei irányították, mint oktatók pedig dr. Mathia Károly őrnagy, Maár Gyula, Fogarasi Szabó Béla és Toperczer Oszkár századosok, Imregi Béla főhadnagy, Zombori Gyula vívómester, Hegedüs István és Ombódi Mihály segédoktatók vezették a kiképzést. Híradóparancsnok: Dósa Kálmán százados, orvos: dr. Csikor Ferenc orvos-zászlós volt.

Január 10. Hosszú és fárasztó éjjeli utazás után némi késéssel, 11 óra körül érkezett a vonat akadémikusainkkal Tiszaborkút állomására. Szép téli nap, friss máramarosi levegő köszönti a fáradt csoportot. De pillanatok alatt eltűnik az álmoság a fiúk sze-

méből, amint elhangzanak a felkészülésre s a leszállásra irányuló parancsok.

Hamarosan kettéválik a csoport az állomáson. A kezdők (36 aks.) Maár Gyula százados parancsnoksága alatt, Toperczer Oszkár századosal és Zombori Gyula vívómesterrel a községben lévő „völgyi ház”-ba vonulnak, míg a 74 haladó, illetve versenyző a tisztikar többi tagjaival vígan nekivág a borkúti Mencsulnak. Alaposan megrakodva indul a hosszú sor. Derekas munkát végeztek a szerelvény és az élelmiszerek felszállításával a fiúk. Késő délutánra jár az idő, amikor megérkeznek a „havasi ház” barátságosan hívogató fennsíkjára.

Csakhamar elhelyezkedik mindenki a ház 6 hálótermében, s mire kigyúlnak a csillagok a kristálytisza kárpáti éjtszakában, néma csend borul a Mencsul oldalára. Csak a Pietros, a Sesul, meg a Bliznica havas csúcsai állnak őrt, komor fenséggel figyelve egy sokat szenvedett nép országának ezer éven át vérrel és vassal védett határait.

Január 11. Az elhelyezkedés és berendezkedés után megtörténik az egyes csoportok beosztása, és már meg is indul a kiképzés a gyönyörű téli nap-sütésben. A tervszerűen előkészített foglalkozások kapcsán reggelenként a sí-alapkiképzéshez tartozó „bemelegítő” gyakorlatok kerülnek lebonyolításra, mintegy pótolva a reggeli csuklógyakorlatokat.

Január 12. A déli órákban megérkezett vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc vezérőrnagy, az akadémia parancsnoka, segédtsíztjei: Kerekes Béla alezredes és nemes csáfordi és potyondi Pottyondy Béla százados kíséretében. Az állomáson Sükösd György százados fogadta parancsnokunkat és kíséretét, Kotsis Miklós százados és csoportja pedig a Preluka-majorig ment az akadémiaparancsnok úr elé, aki innen — rövid pihenő után — már sílécen ment a Mencsul oldalában épült menedékházig.

Január 12—16. A kiképzés első hetében a kezdők a Tiszaborkút közelében emelkedő dombok enyhe lejtőin, a haladók és versenyzők pedig a „havasi ház” közvetlen környékén, annak meredek oldalán, azonkívül a Mencsul teteje felé vezető domboldalakon gyakoroltak. A versenyzők ezenkívül már az első héten is találtak alkalmat arra, hogy január 14-én a Sesul, 15-én pedig a Pietros környékén tájékozódjanak.

Délutánonként elméleti oktatás és híradó gyakorlatok tették változatossá a kiképzést.

Január 16. Sükösd György százados hadibeosztásába vonult. A kiképzés irányítását Kotsis Miklós százados vette át.

Január 17. Vasárnap lévén, pihenőnap volt, már csak a második hétre tervezett komoly járőrgyakorlatokra való erögyűjtés érdekében is.

Január 18. A kezdők az első hét alapkiképzése után nagy útra indulnak: a Mencsul oldalában gyakorlatozó bajtársaikat látogatják meg. Első nagyobb hegyi túrájuk minden baj nélkül bonyolított le. A haladók a Pietros csúcsára, a versenyzők pedig a Hoverla menedékház környékére mentek.

Délután, amikor a kezdők hazafelé indultak, Farkas vezérőrnagy úr két segédtsíztje és dr. Mathia őrnagy kíséretében szintén lement Tiszaborkútra, mert másnap, január 19-én — míg a kezdők a Bliznica déli lejtőjén, a haladók pedig a Mencsul oldalában gyakorlatoztak, — Körösmezőről az Apsinyec vízfogó gátat és a Tisza forrását látogatta meg hosszú, fáradságos, de élvezetes szánút kapcsán. A lovaszánokat Asztalos Géza főhadnagy, a körösmezői határvadász portyázószázad parancsnoka, dr. Andrányi János rendőrfogalmazó, a körösmezői határvidéki kirendeltség vezetője és Jerem János m. kir. főerdőmérnök bocsátották rendelkezésünkre, és velünk is tartottak a pompás kiránduláson. Velünk jöttek még dr. Vajta István és Keresztes Ferenc, az 1. honvéd fogatolt vonatosztály főhadnagyai, a vezérőrnagy úr régi ismerősei is.

Kirándulás a Tatár-hágóra.

Éppen a ruszin Vízkereszt napja volt. Körösmező ruszinjai színpompás népviseletben igyekeztek csoportosan a templomba, utána pedig a patakhoz, hogy a jégen léket vágva, tegyenek eleget a kereszt-ség szentségével kapcsolatos szertartásoknak.

A hosszú, majdnem 30 km-es úton végig csillogó zúmarával borított fenyők integettek a nehéz bundákba burkolt szánutasok felé. Az Apsinyec vízfogó gátnál rövid pihenőt tartottunk, megnéztük a gát műszaki berendezését, majd az erdészházban jóízű tízórait fogyasztottunk el. Mi tagadás, jólesett a meleg tea a csípős, 15°-os hidegben!

Csakhamar továbbindultunk célunk felé. Innen már az új, nemrég elkészült erdei műúton röptettek bennünket a jóvérű lovak. Nagyszerűen megépített fahidak, átereszek egész során át siklottak a szánok, miközben alig győztük csodálni a szebbnél-szebb erdőrésztleteket és a hegyi patakok alkotta fenséges díszleteket.

Jóval elmúlt dél, amikor felkaptattunk az Okula-nyeregre. A menedékháztól alig 100 lépést kellett a völgy felé megtennünk, hogy a legmagyarább folyó, a szőke Tisza forrását megpillantsuk. A téli alkony rőtillás fényében meghatottan betűzzük a hatalmas forrásfoglalát oromzatán elhelyezett márványtábla ismét magyar feliratát:

TISZA FORRÁS.

1245 m a tenger színe és
1175 m a Tisza torkolata
felett.

958 km a Dunától.

A menedékház kilátójában megcsodáltuk az Okula-nyereg pompás környékét, pár pillantást vettünk az ezeréves határ felé, majd fényképezés után hamarosan hazafelé indultunk, hogy a sötétség beállta előtt beérkezzünk Körösmezőre.

19 óra felé már a Budapest szálló éttermében nagyszerű vacsora mellett beszéltük meg a gyönyörű nap felejthetetlen élményeit.

Az esti vonattal ezután hazafelé indultunk, Tiszaborkútra, Farkas vezérőrnagy úr és Pottyondy százados pedig ugyanezzel a vonattal egyenesen Budapestre.

Január 20. A kezdőcsoport Rahóra ment, hogy meglátogassa az ott elhelyezett hegyivadász zászló-

Útban a Tisza forrása felé.

A Mencsul felé.

Útban a Hoverlára.

A menedékház oldalában.

Kilátás a Hoverlára.

**Képek
a mencsuli
síkihelyezésről.**

1943. január 9—24.

A Mencsul tetején.

Fogarasi Szabó Béla, Pottyondy Béla
és Toperczer Oszkár századosok
felvételei.

Az akadémia parancsnoka
a Pietros és Sesul között.

Egy kis
napfürdő.

aljat, a haladók pedig fent a Sesul oldalában 1 km-es távon lesiklóversenyt rendeztek. E sorok írója Kerekes Béla alezredes úrral ismét Kőrösmezőre utazott, ahonnan csikorgó hidegben lovasszánon a Tatárhágó környékére látogattak el. Felejthetetlenül szép élmény volt ez a kirándulás is.

Január 21. Ezen a napon a kezdők utaztak fel Kőrösmezőre, illetve Havasaljára, hogy onnan sível a Tatárhágóra kapaszkodjanak, és kegyeletes látogatást tegyenek az első világháború hőseinek sírjánál. A haladók a futóversenyt rendezték meg 8 km-es távon a Havasi ház—Sesul-nyereg—Mencsul-oldal—Preluka-major felől vezető út—Havasi ház útvonalon.

Január 22. A kezdők ismét feljöttek a Mencsulra, hogy az ottlévő felszerelés, máha leszállításában segítsenek. A haladók komoly hegyi teljesítménynek is beillő járőr-menetet rendeztek Rahóra a közbenső hegyormokon át, mégpedig teljes felszereléssel. Az indulás előtt Kerekes Béla alezredes úr az akadémiaparancsnok úr nevében, elismerő és buzdító szavak kapcsán a menedékház előtt kiosztotta a lesikló- és futóverseny díjait. (Az eredményt részletesen lásd az akadémia sportéletéről szóló beszámolóban.)

Meghatva búcsúztak el akadémikusaink a borkúti Mencsul örökké emlékeztetőbe vésődött, kedves környezetétől, meg a barátságos, vendégszerető „havasi ház”-tól. Mindnyájan átérték az akadémiaparancsnok úr szavainak mélységét, amelyekkel a menedékház vendégkönyvét megnyitotta, és ezzel a „Ludovika” akadémia itt-tartózkodásának is emléket állított:

„Ezen a tündéri szépségű helyen, a Mencsul és a Sesul nyergében, akár a nyári vándorlások és táborozások idején, akár a téli sportok évadjában ma-

gyaros és figyelmes vendégszeretettel, a hegyek világában egészen szokatlan kényelemmel találkozik mindenki, aki nem sajnálja a fáradságot és ott tudja hagyni egyidőre a város poros, kormos levegőjét.

Megtisztul itt minden földi salaktól a lélek, és sokkal világosabban látja az élet igazabb értelmét, a küzdelem és a munka mélyebb tartalmát.

Keressétek fel hát minél gyakrabban, magyar fiúk, ezt a havasi házat! Meglátjátok, mennyire más világ ez itt, ahol tisztábban és mélyebben kék az ég, ahol ragyogóbb és szikrázóbb a nap, zöldebb a fű és vakítóbb a hó.

S ha az alatt a három óra alatt, amíg ide felértek, léleekben be tudjátok járni az ég és föld között áthidalhatatlannak képzelt távolságot, — itt, az örökzöld fenyvesek természetalkotta templomában azt is meg fogjátok érezni, hogy milyen közel van az Isten!”

Január 23. A kezdők Tiszaborkút Ny. hegyoldalán versenyt rendeztek, a haladók pedig Rahóról vonaton felutaztak Kőrösmezőre, illetve Havasaljára, hogy ők is végigbarangolhassák a Tatárhágó környékét.

Január 24. 110 lebarnult, vidám akadémikus érkezett meg 9 óra 25 perckor a Nyugati pályaudvarra a kéthetes, pompásan sikerült síkihelyezésről, hogy testben-léleekben felrisszülve folytassa az akadémián kemény munkáját.

Nagyszerű és felemelő tanulságot hoztak magukkal az Északkeleti-Kárpátok fehér csodavilágából:

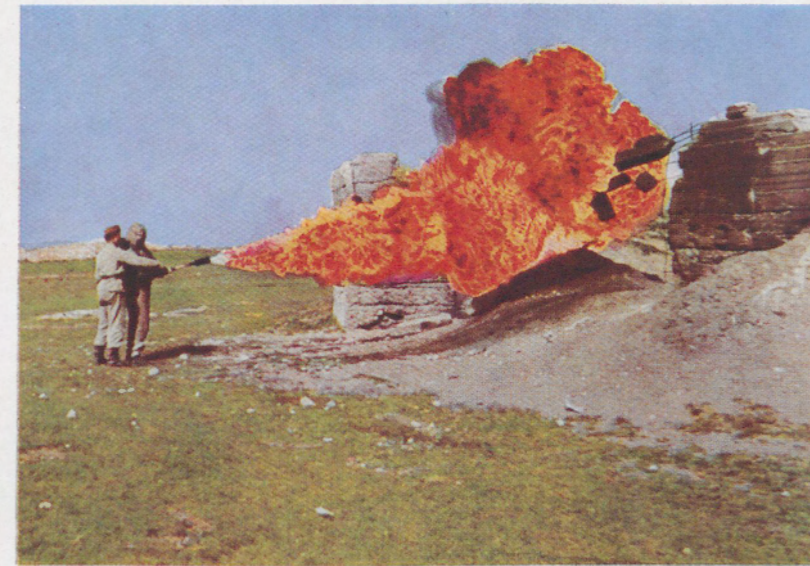
A magyar katona otthon érzi magát a hófödte csúcsok álomvilágában is, és mindenképpen felkészült arra, hogy a fehér csúcsok övezte szent határokat kiomló piros vére árán megvédelmezze az orvul rá-törni készülő rabló horda ellen.

Az „Apsinyec” vízfogónál.

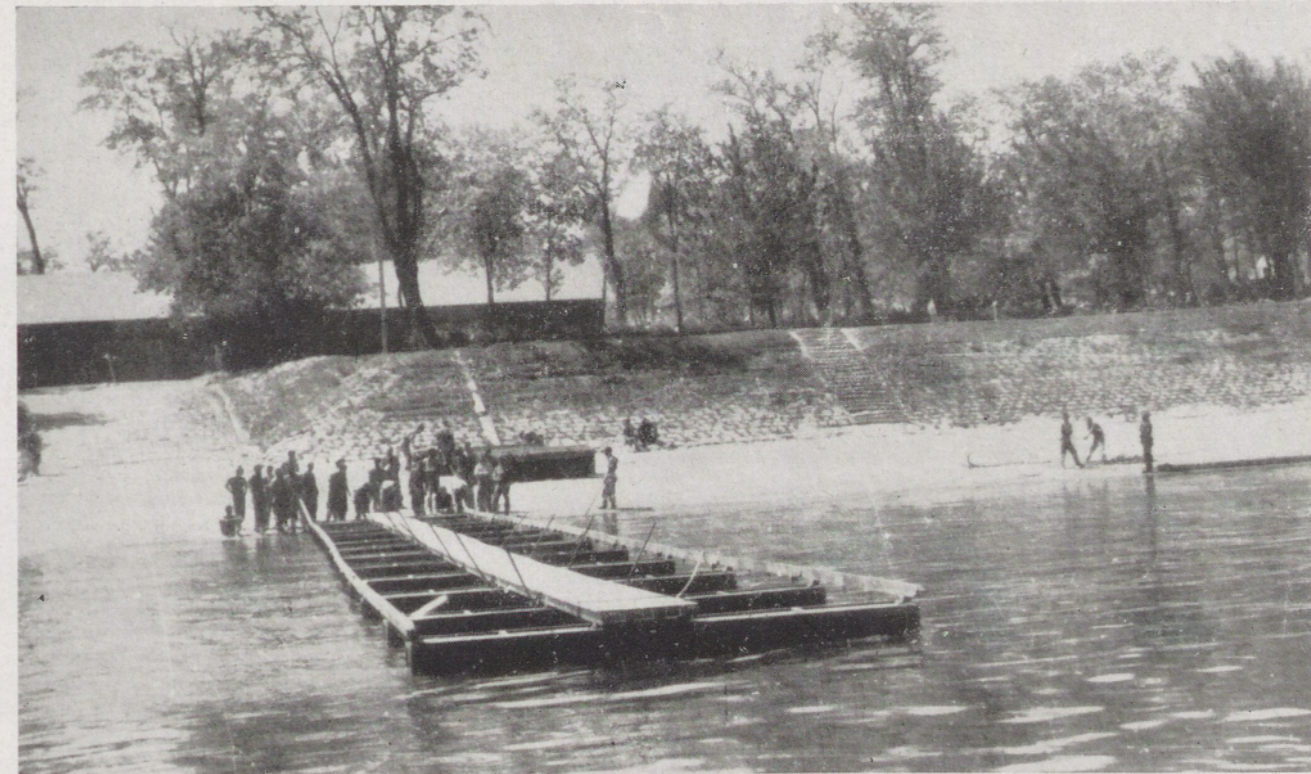

A Tisza forrásánál.

Lángszórós kiképzés Komáromban.

KOTSIS MIKLÓS százados színes fényképei.

Rohambüri-építés Komáromnál.
Németh Miklós akadémikus felvétele.

ÁRKÁSZ-KIKÉPZÉS KOMÁROMBAN

1943 május 17-től június 12-ig.

Írta: Pósfay László akadémikus.

Sürgés-forgás, szapora vezényszavak, ládadübörgés, motorzúgás, bakancs-csattogás. Az arcok álmoságát megélné az izgalom. Az újdonsült másodévesek „műszaki kihelyezésre” indulnak. 3 órakor volt ébresztő!... Nemsokára megnyúlt hajnali árnyékok siklanak végig frissen a Fiumei-út kövezetén. Az arcokat pirosra csipi, a szemeket tágranyítja és csillogtatja a hűvös koratavaszi szelő. A Keleti pályaudvaron még néhány pattogó vezényszó. Beszállás! Már indul is a vonat. Isten veled Budapest!

Hogyan is telhet el egy ilyen vasúti utazás? A teherkocsik kemény dőcögéséhez szokott tagjaink kényelmesen terpeszkednek el a tágas személykocsikban. Alig néhány órával ezelőtt hagytuk csak el a Dunát, és máris ismét előttünk csillog fodros hullámaival. Megérkeztünk Komáromba! Csakhamar leszálltunk és a nagy porban baktattunk új tanyánk: a Duna jobbpartján fekvő árkásztábor felé. Meglepetésnek számított az a fogadtatás, amelyben a táborparancsnok: Rostoványi alezredes úr részesített bennünket. Az egész évfolyam egy hatalmas barakkban ütötte fel sátorfáját. Itt ért a második kellemes meglepetés bennünket. Előre küldött szálláscsinálóink felszerelték a termet hangszórókkal. Így vidám muzsika mellett hamar elvégeztük a berendezés munkálatait. A rádióval aztán később sok baj volt. Ébresztőkor harsány „Napos-

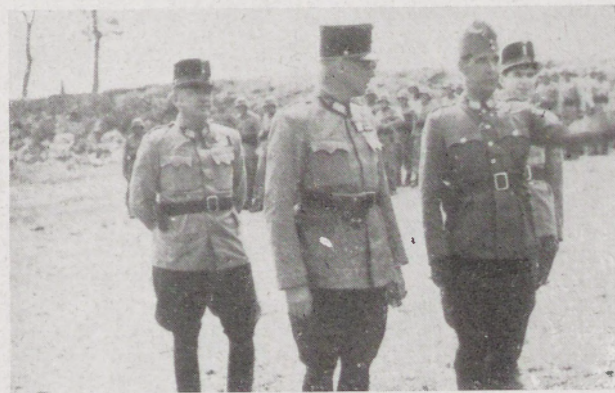
tiszt, zenét!” felkiáltással figyelmeztettük a szolgálatot, ha nem gondoskodott a társaság szórakoztatásáról, máskor pedig — mikor a fegyelmetlen rádió éppen parancskihirdetésnél szólalt meg, — állítólag kihallgatásra is rendelték a bemondónőt és csak „tekintettel eddigi kifogástalan magatartására”, úszta meg szárazon a merészséget.

Másnap reggel már megkezdődött a munka! A tábortól nem messze volt az úgynevezett szárazföldi gyakorlótér. Egyfelől a bécsi országút és a vasút határolják, másfelől a Duna partsávja. Itt folyt az erődítési, robbantási, gázvédelmi, híradó, páncéltörő és lángszórós kiképzés. Egy lankás kis dombon épült a megerősített rajtámpont. Ezen dolgozott minden szakasz a legtöbbet. Folytatólagos munka volt, sok örömről és sok verejtékről fűződött hozzá. Mikor a szemle sürgette a munkát, sokszor az egész század itt dolgozott. Ilyenkor nyüzsgött a sokaság a nagy mezőn. Zuhogó esőben is tovább folyt a munka, hiszen az életben, kinn a harcmezőn sem lesz mindig szép idő! Csuromvíz volt mindenki, a teljesen átázott ruha csak úgy tapadt a testhez, de az erőd épült. A könnyű homokos talaj magába szívta a vizet, minden lapát többszörösen nehezebb lett, de a dolgoznak mennie kellett, nem volt megállás. Órák hosszat nyomódtak be az ásók és lapátok fáradhatatlanul a földbe, másutt tehergépkocsik hordták a kitermelt homokot, jobbról egy csoport földerődöt épí-

Árkász- és híradókiképzés Komáromban.

1943 május 17—június 12.

I.

Az akadémiaparancsnok szemléje.

Lángszórós támadás.

Erődítés.

Készül az aknasor.

Németh Miklós
és
Zoltay József
aks-ok
felvételei.

Tányérakna-telepítés.

Árkász- és híradókiképzés Komáromban.

1943 május 17—június 12.

II.

Távbeszélő vonal építése.

Távbeszélő-kiképzés.

Fénytávbeszélő.

Jól működik az R 1.

Rohambürrü-építés.

Aks. század a komáromi hídon.

Németh Miklós és Zoltay József aks-ok felvételei.

tett. Sok helyen megmozdult a mező, gyeptéglák formájában vándorútra kelt a fű, hogy elrejtse a légi-figyelés elől a friss ásás nyomát. Itt rejtőhálóval burkolták az árkot, amott, ahol út vezetett át, hidat készített nagy szakértelemmel egy csoport, hátrább pedig épült a kényelmes szilánkálló óvóhely. Napokig tartó, nehéz munka volt. Bizony saját magunknak kellett tapasztalnunk, milyen hatalmas erőfeszítést kíván a földdel való birkózás. Csak becsülni lehet azokat a derék magyar munkásokat, akiknek élete a földdel való harcban ég el. A támpont elkészült. Az eddig csak ábrán látottak általunk megvalósítva, itt álltak előttünk: a nehézfegyverek fészkei, készleteli helyek, óvóhely és a végtelen árokrendszer. El lehetne szinte tévedni benne. Az akadémikus leleményesség a homokfalat sokhelyütt domborművekkel díszítette fel, néhány tréfás felírás emlékeztette az arrajárót, melyik szakasz dolgozott itt. Most drótkerítést építettünk és aknákat telepítettünk támpontunk köré, s így lassan kialakult a valóságos kép. Ezután minden éjtszaka egy-egy raj megszállta a támpontot, hogy ízelítőt kapjunk abból is, milyen az élet a föld alatt, elhagyatva, egyedül, minden kényelemtől megfosztva. A legnépszerűbb kiképzés talán a lángszórós volt. Hiszen ki ne lenne arra büszke, hogy az ő kezében is volt már ez a titokzatos és félelmes fegyver. Mi tagadás, nagy élmény volt az izzó aszbesztruhában mindent pusztítva magunk előtt, belerohanni a lángoló árokba. Az embert szinte elfogta a harc mámor. Vagy mennyi élményt nyújtott a híradó kiképzés. Voltak egyesek, akiknek annyira megtetszett a fedőnevek használata, hogy a táborban, otthon is alkalmazták. Például az ébresztő fedőneve a „reggelihez kivonulás” volt.

No, de ha megúntuk volna a szárazföldön, a változatosság kedvéért ott volt a víz is. Egy-kettőre elhajítottuk a vizitüdományt is. A rohambűri percek alatt mélyen benyúlt a hullámzó Dunába és ha roskadoztunk is fogcsikorgatva a vízzel megtelt mázsás úszóaljzatok alatt, vidáman és gyorsan ment a munka. Amott hosszú ladiksorok húztak fel a part mentén. Még sportnak is nagyszerű a ladikázás. És milyen mulatságos! Ha csak egy kicsit nem vigyáz az ember csáklázás közben, egyszeribe besodorja az ár a mélyvízbe és már száguld is visszafelé a ladik. Szinte versenyezve mentünk egyszer kilométereket a partmentén felfelé. Gyönyörű vadregényes, elhagyott partzúgok, szigetek, fűzesek és nádasok mellett vitt el az útunk. A gyanútlan vadlibák ijedten röppentek fel a vízcobogás hallatára. Élmény, élmény és élmény mindenütt. Vagy a nehéz pontonok hatalmas evezőinek egyenletes nyikorgása zavarta meg a Duna csendjét. Itt megtanulja az ember igazán, hogy mindenre szükség van, és ha valaki csak egy keveset kihagy már megbomlik az egyensúly, elragad az ár. Csak a fegyelem, egyesített erő segít. Csak egyesített erővel, fegyelmezetten állhatjuk meg a helyünket a világesemények sodrával szemben is. Mindenre szükség van!

És így folytathatnám a színes képek felsorolását, de az olvasó számára unalmassá válhatnék, hisz csak az érti meg mindezeket, aki velünk együtt átesett mindezeket. Változatos, érdekes ez az árkászélet, és ezt a kedves, kellemes változatosságot nem a kiképzés sokoldalú tarkasága teszi csupán, hanem az egész légkör, ami itt kialakult. Azok az apró szürke, kis hétköznapi mozaikok, amelyek mind-mind valami különös ízt kapnak. A hosszúra elnyúló fárasztó, dol-

gos délelőttök után teljesen szabadon állt rendé kezésünkre a délután. Vigan is éltek az aks-ok. Mindenki a szájafele szerint szórakozhatott. A természetbúvárok nekivágtak ladikjaikkal a Duna ismeretlen holtágainak, a társaságbajárók kimenőre mentek, az ingyencek a kantint gazdagították, az étteremben leveleket írtak, sokan napoztak, sőt akadt még „zúg-edző” is, aki titokban a roham pályán élte ki hajlamait. Remegve vártuk az első szombatot, az első kimaradást. Szabó őrnagy úr szerint ilyenkor mindenből kitör az ősi ösztön, mindenki felveszi „való énjét”: a csendháborító, az erőszakos, az iszákos, becsületes iparos emberek és jámbor polgárok háborítója és életük veszélyeztetője, aminek következtében eddig még minden évben büntető hét volt a második hét.

Büszkén mondhatom, a mi évfolyamunk kivétel volt ebben is. Nem volt semmi baj, így nem volt büntető hét sem. Az akadémia-parancsnok úr jelenlétében megtekintettük egy napon a város nevezetességeit. Rostoványi alezredes úr szakavatott vezetésével ismerkedtünk meg a kiterjedésben Verdun-nel vetekedő Monostori erőddelel és az ókomáromi híres Klapka-várral. Megtekintettük a híres templomot és a nagyszerű múzeumot is, ahol különösen a cseh megszállás idejét bemutató szoba kötötte le mindnyájunk érdeklődését. Megismerkedtünk Jókai szülővárosával. Ismerkedési estet is rendeztünk. Társadalmi járőrök rajzoltak ki meghatározott címekre, hogy meghívják a város előkelőségeit. Az esti beszámoló azután sok érdekes és mulatságos jelenetről számoltak be. Volt, aki a temetőben járt, mert a megadott cím már régen ott pihent. Azok is jól jártak, akik idősebb matrónákhöz találtak bekopogtatni, akik megtudván, miről van szó, kedvesen e'hárították a megtiszteltetést, s meghatódottan, mosolyogva gondoltak vissza arra az időre, amikor még ők is tevékeny résztvevői lehettek az ilyen táncos mulatságoknak. Az ismerkedési est, bár szűk körben, de annál jobb hangulatban zajlott le. Meglátogattuk egy napon a komáromi hidászszázalókat, amely éppen akkor fejezte be a Vágduna fölé épített nehéz közúti hidat építését. Ezt is megcsodáltuk. Változatosságot jelentett még a két szabadtéri mozielőadás a táborban.

Igy éltük világunkat Komáromban négy hétig. Nem volna azonban teljes a beszámoló, ha nem mondanék ezúton is köszönetet mindnyájunk nevében Szabó Sándor őrnagy úrnak, hiszen az ő fáradozásának és pihenést nem ismerő munkásságának köszönhetjük, hogy a komáromi hetek mindig legkellemesebb emlékeink közé sorolnak. Fájdalom, a katonasors elszakította őt is a tisztképzés területéről. 1943 szeptember 1-től a honvédelmi miniszteriumban teljesít szolgálatot. Tisztbajtársainak és ragaszkodó akadémikusainak soha el nem múló szeretete kíséri a megtisztelő, sőt kitüntető, de a mai nehéz napokban rendkívül fáradtságos és felelősségteljes beosztásba. De köszönet illeti a többi tiszt urat is, akik velünk voltak, hisz ők is mindenben segítségére voltak az őrnagy úrnak. Meg kell még emlékeznem egyik kedves akadémikus bajtársunkról, Kiss Jenőről, aki vidáman együtt töltötte velünk a napokat, a kiképzés vége felé azonban megbetegedett és nemsokára örökre búcsút mondott nekünk.

Annyi élmény és változatosság mellett szinte elrepült a négy hét. Tudásban gyarapodva és élményekben gazdagodva intettünk búcsút Komárom városának.

A lélek, ami emberré teszen!

(Vörösmarty Mihály:
Csongor és Tünde. II. felv.)

ÖRÖKÖS DÍSZTAGJÁTÓL BÚCSÚZIK A „LUDOVIKA” AKADÉMIA ZRÍNYI-KÖRE

„Minden intézmény egyetlen ember meghosszabbított árnyéka” — mondja Emerson.

A magyar katonai nevelés történetében alig alakult ki intézet és parancsnoka között olyan kapcsolat, amely annyira eszményi módon igazolta volna ezt a mondást, mint a „Ludovika” akadémia és annak 1938-tól 1943-ig, öt súlyos történelmi évben át volt parancsnoka: vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy között létrejött eszmei és érzelmi közösség.

A sok vihart látott falak néma bámulattal adóztak annak a kivételes katonáembernek, akinek az egyéniségéből valósággal sugárzott a katonás erő, a lángoló fajszeretet, a veleszületett lélektani és nevelői készség, nemkülönben a vezetésre hivatott szellemi nagyság.

A „Ludovika” akadémia Zrínyi-körének legnagyobb öröme és büszkesége volt, hogy külön is a magáénak mondhatta az akadémia e nagynevű parancsnokát.

Valahányszor megmozdult az akadémia szellemi életének lelkiismerete, hogy a nehéz időkben is biztosíthassa a tisztképzés módszertani megnyilatkozásaiban az örökkévaló szellem jogait, mindig az élen találta az akadémia parancsnokát. A nagy fáklyahordók génuszát örökölte, de nyomában nem a „tűzvész” járt, hanem a megértő szeretet és a magyar hűség alkotó melege.

Ennek a magyar hűségnek s a benne rejlő hősi léleknek és szilárd jellemnek volt jó harcot harcoló, nagyszerű katonája a mi felejthetetlen parancsnokunk.

Érthető és természetes volt tehát a Zrínyi-kör tagjainak a lélek mélyéről feltörő és eszményien egységes óhajtása, amely a kör örökös dísztagjává történő választását sürgette.

1943 május 12-én történt meg a nevezetes döntés, s másnap, az irodalmi és zenei csoport együttes díszgyűlésén, az „ezeréves magyar akarat” felejthetetlen ünnepén az akadémia hófehér márványlapra erősített címerveretével együtt a következő szövegű oklevelet adta át immár megválasztott örökös dísztagunknak a Zrínyi-kör akadémikus elnöke:

A m. kir. honvéd „Ludovika“ akadémia Zrínyi-körének 1943. évi május hó 12-én tartott választmányi gyűlése

vitéz nemes kisbarnaki FARKAS FERENC altábornagy úr Ő nagyméltóságát,
a m. kir. honvéd „Ludovika“ akadémia parancsnokát
az akadémia és a Zrínyi-kör szellemi irányítása, a szellem jogainak és a tántoríthatatlan magyar nemzeti érzés fejlesztésének területén újabbkori történelmünk legküzdelmesebb 5 esztendején át végzett, a Zrínyi-kör történetében mindvégig maradó vezérlő tevékenységének, nemkülönben elszánt hitet, önbizalmat és kitartást jelentő támogatásának elismeréséül örökös dísztaggá

választotta.

Erről a Zrínyi-kör minden tagjának lelke mélyéről feltörő, egységes érzésből fakadó választásról szóló oklevelet aláírásunkkal megerősítve kiadjuk.

Budapest, 1943. évi május hó 12-én.

Vitéz MARTONFALVAY HUGÓ aks. s. k.,
a Zrínyi-kör aks. elnöke.

Dr. MATHIA KÁROLY örgy. s. k.,
a Zrínyi-kör tanártitkára

Vitéz SAÁRY JENŐ ezds. s. k.,
a Zrínyi-kör tanárelnöke.

Hűséges és ragaszkodó munkatársainak és akadémikusainak őszinte érzelmeit fejezték ki az átadás kapcsán elhangzott ünnepi gondolatok, és örökké emlékezetünkben maradnak örökös dísztagunk válaszbeszédében kifejtett és a katonai élethivatás, meg a szellemi élet sorsszerű kapcsolataira vonatkozó maradó értékű szavai.

Az ünnepély előkelő közönségének arcára volt írva: Ez a nagymúltú intézmény olyan irányító és vezérlő szellemtől búcsúzik most, aki méltán és büszkén mondhatja el magáról a horatiusi jósigéket:

„Exegi monumentum aere perennius . . .“

De . . . Emerson mondása egy kissé átalakulva hirdeti fennkölt alakjának emléket. Nem annyira „meghosszabbított árnyéka“ volt az ő egyéniségének a „Ludovika“ akadémia s a Zrínyi-kör, mint inkább olyan boldog terület, amelyre szünet nélkül áradt egyéniségének a végtelenbe, az örök magyar életbe torkolló, a mellett állandóan hitet, bizalmat, erőt árasztó fénysugara.

Mécs László megkapó gondolata vált valóra a búcsú meghitt perceiben:

„Az élet örök búcsúzás.

Ő bárcsak tudnánk távozáskor
fényt hagyni, mint a Messiás,
belészeretni a szívekbe,
apostolokba, mártírokba.
hogy átadják a századoknak,
a századok az ezredeknek!
Fényt hagyni, mint a Messiás!“

Benne eleven valósággá lett a költő álma. Hosszú időre elegendő fényt hagyott e történelmi falak között maga után. A messze világító szellem és a mindent megérező katonaszív tiszta és töretlen fényét. A Zrínyi-kör minden egyes tagja érezte, hogy ebből a szellemből és ebből a katonaszívből különleges törvény és evangélium született a százados falak között.

Küzdelmes magyar multunk történelmi erejű törvénye és katonai jövőnk biztonságot, fennmaradást hirdet, ujjongó evangéliuma.

Dr. Mathia Károly.

Az akadémia parancsnok átveszi a Zrínyi-kör örökös dísztagságáról szóló oklevelet az 1943. május 31-i együttes díszgyűlésen.

AZ EZERÉVES MAGYAR AKARAT

Irta: Székely Balázs akadémikus, az irodalmi csoport aks. vezetője.

Egy közösség, egy nép vagy egy nemzet akarata csak akkor válhat alkotó valósággá, ha a nemzet megfelelő erővel rendelkezik akaratanak végrehajtására, vagyis, ha a nemzetnek van akaraterője.

Ha a nemzeti akarata mibenlétén gondolkodunk, feltétlenül el kell jutnunk ahhoz a kérdéshez, mi is voltaképpen egy nemzet, közelebbről a magyar nemzet akarata?

Akaratról, legyen az akár egyéné, akár nemzeté, csak akkor beszélhetünk, ha már világosan, minden kétséget kizáróan kialakult a cél. A cél öntudatos megvalósításához pedig feltétlenül szükséges, hogy akár az egyén, akár a nemzet higgyen abban: a cél elérésére küldetése és hivatása van.

Amíg a nemzet előtt nem áll tisztán a cél, amíg nem hisz abban, hogy célja elérésére küldetése van, addig csak vágyai, álmái lehetnek, de ez még nem a nemzet akarata.

Nemzetünk hivatását röviden így határozhatjuk meg: itt lenni, megmaradni ezen a helyen, öntestünk-ből vetni gátat a Kelet időnként mindent elsöpréssel fenyegető tengerének, és megvédeni Európa keresztény kultúráját.

Itt lenni, itt megmaradni: látszólag szörnyen sivár, majdnem csak az ösztönélet színvonalán mozgó világszemléletnek látszik, mintha nemzetünk célja pusztán csak vegetatív létezésünk volna! Tagadhatatlan ugyan, hogy európai hivatásunk betöltésének legfőbb feltétele, hogy létezzünk és éljünk. De ez az élet nemcsak máról-holnapra való tengődés legyen, hanem lüktető, eleven életerő, amely bár Kelet és Nyugat malomköve között őrlődik, mégis képes legyen önálló nemzeti életre.

A nemzet felismerte hivatását. Megértette, hogy ez a hivatás örökkévaló, hiszen a Gondviselés szabta ki számunkra. Ebben a hivatástudatban volt ereje a magyarságnak áldozatot hozni Nyugatért: kockára tenni nyugalmas életét, haladását Európa nyugodt fejlődéséért. Akarata csak egy volt: a Gondviselés adta feladat tökéletes megoldása.

A magyarság volt az első nemzet, amely képes volt tartós államalapításra ezen a helyen. Sokan megkísérelték ezt előttünk, de mindegyik népnek helyet kellett adnia egy másik, erősebb nép számára. El kellett tűnniök, hiszen nem tudtak megállani a népek országútján. Nem ismerték föl hivatásukat, vagy ha igen, nem volt elegendő akaraterőjük életformájuk átalakítására.

A magyar nemzet volt az első, amely megvalósította a lehetetlennek látszó feladatot. Akarata eléggé erős volt, hogy szakítson multjával! Eldobta magától a pogányság barbár sötétségét.

Szent Istvánban, első koronás királyunkban öltött testet ez az erő. A jövődőt kereső magyarok energiájával teljesítette feladatát és haladt célja felé: a keresztény Magyarország felé.

Hiszen csak így maradhattunk meg, csak így tölthettük be hivatásunkat. Vajjon egy pogány állam meddig maradhatott volna meg a keresztény Európa szívében? Nem sokáig! El kellett volna veszünk! Ez pedig azt jelentette volna, hogy képtelenek vagyunk az önálló nemzeti életre, és gyengék vagyunk hivatásunk betöltésére.

A magyar nemzet két, egymással idegen világ közé ékelődve, előbb-utóbb próbatételre kényszerült, hogy megmutassa erejét és bizonyítsa: valóban szerves része immár a művelt Nyugatnak.

A próbatétel nem késett sokáig.

Alig mult el két évszázad a fiatal magyar állam életében, amikor kelet felől elérkezett hozzánk is a „sárga vihar“ előszele.

Válaszúthoz érkezett a magyarság: meghódoljon-e *Dsingisz khán* népének, vagy tegyen bizonyosságot nyugatiságáról.

S a nemzet most sem akart mást, mint betölteni hivatását.

Ha csatlakozik a hódító mongolokhoz, talán megkíméli magát az áldozatoktól, de ugyanakkor védtelenül hagyja Nyugatot és feltétlenül beleolvad *Temudzsín* népébe. Ez pedig létezésünknek, vállalt feladatunknak megtagadását jelentette volna.

Igy hát döntött a magyarság. Hú akart és tudott maradni hivatásához. És elindult *Mohi* felé a végzet útján, hogy fölvegye a harcot. Ahogy a költő mondja:

„Jöttünk, mert hitt a nyugati vagyon,
De erők nincsen a küzdelemre
S nyilaktól vérezünk agyon.

S mégis szívesen áldozunk velőt,
Mert tragikusabb és szebb sors nincs
Isten és emberek előtt.“

Fölfogtuk a Nyugatra zúduló csapást...

A nemzet teljesítette feladatát, pedig ez szinte halálát jelentette. De tudta, hogy élnie kell! Nem az életosztón kétségbeesett vergődése volt ez, hanem az életerő megnyilvánulása. Alig csendesedett el a fegyver zaja, a nemzet vérkeringése ismét megindult!

Az első próbatételnél győzött a nemzeti akarat!

A mi sorsunk azonban nem a békés fejlődés volt. Mialatt a nemzet lázas sietséggel, minden erejét megfeszítve, igyekezett lépést tartani a békésen fejlődő Nyugattal, Kelet felől újabb viharfelhők vetették előre árnyékukat: a fanatikus és hódításra törekvő törökség vágyai.

A magyar nemzet idejében észrevette a készülődő veszedelmet.

Hunyadi János történelmi éleslátásával és hadvezéri lángelméjével nem akarta bevárni, míg ránkzúdul a török áradat, hanem támadással akarta elhárítani a Nyugatot elsöpréssel fenyegető veszedelmet.

A magyarságnak azonban egyedül nem is lehetett elég ereje a hódító letöréséhez, ezért akarta *Mátyás* a török ellen magyar vezetés alatt összefogni Közép-Európa erejét. De a Gondviselés más kép határozott: élete delén, mielőtt nagy tervét megvalósíthatta volna, elragadta tőlünk a halál. Igazi magyar sors.

Igy hát újra vihar tördelte a magyarság virágzó életfáját...

A mohácsi síkon a nemzet színe-virága hullott porba, a nemzet vezetők nélkül maradt. De történelmi felelőssége tovább élt benne. Nem adta fel a küzdelmet. S ha nem is vezette egy hadvezér a harcot, ha nem is volt egységes a haditer, egy *Zrínyi*, egy *Dobó*, egy *Szonái*, egy *Losonczy* önfeláldozásában és a végvári vitézek hősiességében égett tovább az örök magyar kötelességteljesítés tüze. Rang, pompa, ragyogás lett volna osztályrészük, ha hódolnak a töröknek. De ők a lemondást, a küzdelmet választot-

ták. Mindent föláldoztak a nemzet életéért, a katona becsületért, ahogy a végvári vitézek énekese mondja:

„A jó hírért, névért
S a szép tisztességért
Ők mindent hátrahagynak.“

Példájuk időn és téren túl mint örök katonaszemély ragyog felénk, bizonyosságul annak, hogy az erős nemzeti akarat a sorssal szemben is győzedelmeskedik.

Áldozatuk nem volt hiabavaló! Önfeláldozásuk adott erőt a további küzdelemhez. Hiába volt a négy-százszentendős idegen uralom, a nemzet mindig hiaválást tett élni akarásáról. *Világos* után úgy látszott, mintha valóban elkövetkezett volna „a nagyszerű halál“. De a Gondviselés most a „lenni vagy nem lenni“ döntő pillanatában feltámasztotta a nemzeti akaratot, amely győzedelmeskedett minden kishitűségen.

Az elvesztett világháborút követő megcsönkítés és megalázás keserősége sem törte meg a nemzet hivatásába vetett hitét. Bármennyire hálátlan és részvétlen volt Nyugat, tudtuk, nem emberek hálájáért vagyunk itt, hanem a Gondviselés állított bennünket őrhelyünkre.

A nemzet minden gúzbakötöttsége ellenére is magára talált. Elindult a megerősödés útján, míg nem ütött újra az óra, hogy bizonyosságot tegyen: most is van ereje, akarata, betölteni hivatását.

A magyarság öntudatosan vállalta a harcot. Vállalta, hogy szentesítse az igazságot: történelmi elhivatottságunk tudata élő bizonyosság.

A nemzet fegyvert fogott. Ismét harcol, hogy a magyar otthon — otthon maradhasson. Harcol, mert ez most a kötelessége. Harcol, hogy a világnézetek minden eddigi összeütközését felülmúló harcában bizonyosságot tegyen élni akarásáról. Harcol, hogy Európa látva-lássa: nélkülünk nincs európai béke. Harcolunk, mert Nyugat ismét veszélyben forog, de tudjuk, mindig mi veszítünk többet. És mégis harcolunk, mert ezt a feladatot róta ránk a Gondviselés.

A nemzet mindig teljesítette kötelességét. Úgy érezzük e percben, tőlünk is, a nemzet legfiatalabb katonáitól is számonkéri az élet: viztek-e útravalót az életbe és felkészültetek-e eléggé a magyar hivatásra?

Magunkba szállunk. Most nincs helye a kérkedő fogadkozásnak, merész ígéretéseknek: nagy tettek idejét éljük.

Nem ígérünk hát könnyelműen semmit. Nem volna méltó ez a második ezer év küszöbén.

De meggyőződéssel valljuk: felkészültünk. Magunkkal visszük drága talizmánként azt a történelmi igazságot, hogy a Végzet minden hatalmával szemben győzedelmeskedik az ezeréves nemzeti akarat. És mint az új magyar élet első katonái, hirdetjük szent hittel meggyőződésünket a most felnövekvő magyar nemzedéknek, hogy minden győzelem záloga az egységes nemzeti akarat, az örök magyar akarat.

Hittel érezzük: A nemzet bízhatik bennünk! Az örök magyar akarat a mi akaratunk is!

Ismerjük a nemzet hivatását, tudjuk céljait, büszkén vállaljuk a harcot és az ezeréves magyar akarral győzni is fogunk!

Szélmalomok a keleti hadszíntéren.

BÉNYEY ZOLTÁN őrnagy, a Zrínyi-kör örökös tagjának vízfestménye.

AMIT A CSAPAT VÁR

ADATOK A LUDOVIKÁS SZELLEM KIÉPÍTÉSÉHEZ

*Irta: vitéz Szónyi Miklós főhadnagy,
a Zrínyi-kör örökös tagja.*

Hogy mit vár a csapat a fiatal tisztől, aki a „Ludovika“ akadémia elvégzése után ott jelentkezik, arra ez lenne a legegyszerűbb és legrövidebb válasz: minden téren a legtökéletesebbet. Azonban korántsem elégedhetünk meg ezzel a válasszal, mert ez jellemzi legkevésbé azt a kíváncsi és egyben reménykedő lelkiállapotot, amely a csapatnál levő idősebb bajtársakat eltölti. A következőkben próbálom megrajzolni ennek a csapat tisztnek, alosztály tisztnek eszményi arcképét, amely elképzelésem szerint, s némi tapasztalat alapján bennem él.

A csapat elsősorban szerény, tanulnivaló fiatal bajtársat vár, aki korántsem hiszi azt magáról, hogy az akadémia kikerülve, már nincs több tanulnivalója. Olyan embert vár, aki az iskolákat csak alapnak tekinti, mert a csapatnál jön rá, hogy mennyi tanulni-, tapasztaltnivalója van még, s milyen különböző irányban haladnak azok. Az egész élet is kevés erre. Tehát olyan fiatal bajtársat vár, aki szívesen veszi a korántsem lekicsinylésből fakadó tanácsokat, irányítást, s aki készséggel és lelkesedéssel tesz félre minden egyéni elfoglaltságot, ha tanulhat, tapasztalhat valamit. Nem határozott időpontban, határozott anyagból kell ennek történnie, hanem lelkes öntevékenységre, belső fűtöttségre van szükség, hogy saját akaratából és belátásából ragadjon meg minden alkalmat a „csapat-gyakorlat“, „csapatfogások“ megszerzésére.

Ezzel az alapvető lelki beállítottsággal talán már el is indulhat a csapatélet igazi útján a fiatal tiszt. Az alosztály-szolgálatnak tulajdonképpen ő a lelke. Sokszor nincs a vállain határozott, pontosan körülírt felelősség, mint a századparancsnokon, de azért mindig az alosztálytisztt a század kovásza. Az ő alkalmoszerű teendőit soha senki nem parancsolja meg, de neki kell mindent meglátnia: a körletben, a belrend terén, a kiképzés alatt az egyes embereket, minden egyes honvédjének a lelkét neki kell legjobban ismernie. Neki kell minden egyes esetben a rendellenességet észrevennie, tehát nem kötelességszerűen, a foglalkozási idő alatt „szolgálni“, hanem alosztály minden egyes tevékenységénél segíteni, s az egyetlen lehető helyes irányban vezetni a szolgálatot. Azért írom: „egyetlen lehető helyes irány“, mert bárhol, bármilyen parancsnok alatt, végeredményben a szabályzatokban rögzített elvek kellene, hogy döntsenek s a valóságban döntenek is. Természetesen a szabályzat holt betű, annak szigorúbb és enyhébb

„Lövészet után“
Köhler Ferenc akadémikus felvétele.

mértékkel is lehet lelket adni, de ezt a mértéket csak a katonalélek szabhatja meg, amely viszont meggyőződésből és hivatásszeretettel táplálkozik. Látszólag üres, nagy szavak: mi van a mélyükben? Mindenki tudja, ismeri talán a saját életéből, milyen különbség van munka és munka között. Mennyire más érzés tölti el az embert akkor, ha valamit azért tanítok meg a legénységnek, hogy azt valóban meg is tanulja, s ekkor nem kímélek semmi fáradságot sem és mennyire más az, mikor azért foglalkozom valakivel, mert a kötelességem odaparancsol s kötelességszerűen „elmondom“ azt az anyagot, amit „meg kellene tanítanom“. Az első esetben képzelőtehetségem százféle segítséget jelent, száz újabb magyarázati módszert talál ki, hogy a legénység megértse. Így ötletes, érdekes és egyben szórakoztató lesz az oktatás. E közben megismerem az embereket, a lelküket, a gondolkozásmódjukat, a nehézségeiket s ők maguk szolgáltatnak nekem új meg új lehetőségeket a magyarázathoz. Ez a lelki beállítottság aztán magával hozza a további eseményeket és eredményeket a kiképzés és a belszolgálat minden terén.

Természetesen, ha ez a lelki beállítottság a valóságban is olyan egyszerű lenne, mint így papíron, akkor a csapatnál csupa tökéletes tiszt szolgálna. Hogy birtokába jussunk, illetve inkább ahhoz, hogy megtartsuk, ha már megszereztük, nézzük ennek az ellenkezőjét is éppen a csapatéletben. Ahhoz, hogy ilyen munkát végezhessünk, állandó lelkesedés szükséges. S ez — a látszólagos ellentmondásból is kitűnik, — nehéz valami. Lelkesedéssel legtöbbször, hirtelen fellöbbanást értünk, valami nagy fölhevülésre gondolunk, amit egy bizonyos időben, egy bizonyos cél érdekében érzünk. Csak a költők, művészek és aszkéták életében tapasztalhatunk legtöbbször ekkora

állandó *belső feszültséget* s itt jövünk rá, hogy a katonaelet is, az igazi tisztí hivatás is, ilyen állandó égis. Nem lohaszthatja le tehát ezt a tüzet semilyen balsiker, félreértés, mert ilyen a csapatnál igen sok akad. De nem veheti el a kedvünket vélt igazságtalanság s esetleg másoktól látott rossz példa sem. Mert bár ezek mindegyike azt a kívánt *belső hangulatot* gyilkolja, — egyrészt sokkal erősebbnek, másrészt sokkal emelkedettebb lelkűnek kell lennie a fiatal tisztnek, semhogy ez letörhesse. Nem elméleti tudást várunk tehát — természetesen ez az alapja mindennek, — hanem *lelket*. Harcra felkészült, tanulni vágyó lelket.

Aztán várunk *kipusztíthatatlan jókedélyt*, amely azonban nem nagyvárosi fásultságból, hanem őszinte bajtársi érzésből, szerénységből táplálkozik.

A gyakorlótéren *fürge, állandóan tevékeny*, tehát fizikailag is jól felkészült, *fáradhatatlan férfit* várunk, akinek helyén van a szíve, helyén van az esze és töretlen a lelke. Aki ilyen lélekkel tudja elhagyni az ősi „Ludovika“ akadémiáit, helyesebben: aki ilyen lélekkel tudja megkezdeni a csapatszolgálatot, az még az esetleg hiányzó elméleti tudást, gyakorlati

tapasztalatot is játszi könnyedséggel szerzi meg. Az hamar elvetődik sok, eddig még ismeretlen szabályzat birodalmába és a nélkül, hogy a szabályzatok száraz ismerete lenne a célja, hamarosan általános tájékozottságot szerez.

Akkor érti meg igazán mindegyikünk egyik régi előjárómnak azt az elvét, hogy az ügynevezett *magánélet*, a társadalmi élet soha nem lehet annyira élvezetes a fiatal tiszt számára, mint a *laktanya*. Egyrészt, aki belekóstolt ebbe az elmélyedő katonaeletbe, annak nem is lesz ideje társadalmi életre, másrészt soha nem okozhat az annyi örömet, mint amennyi gyönyörűséget ez a kitaruló világ jelent. Így nem is igen vágyik rá annyira. Természetesen azért idő és alkalom mindig adódik arra, hogy a szükség keretek között ennek a kötelezettségnek is eleget tegyünk.

Ez a bajtársi élet bensőségebbé, izgalmasabbá teszi a szolgálatot, de sohasem erőltetni puhává, fegyelmetlenné. Ennek a léleknek, ennek a munkának a gyümölcse lesz azután izzó fajszeretetünk, így ismerjük meg alárendeltjeinket, bajtársainkat, s tudom, ha megismertük, meg is szeretjük őket. Ezt várja a csapat, s ezt nevezi „*ludovikás szellem*“-nek!

A Pietrosz.
Rátky Tibor akadémikus felvétele.

„Szemben a fénnel, szemben az árral“

Öry Iván akadémikus felvétele.

SORSKÉRDÉSEINK A HÁBORÚ UTÁN

Irta: vitéz Nagyághy Csaba akadémikus.

Bármiként fejeződik is be a háború, és bármilyen rózsás életlehetőségeket biztosít számunkra egy új békekötés, — a mi magyarságunkért folytatott harcunknak semmi esetre sem fogja befejezését jelenteni.

A ma élő nemzedék arra van hivatva, hogy a magyar életbe új lelket, bensőséges új életet vigyen.

Az új évezred küszöbén az erős, öntudatosan magyar Magyarország alapjait elsősorban lelkünkben kell leraknunk. Idegenből nem hozhatunk nekünk megfelelő eszméket, mert azok sajátos magyar fejlődésünket csak elsovasztanák.

Vissza kell térnünk mindenben ősi önmagunkhoz!

Nemzeti hivatástudat.

Századokon át csaknem minden magyar sorskérdés megoldásánál rajtunk kívül fekvő gátlásokkal küszködünk: a dinasztia, a félmagyarok, a nyugatiaskodók érzékenykedése, az idegenből behozott eszmeáramlatok sokszor akadályozták a magyar tisztánlátást.

Legelsősorban el kell vetnünk nemzeti hivatásunk kívülről ránk erőszakolt függvényszerű meghatározását, amely ma szinte közhellyé vált, hogy a magyarság feladata a nyugati civilizáció és a kereszténység védelme a keleti barbarizmus és hitetlenség ellen.

E rendeltetésünkre vonatkozó *balhiedelem* rengeteg vérhullásnak, könnynek volt okozója, a nélkül, hogy fajtánk a legkisebb előnyét is érezte volna. Mert ha a magyar ellenállás nem tartóztatja fel a mongol és török áradatot, akkor azt a nyugati nemzeteknek kellett volna felfogniok.

Hősi eposzba illő szerepben küzdött mindig a magyarság. E harcok a magyar multat nagyszerűvé és áldozatosá avatják, hiszen századok helytálló kemény munkájával fizettünk érte. A magyar nép a honfoglalás óta az első világháború kitöréséig körülbelül 2600 csatát vívott létéért, szabadságáért és a nyugati műveltség megvédéséért.

A védőbástya szerep azonban nem magyar lélekből fakadt, kívülről jött. Az igazi magyar öncélú hivatás-

tudat e mellett mindig élt a nagy magyar lelkekben: *Mátyás király, Pázmány, Zrínyi, Rákóczi, Kossuth* nem a védőbástya szerepben küzdött, hanem a magyarság erőinek megőrzéséért, sajátos életformájának biztosításáért, azonkívül idegen érdekek szolgálata ellen folytatta harcait.

A magyar hivatástudat öncélú: a magyar *uralmi és élettér* gondolat. Ez befelé a magyarság érdekeinek érvényesülését jelenti, kifelé való megnyilvánulása a *nagymagyar-gondolat*.

A középkori magyar-nagy hatalom korlátlan úr volt a Duna völgyében. Nem beolvasztásra törekedett, nem uralomra, hanem együttélésre rendezkedett be. A magyarság államfenntartó, szervező, összefogó erejével és hatalmával uralkodott a Duna-medencében. E tulajdonságok ma is élnek, sőt erősödtek bennünk.

A dunai hivatást ezeréves multunk legkiválóbbjai termelték ki és valósították meg. Ez az igazi magyar hivatás, nem pedig a Kelet és Nyugat örökös ellentétére épített védőbástya-szerep.

Mi önmagunkért és nem másokért élünk!

A nagymagyar gondolat első alappillére saját *belső életünk kiteljesedése*. A másik ennek nyomán valószínűsül majd meg: ez pedig a dunai hivatás ismételt betöltése.

Említsünk meg néhányat magyar mivoltunk kiteljesedésének úttörő feladatai közül:

1. Turáni öntudat és a turáni népek együttműködése.
2. A magyar hősi szellem megteremtése és ápolása.
3. Ósmagyar utóneveinkhez való visszatérés.
4. Legősibb kultúremlékünk: a rovásírás feltámasztása.
5. Visszatérés a vérszerződéshez.

Nem tartozunk egyik európai uralkodó fajhoz sem. Nem vagyunk sem szlávok, sem germánok, sem latinok. Szegény kjs rokontalan népnek tartott minket mindig Európa. A Nyugattól soha semmi mást nem kaptunk, mint nemzeti hivatásunk függvényszerű, hamis megfogalmazását.

Ellenségeinknek azonban gondjuk volt arra, hogy Ázsiáról alaptalan előítéleteket ültessenek el lelkünk-

Képek az akadémia életéből.

Az 1942. évi Borbála-ünnepségek.

Szent Borbála-szobrának megkoszorúzása.
1942 december 3.

Díszmenet Szent Borbála szobra előtt.
1942 december 4.

Dr. RAVASZ LÁSZLÓ m. kir. titkos tanácsos, ref. püspök látogatása az akadémiaán.
1943 április 4.

A „JÚNIUSI BAJTÁRSÁK“ ellenforradalmi emlékünnepe az akadémiaán.
1943 június 24.

Az aks. tüzérsztály díszmenete.

Dr. Pogány Frigyes államtitkár emlékezéséde.

A kristálygömb

Írta: vitéz Osváth Tibor hadnagy, a Zrínyi-kör örökös tagja.

Kedves Barátom, a szó ne bántson,
ha meg-megcsillan az igazságon!
E néhány sornak nincs egyéb célja,
Hogy láss! Ez nem bűn. Ime a példa:
... Láttál már fénylő kristályüveget,
Amelyben tiszta folyadék felett
Harmatos rózsza tiündöklő szirma
Úszik nyugodtan, lebegve, ringva ...

... Hát meddig úszol, most ezt kérdelem én
A közöny langyos, síma tetején?
Hát meddig hallgatsz, meddig csodárod
Üvegbe rejtett nem-mozdulásod?
Elég volt! Ebredj! Értsd hát végre meg:
Recseg a föld most, omlik, dől, remeg,
Vad árvíz zúdul, gátak szakadnak,
Acélököllel dönget a nagy nap,
Veri az alvó házak küszöbét!
... Hasad a felhő, oszlik a sötét,
S ha hajnal ébred túl a viharon,
Nem neked nyílik alvó magyarom!
... Már fojt az árvíz, már ajkadig ér,
Tettet parancsol, vagy halált ígér!
Ne várd az áron, a viharon át
A kívülről jött megváltó csodát!
Ha hullám zúdul, szörnyű vízözön,
Ha házadban kő nem marad kövön,
És tesz csodát az Úristen veled:
Egy pontot ad, hol támaszod leled.
Egy ágat ad, mit kezéd megragad,
Ha örvény perdül, zúdul zuhatag,
Hogy rátapadva ott építs fészket
Az új jövőnek, új nemzedéknek ...

Nyilvának látón lehunyt szemek,
Ragadjon fejszét elpuhult kezéd!
Támadjon tett, mely csontokat hasít,
Mozdítja éltünk rozsdás sarkait!

Vagy lehet méltó szabadulásra
A kéz, mely láncát csörgeti, rázza,
De ha nem tartja kötve semmi sem
Ernyedt izommal, békésen pihen?
Hömpölygő vérhab csapkodja, ássa,
Hanyag vállrántás csak mozdulása!
Elpusztulsz népem, ha szét nem töröd
Csillogó, védett kristálybörtönöd!

Ha égre nézel zord felhőin át
Igy fohászkodj az új magyar imát:
„Atyánk! Túl sok jó nem lesz javunkra,
A kész áldásnál drágább a munka.
Ne készen add a fehér kenyeret!
Ekét adj, mellyel szántanunk lehet!
Ne házat adj, de adj fatörzseket,
Hogy feldolgozzák munkás, vascezek!
Adj az útunkra tövist, sziklákat,
De hitet hozzá, erőt a vállnak,
Ha már leroskadt, megtörve ernyed,

Új erőt adjon nékiünk kegyelmed!“
Égessék húsod a cifra rongyok!
A petyhüdt testre öltö fel darócot.
Elmult a farsang, vidáman töltve
Ne légy hát gyenge, ha itt a böjtje!
A szenvedésben ne hagyd el magad,
Ne könnyel töltsd az üres poharat!
Parancsszó zengjen, nem „mea culpa“,
Ne ujjad tördeld: jöjjön a munka!

Ha tétlen békéd vihar ragadja,
Állj talpra végre, nézz hát magadba!
Ne hidd, hogy langyos légkörrel takar
A zárt üveggömb fénylő, síma fal,
Hogy osztályrészed derűs nyugalom:
Átzúz a harc a kristálygömb-falon!
Lesújt reád: vagy öl, vagy fölemel,
Emberfeletti tettet követel!
Ne mentsd kábító álomvilágod!
A mult zenéjét hiába várod:
Új szózat zendül, feltör az égre
Szerszám és fegyver acélzenéje,
Rohamra hívó kürt harsogása!
Süket füll hallja, lezárt szem lássa,
Hogy porba omló, korhadt kor fölött
Új világ ébred, tiszta, hő, örök!

De addig törd szét a régi álmot!
Fulladjon vérbe a bűnös, álnok,
Hamis próféták hangzatos szava:
Most végre szót kér a magyar maga!
Örvénylő lángok közt tesz hitet:
Földjét, jövőjét vérrel védi meg!
Kardot ragad most minden béna kar,
A csonka láb is indulni akar!
És minden sírhant magasba nőve
Az ősi földnek lesz sánca, őre!
... Ha a koporsók útja egyre nő,
Ha minden város néma temető,
Amíg egy lélek, egy magyar marad:
Az éltetője győztes akarát!
Ó hányszor zúdul a magyar ellen
Reménytelen harc, a lehetetlen,
S vérezve, tépve, halálra-válva,
A gyilkos harcot mindig megállta!
Viharzó vészben, gyilkos poklon át
A magyar bástya állott őrt tovább! ...

Magyar! Törd szét a langy közönyt!
S erőt adóul két forrás marad:
A föld, s a mennybolt! Erő és a hit
Veled harcolni küldi hadait!
... Úgy tűnik néha, elhagynak talán
Hegyomlások közt, véres éjtszakán,
De hogyha vészben győztesen kitart
Acélos kézzel tartott ősi kard,
A szemhatáron új hajnal éled:
Az ember harcol, és győz a lélek! ...

A HARCTÉRI ESEMÉNYEK ÉS HŐSI TETTEK HATÁSA A TISZTI ÉLETHIVATÁS ELŐKÉSZÜLETEIRE

Írta: vitéz Véssey Frigyes akadémikus.

Este van. Az ablakon szelíden süt be az alkonyati napfény, a kertből orgonaillatot lehel be a tavaszi szél. Minden békés, boldog, nyugodt, az otthoni szeretet derűs rózsaszínbe öltöztet mindent.

Ujság kerül a kezembe. A „Pro Patria” rovaton akad meg a szemem. Mintha vaskéz szorítana egyet a szívemen, úgy ötlik agyamba a nyomtatott betűk sorait látva: Ember! Háború van! Amíg te az otthoni kényelmét élvezed, amíg újabb szórakozási lehetőségeken töröd a fejed, addig ezer és ezer bajtársad harcol, küzd, dolgozik odakint egy, a mostani jelenél szebb jövőért! Hideg gyötri, ellenség pusztítja, talán éhség, fáradtság kínozza őket és ők mindezt tűrik, mert tudják, hogy túrnők kell. Emberfölötti módon harcolnak, erőt vesznek az emberi életösztönön, leküzdik a lélek erejével a test gyengeségét.

Pár hónap még, és talán én is odakerülök közéjük. Vajjon, tudok-e majd én is olyan lenni, mint ők, meg tudom-e állni én is a helyemet úgy, hogy esküm-höz hű maradjak?

Hiszen oly egyszerű olvasni az újságban, hogy egy vállalkozás során harminc foglyot ejtettünk, vagy hogy egy hős honvédünk egyedül támadott meg egy ellenséges géppuska-félszket. De végre is kell hajtani ezt a vállalkozást, merészen neki kell menni a szinte biztos halálnak! Milyen az út, amely odáig vezet, melyik az ösvény, amelyiken odáig juthatunk?

És ahogyan ezen tőprengék, lassanként világosan kezdem látni, mit kell tennem, ha jó katonát akarok nevelni a legénységemből és ha jó tiszt akarok lenni én magam.

*

Az ember testből és lélekből áll: a ma harcosának nevelését is ezen a két síkon kell végezni.

A testi nevelés: a sport és a rendgyakorlat. A sportban fejlődik a test, erősödnek az izmok, megtanulunk fáradtságot legyőzni, megtanulunk minden erőnkkel küzdeni az eredményért. Mindenki megismeri saját teljesítőképességét, megfigyelheti gyengéit: megtanulja, mennyit ér, mit bír a teste.

A rendgyakorlat összeszedetté tesz, katonákból hadsereget formál, ahol együtt dobban minden szív, egyért dolgozik minden izom. Amelyik egység pattogó ütemben, szabatos keménységgel, óramű pontossággal, jókedvvel hajtja végre a „balra visszakozz!”-t, az a legnehezebb percekben is együtt fog dolgozni parancsnokával, még ha nem is harsog fülébe annak vezényszava.

„Séta”
Rátky Tibor akadémikus felvétele.

A sportra fel kell használnunk minden lehetséges időt, nem szabad elpazarolnunk egyetlen kínálkozó percet sem. Legyen az akár játék, akár atlétika, akár katonai sport, mindegy, fontos a mozgás, az edzés, és hogy mindenki jókedvvel végezze. Ne legyen gépies foglalkozás, legyen benne szív és kedély. Az előljáró ügyességétől, lelkesedésétől függ a foglalkozás sikere.

A rendgyakorlatot megkedveltetni, helyesen végezteni már nehezebb feladat. Azt hiszem, még a meggyőződésesebb katona is borzong titokban a sok puskafogástól és örül, ha nem kell vezényszavakra mozognia. Ebben azonban nem szabad engednie a parancsnoknak: meggyőző erővel helyes mértéktartással, ha kell szigorral szorítsa rá embereit arra, hogy mindent úgy hajtsanak végre, ahogyan azt ő megköveteli. A rendgyakorlatot is lehet egész szívvel végrehajtani, és bármennyire is furcsán hangzik: szórakozás is lehet. Nem kell hozzá más, mint megértés a parancsnok és a legénység között és erős összhang magában a csapatban. Keveset, de jól — ezt tartjuk szem előtt, de félmunkával semmi körülmények között se elégedjünk meg! Amilyen jó nevelőeszköz a helyesen végrehajtott rendgyakorlat, úgy rontja a fegyelmet, ha belenyugsunk a rossz végrehajtásba.

*

Hiába edzett a test, hiába fáradhatatlanok az izmok, ha nincs, ami irányítsa a munkát, nincs ami fűtse a gépet: ha gyöngye a lélek.

És tulajdonképpen ez az a pont, ahol a tisztnek feltétlenül bele kell kapcsolódnia a katonai nevelésbe. A sportdelutánt jól vezetheti az egyik ügyes tiszthelyettes is, fegyelmező gyakorlatot is helyesen tudhat irányítani, de a katonaszív formálására, a

A Mencsul oldalában.

KOTSIS MIKLÓS százados színes fényképe.

Vidám menet.

FEKETE GÉZA akadémikus színes fényképe.

nyers anyagnak értékes katonáemberré alakítására csak a magyar honvédtiszt ihletett művészeze hivatott. Először alakítsuk ki magunkban a katonaeszmény ideáljának szobrát önmagunk nevelésével, azután neveljünk minden magyar katonát a „honvéd” szóhoz lelkileg is méltóvá.

Még ma is szeretik a tisztikart a „boldog békekor” pezsgőző, cigányozó, tükörbelövdöző figuráinak szerepében bemutatni. Vannak, akik még ma sem ébredtek rá arra, mit is jelent ez a szó valójában: *honvédtiszt*. Nem értik, mit jelent tisztnek, magyar tisztnek lenni magyar honvédek között, értéké fogni össze a széthulló semmit. Ha nem ismerünk az egyes számot, nem lenne ezer és nem lenne millió. De egyes maradna csupán az egyes is, ha nem sorakoznának utána az értéktelenségükben is értékes nullák. És ez a szép a katonáéletben. Kiegészíti egymást a tiszt és a legénység, a tanult és a tanulatlan ember.

Gyönyörű feladat ez, csábít, vonz, mint a kilátás, mely egy magas csúcsról kecsegtet, és szinte elijeszt, ha alulról nézem: oda akarok jutni én, a parányi ember.

Hol vannak már a szivarfüstös kártyaszobák bodrosfürtű főhadnagyai! Rég elenyésztek a szalónok egyenruhás lovagjai. *Ember kell ide ma, aki mer*, ha fél is, *aki akar* akkor is, mikor már mozdulni képtelen. Ember, akit fűt az eszményi életszemlélet, aki le tud mondani mindenről és mindenkiről, ha kell.

Csak az a jó katoná, aki ennek az életszemléletnek él. Aki hisz a Jó és az Igaz győzelmében, akinek eszményei vannak. Az eszmények szerelmeseire van szükségünk ezen a tavaszon, olyan katonákra, akik nem törődve senkivel, semmivel, fönséges, vad gesztussal, soha ki nem elégíthető vágyódással dobják oda magukat az eszménynek, amit mindennél jobban szeretnek.

Férfiak kellene, akik tudnak kicsinyek, szürkék maradni, de akiket büszke önértzet tölt el mégis, mert tudják, hogy az ország épületében ők a vasbeton. Tűzvész, bombatámadás leégetheti a bársonyfüggönyöket, leszakíthatja a velencei tükröket a falról, porrázúzhat minden talmi csillogást, de megmaradnak ők, a váz, rájuk építeni mindig lehet, ők minden körülmények között a helyükön maradnak: ezt választották sorsukul.

Szeretném a magam és minden bajtársam lelkébe bélyegként beleégetni az eszményeknek élő honvédtiszt négyes jellemvonását, amely nélkül jó tisztek sohasem lehetünk: *példaadó kötelességteljesítés, meg nem alkuvo akarat, önfeláldozó lemondanitás, nem csüggedő jókedély.*

Mivé lettünk volna ezer év alatt, ha nem élte volna ennek a négy fogalomnak véres valóságát a magyar tiszt? Fel tudtunk volna támadni Trianon halálából, ha nem érezte volna át ezt a négy gon-

dotot a magyar tisztikar? Méltók tudnánk-e lenni valaha is e nélkül azokhoz, akiknek névsora babérokoszorútól övezetten áll az újságok lapjain? Hiszem, ha ilyené tudom magamat nevelni, többet tudok végezni az átlagnál.

De az út nehéz és meredek. Kötelességet teljesíteni sokszor nehéz. De biztat és ösztökél az a gondolat, hogy én nemcsak én vagyok, hanem egy hatalmas közösség tagja, akit száz bíráló szem figyel szüntelen. Nem akarok alapot adni lekicsinylő ítéletüknek, munkámmal erőszakolom ki elismerésüket, ha még oly nehezemre esik is!

És ebben támogat az akaratom, legnagyobb emberi hatalmam. Minden erőmmel, minden gondolatommal kényszerítem magamat a célig, megittasodva a magam erejétől, szinte kényszerítve mindent és mindenkit, hogy ne gátoljon haladásomban. Félre az útból, melyen előre, fölfelé törekszem!

Hiszen ha kell, le tudok mondani mindenről! Ma önként lemondok egy cigarettáról, lemondok a kínálkozó szabadidőről, és holnap nem esem kétségbe, ha éhezésre kényszerítenek a körülmények. És az az egy cigarettáról való lemondás alakít belőlem hőst, az varázsol kitüntetést a zubbonyomra, és segít abban, hogy ha kell, életem árán váltsak meg egyszer egy másik magyar életet.

Mindebben segítségemre lesz a jókedv. Erőt ad, nem enged elfáradni. Mindig mosolygok, minden bajnak csak a derús oldalát látom, hiszen a kötelességet teljesítem. Lekiismeretem nyugodt, és valami azt súgja belül a szívem mélyén, hogy nagyon boldog vagyok.

Nincsenek millióim, de nincsenek milliós vágyaim sem, a kötelesség útját járom akaratomtól vezérelve, és vidám szívem a lámpás, mely megóv az út göröngyeitől. Aranyos glóriában ragyog előttem a Cél, és én boldog vagyok, mert közelebb juthatok hozzá és velem együtt annyian mások.

Igen, ilyen szeretnék lenni én magam, ilyen szeretném formálni katonáimat! Hiszem, hogy sikerül!

És majd akkor megfogom azt az edzett, fegyelmetts honvédkezet, megszorítom minden erőmből és nem eresztem el soha. Belenézek a magyar katoná nyílt, őszinte szemébe és ő ebből a pillantásból meg fogja érteni, hogy egyek vagyunk, mert egy a célunk.

Hiszem, tudom, érzem, hogy így lesz, mert így akarom! És Isten velünk van ebben a harcban, az eszményiségnek a Jóért folytatott harcában.

*

Besötétedett. Csendes boldogság tölti el a szívemet: a „Pro Patria” rovat néhány sora rávezetett arra, hogy jól választottam. Ez az én utam: minden magyarok egyedüli útja.

Képek az 1943. március 15-i ünnepélyről.

Az ünnepély közönsége.

Az aks. ének- és zenekar.

Vitéz Martonfalvay Hugó aks. ünnepi beszéde.

Pénzes János aks. szava.

Antalffy Ernő aks. zongoraszáma.

Az aks. zenekar zárószáma.

Kigyúlnak a lángok

Írta: Óry Iván akadémikus.

Halkul a hangja már a dalnak,
a nyár már régen messze jár,
fonnyadt húsába az avarnak
a varjak sorra belemarnak,
s az Isten is tán másra vár.

A lombok didergő dalra kapnak,
és minden oly forró hangtalan,
elémfeszül a hűvös ablak,
ököllel, fejjel mennék a falnak,
hogy szél túrja toronnyá nagy hajam.

Benn a szobában a csend megroppan,
kinn hullnak a száraz levelek,
nézem őket mélyen, hosszan,
ahogy peregnék egyre jobban,
halkan kérdeznek, felelek:

— Benn a szobában simák a falak,
kinn végtelen a hulló élet,
benn falak közt és kövek alatt
a száműzött élet nyögve szalad,
s korlát, korlát, amerre nézek. —

Millió feszülő húr a lelkem,
mi haszna: papír, törvény az élet,
a búcsú-szimfóniát lágyan zengem,
az örökkévalóság haldoklik bennem,
ahogy köddé foszlik s szerteszéled.

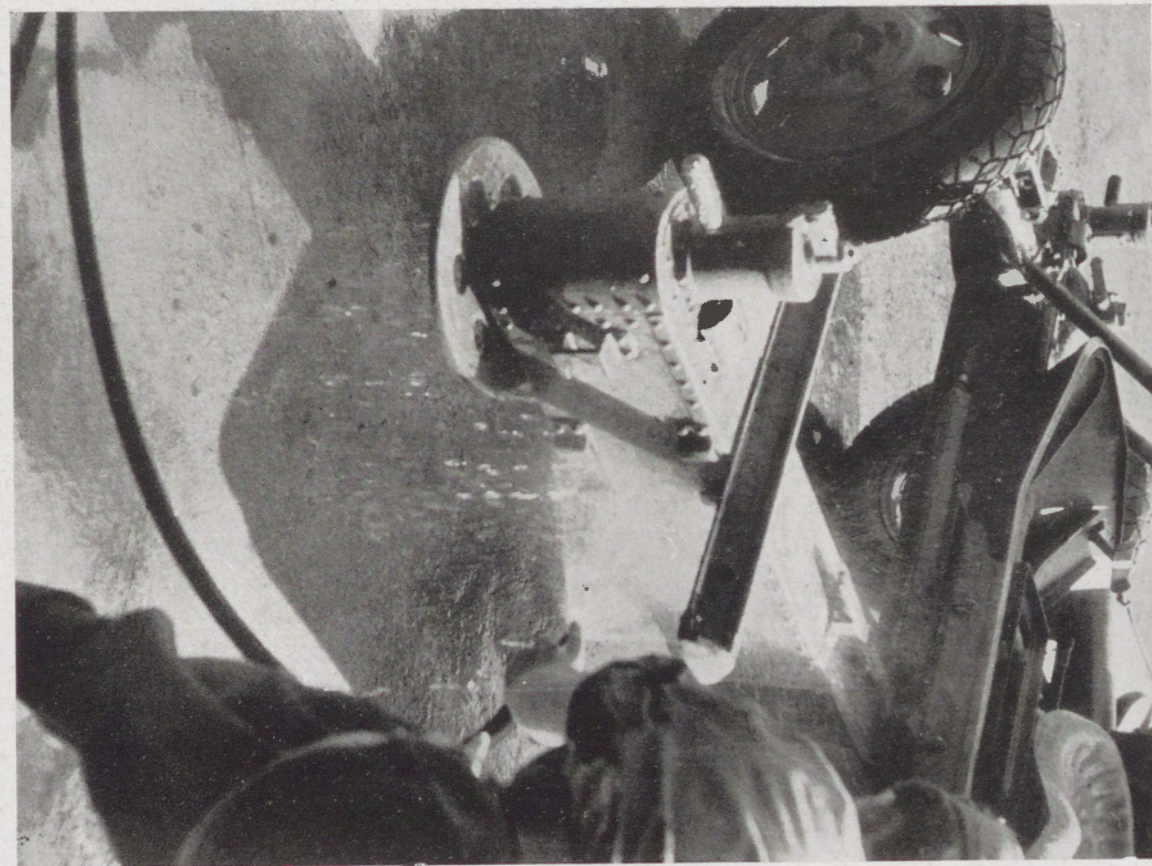
De szél kel a béna pillanatban,
csattanva bomlik szerte a fákon,
a halál kerülget száz alakban,
s lassan, sikamlós, láthatatlan
karjával az élet átfon.

Kacagva rúgok a gúnyos üvegbe.
A semmibe hullnak a vak szilánkok.
Dúlt testével a nyers szél temet be,
hajamba markol mint dús füvekbe,
s fagyos szememben kigyúlnak a lángok.

*Balatonai műút.
Katona József akadémikus felvétele.*

Ragugy a géppisztoly!

Köhler Ferenc akadémikus fényképei.

Anyagkarbantartás.

ALOSZTÁLYSZELLEM, CSAPATSZELLEM

Írta: Röder Iván akadémikus.

A nemzeti élet helyes irányítására egységes nemzeti szellem szükséges. Különösen fontos ez a nemzet életét veszélyeztető megpróbáltatások idején.

Történelmünk bizonyítja, hogy nálunk Magyarországon még a legnagyobb veszedelmek — tatárjárás, törökidő, Bach-korszak, bolsevizmus — idején sem tudták megteremteni az egységes államalkotó nemzeti szellemet.

Ez a szellem — sajnos — a mai nehéz időben sincs meg, hiába hangoztatják azt államférfiaink, politikusaink, hiába foglalkozik ezzel a sajtó.

Nincs meg pedig azért, mert az egység megteremtését az egymás ellen küzdő politikai pártok, valamint különböző célokért dolgozó egyesületek írják fel zászlajukra jelszavul.

Sem politikai pártok, sem egyesületek nem alkalmasak erre a nagy feladatra.

Olyan szervezetnek kell megoldania az egységet, amely mentes minden politikai, egyéni és anyagi érdektől, amely az egész országban egységes vezetés alatt működik és amely a nemzet életében a hatalmat képviseli.

Enek a követelménynek egyedül a *hadsereg* felel meg.

Miként minden eszme, amely tömegeket mozgat meg, sejtrendszer alapján fejlődik naggyá, éppen úgy az egész nemzetet összefogó államalkotó szellemnek is alulról, kis egységekből kell kiindulnia. A hadseregben erre hivatott legkisebb egység az *alosztály*.

Tehát az egységes nemzeti szellem csirája: az *alosztályszellem*. Ennek az alosztályszellemnek megteremtése éppen olyan fontos, mint egy nagy építmény alapjainak lefektetése. Alap nélkül összedőlné az épület, alosztályszellem nélkül tartalom nélküli üres jelszó maradna a csapatszellem, a gyalogsági stb. szellem!

Azonban nem volna elegendő az alosztályszellem csak úgy önmagában, hanem azt csapattesten belül egységesen kell irányítani, kiegészíteni, megerősíteni és egységbe tömöríteni. Ebből a tevékenységből fejlődik ki a *csapatszellem*. Ez a szellem az államalkotó szellemnek fontos pillére, ezen épül tovább a fegyvernemek szelleme.

Miként az alosztályok, a csapatok sem haladhatnak külön-külön utakon. Ezeket is a közös szent célhoz — a nemzet egységéhez vezető útra kell irányítani. Erre az irányításra a fegyvernemeknél kialakult szellem hivatott.

Mint hogy a fegyvernemek közül a gyalogság a „fegyvernemek királynője”, és mert számbeliileg az ország férfilakosságának legnagyobb részét foglalja magában, azért az *államalkotó nemzeti szellem kialakításában is a legfontosabb szerepet a gyalogsági szellemnek kell betöltenie*.

Vizsgáljuk meg mármint, hogyan tehetjük az alosztály-, csapat- és a gyalogsági szellemet államalkotó szellemmé. Szerintem csak abban az esetben sikerül ezt elérnünk, ha a hadseregben nemcsak a katonai szolgálatra képezük ki az ország férfilakosságát, hanem

„Figyelőoldal...”
Rátky Tibor akadémikus felvétele.

nemzetnevelői munkát is végzünk, vagyis olyan erkölcsi értéket adunk katonáinknak, amely egész életére összekapcsolja a hadsereggel, és amely hasznára válik polgári foglalkozásában is.

Ilyen erkölcsi érték például: az *istenfélelem*, a *kötelességteljesítés*, a *tisztelet tudás*, az *őszinteség*, a *bajtársiasság*, a *fegyelem* stb.

A nemzetnevelői munka nagyon sokoldalú és változatos. Ezt részletesen tankönyvben leírni, vagy szabályzatban kiadni nem lehet. Ezért ebből a munkásságból csak néhány, elgondolásom szerint az alosztályszellemre fontos és alapvető tevékenységet említek fel példaképpen:

1. Az alosztálynál *tényleges* szolgálatot teljesítő, vagy *fegyvergyakorlatra bevonult nemténylegesen (nt.) legénység* nevelése.

a) A bevonulókat a vasúti állomáson az alosztály egy tisztese s néhány honvéd várja. A feldíszített lakatanyában az alosztályparancsnok az alosztály legénységére jelenlétében pár szóval üdvözölje őket.

b) A katonai szolgálatot már az első naptól kezdve meg kell kedveltetnünk. Az alosztályparancsnok szüntesse meg a káromkodást, az önértéket sértő durva szitkozódást, a fenyegetésként alkalmazott fegyvermező gyakorlatokat, általában a tisztesek túlkapásait.

A bánásmód, a kiképzés, a gyakorlat olyan legyen, hogy ne érezze a legénység azt megszegényítőnek, vagy akár szükségtelen rossznak, hanem inkább felemelőnek, testet és lelket edzőnek, hasznos teljesítménynek.

Adjuk meg az alárendeltnek a szükséges pihenést és szórakozást is!

c) Az alosztályparancsnok ismerje személyesen minden alárendeltjét, annak családi viszonyait, életkörülményeit. Elsőrangú kötelességének tartsa a róluk való gondoskodást és ügyes-bajos dolgaikban való segítést.

d) Fegyelemre kell szoktatnunk és állandóan nevelnünk alárendeltjeinket, főleg személyes példaadással,

hogy ne a kényszer hatása alatt legyenek az alárendeltek fegyelmestek, hanem meggyőződésből. Ezt magukkal viszik a polgári életbe is. Az erőszakos fegyelmestés elkeseredést okoz, ennél fogva káros!

e) Egy-egy évfolyam leszerelése előtt készítsünk az alosztályról közös fényképet.

2. Az alosztályszellem fenntartása a nemtényleges legénységgel.

a) A leszerelő legénységet az alosztályparancsnok az alosztály előtt ünnepélyesen búcsúztassa el. Szólítsa fel őket arra, hogy időnként, de különösen életük fontosabb eseményeiről adjanak hírt. Úgyes-bajos dolgokban kérjék ki az alosztályparancsnok tanácsát, esetleg segítségét, és ha a helyőrségbe jönnek, látogassanak el az alosztályhoz.

b) A leszerelt nemtényleges legénység elhelyezkedését a polgári életben az alosztályparancsnok támogassa. Szükség esetén a csapatparancsnok közbenjárását kérje.

c) Az alosztályparancsnok az alosztály életéről időnként levelet írasson a sorlegénységgel a falujukbeli tartalékosoknak.

d) Az alosztályparancsnok kérje a pótkeretparancsnokot, hogy az alosztály értékes nemtényleges legénységét fegyvergyakorlatra és mozgósítás esetén az alosztályhoz osszák be. Ezt azután ellenőrizze az állományvezetőnél.

e) Ha az alosztályparancsnok gyakorlatok, vagy utazások alkalmával olyan vidékre kerül, ahol nemtényleges legénysége közül lakik valaki, feltétlenül látogassa meg.

Ilyen, és más egyéb hasonló módon kell a nemtényleges legénységgel az összeköttetést fenntartani azért, hogy egyrészt az alosztályhoz tartozás érzete a polgári életben is megmaradjon, másrészt a polgári lakosság életét, felfogását ellenőrizni és irányítani lehessen. Ebben mutatkozik leginkább az alosztályszellem hatása, ezzel növekszik az alosztályparancsnok nemzetnevelő munkájának értéke.

E felelősségteljes, de szép munka eredményének sikere főleg a parancsnok egyéniségétől függ.

Tehát elsősorban az alosztályparancsnok személyétől, az ő adottságaitól függ az, hogy az alosztályszellem mint az államalkotó szellem csirája életképes lesz-e?

A *csapatszellem* a csapatparancsnoktól is lelkes munkát követel. Kell, hogy alárendelt tisztjeinek és tiszthelyetteseinek magánéletét ismerje. Az élet küzdel-

meiben legyen segítségükre, növelje önbizalmukat, nevelje és oktassa őket. Apolja a csapattest hagyományait. A tartalékos tiszteteket be kell kapcsolni a csapattest életébe, hogy a szolgálati idő eltelté után a polgári életben is érezzék a szoros kapcsolatot csapattestükkel, bajtársaikkal, parancsnokukkal. Legalkalmasabbak erre az ezrednap, a honvédnep, a bemutató gyakorlatok, ismeretterjesztő előadások, bajtársi összejövetelek, versenyek stb.

Minthogy a csapatszellemnek az alosztályszellem az alapja, a csapatparancsnok legfőbb törekvése az legyen, hogy az alosztályok egységét ne bontsa meg. Mindazok, akik az alosztályparancsnoknak ismert, bevált, megbízható közegei, ne kerüljenek más beosztásba, hanem maradjanak eredeti alosztályuknál.

A csapatszellem akkor válik az államalkotó szellem értékes tényezőjévé, ha a csapattest minden egyes tagja — tényleges és tartalékos, tiszt és legénység — büszke arra, hogy ahhoz a csapattesthez tartozik.

A *gyalogosági szellem* átfogó ereje és államalkotó hatása akkor fog megnyilvánulni, ha a gyalogos tisztok lelkesedésből, nem pedig kényszerűségből kerülnek a gyalogsághoz. Ha ezt a legnehezebb, legveszélyesebb, de legharciasabb és legszebb szolgálatot megszeretik, továbbá, ha minden gyalogos lelkét a büszke öntudat hatja át.

Amint az alosztályszellemnek és a csapatszellemnek egyedül, vagy külön-külön nem lehet államalkotó kihatása, éppen úgy a gyalogsági szellem sem haladhat a többi fegyvernem szellemétől eltérő külön utakon. Bár az államalkotó és irányító szellemben kétségkívül a gyalogsági szellemet illeti meg az elsőbbség, a nemzet nem nélkülözheti a többi hasonlóképpen fontos fegyvernem befolyását sem.

A nemzet szebb jövője érdekében kell, hogy a honvédség egyes alakulatainál, fegyvernemeinél megteremtett és magas színvonalra emelt szellemet a bajtársiaság, a közszellem és egyetértés, valamint Legfelsőbb Hadurunk fennkölt személye egységbe, *egységes honvéd szellembé* fogja össze.

Ennek a megbízható és erős erkölcsi alapon nyugvó egységes honvéd szellemnek letéteményesei hivatottak arra, hogy a nemzet vezetői legyenek, mert mögöttük nem egy érdekcsoport, egy politikai párt áll, hanem az ország zöme önzetlenül, fegyelmestetten sorakozik fel az örökkévaló nemzet szolgálatára.

Rádiókiképzés az akadémián.
Gróf Somssich Péter akadémikus felvétele.

Képek az aks. lövész-zászlóalj nyári gyakorlatairól.

1943. július

Tökéletes fedezés.

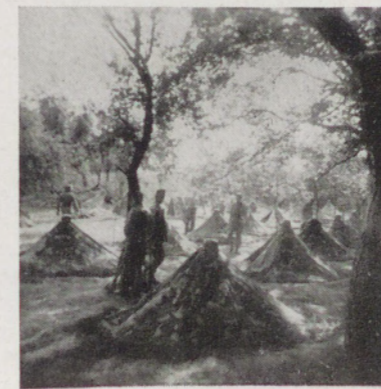
Előnyomulás nehézfegyverekkel.

Páncéltörő ágyú löszerezőkészítése.

Gránátvető-kiképzés.

Sátortábor Vörösbényben.

Fekete Géza, Katona József,
Simon Károly és Zoltay József
aks-ok felvételei.

Az akadémiaparancsnok úr szemléje.

Gránátvető-lövészet.

Képek az aks. páncéloszászad nyári gyakorlatairól. 1943. július.

Metschebelovka orosz falu mása Esztergomtábor közelében.

Motorkerékpár ügyességi verseny.

A „Turán” hárcocsi verseny közben.

A „Turán” az első akadálynál.

A legmélyebb árok peremén.

Előretör a „Toldi”.

Képek az aks. tüzérsztdly nyári gyakorlatairól.

1943. július

„Rásüt a nyári nap a tüzelőállásra”.

Repül a Göring.

Légvédelmi gépágyú földi célra.

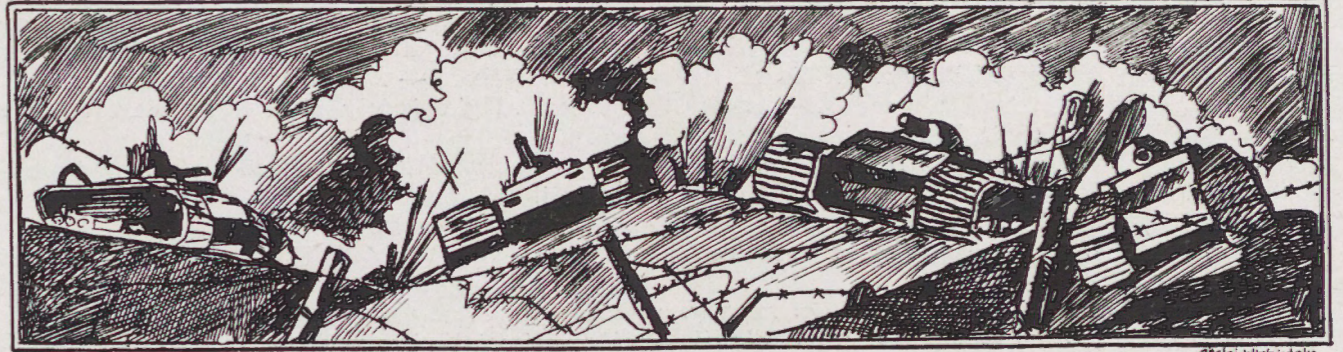
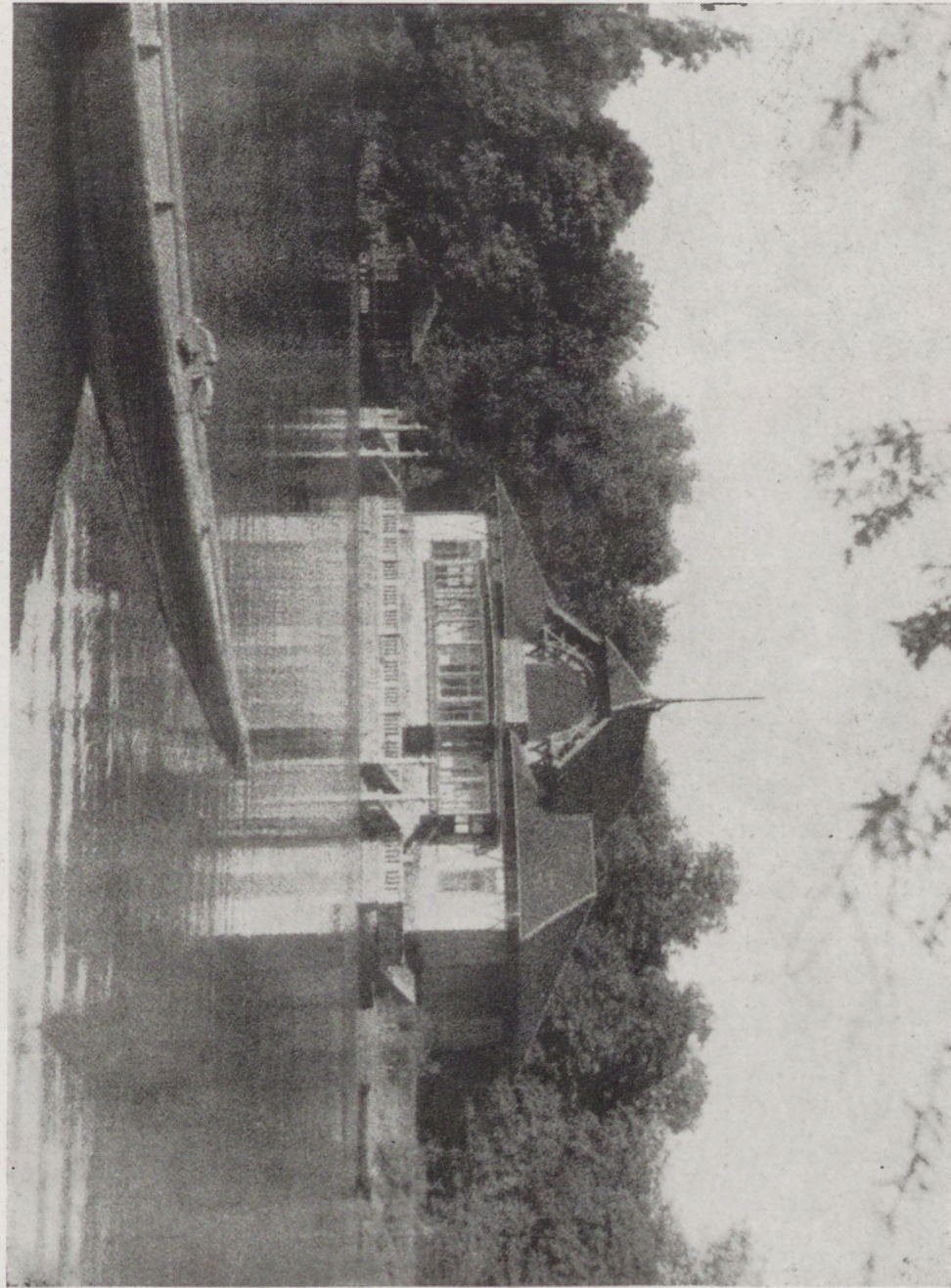
Légvédelmi ágyú éjjeli lövészetén.

Előkészület a lögyakorlatokra.

vtéz Horváth Dénes, Katona József, Radnóti László és Rátky Tibor aks-ok felvételei.

EMLÉKEZÉS

Írta: Szeder János akadémikus.

Bevetés előtt álltunk a poros lombosított fák alatt. Az indulásra vártunk és csigalassúsággal telt a nap. Délben végre megjött a parancs: „Páncélosok előre!”. Néhány perc és felzúg a motorok harsány zenéje. Már indulunk. A vérünk és tétlen órák fojtott izgalmá hajt. A falun túl ellenség vár a dombon beásva. Az él nem juthat tovább. A kassaiak százada indul rája. Hej páncélosok! Magyar katonák! Ma megfut az orosz, elámul a német!

A faluba értek. A német csapatok a keskeny úton sietve adnak szabad helyet. Biztatva intenek fel a páncéltoronyba. Be sokan gondolnak ma bizakodva rátok!

Már az utolsó házaknál jártok. Vigyázz! Kezdődik a harc!

Az árok porában fiatal német. Szőke haját lengeti a szél. Két kezét görcsösen kulcsolja össze, a fejét lova nyakán nyugtatja. Istenem, hányan vannak! Meredt szemükben benne kéklük az ég, a parányi felhők. És vérüket — két érből egy patakka folyva — issza az ukrainai föld.

A fák alatt tovább! Jobbra előttetek a domb. Sárga rozstábla hullámszik rajta és felette dermesztőn ül a csend. Érzed, hogy sok száz szem, fül figyel. Szinte suttogva beszélsz a lövésszel. Idegeid a patanáig feszülnek. A toronytetők most sorra csukódnak. Még egy pillantás fel a napba, és elnyel a sötétség. Szemed a periszkópra tapad. Meresztetted, szinte fáj: De semmi sem mozdul. Semmit sem láthatsz.

Rádiód serceg.

— Pálok! Pálok! Ék! Ék!

Végre! A 103-as tör fel az élre.

— Fordulj utána! Gázt!...

Feltör belőled a fojtott feszültség. Torkolattüzek villannak előtted.

— Ott végig a háton! Tüzelj! — S már lángol a te két csöved is.

Kis ólomdarazsakkal döng körül a halál. Dühödten keresik a tested. De jó kocsid véd. Véd kedves kis szörnyeteged! És acélszíve zúg, mint a csatakiáltás. Ereidben érzed a motor lüktetését. A láncok haragos morgása dühödből támad. Most egyek vagytok egészen. Egy test, egy akarat, egy cél, egy rohanás, egyetlen sujtó ökö!... Kerek sisakok tömege bukik most fel előtted és kergén szertevágtat.

— Tüzelj! Gázt! Utánuk! Taposd!

Arcotokon kusza maszattá olvad össze a füst,

por, verejték. Rozs rejtette árkokon röpül át kocsid. Keményen a toronynak lódit. De ki érez most fájdalmat? Téped a falról a tárákat szakadt körmökkel. Csöveid előtt barna alakok omlanak össze.

— Rá! Rá! Gázt! Taposd!

Új, meg új sorozatok kattognak el. Lábadnál gyűlnek az üres tárák. Fegyvereid forrók. Szemed a résen. Hajrá!... Végig a háton őrült kavargás. Amerre látnak — fegyverüket eldobálva menekülnek a barnaruhások. Mögöttük, rajtuk a sok dörgő, zörgő páncél. Kerítik, hajtják, tiporják. Véres keringő... — Hajrá! Bele a táncba!

— Hajrá! Bele a táncba!

Üresen, halkan csetten a zárad. Néma a fegyver.

— Vigyázz! Akadály! Akadály! Elő a kulcsot!

— Dühödten téped. Forró. Nem érzed. — Csak most!... Végre! Tüzelj! Tetézve küldjed az ölmet!...

Újabb csoportok nyomában vágatsz, mint vad bosszú. A sűrűjébe! Most vágatsz rendet a rozsba! Még nem teremtett Isten itt ilyen aratást... Előled ugranak félre. (E sok tébolyult emberképre majd még sokáig emlékezel!)

— Vágd be a kormányt jobbra! Vágd be! Perdül a kocsid, mint a villám. Máris elérte! Vad félelem rántja vonásait. Csak egy pillanatra látod. És véres kásává gyűri alád a láncot.

Rádiód reccsen.

— Pálok! Pálok! Az út mentén tovább előre!

— Pál 2 vettem! Vége!

A hídnál furcsa kupac. Mi az? Láng villan belőle. Előtted porzik fel a föld.

— Páncéltörő! Rááá! Gááázt! Rá a nyakára! Gázt!... Tüzelj!

Foszforcsík villan melletted. Métert, ha tévedt... Tested remeg az őrült izgalomban. Egyetlen lobogó akarat ember és a gép:

— Rááá! Tipord a földre!

Csak néhány méter még! Eléred!... De alakok ugranak tőle szét. Elnyeli őket a rozsa...

— Vigyázz! Patak van előtte! Árok!

— Hej! ott látok egy másodikat!

Már vontatják. Görnyedő muszkák verik az álatokat...

— Tüzelj!... — A lovakat lekaszálja egy sorozat. Áll a löveg! — Most rá! Mázold bele a földre! Jobbról egy páncél vágat felétek. Látod a számát:

— Hollá! A Pali!

És üvöltöni szeretnél.

— Bele Pali! Jól van Pali! Kerítsd! Taposd!... Most, most gördült át felette! Bravó Pali! Hurrá!

De hangod elnyeli egy csattanás. Rohanástok fékezve megáll. Kocsid hörög. Billeg, mint a szárnyazott madár. Oldalra dől. A vezető rekedten üvölt:

— Kilo! Kilo!

Az elhagyott löveg!

Motorod felbőg. Sír, remeg, de nem mozdul... Szétlőve a kerék!...

— Tornyot 9-re! — Állsz, mint óriás mágnes. Csak úgy csattog, pattog rólad az acél. A páncéltörőből újabb foszforcsík villan feléd. És onnan is — nézd! — a kis erdő szegélyén! Torkolattűz fényes lobban!

— Gyorsabban forgasd a tornyot. — Akad! Akad!...

— Ellep a veríték. Csöveid az égre néznek. Világító lövedékek hálójába fon körül... Dörejük tompán ér el... Most!... Nem!... Most!... csak néhány centiméter!... Melledbe hideg kéz facsar... szíven szorít!...

És akkor dörögnek el felettetek az első Raták.

És többé már nem gondolkodol... A toronynak esel vadul. Izmaid a pattanáig feszülnek, vörös karikák táncolnak a szemeid előtt... De mozdul! Fordul újra! És újra küldheted vissza a halált! És fegyvereid vad ropogása most új remény... A vezető lent tehetetlenül tépi a kormányt... De a lövedékek egyszerre elkerülnek. Melletted villannak tovább.

A század! Itt a század!

Páncélok rohannak le a dombról. A nap vörösen villan vértjükön. Egy pillanat! Már itt vannak! Óriássá nőnek. Láncuk mindenén áttipor. A motorok bögnék. A tornyok lángot okádnak. Kék füstfelhők szállnak utánuk... A 433-as vágat most elől...

— Hadnagy úr! Hadnagy úr!

Vad fékezéssel, inogva áll meg a rohanásban. Nehézpuskája dörög. És a löveg mellvéd mögül hullák gördülnek széjjel.

— Mátyás a lövése! — Köszönöm Mátyás! Köszönöm bajtársak! Csak tovább, tovább! —... És felszabadultan ujjongasz, üvöltesz... Aggodalmasan számolsz: Itt vagytok mind?... Tovább!... A Raták most pimaszul majd a fejünkre szállnak. De a hidon túl dörög már a század... Tovább, tovább! Nézd! Porfelhőt húznak az égre. Zúgnak, rohannak. Ki állhat ellen?!

Aggódva lesed az útjuk, míg elnyeli őket a távol...

— Te! Másszunk ki a skatulyából megnézni a láncot!

Ahogy a tetőt kivágod — már rántod vissza a fejed. Felette freccsen az ólom. A gabona, mint széles szélre, úgy hullámszik, hajlik...

— Nézd! Kúsó bolsik! Eressz oda egy tárat!

Néhány lövés s már semmit sem látni. Lapulnak. Megállnak. És elrejtik őket a rozs... De csöveid holtteréből tovább szökelnek.

— Rájuk a tornyot!... Most amazok kelnek!... Vissza! Jobbra-balra, jobbra-balra! Mint bolond motolla jár a torony... Kapkodsza. Ellep a veríték.

Tehetetlen vagy. Olesó teríték... Már látod a sisakok vörös csillagait... Nézd, mennyi kézigránát van a markában! — Arra tüzelj, a mindenségit! —

Most világítópisztoly akad a kezébe. Nyitja a rését.

— Robbantod ám az ánygod térdét! — A pofájába löj!

Ordítva kap a szeméhez.

— Na, ezt elintézted! Vigyázz! Amott a másik! Ott mászik a bitang!

De egyszerre új hang szól a vitába: kocsiról szállva német lövészek. Géppuskájuk porolva ver a rozsba. S a muszka újra menekül... Még vígan utánuk pörkölsz párat, míg harsogó dörgéssel meg nem jelennek újból a Raták. A jó német komák ugyan csak szaladnak felétek. Nyitod a tornyot:

— Ketten befértek! A többi a koci alá!

Elkésve szalad egy nyurga legény. Azt is bereszed. A hátad tetején így már hárman állnak. Ki sem láthatsz. Csak hallod a Raták dühös köpködését. És érzed — ezt a szerencsét! — a németnek egy bakancsszege sem hiányzik!

Elmentek! Vége! A Raták már csak pontok a láthatáron.

— Ajtót!

Gyorsan kiszálltok. A németekkel kezelt rázatok nevetve. E néhány közös perc itt — s már régi barátok, igazabb ismerősök vagytok, mint másutt akár a századik klubvacserán...

Az úton gépkocsik égnek. Mellettük újabb lövészek porolnak a harckocsik után.

— Várjatok meg! A németekkel előremegyek megtudni, hol van a század.

Saladsz a rozsból az útra. Jön egy motoros német.

— Kamerád! Vigyél magaddal!

Fékez. Már fent kuporogsz. Tovább rohantok.

— A hidat robbantották mögöttetek. De mi gyorsan újra verettük!

Ijedni, válaszolni sem érsz rá.

— Megállj, egy kocsink itt balra!

Néhány méterre előtte löveg. Fekete lyukak a falán. Téped az ajtót. Hörög kiáltás tör fel belőled. Három halott néz az arcodba. Kezük hideg. Szemük fennakadt... Egy búcsúpillantás és már szalad tovább veled a motor... Ott integet valaki... Már előtte vagy. A Jóska!

— Tengelykapcsolónk leégett! — Éltek?

— Igen. És Veled?

— Kilo! Kilo! Kutyabajunk... Mi van elől?

— Nem tudom. A falu felől páncéltörők szölköltek...

— Mögöttünk a négy-nullanégyes... nézzétek meg őket... én megyek tovább...

A falun át patak kanyarog. Hidjától meredeken vezet fel az út. Felfűzve rá a század... Szörnyű kép fogad. Szétlőtt fegyverek, kiegészítő tornyok, horpadt falak... S halottakat fektetnek egyenes sorban a porba a fák alatt.

Állsz dermedten. Nem mozdul a lábad, bár rohanni szeretnél lázas, követelő kérdéssel, kocsiról-kocsira, tetemtől-tetemig:

— Úgy-e éltek!... Úgy-e nem igaz?! Nem igaz,

hogyan a század, a századom, a híres kassai század megsemmisítve?! E roncsok nem a mi dübörgő, fényes kocsijaink. E roncsok nem a mi mosolygós, kedves régi bajtársaink?!

Vezényszó térít magadhoz. Megismered a hangot: El! El! A mi parancsnokunk, a mi „gazdánk“!... All keményen most is, mint a szálfa. És pattogó, kemény parancsai lelket öntenek tépett századába. A zavart arcok új bizakodással telnek: Hiszen itt a mi gazdánk!... Nehéz sebével sem mozdul századától. Gondoskodik rólunk!... Fialat, szőke hadnagyért küld újabb keresőket. Kocsiját találat érte s géppuska szórta be őket, ahogy kiugrottak belőle a lövésszel. Azóta nem látták. Nem is találják. Elfogták volna?... De hol a lövésze?... Szénacsomón fekszik meredten.

— Üristen! Hiszen ez Mátyás! Aki a löveget kilőtte s megmentett minket!

Most húzzák le róla a véres inget. Testén öt piros, kerek sebhely.

— Mátyás! — ugrasz hozzá...

— Ebcsonat beforr... a hadnagy úr... a hadnagy úr hol van?...

— Egy kis horzsolás... most vitték hátra... holnapra akár a bálba mehet...

Talán akkor keresték legvadabban a sűrű bozótban... Legénye mosolyogva nyugszik meg a hírré. Az orvos lemondón int mögötte... De jó, hogy nem látja a halált! Most vidámnak kell lenned! Nem szabad, hogy a te szemedben lássa meg a végét!... Néhány kórházi hét... kitüntetés... szabadság... Szápadtan mosolyog... Oh szent hazugság! Szeme csillog, míg beszélsz a lányról, aki várja s akit mesélő éjszakákból te is ismeresz...

Az ép kocsik karikába állnak a tépett páncélok körül. Töltött fegyverek mögül éber szemek lesik a homályt. És legbelül néma férfiak ássák a sírt. Tompán puffannak a csákányok. Az idegen föld kaján torka egyre mélyebbre tárul...

Egyszerre itt az éjtszaka. Hold indul a felhők alján. És indulsz kocsid megkeresni... Kezedben minden fegyvered: egyetlen kézigránát... Az út kigyózza, fehéren világít. Falak mentén, árnyékban onszon vigyázva: még senkié a falu...

Az utolsó háznál kiáltás dörren rád: ,

— Állj! Ki vagy?

— Ungarische Panzer!

A német bizalmatlan szemmel vizsgál a sötétben. Kezével végigtapogat. A másik géppisztolyt szorít a bordáidhoz...

— Jó, mehet!

Fellélekzel és sietsz tovább.

Egyszerre sötét tömeg magasodik elébed.

— Halló, Béla! Ti vagytok?

— Igenis! Valahogyan megjavítottuk a láncot.

Lépésben mehetünk tovább. A faluba megyünk vizsgálva, Béla... gyermek fiúk...

Lassan vonszolja magát a sebzett páncél. Az úton égő roncsok vasváza izzik szikrázva. Ágyúk dörögnek az éjtszakában, köröttek... Halk, fojtott szavakkal meséled: mi történt odaát a patakon túl...

Órák telnek így el, míg újra a faluba értek. Tágas udvari nagy ház sötétlik felétek.

— Hajts be oda! Itt megsalunk. Nem megyünk tovább. Jó éjtszakát!

A forró motor hörögve leáll. Elnyúlsz a fűben. És alszol ólmos tagokkal.

Másnap meleg nyári napra ébredsz. A napon, a felhőző porban tengernyi német vonul keletnek. Sűrű, tömött sorokban mennek órákon át. Szakadatlan áradással jönnek... Elnézed a sok poros, barna katonát és szíved lassan büszke örömmel telik meg: íme nem volt hiába az áldozat! Adóztunk, igaz... De az ellenség falát összetörtük, széttiportuk. És kaput nyitottunk az utánunk jövő távezreknek tesztünk és vérünk árán... Horthy páncélos katonáján ámult a német! Hírt, dicsőséget hoztunk!

Tiszthelyettes lép hozzád. A hadikórházban az éjjel meghalt egy magyar. Mi akarjuk-e eltemetni?... Még kérdezheti?... Szegény jó Mátyás...

A falu főterén ástuk meg a sírt. És a tengernyi német végtelen díszmenetben vonul majd el előtled, Mátyás. Előtted, hős magyar páncélos!

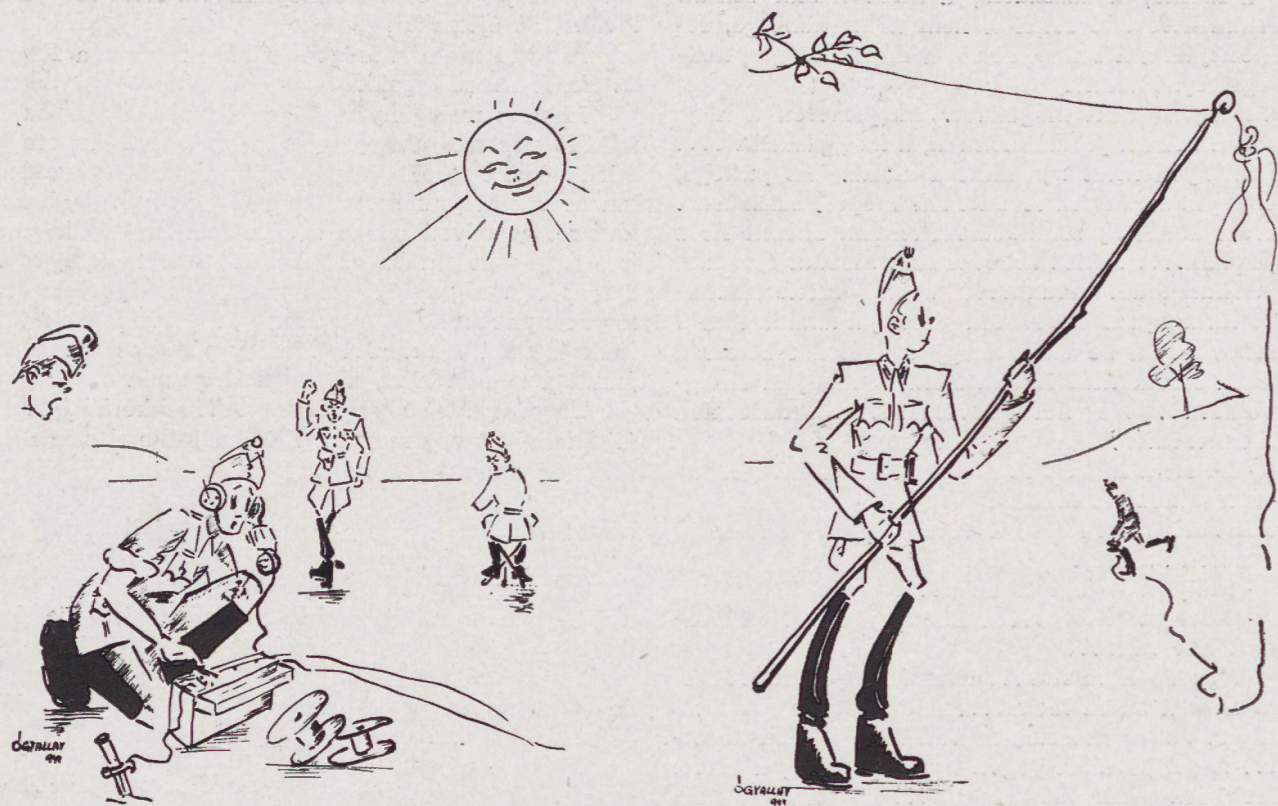
Készen a gödör. Még egyszer megszorítjátok a a kihült kezét... Nyakából leoldod a kis ezüst keresztet... És ott, a sír mellett fogadod: ha Isten segít, elviszed a kis körösparti házba, hogy könnyel és büszkeséggel őrzött ereklyeként hirdesse a hős szent emlékét...

Néhány német virággal áll körül. De tudod: egyetlen körösparti kankalinnért elcserezné Mátyás. Csendesesen hallgatják a pap idegenyvelvű, rövid imáját. És dübörögve megindulnak a göröngyök...

Földdé porladsz örök magyar. A tested, idegen kenyér magvát táplálja majd... De a lelked velünk marad. Vezet, világít előttünk... míg ránk is nem borul valahol a széles, nagy világban egy magyar katonasír...

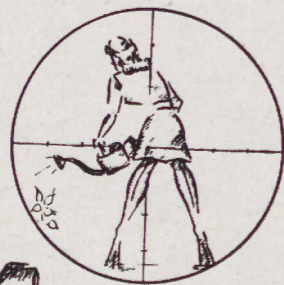

Beszterce.
Bárá Döry Lajos akadémikus tollrajza.

Jó dolga van a „tács“-nak!

I.

„Naprátájéolás.“

II.

„Műszermunka.“

Ógyallay Egon akadémikus karikatúrái.

Ferencsalm

A SZAKASZ HŐSE

Írta: Doroszlai Ferenc akadémikus.

Új ember volt, a pótkeret küldte. A menetszázzal érkezett meg a mult héten, az áttörés után, amikor a foghíjas szakaszokat feltöltötték. Lötyögött rajta a bő zubbony, mint a többin, ugyanúgy csikorogott lábán az új bakancs, s pokrócai is ugyanazt a naftalinszagot árasztották, mint a többi újonnanjötté. Egyiknél sem látszott kiválóbbnak, de gyengébbnek sem.

Megindult a nagy ismerkedés. Földik keresték egymást. Az ellenség, a kézigránát, a hadnagy úr, a bombázók, — erről folyt a beszélgetés.

Ő nem vett részt a komázásban. Nem mesélt a családjáról, otthon viselt dolgairól, nem keresett rokont, ismerőst. Egyszerűen tudomásulvette, hogy ez a bunker lesz a szállása, amott kell majd két órát figyelnie éjjel vagy nappal, és hogy a horhosra különösen vigyázni kell, mert a muszkák ott szoktak előreszivárogni.

Csend honolt az arcvonalon. Jó néhány kilométerrel feljebb lobogott most a harc lángja. Azért ügyelni kellett, mert a patak partjáról, a harcélőrtől jótorkú ember akár át is kiabálhatott az oroszokhoz. Szembenálltak, ugrásra készen. Résen kellett lenniök, hogy észrevegyék, ha a muszka neki akarna rugaszkodni.

Ezeket a nyugalmas időket a bunkerek lakályosítására, az árkok kimélyítésére szokták felhasználni.

Itt tűnt ki, milyen ügyesen kezeli a szerszámokat. Egyszer néhány szál ép deszkával tért vissza a romvárosból — így nevezték a roncsalótt községet. Míg a többi levelet írt, vagy olvasott, addig ő kecskelábú asztalt, meg támlás lócát sikerített az üres löszlerládák helyébe. Szépen kifaragta, kicifrázta a támlát, meg a lábakat, hogy nem is igen mertek ráülni. Aznap, mikor elkészült, meg is kérdezte a hadnagy úr, mert neki is megtetszett:

— Ki faragta ezt, emberek?

— Mi — felelte a tizedes úr helyett.

A fegyvereket is szerette. Ujjai szinte simogatták a golyószóró alkatrészeit, mikor már istentudja hányadszor törölte végig. Nem is volt soha baj az ő szakaszuk golyószóróival!

A csendes, nyugalmas időszak nem tartott sokáig. A harc lángja felkigyózott az arcvonalon és elérte őket is.

Észrevették, hogy odaát valami készül, mert megélenkült az ellenséges járőrök tevékenysége; pukatolódzott az orosz.

Eppen harcélőrszolgálatot teljesített szakaszával, mikor az éjszaka mozdulatlan, csendes sötétsége hirtelen igen mozgékony és hangos lett. Odaátról nagy tüzelés kezdődött a szomszéd harcélőrs ellen és a folyóról vízcsofogás hallatszott.

— Kezdődik a tánc — gondolta. Balkezevel be nyúlt az inge alá és megsimogatta a kis amulettet. Egyedül ez emlékeztette arra, hogy neki is volt valakije. Szülei korán meghaltak, családja szétszóródott még az első világháború viharában; egyedül járta az élet útját. Árvaházban nevelkedett. Mikor bevonult katonának, akkor kezdte csak érezni; milyen jó az, ha az embernek megvan a helye a világban, ahol él, és tudja, hogy számontartják, hogy ő is valaki, aki fontos, aki számít, akire feladatokat bízna. A század lett a családja: a hadnagy úr, a szakaszvezető úr, meg a többiek, akik — ha nem is komázott velük — úgy a szívéhez nőttek, mint még senki.

Ujjai hozzáértek a nyakában lógó kis fémtokhoz, amelyben azonossági cédulája lapult.

— Ugyan kit fognak értesíteni, ha elesem? — kérdezte magától. Véletlenül kinyitotta a kis kaspót, ami a tokot lezárta és a két fémlap szétvált. Be akarta csukni, de ebben a pillanatban a háta mögött fellöttek egy rakétát, s egyszerre világos lett a patak környéke.

Szürke testek vágódtak földhöz, hátrább meg vízben gázoló emberek váltak láthatóvá.

— Az irgalmát, ez már nekünk szól — kiáltotta és már meg is húzta a tűzkilincset. A vér egyszerre végiglökötött testén, valami melegség öntötte el minden porcikáját; összeharapta a fogait, füle zakatolva fogta fel a golyószóró kattogását: harc... harc... harc!...

— No, komám gyerünk azzal a tárral, éhes a fiú. Táncolni akarnak a muszik, hadd zenéljünk nekik!

Ekkor már sűrűn dörögtek a fegyverek. Innen is, onnan is fénycsávok villantak, apró pontok, mérges szentjánosbogarak röpködtek szanaszét. Ő tüzelt rendületlenül; egyik tárat a másik után lőtte ki. Mindíg oda, ahonnan a legsűrűbben indultak a pázmák.

A zaj nem halkult, az árnyak sokasodtak a parton, s a szomszédból már kézigránátok éles csattanását hozta a korahajnali szél, amely arcába kergette a lőporfüstöt.

— Jól működik a fiú, tizedes úr, — kiáltotta rajparancsnokának, — de még kellene lőszer!... Tizedes úr! — Ismételte a kiáltást.

Semmi válasz.

— Te, hallod-e, adj ide friss rakaszt, mert baj lesz, — szólt a mellette fekvőnek.

Az nem felelt, csak feküdt mozdulatlanul, keze mellett egy tár. Meghalt. Sisakja félrebillent, arcán nagy sötét folt terjengett...

Körülnézett. Balra, a többiek már szállingóztak visszafelé; a harcélőrs parancsa értelmében megindult hátra az állásba. Megemelte a golyószórót, hogy ő is kövesse társait, mikor a hajnali derengésben futó, szökellő árnyakat vett észre a liget szegélyén.

— Vigyázz, ott jobbra, a fáknál! — üvöltött a szakasz után — és már vágta is golyószóróját az új irányba. Becsattantotta az új tárat és löni kezdte a bekerítésre induló csoportot.

Útést érzett az oldalán.

— Bolondság így fedetlenül mutatkozni, — gondolta, — de mindegy.

Sajgó fájdalom hasított beléje, az inge hirtelen meleg és nedves lett, aztán a sisakján koppant valami keményen. Belekáprázott, de megrázta a fejét és harcolt tovább.

— Csak kitartás, kitartás, mert azok ott elvesznek!... Most előre őrmester úr, fekszenek a muszik, szabad az út! Nem foghatják el a szakaszt, el kell érniük az állást, a bunkert, ahol a faragott lóca várja őket...

Süvítés hallatszott, gránát csapódott be a közelben.

— Vissza, vissza — kiáltott benne az életöszton.

— Nem, még nem lehet, a szakasznak még szüksége van rám!

Tüzelt tovább az acélesőben, amely körülötte paskolta a harmatos fűvet.

Aztán tompa puffanással két akna robbant, s a golyószóró elhallgatott...

A csata után a századot leváltották, hátraküldték pihenni. A támadás megtört, s a mieink ellen-támadása jóval előbbrevitte az arcvonalat.

A patak mellett a bokorban egy tiszt, meg egy őrmester beszélgetett.

— Bizony, főhadnagy úr, ha az a szakasz akkor nem tart ki, most nem lennénk 40 kilométerrel az arcvonal mögött, vagy seholsem lennénk.

— Igen, az a sokat dícsért III. szakasz... — sutogta a főhadnagy. Lehajolt, s egy kis elformátlanodott alumíniumdarabkát emelt fel a fű közül.

— Vajjon ki sirathatja otthon, aki ezt viselte... nézze csak: egy aranydarabka... Amulett lehetett valamikor.

Lassan visszatette a földre, a fű közé mindkettőt.

A szellő felélénkült, néhány barna levelet tépett le a fákról, beleejtette a patak vizébe. Játékosan megforgatta, majd továbbsodorta a folyam felé.

Ismét csendes lett a vidék.

„Az utolsó töltenyig“
Keresztes Ákos akadémikus szénrajza.

Merengés

Meredek út.

Ifj. Mészöly György
akadémikus felvételei a
Hohentauernben.

Vége a nagyhétnek

Irtta: Weninger Vince akadémikus.

Újra van most hitem, ifjúságom,
És újra látok magam előtt célt;
Tegnap rideg lelkemhez nagypéntek
Után, nagyszombat szűzmelege ért.

Hosszú volt, gyászos volt ez a nagyhét,
Talán pár sötét évig is tartott;
És addig a bűn, az ocsmányság
Iszapos fészkébe' jól marasztott.

Gyászos volt, hosszú volt ez a nagyhét,
Mindent, amim egykor volt, elrabolt,
Csupán az únottságot hagyta meg,
Melyet a halál már-már megszagolt.

Böjttelen voltál Te böjtös nagyhét,
Ezer csillogó, sötét színeddel,
És kegyetlenül elbántál Benned
Gyönyörűt látó, vak híveddel.

De most érkezett Nagyszombat, és
Elérkezett multammal a számadás;
Tegnap rámragyogott a fénylő nap,
A legszebb szép: a Feltámadás.

Beszél a libánoni cédrus

Irtta: Kapéry Béla akadémikus.

Sok mindenre felhasznált az ember:
Voltam nyilvessző, gyilkos, egyenes,
voltam dárda, mely zizegve repül,
és mely a szívig hatol, oly hegyes.
Voltam gerendája királyi várnak,
Salamon templomának oszlopa,
s úsztam féryében a holdsugárnak.
Voltam Pilátus oszlopcsarnoka.

Voltam hajó, büszke és hatalmas,

a szél röpitett messze tengeren,
s mint csónak ringatódtam csendesen
a holdsütötte végtelen vizen.

— — — — —
És egy szép nap lettem ácsolt keresztfa
valahol messze, fent a Golgotán,
amikor a nap lenyugvó sugára
megtört egy véres, töviskoronán.

Képek a Zrínyi-kör irodalmi és zenei csoportjának együttes díszgyűléséről.

1943. május 13.

Az aks. ének- és zenekar a díszgyűlésen.

A díszgyűlés közönsége.

A Zrínyi-kör tanártitkárának megnyitó szavai.

Vitéz Saáry Jenő ezredes, a Zrínyi-kör tanárelnökének záróbeszéde.

Székely Balázs aks., az irodalmi csoport elnökének előadása.

A „Rákóczi-induló”.

„Nóta”

Simon Károly akadémikus felvétele.

MIKÉPEN LEHET A CSAPATNÁL MEGKEDVELTETNI IGAZI NÉPDAL-MENETELŐINKET?

Írta: Nagy Ferenc akadémikus.

Kodály Zoltán, hazánk egyik legnagyobb szel-
leme használja ezt a hasonlatot a „101 magyar népdal” című gyűjtemény előszavában: „Ha házat akarunk építeni, hogy ne ártson neki „szakadó eső, árvíz és fűvő szél”, kösziklára kell raknunk, nem homokra. A mi kösziklánk más nem lehet, mint az ősi magyar dal”.

Sokan foglalkoznak ma ezzel a kérdéssel, sőt az ifjúság e téren való nevelése is meglehetősen előrehaladott (elemi iskolák, középiskolák, a Zeneművészeti Főiskola tanterve), azonban még mindig többen vannak olyanok, akik nem ismerve eléggé népdalkincsünket, vagy nem akarják, vagy nem tudják a magyar népdal ügyét felkarolni, pedig adottságaik meg vannak hozzá. Ezek nem akarnak „kösziklára” építeni. Mi katonák azonban, akiknek hatalom áll kezünkben, hivatottak vagyunk arra, hogy terjesztjük értékeinket. Az oroszlánrész itt is a jövőző fiatal, új áramlatoktól áthatott tisztai nemzedékre hárul. Nézzük, hogyan lehet ezt a mindenki számára talán nem éppen kézenfekvő feladatot könnyen megoldani.

Legénységünk nagy része jó magyar fiú, lelki-alkatuknak tehát úgyis a magyar dal felel meg. Szívesen és lelkesen fognak nótázni. Ha jól tanítjuk, nem lesz nehéz dolgunk. Ne kényszerítsünk soha senkit sem parancsadással a nótázásra, mert a nóta csak akkor lesz jó, ha jókedvből, kényszer nélkül,

lélekből fakad. A magyar ember a maga vezetésre termett egyéniségével nem alkalmas arra, hogy parancsra daloljon. Önkénytelenül jóleső, belső lelki kényszer kell ehhez. Ez meg is lesz, ha a dalokat megfelelőképpen választjuk ki és jól is énekeljük, mert ez jókedvet, hangulatot ébreszt, és így a menetelés is könnyebben megy. A nóta vagy zene még a nagymértékben fáradt csapat erejét is erősen megsokszorozza, mert a fáradtság-érzetről eltereli a figyelmet. A nótatanítás csak akkor lesz jó, ha az oktató is teljes odaadással, szívvel-lélekkel és legalább olyan lelkiismeretesen végzi, mint a harc-kiképzést. Döntő jelentőségű, hogy a tiszt maga is szeressen nótázni és ne szégyeljen együtt énekelni egységével. Legyen jó viszony a följobbvaló és alárendeltjei között. Ha a lelki kapocs megvan, akkor a nótával csak még erősebbé tesszük. Ma különösen nagy jelentősége van az erkölcsi erőnek, az együvé-tartozás, közösségérzet és bajtársiasság fokozottabb kifejlesztésének. Ennek pedig egyik legkiválóbb eszköze a nóta. De térjünk át gyakorlatiasabb útra és nézzük meg a nótatanítás mikéntjét.

Minden oktatás alapja, hogy az értelemre és az érzelmre hassunk. Keltsük föl a legénységben az érdeklődést a tárgy iránt. Egyszerű szavakkal magyarázzuk meg a szövegek meséjét, és mutassunk rá, hogy mennyi szép természeti kép, mennyi népi gondolat van az igazi magyar dalokban. Hiába van

nyitva a „százados úr ablaka“, a barna kislány mégis a közlegényhez megy. Minden egyes menetelő szöveg egy-egy mozzanata a katonaeletnek. (A gőzösnek csattog a kereke... „Be van az én zubbonyom zsebe varrva...“ „Bevonulok, levágják a göndör hajamat...“ stb. stb.) A bevonulástól kezdve egészen a leszerelésig minden lelki megnyilvánulást megtalálunk a katonamenetelők szövegében. A szerelem, igazságérzet, erő, Hadurunk iránti ragaszkodás, nemzeti öntudat, bizakodás, hűség, bátorság és még számtalan mély emberi érzés az, amit egy-egy nótaszövegéből ki lehet olvasni. A lehetőség szerint alkalomszerűen tanítsuk a nótákat. Legyen a szövegnek valami köze az időszéri eseményekhez. Tudják az emberek valamihez kapcsolni emlékeztetőben a menetelőt. Ebből bennük emléket, még több év eltelté után is. Emléssék azt, hogy amikor a hadnagy úrral menetgyakorlatról hazajövet bőrig áztak, akkor tanulták a „Hull az eső seje haj...“-t. Ha ilyen apró, talán költött eseményekhez kapcsoljuk is a szöveget, egészen biztos, hogy maradandó lesz. Ne irasunk a honvédekkel és ne tanultassunk iskolai feladatszerűen, mert ez nekik fáradság, nem végzik szívesen. Inkább többször énekeljük, vagy mondjuk el a szöveget. „Repetitio est mater studiorum!“ A népdal-szövegeknek úgyis az a sajátosságuk, hogy minél többször halljuk őket, annál újszerűbbek és eredetibbek lesznek és annál inkább érezzük, hogy ez az, ami csakugyan magyar és a miénk. A szöveg-tanulást végezzük pihenő alatt, kényelmes körülmények között, hogy mindenki oda figyelhessen és semmi ne zavarja. Nappal szemben zártrendben leültetni nem szabad honvédeinket. Arra törekedjünk, hogy a nótatanulás kedvtelés és élvezetes időtöltés legyen a legénység számára, amit mindig alig vár. Ne vegyük el viszont nótatanítással a pihenő nagy részét, vagy a cigarettaszünetet. Találjunk olyan időt a foglalkozáson belül is, amely alkalmas lesz ennek a végrehajtására.

A szövegtanítást kétféleképpen végezhetjük. Ha egészen ismeretlen énekről van szó, ajánlatos először csak a szöveget megtanulni és utána ehhez kapcsolni a dallamot. Ha azonban páran már tudják a szöveget, azonnal énekelhetjük a szavakat jól tagolva és érthetően kimondva. Ehhez az énekhez kapcsolódhatnak aztán a többiek is. Általában inkább a szavak érthető kiejtésére, mint a hangerő fokozására vessük a súlyt. A szövegtanításnál ügyeljünk arra, hogy a különböző vidékekről való emberek ugyanazt a szöveget énekeljék, ne énekeljenek úgynevezett szövegvariánsokat!

Ami az érzelemre erősebben hat melódikus szépségénél fogva, az a dallam. A dallam tanításánál elsősorban a szöveggel való kapcsolatot kell figyelembe vennünk. Törekednünk kell arra is, hogy lehetőleg ismert és fülbemászó dallamokkal kezdjük az énekeltetést és fokozatosan, bizonyos zenei készség és összeszokottság elérése után térjünk csak át a nehezebb felépítésű nóták éneklésére. Itt igen fontos, hogy a nótavezető ismerje az igazi menetelőket és — ha kell, — esetleg hatalmi szóval is tiltsa meg, hogy honvédjei *műnépdalt*, vagy más zenei giccsét énekeljenek. Ez a tilalom azonban csak a közös éneklésekre vonatkozhatik, honvédeink magánéletébe ezzel nem avatkozhatunk be, mert csak ellenhatást válnak ki vele. Hogy manapság sokan lesznek, akik műdalokat, vagy „slágereket“ akarnak énekelni, az bizonyos, mert a jelenlegi közizlés tévúton kóvályog. Ezért ezt nem vehetjük tőlük rossz néven. Ők nem

fogják megérezni, hogy ezek a zenei termékek menetelőnek alkalmatlanok (Viszontlátásra, hadnagy úr... Messze van a nyiregyházi kaszárnya...), ezért kell a fiatal tisztnak helyes irányban nevelni őket. Meg kell említenünk, hogy az erkölcsstelen dalok éneklését minden parancsnoknak okvetlenül meg kell tiltania, ha a dallama még olyan kitűnő menetelő dallam is. Ez sem a katonaruhával, sem pedig a katonabecsülettel nem egyeztethető össze, sőt a honvédség tekintélyét a polgári közönség előtt erősen rontja. Nem is beszélve arról az erkölcsi kárról, amit az ilyen dalokkal különösen a gyermekek leképezhetnek elő. A katonai kiképzésnek a harc kiképzés mellett a nemzetnevelés is célja, nem engedhetjük meg tehát, hogy ezek a durva szövegű dalok elrontsák a legénység szépérzékét és aláássák a honvédség jelenlegi jó szellemét. Az az állítás egyáltalán nem helytálló, hogy a kedélyállapot emelésére a trágár szöveg befolyással van, mert ha ugyanaz az egység jó magyar menetelőket tisztességes szöveggel tanul meg, biztos, hogy legalább olyan lelkesen fog énekelni, mint az előző esetben. Ha a tiszt, vagy egységének valamelyik tagja tud hangszerezen játszani, oktasson ennek segítségével, mert így nemcsak az egységes ritmust és hangtisztságot biztosíthatja, hanem a kedvet is. Könnyen hordozható hangszerek nagyon megfelelőek (hegedű, klarinét stb.). A hangszerelel való nótatanítással elérhetjük azt, hogy a hangnem állandóan megfelelő lesz. Ügyeljünk arra, hogy a dallam soha se haladjon túl a magyar ember átlagos hangterjedelmét, amely éghajlati viszonyainknál fogva meglehetősen kicsi. Ha túlmagasán énekelünk, könnyen üvöltéssé fajulhat a nótázás, túlmély hangvételnél pedig nem lehet hangerőt kifejteni. A hangulat megteremtője pedig bizonyos mértékben a hangerő. A dalok lehetőleg ne terjedjenek alsó „C“-n és felső „E“-n túl. A menetelők a csapaténeklésre azért is alkalmasak, mert a mellett, hogy dallamuk változatos, mégis könnyen énekelhetőek és a fenti követelménynek megfelelnek. Ha eddig nem tanultunk elég menetelőt, ne sajnáljuk megvenni a „Magyar Kórus“ olcsó népdalfüzeteit (a „101“, „102“, „104“ magyar népdal-t) vagy a „Daloljatok honvédek“-et.

A hangot legcélszerűbb hangjelzősípval megadni. Ha a tiszt nem tud jól nótát tanítani, nincs hozzá adottsága, legalább viselje annyira szíven a nótatanítást, hogy egy olyan tisztet, vagy karpaszományost bízson meg ennek a vezetésével, aki kellő előképzettséggel rendelkezik és e mellett lelkes nótázó. Ő hordja magánál mindig a hangjelzősípot és legyen szaktekintély ezen a téren. Az ismert nótákat foglaljuk jegyzékbe és ez a kis füzet legyen a gyakorlatok és kivonulások alatt a „nótás tizedes“ keze ügyében. Ebben tüntessük fel az egységünk által ismert és énekelte nótákat, törekedjünk ezeket szaporítani, mert így nem fogjuk állandóan ugyanazokat csépelni és a válogatás sem esik nehezünkre. Rendezzünk egységeink között versenyt nótázásból is! Bizonyos, hogy serkenteni fogja őket, különösen, ha még jutalmat is tűzünk ki. A szakaszok nótajegyzékét áthelyezésünk esetén adjuk át utódunknak. Ebben azonban csak a jóváhagyott dalok kerüljenek bele. Jó, ha minden ismert jó nótát megtalálunk a jegyzékben. Így nem kell menetelés közben a következőn gondolkozni, vagy szavazással dönteni, sőt könnyű lesz a sok közül a választás. Menetelés közben való nótázásnál a jó énekeseket egyenletesen osszuk el az oszlopon belül. Ezek kezdjék a nótát egyszerre és erőteljesen, akkor a batoratlanok is

erőre kapnak. Ha a jó nótázóknak a többiek megkárosítása nélkül némi előnyt nyújtunk (pl. tisztogatás alatt külön próba), ezzel csak a kedvet fokozzuk, ami bizonyos, hogy a csapatnótázás előnyére válik. Ha helységen át menetelünk, tegyük hiúsági kérdéssé a nótázást. Vagy jól, vagy sehogy! Helységen kívül azonban megengedhetjük, hogy két-három ember kezdjen dúdolni, vagy füttyöreszni, mert ha a többiek csatlakoznak hozzájuk, kifejlődik a leglelkesebb nótázás.

Talán úgy tűnik fel, hogy az eddigiekben eltérve a tárgytól, nem is a menetelők megkedveltetésével, hanem a nótatanítás mikéntjével foglalkoztam. A kettőt azonban azonosítani lehet, mert ma — sajnos — ott tartunk, hogy csak következetes és rendszeres nótatanítással lehet megismertetni és megtanítani a menetelőket. Ezzel elérhetjük, hogy a le-

génység csakugyan megszereti és önkénytelen, belső kényszerből, jókedvvel fogja énekelni. Ha pedig egyszer ráébred arra, hogy mi a különbség ezek között a született magyar menetelő és a „csinált“ műdalok, „slágerek“ között, nyugodtak lehetünk, hogy nem fogja többé az utóbbiakat énekelni.

Vessünk tehát mi jövődő fiatal hadnagyok nagy súlyt a nótázásra, különösen pedig igazi magyar értékeink: a népdal-menetelők terjesztésére és tanítására. Nem is hisszük, mennyi erő rejlik bennük! Törekedjünk tehát elérni azt a célt, ami népdalgyűjtőinknek is távolabbi célja, így „*belátható időn belül megérjük, hogy a hamisítatlan magyar népdal katonáink ajkán is elfoglalja az öt joggal megillető helyet és ezzel a helyes zenei közizlés a katonaelet területén is megteremtődik.*“

(A „104 magyar katonadal“ előszavából.)

A Rudolf-legenda.
Az akadémia lépcsőházának díszje.
Készítette a bécsi Geyling-gyár.

Édesanyám rózsafája...

Ludovikás menetelő.

MATHIA KÁROLY
népdalfeldolgozása.

Menetütem ♩=125

Enek *mp*
É-des-anyám rózs-a-fá-ja,

Zongora *f* *mp*

mf
én vagyok az á - ga. Én vagyok a Horthy Miklós legszebbkato - ná - ja.

mf

ff *mp*
Go-lyó-szó-ró nyomja a vál-lam, roham-si-sak ül a feje-men, Ha meglát az ellen a csa-tá-ban,

ff *mp*

1. 2.
se-re-ge menekül e - lő - lem. lő - lem.

2. Házunk felett, édesanyám, csillagok ragyognak,
Minden este, édesanyám, érted imádkoznak.
Entőlem is irigyelik azt a fényes esti csillagot,
Amelyik a laktanya ablakán második esztendeje ragyog.

Sírhat az a kislány...

Az aks. légvédelmi üteg menetelője.

MATHIA KÁROLY
népdalfeldolgozása.

Menetütem ♩=125

Enek *mf*
Sírhat az a kislány, sírhat az a kis-lány,

Zongora *ff* *mf*

kinek nincsen pár - ja. Ki a kiskapuban, ki a kiska-pu-ban min-den es-te vár - ja.

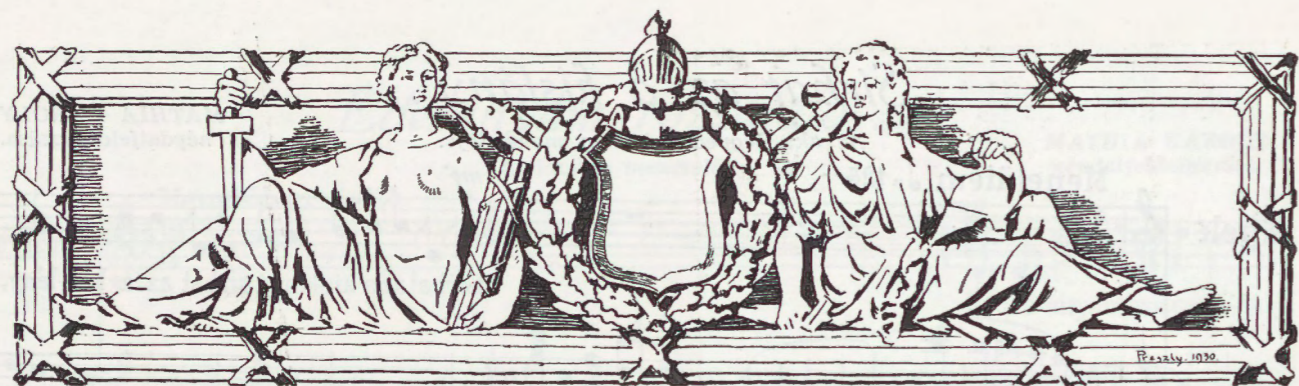
Lám én csak nevettem, tíznek in-te-get-tem, mégis csak egyet sze-ret - tem, Egy szép barna legény,

ff *ff* *pp*

1. 2.
lég-vé-del-mi tü-zér hű má-t-ká-ja let - tem. let - tem.

2. Trombitaszó harsan, trombitaszó harsan,
indulunk csatába.
Gyere barna kislány, gyere szőke kislány
könnyes búcsúzásra.

Hogyha messze járok, muszka rendet vágok,
akkor is csak terád várok:
Légvédelmi tüzér elámitja büszkén (az)
egész nagy világot.

AKADÉMIAI ÉLET

HADNAGYAVATÁSOK

I.

1942. DECEMBER 6.

A nagy világégés kezdete óta immár másodízben történt meg az elmúlt évben, hogy két évfolyamot avatott hadnaggyá Legfőbb Hadurunk kitüntető kegye folytán a „Ludovika“ akadémia.

Ismét „nagy magyar télben“ indultak el a legszebb élethivatás osztályosai, hogy mielőbb részesei legyenek a nemzetet újjáépítő, sorsát a következő évezredre meghatározó nagy küzdelemnek.

Inkább borongós őszi nap volt 1942. december 6-a. A tél még nem festette fehérre az öreg Alma Matert környező házak tetőit. A névtelen hős emlékműve s az akadémia főbejárata közötti térség már kora reggel nagy sürgés-forgás tanúja volt. Itt történt ezidén is a „téli avatás“.

A hadnagyavatás gyönyörű szertartását megelőzően, 8 óra 20 perckor volt az I. emeleti díszteremben a hadnagyi kinevezések kihirdetése, az oklevelek, valamint a ludovikás gyűrű átadása.

A kihirdetés után, 9 óra 15 perckor kezdődtek az ünnepélyes istentiszteletek. A róm. kat. kápolnában Berta Lajos tábori főesperes, a protestáns imateremben pedig dr. Incze Gábor tart. tábori főlelkész, budapesti vallásoktatási igazgató tartották az istentiszteletet. A szentmise alatt az aks. ének- és zenekar Haydn „Teremtés“ című oratóriumából mutatott be részleteket.

11 órakor kezdődött az akadémia előtti téren a tulajdonképpeni hadnagyavatás. A különböző fegyvernemek eszményképei előtt Szent László, Szent György, Szent Kristóf és Szent Borbála szobrainak megkoszorúzásával hódoltak az ifjú hadnagyok, majd pontosan 11 órakor élesen felcsattanó kürtszó jelezte vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredesnek, a Kormányzó Úr Ó Főméltósága képviselőjének megérkezését. Ő Nagyméltósága a Himnusz hangjai mellett vonult el a kivonult aks. alakulatok előtt.

A fogadás megtörténte után az új hadnagyok a középső emelvény elé lépnek. Ide hozzák az akadé-

mia zászlaját is. Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy, az akadémia parancsnoka intézett ezután magasszárnyalású beszédet az Alma Ma' er kilépő, hű fiaihoz:

„Amikor majdnem 3 évi együttlét után most utoljára állok előttetek és nézhetek szemetek közé, a búcsú meghatódását felülmúlja az az öröm, amely belőletek felém árad.

Legfőbb Hadurunk kitüntető kegyével engedélyezett korábbi avatásokkal szívetek legtitkosabb vágya és reménye teljesült. Lelketekben most a tél ellenére is nyíló napsugaras tavasz van. Ez a mosolygós búcsú a legszebb elismerés számunkra és üzenet a nemzet felé: mi boldog örömmel és lelkesedéssel megyünk, hogy Legfőbb Hadurunk iránti törhetetlen hűséggel teljesítsük hazafias kötelességeinket és beváltuk ígéretünket.

Az új Európa keresztes hadjárata javában tombol. Ebben a harcban a nemzet életerejét és jövőjét az ifjúság erkölcsi, szellemi és testi ereje, harcképessége, valamint fiatalos lelkesedése határozza meg. Ennek a lelkesedésnek és lendületnek legifjabb pillérei most Ti vagytok.

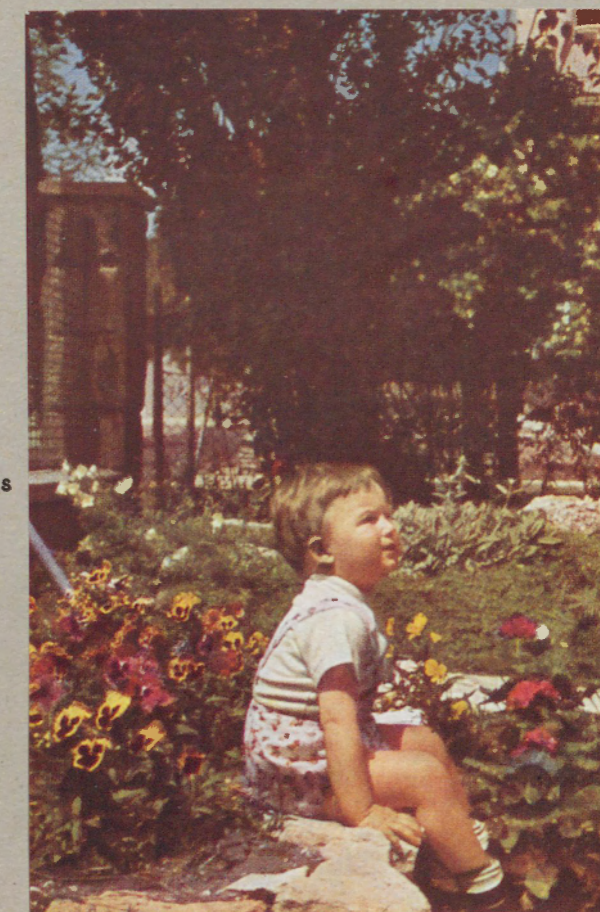
A csapathoz kerültök, a magyar katonaelet eleven, lüktető sodrába, oda, ahol hivatástok legszebb, legnehezebb és legdicsőségesebb tere nyílik meg előttetek, és ahol magyar fajtánk minden ereje és őseink harcos szelleme összpontosul.

Örömmel és nyugodt lélekkel indítlak útnak benneteket, mert jól tudom, hogy a rövidített kiképzés ellenére tudástok és rátermettségtek, belső erkölcsi és jellemerőtök elegendő ahhoz, hogy az itt eltöltött boldog és gondtalan kiképzési évek után, a harcos magyar katonaelet forgatagában is tántoríthatatlanul megálljátok helyeteket. Tudom, hogy kialakítjátok magatok körül az igazi nemzeti, katonás szellemet és alárendeltjeiteknek nemcsak szigorú előljárói, de róluk atyailag gondoskodó bajtársai is

Csendélet.

FEKETE GÉZA akadémikus színes fényképe.

A jövő katonája.

KOTSIS MIKLÓS százados színes fényképe.

lesztek. Ez teremti majd meg azt az értékes kis magyar közösséget, amely a harcos katonaelet legvéresebb viharában is keményen összetart, együttérez, együtt él és — ha kell — együtt megy a halálba.

A magyar jövőendő küzdelmes életet és harcot ígér. Ebben a harcban nagy és hatalmas csak az lehet, aki mindig előre megy. Aki megáll, az máris hátrálni látszik. Ti mindig csak előre menjete, az élen járjatok, de legdrágább kincsükre, a magyar vérre féltékenyen vigyázzatok. Mindig csak hideg és józan ésszel küzdjete, de ne riadjatok vissza semmiféle fegyvertől és harcmódtól, ha az győzelmet ígér. Ez egyúttal a nemzet parancsa is, mely Legfőbb Hadurunk kezébe teendő eskükhöz híven szent legyen előttetek!

Nehéz perceitekben gondolatok ezekre az évszázados ősi falakra, amelyekbe még az ezeréves nagy Magyarország lehelte bele a lelkét. Innen merítsetek erőt és azok példáiból, akiknek itt aranybetűs nevük, a laktanyákban pedig hősi tetteik elbeszélése és leírása biztosítja számukra a halhatatlanságot.

Kedves Fialat Bajtársaim!

Menjete Isten nevében és vigyete magatokkal a fiatalos lelkesedés és becsületes kötelességteljesítés szent tüzét. Vigyete a hazánk szebb jövőjébe vetett törhetetlen hitet, neveljete a derék magyar honvédet hősi életre, hősi küzdelemre, és ha eljön számotokra is a harc ideje, vezessete őket a végső győzelemre!

És most esküdjete!"

A megrázó szavak után esküre lendül a fiatal tisztok keze. Meghatott, de határbzott hangon száll az eskü minden mondata a Seregek Urának trónusa elé.

Ezután Fehér Zoltán rangban legidősebb hadnagy lépett ki, hogy elbúcsúzzék az akadémia parancsnokától és tanáraitól.

Nagyméltóságú Vezérezredes Úr!

Kipirult orcával, büszke öntudattal állunk e történelmi épület előtt. Acélos elszántsággal, a bűgő harci kiáltók hívó szavát hallva esküszünk hűséget Legfelsőbb Hadurunknak és imádozt Hazánkknak. Hősi elszántsággal indulunk! Fialatos lendülettel vetjük magunkat a magyar életért folyó roppant méretű harcba. Tudjuk, hogy nehéz, küzdelmes napok várnak bennünket, de azt is érezzük, hogy mi mindenben felkészültünk. Fegyvert kaptunk kezünkbe, de felvérteztük lelkünket a férfijellem ragyogó acélingével, agyunkat a tudás hatalmával. Érezzük: nagy a felelősség rajtunk. A mai szent napon a magyar élet és vér számadóit lettünk.

Most, amikor búcsúznak az öreg falaktól, köszönetet mondunk tanárainknak és nevelőinknek, akik példaként állottak előttünk. Három év hosszú és kemény munkájával lelkünkbe ültették mindazt a nemeset és jót, amire a fiatal tisztnek az élet és becsület mezején szüksége van. Igérjük szent fogadással, hogy példájukhoz méltók leszünk. De méltók leszünk nagynevű vitéz elődeinkhez is, akiknek szent nevei márványba vésvé örökké ragyognak az ősi Alma Mater kápolnájának folyosóján.

Odakünn most arat a halál. Büszke magyar kalászkok hajtják le örökre a fejüket. De ígérjük, hogy nem hiába hull a drága magyar vér. Igérjük, hogy hű sáfárok leszünk. Amíg egy közülünk állni fog, sohasem feledjük a szent célt — amiért utolsó

lehelletünkig, szívünk végső dobbanásáig harcolunk — a régi szent nagy Magyarországot.

Most pedig forró szeretetünk, tántoríthatatlan ragaszkodásunk külső jeléül, hűséggel Isten, Haza és a Hadúr iránt, ősi magyar szokás szerint rántsunk kardot, és kiáltunk egy szívvvel, egy lélekkel:

„A Hazáért mindhalálig!”

A lendületes beszéd elhangzása után az ifjú hadnagyok kardot rántanak és a kardpengék összecsengése közben mindnyájuk ajkán felhangzik a „Ludovika” akadémia hagyományos jelmondata: „A Hazáért mindhalálig!”

A Kormányzó Úr Ő Főméltósága képviselője intézett ezután buzdító szavakat a felavatott hadnagyokhoz:

„Fialat Bajtársaim!

A magyar nemzet hősi korszakában éltek, ennek a korszaknak lesztek hűséges katonái. A megújuló magyar hazáért fogtok küzdeni fegyverrel a kezetekben.

Rövid hűz év után ismét fegyverben áll a nemzet. Ez a második háború azért szakadt ránk, hogy jóvátehesük, amit az első világháborúban elmulasztottunk. Ez a nagy jóvátétel jutott nektek is osztályrészü, nektek, akik a mai szép ünnepen, Legfőbb Hadurunk névnapján búcsúztok a „Ludovika” akadémia történelmi falaitól.

Az ezeréves magyar sors különös kegye állított erre az őrhelyre, nagyszerű élethivatástok őrhelyére benneteket. Kiképzéstek, neveléstek azért történt, hogy minden körülmények között megálljátok a helyeteket.

A magyar katonát fogjátok kiképezni és vezetni. Ne felejtsetek el sohasem, hogy ez a magyar katona ezer évre tekint vissza a szent határok között. A vezetésre előkészítették benneteket, tudástok megvan, csak élnetek kell vele. Csak annyit áldozzatok a magyar vérből, amennyi feltétlenül szükséges!

Ehhez a nagyfontosságú munkához azonban nem szó, hanem tettek kellene!

Tettek, példaadás és elszánt kiállás!

A harc válságos pillanataiban erre gondolatok és arra a szent esküvésre, amit az imént tettetek le. Akkor sohasem fogtok megrendülni, és öregbíteni fogjátok ennek a nagymúltú intézetnek a hírnevét.

Ehhez a dicsőséges, nagy úthoz segítsen benneteket a Mindenható!

Isten áldása kísérjen mindnyájatokat a magyar katona sorsszerű útján előre, mindig csak előre!”

A nagyhatású beszéd után a kivonult akadémikusi alakulatok diszmenetben vonultak el a Kormányzó Úr Ő Főméltósága képviselője, a megjelent előkelőségek, az akadémia tisztai és tanári kara, valamint az új hadnagyok előtt. A kifogástalanul rendezett, katonás ünnepség ezzel véget is ért.

A borús koratéli délelőtti ködpárás hangulatában is napsugarat lopott minden jelenlevő szívébe az ifjúság, erő és a vitézi elszántság, amely a honvédség legfiatalabb tisztjeit életük legboldogabb napján eltöltötte. Sugárzó hitet kaptak emlékebe a megjelentek. A nemzet örökkévalóságába vetett, ellenállhatatlanul sugárzó, sziklaszilárd hitet, hogy teljes bizalommal tekinthessenek a mai nagy naphoz hasonlóan még ködpárás, de csillogó napsugarat rejtgető jövődőbe.

Dr. M. K.

Hadnagyavatás. 1942. december 6.

Szoborkoszorúzás.

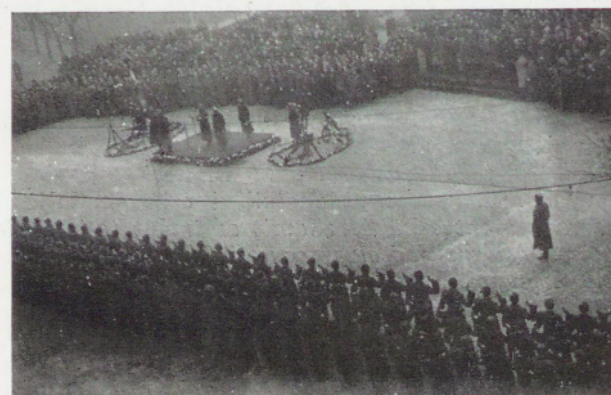
A Kormányzó Úr Ö Főméltósága képviselőjének érkezése.

A díszemelvény.

Az akadémiaparancsnok beszéde.

Az eskütétel.

„A hazáért mindhalálig!”

A Legfőbb Hadúr képviselője szól a felavatott hadnagyokhoz.

A díszmenet.

Hadnagyavatás. 1943. augusztus 20.

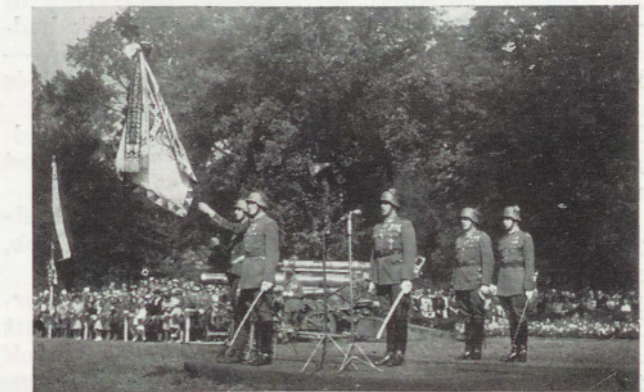
A csendőrhadnagyok eskütétele.

Megérkezik a Kormányzó Úr képviselője.

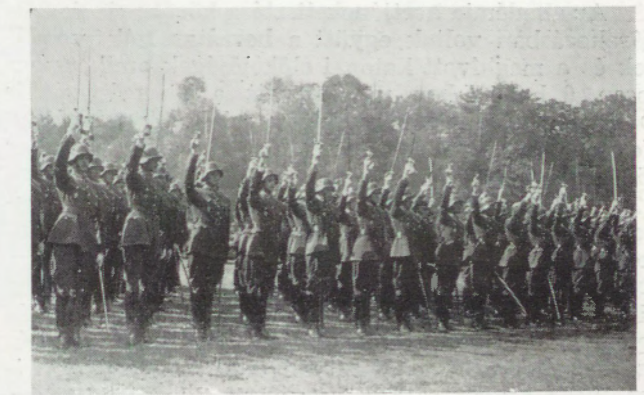
A díszemelvény.

„Es most esküdjetek!”

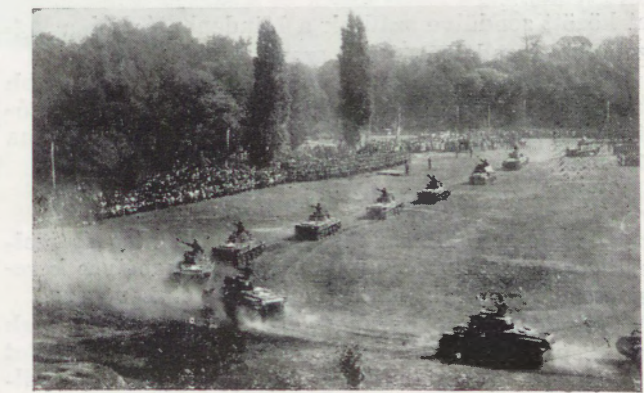
Az eskütétel.

„A hazáért mindhalálig!”

Az aks. lövész-zászlóalj díszmenete.

Az aks. páncéloszászad díszmenete.

II.

1943. AUGUSZTUS 20.

Az idő kereke ismét elérkezett ahhoz a hagyományos naphoz, amelyen a legszebb, de legnehezebb élethivatást választott magyar ifjúság elérte kitűzött céljának küszöbét. Augusztus 20-án ismét hadnagyavatásra virradt az ősi Alma Mater. A kedves, öreg falak és a kerti fák már megszokták ennek az ünnepnek izalmait és szépségeit. De azokat, akik közöttük éltek és munkálkodtak, ma különös ünnepélyességgel és elfogódottsággal töltötték el az események.

A háború irama és parancsszava felbolygatja a megszokott rendet: az elmúlt öt éven belül ez a mai már a hetedik hadnagyavatás lesz. És vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy, az akadémia parancsnoka, ez alkalommal hetedszer, — de utoljára — bocsátja a kötelesség útjára a keze alatt nevelt és kiképzett tisztí sarjadékot. A magyar ifjúság hivatott vezetőjét és eszményi példaképét új munkahelyre állította a kötelesség. A hetedik hadnagysereggel együtt — éppen az avatás napján — Ő is búcsút mondott az általa annyira szeretett és nagyrafejllesztett „Ludovika“ akadémiának.

Ez a kettős búcsú adta meg ennek az idej hadnagyavatásnak különösen meleg színét és a szíveket mélyen érintő átélését.

Az ünnepség valóban méltó is volt ehhez az alkalomhoz. Az akadémia utóbbi éveinek legszebb, legfelemelőbb hadnagyavatása volt.

Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy reggel 6 órakor hirdette ki az új tisztek előtt hadnagyi kinevezésüket. A kinevezési okmányok átadása után ünnepélyes hálaadó istentiszteleteken vettek részt a felavatandók, majd megkoszorúzták fegyvernemük eszményképeinek szobrai.

Az akadémia kertjének tisztása körül már feszült várakozásban voltak együtt a hozzátartozók, vendégek és a meghívott katonai előkelőségek, amikor pontosan 9 h 30 I-kor megérkezett a Kormányzó Úr Ő Főméltóságának képviselője: vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredes, a m. kir. honvéd vezérkar főnöke.

Ő Nagyméltósága fogadta az akadémiaparancsnok jelentését, és ellépett a kivonult aks.-alakulatok előtt.

Ezután vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy lépett a felavatandó hadnagykok elé és felemelő, különösen emlékezetes szavakkal vett búcsút az életbe kilépő tanítványaitól. Beszédének kiemelkedő részeit az *Évkönyv* vezércikke örökíti meg.

Az akadémia parancsnokának beszéde után esküre lendültek a fiatal kezek és a százados fák lombjai között zendülve szálltak a Mindenható felé a legszentebb fogadalom erces szavai.

Vitéz Martonfalvai Hugó a rangban legidősebb hadnagy lépett ezután a Kormányzó Úr Ő Főméltósága képviselője elé, hogy búcsút vegyen az Alma Matertől:

Nagyméltóságú Vezérezredes Úr!

Az életre, hivatásunkra testileg, lelkileg és szellemileg felkészülve állunk itt, hogy ünnepélyes kérések között tegyünk pontot előkészületeink végére.

Mindenekelőtt parancsnokunknak, tanárainknak és kiképző tisztjeinknek mondunk hálás köszönetet fáradságukért, türelmükért és legfőképpen a jó példáért, amellyel a nevelés és kiképzés minden terén előttünk álltak. Ezt a képet vessük lelkünkbe, amely a legjobb és a legbiztosabb útmutatónk lesz a harcban és a kiképző munkában egyaránt.

De hálát mondunk a Nemzetnek is azért az áldozatkészségért, amellyel lehetővé tette számunkra, hogy két felejthetetlen esztendő töltsünk itt, és ezzel megmutatta előttünk az utat a hősi harcos élethez, a legszebb hivatás gyakorlásához.

Összegyűltünk itt az ősi park fái között, ahol már több mint egy évszázad óta a zsenge gyermekből gyümölcsé érik a fiatal harcos honvédtiszt. Az a honvédtiszt, aki hazájáért ott hullatta véréát a messze orosz mezőkön, a Doberdón, most a közelmúltban a Don partján és a Brjanszk-i erdőben. Hallják most ők is szent fogadalmunkat és legyenek tanúink az égben.

Szívünkben lángoló esküvel lépünk ki az életbe, ahol ma nagy viharok tombolnak. Büszke örömmel indulunk útnak, hogy a reánk váró munkából mi is becsülettel kivegyük részünket.

Ígérjük, hogy a laktanyákban, gyakorlótereken tanítani és nevelni fogjuk a felseerdült magyar katonát, előkészítjük a harcra az igazi, áldozatos, férjias életre, hogy őseihez méltó módon, hősiessé tudjon élni, s ha kell, meghalni.

És harcolunk hazánkért a harctereken, a csatákban és ütközetekben vezetjük hazánk fiait, gazdálkodunk a drága magyar vérrel, mégpedig úgy, hogy eredményesen és győzelmesen harcoljunk hazánk boldogulása és jövője érdekében. Felkészültünk a nagy útra; bátran nekivágunk, pedig mindnyájan tudjuk, hogy még sok nehézséget kell áthidalnunk, míg vezetési és nevelési készségünk teljes mértékben kifejlődik. De nem lennénk magyar honvédtisztek, ha már az első kis akadálytól visszarettenénk.

És mi ez a csaták véres viharához képest, amikor robban a bomba, csattan a gránát, rohamra indul a magyar baka, a tüzér lövi fülsiketítő robbanásokkal becsapódó lövedékeit, a harcokcsik dübörgésétől és a repülő kúgásától hangos az azelőtt talán békés vidék? Mi ez ahhoz képest?

Béke és háború. Mindkettő kemény munkát vár tőlünk, mert az egyik előkészület a háborúra, a másik ennek a beteljesítése.

Mi is harcba állunk. Harcba az igazság oldalán. És ebben az óriási küzdelemben minden magyar szeme és tekintete a királyi vár felé fordul. Mi is forduljunk oda és fogadjuk meg hazánk első emberének, a mi legfelsőbb Hadurunknak, vitéz nemes nagybányai Horthy Miklós Kormányzó Úr Ő Főméltóságának, hogy törhetetlen hűséggel, — ha kell utolsó csepp vérünkig és végső lehelletünkig — álljunk a harcot.

És most elődjünk példáját követve, ősi szokás szerint rántsunk kardot és mondjuk egy szívvel, egy lélekkel: „A Hazáért mindhalálig!”

A kirántott kardok acélos csattanása és az egy szívvel, egy lélekkel megismételt kiáltás erősítette meg az akadémia ősi jelmondatában rejlő szent fogadalmat. Mindenki érezte, hogy e szavakat még talán soha nem kiáltották el annyi eltökéltséggel és elszánt öntudattal, mint amilyenek ezek az ifjak, akik talán már holnap testükkel is bizonyítani fogják hűségüket az eskühöz.

A felemelő jelenet után vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredes intézett szöveget a felavatott új tisztekhez:

„Kedves Fia! Bajtársaim!

Mindnyájan tudjuk, hogy háborúban élünk. A háború pedig a veszély területe és a veszély birodalma. A háború tehát az a birodalom, ahol a katona valódi elemében van, mert a katona valódi életeleme a veszély, merészség és bátorság.

A háború a legalkalmasabb idő az ifjú tisztekben szunnyadó magyar harci erények kibontakozására és arra, hogy a mai magyar harcos nemzedék méltónak bizonyuljon a dicső őshöz. Ez a mi feladatunk, ez a kötelességünk és ezt el is fogjuk végezni. A magyar katona nem ijed meg semilyen veszélytől sem, és elengedi füle mellett a badar fenyegetéseket, bármilyen bőbeszédűek is azok. Meg lehet hamisítani a történelmet, de az igazságot nem lehet meghamisítani. Az igazság pedig az, hogy itt ezen a területen, a Kárpátok medencéjében, mindig a magyar volt az úr és pedig azért, mert ezt a földet őseink fegyverrel és vérük hullatásával foglalták el s olyan hatalmas államot alkottak itt, amely Európa első helyén állt.”

Beszéde további során rámutatott a magyarság örök tragikumára: minden nemzedékünknek vére

hullatásával kellett és kell újra meg újra ezt az ősi földet megvédenie. Mi vagyunk itt a legidősebbek és az elsőszülöttek. Nekünk itt jogaink vannak! Nem akarunk semmit és senkit bántani, csak ősi jussunkat akarjuk védelmezni.

Ezután felszólította az új hadnagykokat, hogy teljesítsék magasztos kötelességüket úgy, ahogy azt esküjükben megfogadták, mert csak akkor lesznek méltók az ősek dicső emlékéhez. Beszédét a következő szavakkal fejezte be:

„Ehhez a harchoz kívánom, hogy a magyarok Istene áldjon meg és vezéreljen benneteket!”

A vezérkar főnökének szavai után a kivonult aks. alakulatok díszmenete zárta be a hadnagyavatási ünnepséget.

Az akadémikusok kemény lépéséből, a lövegek és harcokcsik dübörgéséből szinte hallani lehetett a még ittmaradó fiatalabbak kemény, katonás búcsúszavát: „Bajtársak! Mi is megyünk utánatok! Visszontlátásra a munka és becsület mezején!”

Zahumenszky Lajos százados.

Ludovikás találkozók.

1942. november 8.

Az 1902-ben felavatott évfolyam.

Az 1897-ben felavatott évfolyam.

Az 1907-ben felavatott évfolyam.

Az 1912-es évfolyam.

Az 1917-es évfolyam.

Az 1892-ben felavatott ludovikások 50 éves találkozója. 1942. október 22.

LUDOVIKÁS TALÁLKOZÓK

Évtizedek óta minden ősszel visszatérő kedves kép, amikor kitárulnak az ünnepi díszbe öltözött Alma Mater kapui, hogy boldog örömmel köszöntsék az ősi „Ludovika“ találkozóra, emlékezésre összegyűlt lelkes fiait.

Az elmúlt tanévben ismét két alkalommal volt találkozó az akadémia százados falai között: 1942 október 22-én az 1892-ben felavatott ludovikások gyűltek össze 50 éves találkozóra.

A feldíszített előcsarnokon át, akadémikusok sorfala között, gyülekeztek a jubilánsok az akadémia látogató szobájában. Itt 10 h-kor vitéz nemes kisbarnaki FARKAS FERENC altábornagy, az akadémia parancsnoka üdvözölte az előkelő vendégeket. A fogadás után megtekintették az évfolyam avatási csoportképét, majd ünnepélyes istentiszteleten vettek részt. A róm. kat. istentiszteleten az aks. énekkar is közreműködött.

Az istentisztelet után az ünnepelő évfolyam megkoszorúzta a Hősök csarnokában az akadémia hősi halottainak emléktábláit.

A nevezetes találkozón a következők jelentek meg:

Vitéz Tóthvárad-Asbóth István ny. áll. altábornagy, Demjén Károly ny. áll. vezérőrnagy,

vitéz Keresztényszigethy Sándor ny. áll. vezérőrnagy, nemes rittersfeldi Kreybig Rudolf ny. áll. vezérőrnagy, vitéz Kubay Lajos ny. áll. vezérőrnagy, nemes bethlenfalvi Bethlenfalvy Imre, vitéz Csanády Lajos, Filótás Ferenc, nemes giczi, assa- és ablánczkürthi Ghyczy Gyula, Jankovich Oszkár, Majnik Ferenc, Mészöly Jenő, Szelényi Ernő, vitéz nemes újfalu Ujjalussy Miklós ny. áll. ezredesek, Miklós Ferenc ny. áll. hbs. ezredes és nemes tacskándi Csergheő Ervin ny. áll. alvezredes.

*

1942 november 8-án az 1897-ben, 1902-ben, 1907-ben, 1912-ben és 1917-ben felavatottak gyűltek össze a meghitt falak között 45, 40, 35, 30 és 25 éves találkozóra.

10 h-kor üdvözölte az akadémia parancsnoka a találkozón megjelenteket a díszteremben, majd ünnepélyes istentiszteletre vonultak át a róm. kat. kápolnába, illetve protestáns imaterembe. Az istentiszteletek keretében BERTA LAJOS tábort fősperes és dr. INCZE GÁBOR tart. tábort főkész, vallásoktatási igazgató köszöntötték a találkozó alkalmával összegyűlteket. Az aks. énekkar ezúttal is szerepelt a szentmisén.

Az istentiszteletek után az 1912-es évfolyam a Hősök folyosóján elhelyezett emlékművet, az 1897-es évfolyam Ludovika királyné szobrát, az 1902-es évfolyam pedig a parkban lévő tiszti hősi emlékművet koszorúzta meg. A koszorúkat a fenti évfolyamok rangban legidősebb tisztjei helyezték el rövid beszéd kíséretében az emlékműveken. Az akadémia részéről ezúttal is tiszti és akadémiaküldöttség vett részt a koszorúzásokon.

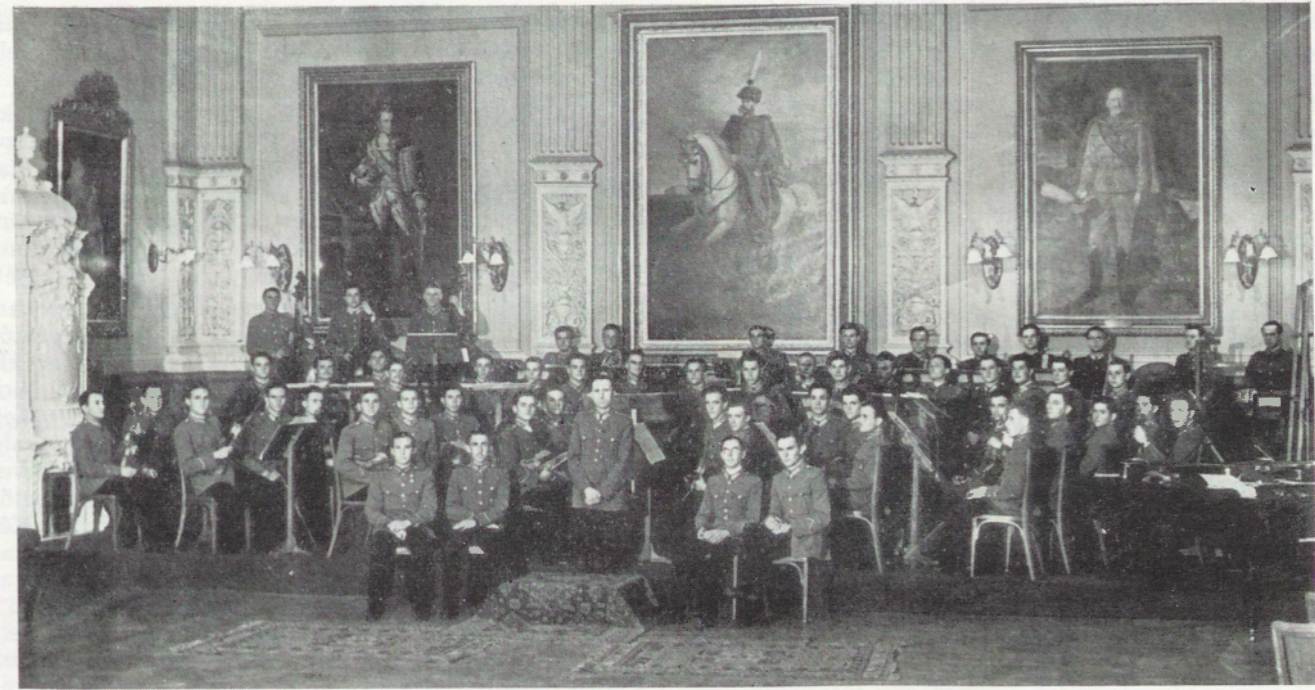
Az akadémia múzeumának és egyéb nevezetes helyeinek megtekintése után a találkozó évfolyamok a látogatószobában, a tanári szobában, a tiszti étkezőben, illetve a díszteremben gyűltek össze barátságos sörözésre és beszélgetésre.

Az 1897-ben felavatott évfolyam találkozóján többek között: *vitéz Sipos Árpád* ny. áll. vezérezredes, *vitéz Takátsy György* ny. áll. altábornagy, *vitéz nemes giczi, assa- és ablánczkürthi Ghyczy Ferenc* ny. áll. vezérőrnagy, *nemes iglói Bihary Viktor* ny. áll. vezérőrnagy és *Julier Ferenc* ny. áll. vk. ezredes, az 1902-ben felavatottak közül többek között: *Folkusházy Lajos* ny. áll. altábornagy, *Kovács József* ny. áll. vezérőrnagy és *Zelenka Aladár* ny. áll. ezredes jelentek meg, míg az 1907-ben kikerültek közül 18-an, az 1912-ben végzetek közül 20-an, végül az 1917-ben felavatottak közül 32-en vettek részt a hangulatos ünnepségen.

„Hiszek Magyarország feltámadásában!”

Neonfény-térkép az akadémia előcsarnokában.

Az aks. szimfónikus zenekar az 1943. május 13-i együttes díszgyűlés után.

ÜNNEPSÉGEINK.

I. AKADÉMIAI ÜNNEPSÉGEK.

1942 október 6. Szabadságharcunk vértanuhalált halt hős tábornokainak emlékűnnepét az akadémia róm. kath. kápolnájában, illetve prot. imatermében tartott gyász-istentisztelettel ültük meg.

Az istentisztelet után a szomorú ünnep jelentőségéről az osztályparancsnokok emlékeztek meg.

A december 5-i Mikulás-est ezidén a másnapi hadnagyavatás miatt elmaradt.

1942 december 6. Legfőbb Hadurunk névűnnepét ezidén az időelőtti hadnagyavatással kapcsolatos ünnepélyes istentisztelettel és díszkivonulással ültük meg.

A hadnagyavatásról évkönyvünk más helyén részletesen beszámoltunk.

1943 március 15. A magyar szabadság ünnepén ebben az évben is tartalmas műsorral emlékezett meg a Zrínyi-kör irodalmi és zenei csoportja a nagy magyar márciusról.

A műsor bevezető száma *Kölcsey—Erkel* Himnusz volt az aks. ének és zenekar előadásában. Ezt követően *vitéz Máriaföldy Márton* III. évf. aks. szavalta el *Vörösmarty Mihály*: „Harci dal” című költeményét. A szépen kidolgozott szavalatot a „Ludovikás menetelők” III. sorozata követte. Az aks. ének és zenekar bemutatta a 3. aks. lövész-század menetelőjét („Nincs szebb virág a pünkösdi rózsánál”) és az aks. páncélos-század menetelőjét („Nem messze van ide a Volga”) *Mathia Károly* zenekari feldolgozásában. Az ünnepi beszédet *vitéz Martonfalvay Hugó* III. évf. aks., a Zrínyi-kör aks. elnöke mondta. Kato-

nás, izzó magyar öntudatról tanuskodó beszédét az alábbiakban szószerint közöljük:

„Ma ismét a magyar márciust ünnepeljük. „Petőfi, Irinyi, Vasvári és a többiek tettei sokszor hallott mesék, ma már megúnt történetek” — mondja a vak, a lélek nélküli, nemzetközi érzelmű, bár magát magyarnak mondó hazaáruló.

Mennyivel másképpen érzi és érti ezt az, akit áthat a mai modern magyarság jövőtépítő tevékenységének láza, aki tisztában van a mai kor nagy kérdéseivel, eszmeáramlataival és aki hitét a történelem, a magyar történelem tanulmányozásából és tudásából meríti. Ez az ember tudja, hogy milyen mély értelem és bölcsesség lapul a „megúnt frázisokban”, mennyi modern élet és valóság a „sokszor hallott mesékben” és mennyi lelkesedés, fiatalos lendület és izzó hazaszeretet él március 15-e alakjaiban.

Ennek a tudatában kell élnie a mai magyar fiataloknak. Ebben tudatban kell élnünk nekünk, jövőendő tiszteknek is, hogy az életbe kikerülve, majd át tudjuk ültetni a magyar paraszt lelkébe ezeket az igazságokat. De át kell tudnunk alakítani a közeposztály vegyes és kevert társadalmát is, ami az előbbinél lényegesen nehezebb feladat lesz!

Ha minden csüggedés nélkül bízunk a márciusi ifjúság mindig előttünk lebegő példájában, biztos, hogy munkánknak meglesz a megérdemelt eredménye.

Gondolkozzunk csak egy keveset! — Hát nem a honvédtiszt az, aki hivatásánál és társadalmi állásá-

nál fogva, mint egy nagy és tekintélyes egység tagja egyedül képes e munka fejére a siker koronáját rátenni? Ez azonban csak úgy sikerül, ha a jövőendő tiszt is így gondolkozik. Arról, hogy az ehhez szükséges szellemi és lelki előkészülethez itt kell hozzáfogni, azt hiszem nem kell bővebben beszélnem.

Most pedig gondoljunk azokra az igazi magyarokra, akik a szabadságharc első hívó szavára ott hagyták iskoláikat, otthonukat, családjukat, szüleiket, gyermekeiket. „Hiszen a haza hív, szent kötelességem, hogy menjek.“ És élesedtek a kardok, füstölögték az ágyúöntödék, dolgoztak a gyárok, a parasztok kaszát egyenesítették, minden szív hangosabban dobogott: „a haza hív, szent kötelességem, hogy én is védelmére keljek.“

És alig pár hónap, legfeljebb egy év, és te is halod, bajtársam, a haza hívó szavát. Te is mégy, hiszen hív a haza, szent kötelesség, hogy menj. És csaták viharában, gránát robbanásában, repülő, harcokcsik tüzében, vér-, sárözön, rombadölt házak és hegyek között fogod érezni, hogy ott állsz, ahova hazád hívott. És ha talán megkapod a második behívót: a magyarok Istenének mennyei seregébe, akkor is mégy, hiszen szent kötelesség, hogy hívó szavára azonnal indulj. Ott fönny jelentkezel, megkapod beosztásodat és elindulsz kelet felé. Veled megy a márciusi ifjúság is, a mult hősei mind és lovaitok patái alatt szikrázni fog a tejút, a hadak útjának ezernyi csillaga. A szikrák lehullanak a magyar rögre és megdicsőítik az ezeréves magyar szenvedést. Harcolni fogtok, de ez dicsőséges, sebnélküli csata lesz részetekre; itt csak az ellenség fog elvérezni. A csata után égi laktanyákba visszatérve nézettek le a földre és szemetek barna melegsége vigasztalja meg a titeket siratókat. Majd nézettek be a templomokba, hallgassátok meg az esendő földi lények imáját, jelentkezzetek kihallgatásra az eget Uránál és kérjétek: „Isten, áldd meg a magyart!“

A nemes gondolatokban bővelkedő beszéd elhangzása után de Pott György III. évf. aks. szavalt el a *Vitéz Saáry Jenő*: „Csatadal“ című lendületes és megkapó költeményét. Hatodik számként *Madách Imre*: „Táborban“ című költeményének szövegével népi dallamra készült Toborzóját énekelte el hatalmas sikerrel *nemes palocsai Palocsay Zoltán* III. évf. aks., majd *Pénzes János* II. évf. aks. remekelt *Petőfi Sándor*: „Föl a szent háborúra!“ című költeményének elszavalásával. Zongorasám következett ezután: *Antalffy Ernő* III. évf. aks. mutatta be elsőrangú technikával és őszinte átérzéssel *Liszt Ferenc* XV. magyar rapszodiáját. Befejező számként az aks. zenekar a „Könnyű lovasság“ című *Suppé* vígopera indulóját játszotta hatalmas sikerrel. A zenekari számot a hallgatóság tomboló tetszésnyilvánítása mellett meg kellett ismételni.

1943 március 31. Robb Leó százados, orgonaművész rendezte ezen a napon az akadémia román. kápolnijában *Báthy Anna* operaénekesnő közreműködésével egyházi hangversenyét. A hangverseny az aks. énekkar is szerepelt egy gregorián énekkel (*Stabat Mater*) és *Menegali*: „Jézus, bűnbánat útja“ című motettájával. Az egyházi hangverseny az előkelő közönség nagy tetszésével találkozott.

1943 május 13. Ezen a napon rendezte a két évvel ezelőtt kezdeményezett hármas sorozat befejező műsorával díszgyűlését az akadémia dísztermében a Zrínyi-kör irodalmi és zenei csoportja. Nagyszerű befejezése volt az előző évek nagy sikert aratott hangversenyeinek az ideai műsor. Az előkelő közönség is

mét zsúfolásig megtöltötte a dísztermet és rendkívüli elismeréssel adózott az irodalmi és zenei csoport lelkes akadémikusi gárdájának.

Az ideai együttes díszgyűlés fényét nagymértékben emelte az az ünnepélyes aktus, amelynek kapcsán a Zrínyi-kör elnöksége átadta vitéz *nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* altábornagynak, az akadémia parancsnokának a Zrínyi-kör örökös dísztagjává történt választásáról szóló oklevelet és az akadémia fehérmárvány talapzaton elhelyezett címveretét.

A műsor első száma hatalmas ének- és zenekari kompozíció volt: *Haydn*: „Teremtés“ című oratóriumából a dicsőség himnusza. Az aks. zenekar kíséretével előadta az aks. énekkar. A magánszólamokat *Palocsay Zoltán*, *Bene László* és *de Pott György* III. évf. aks-ok énekeltek. Ezután *dr. Mathia Károly* őrnagy, a Zrínyi-kör tanártitkára ismertette bevezető szavai során a díszgyűlés műsorát az ideai vezetögondolat: az ezeréves magyar akarat nevében. Két népdalmenetelő követte a tanártitkár előadását az ének- és zenekar előadásában: „Édesanyám rózsafája...“ és „Nincs szebb virág a pünkösdi rózsánál“. A tősgyökeres népi dallamok modern zenekari feldolgozása nagy tetszést aratott a hallgatóság soraiban. *Petőfi Sándor*: „A nemzetéhez“ című költeményét szavalt ezután *Vámosi Levente* III. évf. aks. mély átérzéssel, majd *Liszt Ferenc* ma különösen időszerű hatalmas „Rohaminduló“-ját mutatta be zongorán *Antalffy Ernő* III. évf. aks. kiváló technikai felkészültséggel. *Székely Balázs* III. évf. aks., az irodalmi csoport aks. elnöke olvasta fel ezután „Az ezeréves magyar akarat“ című sikerült tanulmányát. Az értekezés szövegét évkönyvünk „Sorakozó“ rovatában egész terjedelmében közöljük. *Mathia Károlynak Sajtó Sándor* „Magyarország“ című költeményére írt ének- és zenekari kompozíciója volt a műsor első részének befejező száma. A magánszólamot *Köhler Ferenc* III. évf. aks. énekelte *Kovács Sándor* III. évf. aks. zongorakíséretével.

A műsor szünetében a közönség megtekintette az akadémia múzeumát.

Bárdos Lajos: „Emberé a munka, Istené az áldás“ című kánonkompozíciójával kezdődött a műsor második része. Az aks. énekart a zenekar fanfargegyüttese kísérte. A zongoraszólamot *Vashegyi Endre* II. évf. aks. játszotta. *Schubert*: „Pisztráng-ötös“ből mutatott be egy részletet (Téma variációkkal), ezután az aks. zenekar kamaragegyüttese *Jakus Kálmán*, *Szóllósy Ferenc*, *Elekes István*, *Incze Frigyes* és *Fekets György* III. évf. aks.-ok, valamint *Both Béla* II. évf. aks. előadásában, majd *Pénzes János* II. évf. aks. szavalata bővülte el a közönséget. *Mécs László*: „Magyarok“ című költeményét mutatta be szinte páratlan átérzéssel. Az aks. szimfónikus zenekar fő műsor-száma következett a szavaltat után. *Haydn* Üstdobszimfóniáját tűzte ezidén műsorára a zenekar. A hosszú időn át folytatott szorgalmas fölkészülésnek meg is lett az eredménye. A nagy klasszikus szerző munkásságához minden tekintetben méltó módon játszotta el a teljes szimfóniát a lelkes együttes. *Vitéz Saáry Jenő* ezredes, a Zrínyi-kör tanárelnöke mondta el ezután zárószavait. A tömör, a mellett élvezetes, színes stílusban készült előadás teljes szövegét évkönyvünk első felében közöljük. A tanárelnök zárószavai befejeztével felszólította a Zrínyi-kör aks. elnökét, adja át vitéz *nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* altábornagynak, a Zrínyi-kör pár nappal ezelőtt megválasztott örökös dísztagjának a megválasztásról

szóló oklevelet és az akadémia címveretét. Az altábornagy úr Ó nagyméltósága meghatottan vette át a Zrínyi-körbe tömörült akadémikusoknak, az akadémia elitgárdájának ragaszkodó tiszteletéről tanuskodó okmányt és emléket, majd válaszbeszédében a Zrínyi-kör céljainak további önzetlen szolgálatára buzdította az akadémikusokat. Ezt az alkalmat használta fel az akadémia parancsnok úr arra is, hogy elbúcsúzzék *dr. Mathia Károly* őrnagytól, a Zrínyi-kör tanártitkárától, akit előjárói külföldi beosztásba vezényelték. Az akadémia parancsnok úr szavai után felhangzó *Rákóczi-induló* lelkesítő hangjai fejezték be a felejthetetlen ünnepélyt.

1943 május 30. A hősök emléknapját a kihelyezett aks. alakulatok a kihelyezés helyén, a III. évf. lövészszázalaj- és gyorsosztálybeli aks-ok pedig az akadémián ünnepelték meg ünnepélyes istentisztelettel s a hősi emlékművek megkoszorúzásával.

1943 június 18. Legfőbb Hadurunk születése napját ünnepélyes istentisztelettel és díszbeállással ünnepeltük. Az aks. gk. lövész-század, huszárszázad, valamint az 1. és 2. aks. üteg I. és II. évf. aks-ai az akadémián, a többiek pedig a gyakorlati kihelyezés színhelyén.

1943. június 24. A ludovikás ellenforradalom emlékünnepeit ünnepelte e napon az akadémián a *Júniusi Bajtársak Szövetsége*. Az ünnepség ezidén is istentisztelettel kezdődött az akadémia román. kápolnijában. Vitéz *nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* altábornagy, az akadémia parancsnoka fogadta a megható ünnepségre emlékezni összegyűlt bajtársakat. *Berta Lajos* tábori főesperes magasszárnyalású beszédben üdvözölte az 1919 június 24-i ellenforradalom megjelent résztvevőit.

A szentmise után az akadémia parkjában felállított ellenforradalmi emlékoszlop elé vonult az előkelő közönség. Itt a Magyar Hiszekegy eléneklése után *dr. Pogány Frigyes* ny. helyettes államtitkár mondott ünnepi beszédet.

„Az Úrnak emberkéz emelte felszentelt csarnokából — mondotta többek között — átjöttünk ide, a természetnek e nagymúltú falak között rejtőző kis oázisába, hogy a hit és istenfélelem nevében ott végzett ájtatoskodásunkat itt a nemzetűség és a hazafiú áldozatvállalás szellemében folytassuk.

Hálás szívvel kell fordulnunk ezen a helyen az Egek Urához, hogy — bár nagyon sokan kerültek hőstestvéreink közül 24 évvel ezelőtt a pribékek kezére — szép számmal vannak mégis, akik az Ó kegyelméből elkerülték a vértanúhalált, s akiknek így megadatott a lehetőség arra, hogy legyilkolt bajtársaik emlékét ápolják, eszméiket terjesszék, s a nemzetet — ha talán ismét az aléltóság környékeznél — felrúzzák. Ez a célja és feladata az 1919. Júniusi bajtársak Szövetségének s az abban tömörült volt ellenforradalmároknak.

Biztató és megnyugtató az a tény is, hogy 1919-ben nemcsak a ma ünnepelt vértanúk és nemcsak a mi szövetségünk tagjai voltak ellenforradalmárok. Mert, ha a háború után beállott kábulatban, az októberi, majd a márciusi események idején még kevesen eszméltek is magukra és a valóra, — később már a magyarság tömegei fordultak el undorral, megvetéssel és elkeseredéssel az uralomra kapaszkodott gazoktól s ezek nemzetrontó irányzatotól.

Ekkor már nagyon sokan voltak a szívükben ellenforradalmárok olyanok is, akiknek nem volt alkalmuk a kommunistákkal szemben cselekvő módon

fellépniök, de ha lett volna, bizonyára cselekvő ellenforradalmárok lettek volna ők is.

S mennyivel többen vannak ma az erre elszántak, akikben nemcsak akkori tapasztalataik és üldözöttségük emlékei táplálják a bolsevizmus elleni gyűlöletet, hanem az országrontás gyászos következményeinek keserves átélése és az oroszországi borzalmak megismerése is.

Ámde, bármennyi biztató és megnyugtató jelenséget sorolhatunk is fel, — a homokba mégsem dughatjuk a fejnünket! Sok igazság van ugyan abban, hogy a népek jövő sorsa a harctereken dől el, mi azonban nagyon jól emlékezünk még arra, hogy 1918-ban és 1919-ben a belső rend felborulásának a háború elvesztése csak közvetett oka volt! Ez is csak annyiban, hogy jó ürügyül és alkalmul szolgált a lázító és ámító törtéteknél arra, hogy a mindenre kapható csöcselék segítségével az ősi alkotmányt is félrerúgva, megteremtsék a belső káoszt, és így közvetlenül felidézve a rend felbomlását, — megalapozzák átkos, galád uralmukat.

Ennek mégegyszer megtörténnie nem szabad! Ma nagyhatalmak a szekértolói és szálláscsinálói a bolsevizmusnak. Hogy mennyi ebben az őszinteség, azt ma hiába firtatnók. Eppen ezért nekünk minden lehetőséggel, minden eshetőséggel számolnunk kell! S ha jönne a vész, ismét egy emberként kell szembe szállnunk vele. Elcsüggedniük azonban semmi körülmények között sem szabad.

„Nincs veszve bármi sors alatt, ki el nem csüggedett!“

Ezzel a pár gondolattal s bajtársi hódolattal helyezem el szövetségünk koszorúját a hőszövegű ludovikás vértanúk emlékművére.“

A nagyhatású ünnepi beszéd elhangzása után 12 különböző szövetség és társadalmi egyesület helyezett koszorút az ellenforradalmi emlékoszlopra.

A Himnusz eléneklésével, majd az aks. tüzérsztály nagyszerű díszmenetével fejeződött be a lélekemelő ünnepség.

Ez ünnepi alkalommal ezidén is a „Ludovika“ akadémia falai között üdvözölhettük *Guido Romanelli* olasz kir. ezredes, rendkívüli követ és meghatalmazott minisztert, báró *Perényi Zsigmond* és *nemes sepsiszek-nagyborosnyói Bartha Lajos* ny. áll. altábornagyot, a „Ludovika“ akadémia első világháborús parancsnokát.

1943 augusztus 20. A hadnagyavatás felemelő ünnepségén kívül ezt a napot ezidén fájdalmas búcsú-ünnepség tette emlékezetessé mindnyájunk számára. A hadnagyavatást követő díszbeállás adta át vitéz *Saáry Jenő* ezredes vitéz *nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* altábornagynak, az akadémia távozó parancsnokának 5 évi akadémia parancsnoki működése emlékére azt az emlékalbumot, amely szeretett előjárónknak e történelmi időszak folyamán létrehozott alkotásait és az akadémiai élet kimagaslóbb eseményeit foglalja magában. Vitéz *Saáry Jenő* ezredesnek az átadás és a tisztakar búcsúja alkalmával mondott megkapó beszédét az alábbiakban egész terjedelmében közöljük:

„Ezt a mi mai gyönyörű katonaiünnepünket, a hadnagyavatást, mindig vidám, bajtársi áldomással, vig partécsingéssel szoktuk befejezni. Ezidén azonban elkerülhetetlenül elérkeztünk egy fordulópontjához, melyen felhőként átsuhan a búcsúzás gondolata és árnyékot borít a lelkiünkre.

A sásfiókák búcsúznak az ő régi, kedves fészük-től; az Alma Mater szárnyra bocsátja őket, hogy az

országban szerteszéledve, mint nemes ojtványok új hajtásokkal erősítsék és fémjelezzék a honvéd tisztikart.

Az akadémia tisztikara búcsúzik az új hadnagyoktól, akiket féltő gonddal és mély hivatástudattal nevelt magyar urakká és kemény harcosokká.

Mindez befátyolozza kissé ünnepi hangulatunkat. De van ma egy különösen közös bánatunk is:

Búcsúzik tőlünk a mi nagy ludovikásunk, akadémiánk parancsnoka, akit a legfelsőbb bizalom magasabb parancsnoki beosztásba szólított.

Nagyméltóságú Altábornagy Úr! Méltóztassék megengedni nekem, hogy a búcsúzásnak ebben az ünnepélyes órájában tisztársaim nevében hálatelt szívvel megköszönjem Nagyméltóságodnak, amiért hosszú parancsnoklása idején valamennyiünknek nemcsak szeretet tisztelt előjárója, hanem mindig megértő, jóindulatú, jóban-rosszban velünk tartó, velünk érző bajtársa és atyai jóbarátja volt.

Úgy érzem, üres és jelentéktelen volna minden szó, amit most a szívből jövő köszöneten kívül mondánék. A leghivatottabb katonai tényező: a honvéd vezérkar főnöke az akadémia nyári csapatgyakorlatainak végén a legmelegebb elismerés hangján méltatta Nagyméltóságod 5 évi alkotó munkásságát, amely ősi intézetünk fénykorát eredményezte. Egész kincsház ez, melynek gazdag tartalma a „Ludovikás Évkönyv“ első lapjaira kíváncsok.

Nagyméltóságod, mint akadémiaparancsnok, ma hetedszer avatott hadnagyokat és összesen 1386 új hadnagyot adott át a honvédség csapatainak. Hazánk és Európa történelmének legviharosabb időszakában tette ezt, és ha seregszemlét tart vitéz hadnagyai fölött, érces hangon hallja fogadalmunkat:

„Hon, büszke léted
Vaskarok védik,
Csillanó szemmel
Nézz rajtunk végig!
Váll mellett vállal,
Egy szívveréssel,
Úgy küzdünk érted
Vassal és vérrel —
Mind mindhalálig!“

Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy, akadémiaparancsnok búcsúja. 1943. augusztus 20.

Ilyenkor elvonulnak lelki szemei előtt legjobb fiait, azok a babérkoszorúta ludovikás hősök, akik fegyverrel a kezükben megdicsőültek az ezeréves szent határokért, és örök fáklyákat gyújtottak az ősi ludovikás szellemnek.

„Szabadság“ a jelszava ennek a hősi eszménynek. És ha a szabad magyar ember jellemét kutatom, Nagyméltóságod példájában látom megtestesítve azt a mélyértelmű mondást: „Nem az a szabad ember, aki azt tesz, amit akar, hanem, aki azzá tud lenni, amivé lennie kell!“

Ezt a nyomdokvonalat kövessétek, ifjú hadnagyok, ha boldogulni és érvényesülni akartok az életben!

Egyet különösen megköszönünk Nagyméltóságodnak: azt az örökifjú tüzet, hitet és lelkesedést, amelyet lépten-nyomon ránsugárzott. Mosolyt, jókedvet, bizalmat és önbizalmat, föl szabadulást és derülést, lendületet és munkakedvet, tetterőt és öntevékenységet jelentett mindenkinek ez a kiapadhatatlan lelki forrás, amely mindenkit magával ragadott és amely Nagyméltóságodat valóban a magyar ifjúság hivatott vezérévé avatta.

Köszönjük, hogy bőségesen merithettünk ebből az istenadta tiszta forrásból. S ha útjaink most szerte is ágaznak, arra kérjük Nagyméltóságodat, tartson meg bennünket továbbra is szíves emlékezetében és jóindulatában, aminthogy mi is mindig szeretettel és ragaszkodással gondolunk a mi kedves parancsnokunkra és példaképeinkre.

A magyarok Istenét pedig arra kérjük, hogy bőséges áldásával kísérje Nagyméltóságodat további életútjain, katonai pályáján és minden hazafias tevékenységében!

Mélységes tiszteletünk és ragaszkodásunk szeretny kifejezéséeként kegyeskedjék elfogadni tőlünk sikerekben és eredményekben gazdag 5 évi akadémia-parancsnoki működésének emlékalbumát.

Isten éltesse Nagyméltóságodat!

Az 1942/43. tanév időrendben utolsó, de legbensőségebb és legközvetlenebb ünnepsége a távozó akadémia-parancsnok megható búcsúszavaival ért véget.

II. FEGYVERNEMI ÜNNEPSÉGEK

SZENT LÁSZLÓ-NAP

(1943.)

Elvek nélkül nincsen komoly élet, eszménykép nélkül nincsen komoly hivatásteljesítés. Az elvek kormányozzák mindennapi tevékenységünket, az eszménykép a hivatás, az életpálya előkészületeit irányítja. Mindkét tényező láthatatlanul a szívben, a lélekben fejt ki hatását. Az elv az ember, az egyén cselekményeit szabályozza, megnyilvánulását tehát az egyénnél kell keresnünk, az eszménykép tömegnek, sok egyének nyújt követendő példát, tehát a tömeg együttesen kell, hogy megmutassa hatását.

Vezérlő eszményképünk, Szent László ünnepét minden évben megüljük. Az idén otthonunktól távol, nyári nagy-gyakorlatunk egyik állomásán, Vörösbényben ért bennünket június 28-a, Szent László napja. Idegen környezetben, a megszokott segédeszközök nélkül, a napi fárasztó kivonulások után, szabadidőnkben elcsúszva készültünk Maár Gyula százados úr, az 1. aks. lövészsorozat parancsnokának vezetésével, hogy a hagyományokhoz méltó ünnepségek keretében hódoljunk eszményképünk emlékének.

Mit is tehattunk volna mást, mint hogy bemutatjuk a világnak mit tudunk, hogyan készülünk arra, hogy Szent László hadnagyai lehessünk.

Június 28-án délután Balatonalmádiban, a parti sétányon kiállítás rendezett az akadémikus zászlóalj harceszközeiből, felszerelési tárgyaiból és híradó eszközeiből. Mintegy negyven csoport állt végig a kőfal mellett; mindenütt egy-egy akadémikus válaszolt az érdeklődésekre.

17 óra 30 perckor a közönség átvonult a sétány melletti területre, ahol az ünnepség műsoros része zajlott le. A park tisztása volt a színpad, a háttérben fenyőfákkal, bokorcsoportokkal.

Már jóval az előadás megkezdése előtt összegyűlt a közönség legnagyobb része és elhelyezkedett a nagy ívben felállított székeken és padokon. Soraik között távoli városokból ideérkezett, vagy itt nyaraló hozzátartozók és ismerősök, helybeliek, katonai és polgári előkelőségek, több mint kétezren.

Műsorunkat a Himnusz vezette be. A székesfehérvári gyalogezred zenekara játszotta, amely a kiállítás tartama alatt térzenét is adott.

A háttér bokrai közül most zárt négyszögben az akadémikus lövészsorozat énekkara jött előre, s e mozdulatlan falanx előtt mondotta el Tóth Albert II. C. akadémikus nagyhatású ünnepi beszédét:

„Hozzát fordulunk, Szent László király, segítsd meg, mint hajdan dicső őseinket, szárnyas érclovadon, Keleten küzdő hős magyar fiaidat!“

Utána az énekkar Nagy Ferenc III. A. akadémikus betanításával és vezetésével, három népdalmenetelöt adott elő. Egy helybeli levante lendületesen előadott saját költeménye után az énekkar hátrahúzódtott és helyet adott Weninger Vince és Körmendy László II. B. akadémikusok jelenetének. Harctéri mozzanat, a ludovikás szellem és kitartás diadalának szimbóluma volt az ügyesen összeállított jelenet. A végső szavakba:

„... ezt kívánja tőlünk a haza,

s a ludovikás becsület!“ — belekapcsolódott az énekesek ajkán felcsendülő „Ludovikás ellenforradalmi induló“, majd ezt követően a német, japán és az olasz nemzet egy-egy közismert indulóját adta elő az énekkar.

A nagyszámú közönség fel-feltörő tapsvihara jelezte, hogy az elhangzott komoly számok az akadémikusok szellemi felkészültségének ékes tanúbizonyságai voltak.

A fiatal lélekből azonban nem hiányozhatik a jókedv, az egészséges humor sem. A továbbiakban vidám számok készítették vidám nevetésre a nézősereget, amely nem is fukarkodott az elismeréssel.

Szenczi Molnár Gábor III. B. akadémikus összekötő szavai után egy tangó- és szájharmonika-együttes játszott víg dalokat. Azután Dorozslai Ferenc II. A. akadémikus „társulata“ mutatta be éles gúnnnyal, melyen is egy úgynevezett modern operett. Ugyancsak ők nevetették meg a hallgatóságot „Távolbalató“ c. sorozatukkal. Utóbbinak legérdekesebb száma az a jelenet volt, amelyben az újonc akadémikus első lovardáját mutatták be. Szinte szünni nem akaró taps és kacagás fejezte ki a tetszést, amit ez a csoport aratott.

Ezután tornászaink léptek porondra. Korlátan, lovon, talajon végzett komoly és humoros gyakorlatok az akadémikusok testi felkészültségének, kitartó munkájának adták szép tanúbizonyságát. Meg is tapsolták őket.

Tréfás csattanójú jelenet mutatta be ezután az akadémikusok öltözködési művészetét, majd pedig a De Pott György III. B. akadémikus vezette csoport, találó vonásokkal és jellegzetes alakokkal parodizálta egy Európába vetődött amerikai mutatványos társulat tartalom nélküli műsorát.

Elekes Károly III. C. akadémikus szórakoztatta ezután a közönséget eredeti székelly adomákkal, s a jóízű nyelvvezetellel előadott tréfák jól megnevetettek mindenkit.

Humoros számainkat általában nagy tetszés fogadta. A közönség megértette a szavak, tréfák között elrejtett szándékot: napjaink tartalom nélküli, ötlet-telen, a végsőkig könnyűfajsúlyú színpadának pellen-gérré állítását.

Szenczi Molnár Gábor akadémikus zárószavai tettek pontot a vig részek után, és most következett a műsor befejezéséeként, annak értékét hatalmasan növelő szám: vitéz Rózsás József: „Honvédroham“ című, immár országos hírnévre emelkedett költeménye, eddig még soha nem alkalmazott keretek között. Az 1. akadémikus lövészsorozat akadémikusaiból alakult szavalókórus adta elő a szöveget a nézőtér háta mögött, a szintéren pedig a 2. akadémikus lövészsorozat elevenítette meg a költemény sorait. A nagyhatású számot Maár Gyula százados úr tanította be.

A szavalókórus már megszólalásával megfogta a hallgatók lelkét. Tömören, csiszoltan, fegyvelmezett hangsúlyozással zengtek a szavak. Mikor pedig megjelentek a szintéren a rohamozók első csoportjai, akiknek

„... már megtiporta a halál-tűzszekér rozszant testüket; de föld alól is előhívta őket a kötelesség, haza, s becsület”, — s mikor felkerekedett a géppuska, s rájukcsapott a srappell, sokan a meglepetés dermedt önkénytelenségével pattantak fel helyükről.

A költemény végetért, a fegyverek elhallgattak, a szavalókórus befejezte az utolsó versszakot, de a közönség még jóideig a látottak és hallottak hatása alatt mozdulatlanul ült a helyén. Csak felgyorsult lélekzetvételük, s a hölgyek csendes szipogása hallatszott...

Este a Pannonia-szálló termeiben ismerkedési estet rendezett az akadémikus zászlóalj. Emelkedett hangulatban éjfélig járta a fiatalság a csárdást, keringőt és egyéb táncokat. A zeneszűnetekben természetesen a délutáni előadás körül forgott a szó.

Másnap, Péter és Pál napján az akadémia lelkesi ünnepélyes istentiszteleteket mutattak be. A katolikusok a „Sóhajok hídján” mögött felállított és virágokkal gazdagon díszített tábortól sorakoztak szentmiséhez, a protestánsok pedig a szálloda egyik helyiségében tartottak istentiszteletet. Ezek befejeztével díszszázad és tisztiküldöttség vonult a helybeli hősök emlékművéhez, ahol elhelyezték az akadémikusok kegyeletének koszorúját.

SIMONYI-EMLEKÜNNEP

(1943)

Az 1943. évben ismét a nyári kihelyezés ideje alatt ünnepelte az aks. huszárszázad a hagyományos Simonyi-napot. Ezúttal rendezésben és méreteiben egyedülálló ünnepelésben volt része legújabb óbesterünknek. A magyar katona és a lovasember ideálját megtestesítő lovasvezér emlékének — azt hisszük — most áldoztunk a legméltóbb módon, mert a *harcos military* a legteljesebb katonai és lovas-rátermettséget, kitartást és ügyességet követeli.

Leikes és odaadó munka volt az előkészítés, amelynek befejeztével 1943. július hó 16-án, megkezdődött a háromnapos *military*. Egész idő alatt gyönyörű napsütés emelte a versenyt és ünnepség szépségét.

16-án már a kora reggeli órákban kezdődött a díjlovaglás. Pontozóbírák: *nemes Mihályi István* alezredes úr, *Kubinszky Jenő* alezredes úr és *nemes szemerei Szemere Csaba* százados úr voltak. A lovaglást megelőző vizsgálat a lovak jó erőállapotát és gondozottságát állapította meg.

A *fegyver szétszedés-összerakási versennyel* telt el a délelőtt. A *harcos military* kifejezetten katonai számában nehézpuska, golyószóró és karabély-zárdugattyú szétszedése és összerakása volt a követelmény. A korszerű lovasság nagy tűzereje tökéletesen képzett tűzvezetőket és fegyvereink tökéletes ismeretét követeli.

A versenyek második, egyúttal legnehezebb napján a Szemere százados úr által nagy gondnal és hozzáértéssel felállított pályán lovagolták az olimpiai *military* 33%-os *tereplovaglását*. Lovastól és lóól igen nagy teljesítményeket kívánt mind a „*cross country*”, mind a „*steep chace*” — az eredmény azonban vára-kozáson felül jó volt.

Délben a Pannonia-szálló éttermében ünnepélyes díszebédre gyűlt össze a tisztikar és az akadémikus zászlóalj. *Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* altábornagy úr, akadémia-*parancsnok* a Kormányzó Urat élte pohárváltójában, majd *vitéz Martonfalvy Hugó* rangidős gyalogos akadémikus mondta el nagyhatású Szent László-serlegbeszédét.

Ünnepségsorozatunk egy része a külvilág számára készült. Hiszük, hogy a célt, amit kitűztünk magunk elé, elértük. Meg akartuk mutatni a nagyközönségnek, hogy van ebben a romlandó világtergben egy kis sziget, ahol egészséges szellem uralodik, hiába ostromolják a rontás hullámai és ez az egészséges lélek egészséges testben lakik. Azt akartuk, hogy lássák: lehet szent, ideális célokért lelkesedni és a komoly munka végzése nemcsak szükség-szerűség, hanem szívvel-lelkel nemestítő. A jókedvnek is kell teret engedni, de a humor is a nevelés céljait kell, hogy szolgálja. Hiszen a mai háború teljes erőbedobást, minden tényező maradéktalan csatasorba állítását követeli.

Belső ünneplésünk pedig szent kötelességvállalás volt. Megújítottuk ígéretünket; mindent megteszünk, hogy Szent László király méltó hadnagyaiként léphessünk ki az életbe, s egyszer majd küzdelmes, férfias, de a leggyönyörűbb munka elvégzése után minket is besorozzon égi seregébe.

Doroszlai Ferenc akadémikus.

Az Örkénytábor-i éleslőtérén zajlott le a *lövészet* karabéllyal, géppisztollyal és golyószóróval.

Az ünnepek harmadik napján *vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* altábornagy úr, az akadémia-*parancsnok*, valamint új *parancsnokunk*, *Sáska Elemér* vk. ezredes úr a *gyorsosztályparancsnok* úrral, *Mikófalvy Ferenc* ezredes úrral együtt megjelentükkel tüntették ki századunkat. Örkénytáborban zajlott le a *harcos military* utolsó versenyszáma: a *díjjugratás*. Ugyanitt állapítottuk meg a végeredményt és osztotta ki az akadémia-*parancsnok* úr az értékes és szép díjakat.

A verseny eredménye:

1. *vitéz Paulay Tamás* akadémikus Pénzes nevű lóval.
  2. *Pákh Ervin* akadémikus Urtika nevű lóval.
  3. *Fluck Attila* akadémikus Vakmerő nevű lóval.
  4. *vitéz Foltényi Gábor* akadémikus Ágas I. nevű lóval.
  5. *Chernel Antal* akadémikus Üdvös nevű lóval.
- Vitéz Paulay Tamás* akadémikus nyerte a Simonyi-emlékversenyek hagyományos vándordíját, a *Simonyi-sarkantyút*.

Az ünnepi díszebédet ízletesen feldíszített éttermében rendezte a huszárszázad. Az ebéd után *Sáska Elemér* vk. ezredes úr, továbbá a *gyorsosztály-parancsnok* úr, *Makay Attila* alezredes úr, a 2./II. *huszárosztály* *parancsnoka*, *Bíró József* alezredes úr, *Sárközy István* alezredes úr, *br. Pongrácz Géza* alezredes úr, az akadémikus huszárszázad tisztikara és akadémikusai vettek részt. A rangidős huszáradadémikus, *vitéz Paulay Tamás* akadémikus ünnepi beszédében meg-

emlékezett *Simonyi József báróról*, az eszményi magyar huszárról és a hagyományos magyar huszárszellemre üritette a Simonyi-serleget.

A tisztikar, valamint az akadémikusok lelkes és

kitartó munkájának megérdemelt jutalma volt ez a páratlanul szép és eseményekben bővelkedő háromnapos ünnep.

Szomjas Gusztáv akadémikus.

SZENT KRISTÓF-NAP

(1943.)

Szent Kristóf tisztelete a gyorsosztálynál a fegyvernem megszületésével egyidejű. Ez a tisztelet — vallási vonatkozásokon kívül — katonai szempontból is bámulatos eredményeket mutat fel. Létrehozta a gyorsosztályon belül a gépesített alakulatoknál, különösképpen az ifjú páncélos fegyvernemnél a *páncélos szellemet*, mely a korszerű háborúban oly nagy csodálatot és megbecsülést vívott ki magának.

Ezen az immár fogalomná vált Szent Kristófnapon zártuk le kiképzési évünket és korszerű harcgyakorlatok, különböző versenyek, valamint műsoros est keretében adtuk számot tudásunkról.

E bevezetés után illeszkedjünk be a ma háborújának arculatába, s kövessük a lezajlott gyakorlat leírását.

Az új világháború anyagcsatái merőben új és korszerű fegyvereket és ehhez új harcjelzést követelnek. A mai háború gyors változata és anyagfőlényre törő harcmodja alakította ki a hazánkban jelenleg is dinamikus erőket magában foglaló gyorsfegyvernemet, melynek moto-mechanizált részei a hadművelleti területeken dicsőséges harcok emlékével gazdagították a véráztatva magyar történelem lapjait, de idegen hadseregek elismerését is elnyerték.

A bemutató gyakorlatot is a fiatal fegyvernem feltartóztathatatlan lendületű harca és veszteségeivel nem törődő, kíméletlen rohama jellemezte.

Magát a gyakorlatot 1943. július 24-én *Esztergomtábor* és *Pilisszentlélek* között a pc. löiskola *parancsnoksága* által épített mesterséges orosz község „*Metschebelovka*” területén rendeztük meg. A gyakorlat tárgya volt a vegyes erejű gyors felderítő egység harcbevetése és ezt követően a harcokcsik és lövészerődből álló gyorscsapat betörése a védelmi állásba, majd a betörésnek áttöréssé váló mélyítése és a megtört ellenség üldözése. Először a jól álcázott megindulási helyről indult a felderítő lépcső. Hatalmas, bokroknak álcázott páncélgépkocsik és terepjáró lövész gépkocsik gördültek előre, maguk előtt hajtva a megrendített ellenség gyalogságát. Egy percre megtorpantak, az ellenségnek sikerült megállania, felgöngyölésükhöz harcokcsik voltak szükségessé. A felderítők kitértek.

A harcokcsik előregördültek, géppuskák ontották a tüzet, míg a hátsó lépcsők lövegtüze nyomán füst- és porfelhő takarta el az ellenséget. A ködbe és füstbe burkolt égő faluba behatoltak, széles sávban az előretört lövészek és a páncélosok segítségé-

vel pusztították a még védekező ellenséget. A második és harmadik harcokcsihullám teljes diadalra vitte a támadást, majd üldözőbe vette az erkölcsileg és anyagilag megtört ellenséget.

A gyakorlat egyik érdekessége volt a sebesült-szállító harcokcsik, mely ez alkalommal került első nyilvános bemutatásra. A megjelentek a részükről nagy érdeklődést és elismerést kiváltó gyakorlat után a harcokcsik akadály-, motorkerékpár ügyességi-, rádió- és lövésversenyeket tekintették meg.

A „*Gyorsosztály-est*” a „*Páncélos Központi Löiskola*” kertjében játszódott le. Még világos volt, amikor megelevenedett a szabadtéri színpad. A nézőtérén helyet foglalt magasrangú előljárókat, helybeli előkelőségeket, rokonokat, stb. *Cserépy Attila* akadémikus üdvözölte meglehangú szavakkal.

Az estet az akadémia-*parancsnok* úr, *vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* altábornagy nyitotta meg. Elismerését fejezte ki a délelőtti versenyek nehéz számaint megnyert akadémikusoknak és a 26 legjobb között értékes díjakat osztott ki, további munkára buzdító szavak kíséretében.

Ezután megkezdődött a gyorsan pergő, vidám esti műsor, melynek fénypontja a „*Fegyverrel és szeretettel*” című háborús tárgyú, fordulatos meséjű színdarab volt. A továbbiakban több vidám szám szórakoztatta a nagyszámú közönséget. Az akadémikusok bizonyosságot tettek arról, hogy nemcsak elsőrangúan képzett katonák, hanem a harcokcsik szellemi művészeteknek is hivatott ápolói.

Hogy a „*Gyorsosztály-est*” minden várakozást felülmúlóan sikerült, arról nemcsak a megjelent katonai és polgári előkelőségek és a közönség elismerő szavaiból győződhetünk meg, hanem első-sorban az akadémia-*parancsnok* úr által kiadott dísz-*parancsból*, mely ékes tanúbizonysága a jól végzett munka eredményének.

E nap keretében megmutattuk a jelenlevők útján az egész magyar nemzetnek, hogy a háború negyedik évében mily töretlen hittel állnak a jövő-vendő magyar tisztok a vártán, felvértezve fölényes szellemi és lelki felkészültséggel és mily acélos győzniakarással készülnek a nemzetünk létéért folyó nagy harcra, amely az elkövetkezendő boldog béke-záloga lesz.

Liptay-Wagner Tibor százados.

SZENT BORBÁLA-ÜNNEPSÉG

(1942.)

Vezérlő eszményképünk névünnepeinek előestéjén, december 3-án, tüzér szívünk melegebben dobant meg, amint az enyhe téli estben Védőszentünknek a fáklyák lobogó fényétől megvilágított ércalakja előtt álltunk. Melegebben dobant meg, mert éreztük az együvé tartozás, a nagy közösségi érzés: a bajtársiasság szétáradását, amely egybekapcsol és összefon bennünket láncnál is erősebben az egymás iránti megbecsülés és szeretet kötelékeivel. Ez a szellem a Szent Borbála-hagyományban gyökeredzik és egyben teljeseedik is ki.

Az akadémia parancsnokának: *vitész nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* vezérőrnagynak való jelentésadás után *vitész Góthay Artúr* ezredes, az akadémikus tüzérosztály parancsnoka rövid beszéddel átadta a *Borbála-kardot* a rangban legidősebb akadémikusnak: *vitész Réczey Istvánnak*, de egyben *Gazda Ferenc* akadémikusnak is, a következő tüzérévfolyam rangelsőjének, minthogy a korábbi avatás miatt nekik is ez volt a Borbála ünnepségük.

A Borbála-szobornál tartott bensőséges ünnepség befejeztével a vívóteremben folyt le a szokásos ünnepi vacsora. Ezen az akadémia parancsnok úr a Kormányzó Úr Ő Főméltósága egészségére ürítette poharát, majd az aks. tüzérosztály parancsnokának az ünnepség bajtársiasságápoló lényegét kiemelő szavai után *vitész Réczey István* akadémikus tartotta meg Borbála-serlegbeszédét. A beszéd mélyenszántó gondolataival ragadta meg a hallgatóságot. Szószereinti szövegét az 1942. évi „Borbála Helikon” tartalmazza. Ezután *Kaffka György* akadémikus vette át az aks. tüzérosztály-parancsnoktól a legjobb lovast megillető *Borbála-sarkantyút*.

Vacsora után került sor a műsorra, amelynek során:

1. Tüzérmenetelőket énekelt a tüzérakadémikusok énekkara, *dr. vitész Prónafalvy Albin* aks. vezetésével.

2. *Iffj. Létray Béla* aks. „Üzenet a Don mellől” c. költeményét szavalta *Fekete Jenő* aks.

3. Kéztongorás hangversenyt adtak elő *Hadfy László* és *Tarnay Tasziló* aks-ok.

4. *Náday László* aks. „Cigány félszakasz” című tréfás jelenetét adták elő a II. Tü. C. osztály aks-ai.

5. *Villányi Endre* őrnagy: „Mint a Ludovikán” c. egyfelvonásos darabját adták elő *Szabó Béla* aks. és az I. Tü. B. osztály aks-ai.

6. Két tüzérmenetelőt énekelt kánonban a tüzérakadémikusok énekkara, *Bene László* aks. vezetésével.

A műsor minden száma nagy tetszést aratott, de még ezeknél is jobban tetszett *vitész Temessy István* akadémikus konferálása. Ötletes, szellemes, némelykor kissé csípős humorú, de mindenképpen ügyes és talpraesett volt.

A műsor végén a hagyományos *Borbála-teker-cset* olvasták fel osztatlan figyelem és általános tetszés mellett. A tekercs egyes szakaszait nem kísérte az eddig szokásos tréfás ajándékok átadása, mert az akadémikusok határozata értelmében a Borbála-kasszáknak erre a célra előirányzott összegét a *Magyar Vöröskeresztnek* adományozták.

Az ünnepség befejeztével a megjelentek még sokáig maradtak együtt bajtársias beszélgetésben.

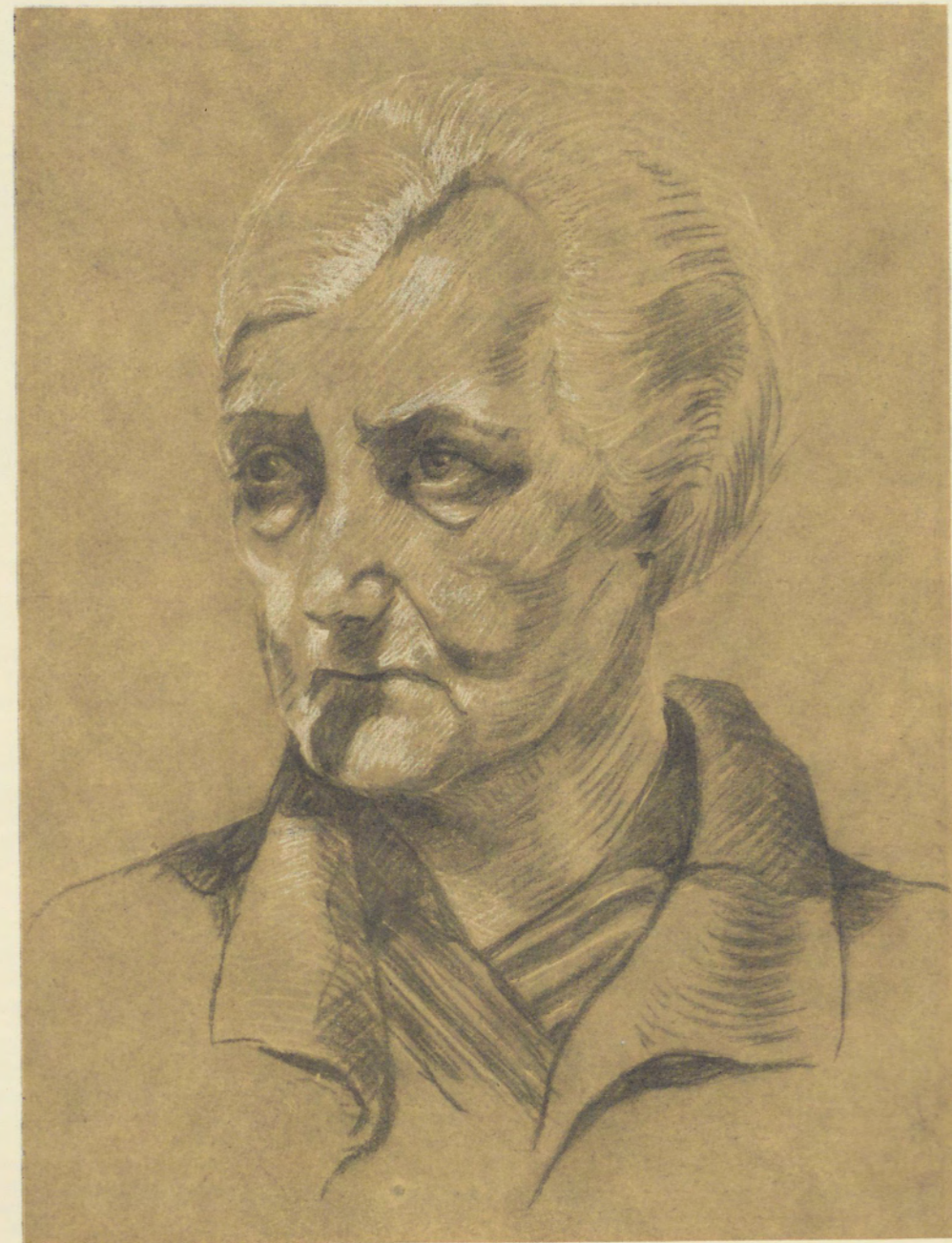
Másnap, december 4-én, az akadémia kápolnájában szentmise volt, amelyet *dr. Hász István* tábori püspök celebrált, a protestáns imateremben pedig *dr. Incze Gábor* tart. tábori főlelkész, vallásoktatási igazgató tartott ünnepi megemlékezést a fegyvernemi szellemről. A püspöki misén az aks. énekkar énekelt Szent Borbála-énekeket *dr. Mathia Károly* őrnagy vezetésével.

Az istentiszteletet követően díszmenet volt a Borbála-szobor előtt.

Kesserű József százados.

Az akadémia parancsnok úr szerencsés kimenetelű gépkocsibalesete Kézdiszentléleknél. 1943. május 20.

Édesanyám.

KERESZTES ÁKOS akadémikus krétarajza.

—Az akadémiaparancsnok úr beszéde a Zrínyi-kör irodalmi és zenei csoportjának együttes díszgyűlésén. 1943. május 13.

BESZÁMOLÓ A ZRÍNYI-KÖR 1942–43. TANÉVI MUNKÁSSÁGÁRÓL.

I. A ZRÍNYI-KÖR SZERVEZETE.

A Zrínyi-kör az elmúlt tanévben 1942. október 4-én, a tanévnyitó ünnepélyes istentisztelet után alakult meg a nagyréten, a kétéves kiképzési rendszerre való áttérés és a december 6-i hadnagyavatás miatt azonban a tulajdonképeni szellemi élet, az egyes csoportok tervszerű munkája, csak december 11-én kezdődhetett meg.

A vezetőség a következőképpen alakult meg:

Tanárelnök: *vitész Sárny Jenő ezredes.*

Tanártitkár: *dr. Mathia Károly őrnagy.*

Akadémikus elnök: *vitész Martonfalvay Hugó III.*

A. aks.

Akadémikus titkár: *Gazda Ferenc III. Tü. B. aks.*

A gyorsított kiképzés, a napi foglalkozás jóformán minden órát igénybevevő üteme ez évben még csak fokozta az önként vállalt többletmunka elvégzése elé tornyosuló akadályokat. De az akadémikusokban megnyilvánuló lelkes munkakészség, — ha másképpen nem, hát saját pihenőjük és ünnepnapjaik rovására is, — megtalálta a módot és alkalmat arra, hogy Zrínyi életeszmenyéhez méltó önképzése útját kövesse.

Ez a jobbra és földre való törekvés, ez a szellemi emelkedés utáni állhatatos akarat és a csoportvezető tanárok önzetlen odaadása volt a záloga annak, hogy e csonka év munkája is szép és gyümölcsöző volt.

A Zrínyi-kör keretében az 1942/43. tanévben a következő csoportok működtek:

1. Irodalmi csoport	(56 aks.)
2. Nyelvgyakorló csoport (német és francia)	(14 aks.)
3. Nemzetvédelmi csoport	(176 aks.)
4. Képzőművészeti és iparművészeti csoport	(23 aks.)
5. Fényképész-csoport	(25 aks.)
6. Fegyvertani csoport	(37 aks.)
7. Műszaki (rádió) csoport	(25 aks.)
8. Ének- és zenecsoprt	(204 aks.)

II. AZ EGYES CSOPORTOK MŰKÖDESE.

1. Irodalmi csoport.

Vezetőtánár: *dr. Mathia Károly őrnagy.*

Csoportvezető aks.: *Székely Balázs III. C. aks.*

Jegyző: *Falcione Mario III. C. aks.*

Megtartott foglalkozások száma: 20.

Az akadémia majdnem minden szellemi megmozdulásának irányítói és tevékeny részesei a csoport tagjai közül kerültek ki. Így az aks. tüzérsztyály december 3-i Borbála-ünnepén, március 15-én a magyar szabadság ünnepén, valamint az irodalmi, ének- és zenecsoprt május 13-i nagysikerű együttes díszgyűlésén a csoport tagjai előkelő közönség előtt mutatták be sokoldalú előadói készségüket.

A csoport tagjai a megelőző évek lelkes és önzetlen Zrínyi-munkáját, — a mindjobban feltornyosuló nehézségek, elsősorban az időhiány ellenére is, — igaz magyar lélekkel folytatták. A *Magyar Katonaújság*-ban *Hámory Jenő III. évf.* és *Káplány Gábor II. évf.* aks-ok több karcolatot írtak. A *Ludovikás Évkönyv* 1942. évi kötetében *ifj. Létray Béla, nemes nagysötétági Hoffmann Sándor és Benke-Györfi Géza III. évf.* aks-ok, valamint *vitész Nagyághy Csaba II. évf.* aks. írtak tanulmányokat, elbeszéléseket, illetve költeményeket. A csoport több tagja, a csoportvezető aks-sal az élen, nagy segítségére volt a szerkesztőnek a levonatok javításában.

Az egyes foglalkozásokon az aks-ok egyrészt saját műveiket mutatták be, másrészt időszerű kérdéseket (színház, film, magyar művelődés) vitattak meg, főképpen azonban az egyetemes magyarság égető kérdéseit (nemzetnevelés, a propaganda és a háború, a sajtó szerepe a belső arcvonalon, a honvédség nyelvtisztító munkája, katonaeszmény és hivatástudat a magyar irodalomban, a turáni gondolat, a szentistváni eszme, stb.) tárgyalták meg élénk érdeklődés közepette. A csoport két tagja rendszeresen látogatta a Nemzeti Színházat és beszámolt az ország első színpadán látottakról.

A csoport tagjai nagy számban pályáztak a Zrínyi-kör ezévi pályateteivel, tehát a fennálló komoly nehézségek és akadályok elhárításával ezidén is mindent megtettek az akadémia szellemi színvonalának megőrzése és továbbfejlesztése érdekében.

2. Nyelvyakorló csoport.

Vezetőtanár: *Horváth Bálint* alezredes.
Csoportvezető aks.: *Elekes Károly* III. B. aks.
Megtartott foglalkozások száma: 8.

A csoport munkájának célja a német nyelv gyakorlása és főleg a katonai szókincs elsajátítása volt, hogy tagjait a katonai tolmácsvizsga sikeres letételéhez előkészítse.

A kitűzött célnak megfelelően a foglalkozás főleg szeminárium jellegű volt. A háborús és napi események német nyelven történő megbeszélése mellett 11 szabadelőadás hangzott el és a tagoknak egyéb szabad idejükben is rendelkezésre állottak egyrészt a csoport németnyelvű szaklapjai, folyóiratai és képes újságjai, másrészt a vezetőtanár saját németnyelvű kézi könyvtárának korszerű könyvei.

3. Nemzetvédelmi csoport.

Vezetőtanár: *Hadváry Pál* vk. százados.
Csoportvezető aks.: *Szászy Sándor* III. A. aks.
Helyettesei: *Velkey György* III. A. és *Kun László* III. Tü. A. aks-ok.

Jegyző: *Csizmadi László* II. A. aks.
Megtartott foglalkozások száma: 24.
A csoport gyűlésein meghívott előadók 5, az akadémikusok pedig 6 nemzetvédelmi tárgyú előadást tartottak. A tanév folyamán 8 alkalommal került sor előadások és kiállítások megtekintésére. Egy-egy alkalommal az Országos Közegészségügyi Intézetet, az Érd-i „Kalot” népfőiskolát és a „Hangya” ceglédiutcai tárházait tekintette meg a csoport 50—50 akadémikusa. Április 17-től 22-ig a Magyar Cserkész Szövetség által rendezett őrsvezetőképző táborkban, az ország több városában, 23 akadémikus végzett tevékeny munkát a cserkészifjúság katonai előképzése terén. Egy alkalommal, a műegyetemi egyesületek részére tartott fegyverbemutató több akadémikus mint oktató végzett nemzetvédelmi munkát.

Az önévelés elősegítésére a csoport 12 folyóiratra fizetett elő. A nemzetvédelmi gondolat ébrentartására az alosztályok kétheti felváltással gondoskodtak a „nemzetvédelmi fal”-on megjelenő faliújság gazdag anyagáról. A csoport a tanév folyamán összeállította a „Legényesség erkölcsi nevelése” című segédletet. A tartalmas és csapatnál nélkülözhetetlen munkát valamennyi kilépő hadnagy megkapta.

4. Képzőművészeti és iparművészeti csoport.

Vezetőtanár: *Olcsvay Géza* szert. főhadnagy, iparművész.
Csoportvezető aks.: *Tankó Béla* III. pc. aks.
Helyettese: *Szondy Endre* III. Tü. C. aks.
Megtartott foglalkozások száma: 18.

A foglalkozások folyamán a képzőművészeti ismeretek alapjának elsajátítása és gyakorlati alkalmazása volt a főcél. A szűkös anyagi és időbeli körülmények közepette is kimagasló szorgalommal és szép eredménnyel tanultak és alkottak a csoport tagjai, a rajzolás, vízfestés, szobrászat és bőrdomborítás területein.

A csoport egyik szobrász-tagja készítette el a „Gábor Áron” tanterem részére az eszménykép 60 cm. átmérőjű domborművét.

A vezetőtanár irányítása mellett megtekintették a „Művészet a háborúban” című tárlatot a Szépművészeti Múzeumban.

5. Fényképész-csoport.

Vezetőtanár: *Szabó Sándor* őrnagy.
Csoportvezető aks.: *Fekete Géza* III. B. aks.
Jegyző: *Köhler Ferenc* III. Tü. C. aks.
Szerzős: *Németh Miklós* II. B. aks.
Megtartott foglalkozások száma: 8.

A csoport igen szép célkitűzéssel igyekezett folytatni az előző évek eredményes munkáját. Tervei között szerepelt az állandó fényképész-szolgálat megszervezése az akadémian, az alosztálykörletek és folyosók tervszerű díszítése az akadémia életét ábrázoló művészi fényképnagyításokkal, továbbá a kihelyezések mozzanatait megőrkítő gyűjtemények (tablók) szerkesztése.

A kitűzött célok teljes megvalósítását a kevés rendelkezésre álló idő és főleg az anyagbeszerzési nehézségek nem tették lehetővé. Ez utóbbi különösen szűkebb keretek közé szorította az idej munkálkodást. A csoport tagjai ennek ellenére is igen szép eredményt mutattak fel és céljukat részben megvalósították. Különös gonddal igyekezett a csoport a munkatermet tökéletesíteni és új fényképészeti berendezések beszerzésével az általános fejlődést megalapozni.

A Zrínyi-kör ezévi pályázatai kapcsán benyújtott fényképek nagy száma és értéke nem utolsósorban bizonyította a csoport eredményes működését.

6. Fegyvertani csoport.

Vezetőtanár: *Wampetich László* alez.
Csoportvezető aks.: *Kanász István* III. C. aks.
Megtartott foglalkozások száma: 15.

A nehéz körülmények a fegyvertani csoportoknak sem engedték meg a kitűzött munkaterv teljes megvalósítását. Így elsősorban a gyárak és egyéb hadiüzemek meglátogatását kellett elhagyni az idő hiánya miatt.

De a csoport foglalkozásain mégis eredményes és hasznos munka folyt. Számos szabad előadás keretében ismertették a tagok a folyó háborúban alkalmazott új fegyvereket. Bemutatásra vagy megbeszélésre kerültek a saját új fegyvereinket kívül a német, orosz és több környező állambeli gyalogsági könnyű és nehéz fegyverek.

A csoport foglalkozási helye a fegyvermintaterem volt, amely gazdag anyagával állandóan rendelkezésre állott és nagymértékben járult hozzá a fegyverzet iránti érdeklődés és érzék komoly megalapozásához, valamint fokozásához.

A csoport két tagja saját szorgalmából, teljesen önállóan egy-egy kézigranátot szerkesztett, melyek hivatalos elbírálásra a Haditechnikai Intézetbe kerültek.

7. Műszaki (rádió) csoport.

Vezetőtanár: *Dósa Kálmán* százados.
Csoportvezető aks.: *vitéz Kelenfy Zoltán* III. pc. aks.
Helyettese: *Kappel Tibor* II. pc. aks.
Megtartott foglalkozások száma: 18.

A gyorsított kiképzés folytán a műszaki csoport tagjai számára is kevés foglalkozási idő állt rendelkezésre, de a tagok ennek ellenére is — sokszor pihenési idejük feláldozásával — mindent elkövettek, hogy munkájuk eredményes legyen.

Ezt bizonyította egy kapcsolótábla, egy erősítő és három hálózati készülék is, amelyet a műhely-munka ideje alatt készítettek.

A vezetőtanár előadásai során — többek között — a repülőgépek földről való rádió-irányításával, valamint a légi- és tengeri erők híradó-berendezéseivel foglalkozott mint korszerű háborús szak-kérdésekkel.

Jelentős mértékben segítette elő a kitűzött célok elérését a tanulmányi látogatások sorozata, amelyek során a csoport szakszerű irányítás mellett megtekintette a Stúdió, a Lakihegy-i rádió-adóállomás, a Telefongyár, a Standard-gyár, a Felten és Guillaume kábelgyár, az Egyesült Izzólámpagyár és az Orion-gyár üzemeit.

8. Ének- és zenecsoprt.

Vezetőtanár: *dr. Mathia Károly* őrnagy.
Csoportvezető aks.: *Nagy Ferenc* III. A. aks.
Helyettese: *Vashegyi Endre* II. A. aks.
A csoport 204 tagja közül 60 aks. volt a zenekar tagja, a többi az énekkarban működött.

A csoport hetenként egyszer tartott ének- és zeneprobát az aks. lövészszázalaj kaszinójában, illetve zeneteremben. E kötelező próbákon kívül minden ünnepély

A Zrínyi-kör képzőművészeti csoportjának munkáiból.

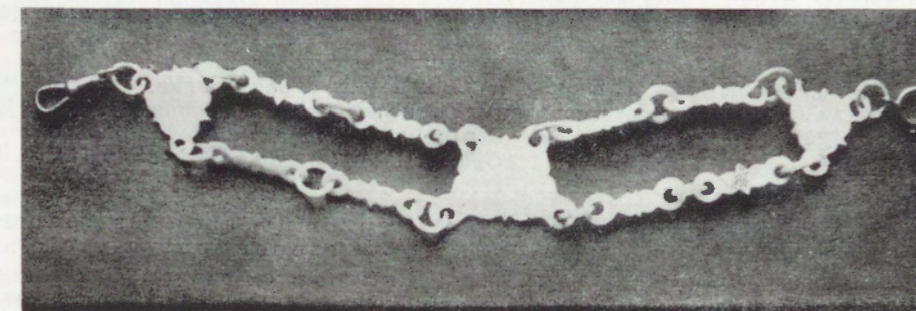
Gábor Áron.

Mészöly Győző akadémikus
domborműve.

Lucifer.

Tankó Béla akadémikus szoborműve.

Bárány Waldbott Pál akadémikus csontfaragása

előtt több alkalommal áldozta fel a vacsora utáni szabadidejét a zenekar minden tagja. Önzetlen munkájukkal lehetővé tették, hogy ünnepélyeink zenei műsora műkedvelőknél szokatlan magas színvonalat érjen el. Ennek az áldozatos munkának legkiemelkedőbb teljesítménye volt: *Haydn* teljes „Üstdob-szimfóniájának“ előadása a Zrínyi-kör május 13-i díszgyűlésén. A zenekar ez évben számbeli teljesítmény tekintetében is kimagasló munkát végzett. A március 15-i ünnepélyen is több számmal szerepelt, a májusi díszgyűlésen pedig 7 különböző számot mutatott be, kifogástalanul kidolgozott előadásban.

Az énekhar az elmúlt évek elvei alapján mind az egyházi, mind a világi ének területén szép és eredményes munkásságot fejtett ki. Az igazi *magyar népdal* ügyét ez idén is felkarolta és *népdalmenetelőink* megtanulásával, terjesztésével igen jó szolgálatot tett a magyar zene jövőjének. Ennek a következetes munkának egyik jelentős eredménye, hogy a honvédelmi miniszter úr a „104 magyar katonadal“ című gyűjteményt, amelyben az összes ludovikás népdalmenetelőket helyet foglalnak, a honvéd tisztképző és nevelőintézetekben tansegédletként rendszeresítette. A csoport ez ideig pályatétele is a népdalmenetelőket megkedveltetésének kérdését dolgoztatta fel a pályázókkal.

Zenekari feldolgozásban újabb 3 népdalmenetelőnk készült el ezidén. Az akadémia ünnepélyein kívül több alkalommal a rádió műsorán is szerepeltek menetelőink. Az ének- és zenekar igen jól sikerült számokkal szerepelt az akadémia ünnepélyein és istentiszteleteink fényét is emelte művészi számaival, a ludovikás találkozó alkalmával, Szent Borbála ünnepén, a Kormányzó Úr Ö Főméltósága névünnpén, a január 24-i püspöki misén, valamint Ravasz László püspök úr látogatása alkalmával tartott ünnepélyes istentiszteleteken.

Mindent összevéve tehát ebben a tanévben is jelentős szerepet vállalt a csoport az akadémia szellemi életének irányításában és mindig felfelé mutató módon szolgálta az örökéletű eszményeket.

Az aks. szimfonikus zenekar tagjainak teljes névsora: Ferencchalm János III. C., Jakus Kálmán III. Tü. B., Radnay Tibor III. B., Agárdy Dénes III. Tü. B., vitéz Szabó Gyula III. Tü. C., Forgó Gyula II. D., Seres István II. D., Zsolnay Kálmán II. pc., vitéz Nagy János II. Tü. A., Nagy László II. Tü. B.: 1. *hegedű*; vitéz Alács Gyula III. C., Szinay Lajos III. pc., vitéz Véssey Frigyes III. pc., Ady Zoltán II. A., vitéz Dobránszky Béla II. A., Barsy Károly II. B., vitéz Győry Ferenc II. B., Mikolcsó László II. B., Tóth Sándor II. B., Törzsök László II. B., Bíró Gyula II. C., Mészáros László II. Tü. A., vitéz Horváth Dénes II. Tü. C.: 2. *hegedű*;

Szöllősy Ferenc III. pc., Dénesfalvy Dénes III. Tü. C.: *brácsa*;

Nagy Ferenc III. A., Elekes István III. B., Nagy Gyula III. C., vitéz Máriaferdy Márton III. Tü. B., Rác Tibor II. B., Kiss Jenő II. C., Medgyessy György II. Tü. C.: *gordonka*;

Incze Frigyes III. pc., Kiss Tőhötöm III. Tü. C., Szolga László II. B.: *nagybőgő*;

Fekets György III. Tü. B.: *fuvola*;

Kopcsányi János III. A., Vági Gyula II. A.: *klarinét*; vitéz Hellebronth Frigyes II. Tü. A.: *oboa*;

Tarnay Tasziló II. Tü. B.: *bagott*;

Siposs László III. B., Jánossy Zoltán II. A., Drahot Szabó István II. Tü. B.: *vadászkürt*;

Kapi Béla III. gk. löv., Ernőházi Miklós III. pc., Schiel Lothár III. Tü. C.: *B-trombita*;

Kalavszky Károly II. Tü. C.: *F-trombita*;

Foitt Vilmos III. pc., Dabóczy Jenő II. C.: *tenorpuszon*;

Szelőczy István III. pc., Tárkányi László III. pc.: *basszuspuszon*;

Schiller Tibor III. B., Kolossváry László II. Tü. B.: *kisdob*;

Hadfy László III. Tü. C., Adamovits Károly II. C.: *nagydob és cintányér*;

Rene László III. Tü. A.: *üstdob*;

Óry Iván III. C.: *harangjáték és triangulum*;

Kovács Sándor III. Tü. A., Antalffy Ernő III. Tü. C.: *zongora*.

III. A PÁLYÁZATOK EREDMÉNYE

A Zrínyi-kör az 1942/43. tanévben a következő pályatégeket tűzte ki:

1. Az akadémia parancsnokság pályatétele:

„Milyen érzelmeket és elhatározásokat érejt bennem a tisztí élethivatásra való előkészület tekintetében a harctéri események és hősi tettek olvasása?“

Beérkezett: 6 pályamunka.
A bíráló bizottság a pályadíjat *Bódi Géza* II. Tü. C. aks-nak ítélte oda. A II. díjat *vitéz Véssey Frigyes* III. pc. aks. nyerte el, míg *Szábel Rudolf* II. Tü. C. és *Hidasi László* III. pc. aks-ok dícséretet kaptak.

2. Az irodalmi csoport pályatételei:

a) *Költmeny-pályázat*. (Tárgy és forma tetszés szerint.)

Beérkezett: 23 költemény.
Pályadíjat nyert: *Óry Iván* III. C. aks. „Kigyúlak a lángok“ c. költeménye. Jutalmat kapott: *vitéz Király László* III. pc. aks. több versből álló pályamunkája. Dícséretben részesült: *Weninger Vince* II. B. aks. és *Kapéry Béla* III. A. aks. 1—1 költeménye.

b) *Elbeszélés-pályázat*. (Háborús, vagy az akadémia életéből merített tárgyú.)

Beérkezett: 15 pályamunka.
Pályadíjat nyert: *Szedes János* III. pc. aks. „Haza-térés“ c. elbeszélése. Jutalmat kaptak: *Szedes János* III. pc. aks. „Emlékezés 1941. július 13-ra“ és *Órgróf Pallavicini Antal* III. pc. aks. „Tűzkeresztisége“ c. elbeszélése. Dícséretben részesültek: *Szomjas Gusztáv* II. hu. Doroszlai Ferenc II. A. és *Martinovich György* III. hu. aks-ok pályamunkái.

c) *Értekezés a magyarságnak a háború után kialakulásra váró sorskérdéseinek tárgyköréből*:

Beérkezett: 13 pályamunka.
Pályadíjat nyert: *vitéz Nagygáhy Csaba* III. Tü. C. aks. értekezése. Jutalmat kaptak: *Szomjas Gusztáv* II. hu. aks. „Magyar mezőgazdasági problémák“ és *Madarász Pál* III. A. aks. „Az új magyar birodalom megteremtése az új Európában“ c. értekezései. Dícséretet érdemelték: *Janny Géza* II. pc., *Dobos István* II. A. és *Móricz Lajos* III. A. aks-ok pályamunkái.

A pályadíjnyertes költeményt és értekezést évkönyvünk „Sorakozó“ rovatában közöljük.

3. A nyelvgyakorló csoport pályatételei:

a) *Németnyelvű pályatétel*: „Ungarns Beteiligung am Weltkrieg.“

Beérkezett: 5 pályamunka.
Pályadíjat nyert: *Zányi László* III. C. aks., jutalmat *báró Dóry Lajos* II. hu. aks., dícséretet pedig *Orosz Endre* III. A. aks. pályamunkája.

b) *Francianyelvű pályatétel*: „La Hongrie et la guerre mondiale.“

Beérkezett: 2 pályamunka.
A pályadíjat *báró Dóry Lajos* II. hu. aks. munkája nyerte el, míg *Jekelfalussy-Wolnhoffer Emil* II. hu. aks. jutalmat kapott.

4. A nemzetvédelmi csoport pályatétele:

„Az alosztály-, csapat- és gyalogsági szellem megeremtésének alapvető fontossága. Hogyan és miért tegyük ezt államalkotó szellemmé?“

Beérkezett: 6 pályamunka.
A pályadíjat *Szászy Sándor* III. A., a jutalmat pedig *Röder Iván* II. A. aks-ok munkája nyerte el, míg *Fülöp Gyula* III. A. és *Kalavszky Károly* II. Tü. C. aks-ok dícséretben részesültek.

5. A képzőművészeti és iparművészeti csoport pályatételei:

a) *Képzőművészeti pályázat*: Szabadtárgyú képzőművészeti alkotás a hősi embertípus eszmeköréből. (Ceruza-, szén-, kréta- vagy tusrajz; vízfestmény vagy olajfestmény).

b) *Szoborpályázat*: Mellszobor vagy dombormű nemzeti hőseinkről.

c) *Iparművészeti pályázat*: Általános művészi színvonalat jelentő bármilyen tárgyú linoleum-metszet, bőrdomborítás, fafaragás.

Beérkezett: 12 pályamunka.

Pályadíjat nyert: *Tankó Béla* III. gk. löv. aks. szoborműve, *Mészöly Győző* III. Tü. A. aks. domborműve és *Keresztes Ákos* II. hu. aks. krétarajza.

II. díjat nyertek: *báró Waldbott Pál* II. pc., *báró Dóry Lajos* II. hu., *Keresztes Ákos* II. hu. aks-ok 1—1 és *Szondy Endre* III. Tü. C. aks. 3 különböző színes rajzokkal, illetve iparművészeti munkáikkal. Dícséretben részesültek: *Mikolcsó László* II. B., *Nagy András* II. B. és *Kapéry Béla* III. A. aks-ok pályaművei.

6. A fényképészcsoport pályatételei:

a) *Képek az akadémia életéből*.

b) *Szabadtárgyú felvételek*.

c) *Színes fényképek*.

Beérkezett: 100 drb. egyszínű, 6 drb. színes fénykép.
I. díjat nyertek: *Köhler Ferenc* III. Tü. C. aks. „Lövészett után“ *Mészöly György* II. D. aks. „Merengés“ című fényképeikkel és *Fekete Géza* III. B. aks. „Vidám menet“ című színes képével.

II. díjat nyert: *Rátky Tibor* III. Tü. B. aks. „Szépül a Göring“ és „Apport“ című fényképeivel.

Jutalomban részesültek: *Rátky Tibor* III. Tü. B., *Óry Iván* III. C. *Nádasi Endre* II. A., *gróf Somssich Péter* III. hu., *Kanász István* III. C., *Radnóti László* III. Tü. A. és *Kovács Tibor* III. A. aks-ok pályaművei.

Ezenkívül dícséretre érdemes volt: *Köhler Ferenc* III. Tü. C., *Radnóti László* III. Tü. A., *gróf Somssich Péter* III. hu., *Rátky Tibor* III. A., *vitéz Futaky János* III. A., *Nádasi Endre* II. A. és *Fekete Géza* III. B. aks-ok több felvétele.

7. A fegyvertani csoport pályatétele:

„Öntöltő puskák alkalmazása harcban. Ezek előnyei és hátrányai.“

Beérkezett: 2 pályamunka.

A bíráló bizottság a pályadíjat *Aggteleky Kálmán* III. C. aks-nak ítélte oda.

8. A műszaki (rádió) csoport pályatétele:

„Universal-rendszerű, 2+1 csöves keretantennával is működő hálózati vevőgép építése.“

Beérkezett: 2 pályamunka.
A bíráló bizottság mindkét rádió szerkesztőjét, *Nagy Sándor* III. pc. és *Butyka Géza* III. pc. aks-t pályadíjban részesítette.

9. Az ének- és zenecsoprt pályatétele:

„Miképpen lehet a csapatnál megkedveltetni és terjeszteni igazi népdal-menetelőinket?“

Beérkezett: 7 pályamunka.
A pályadíjat *Nagy Ferenc* III. A. aks. nyerte el. Jutalmat *Vashegyi Endre* II. A. aks., dícséretet pedig *Pataki (Waldinger) János* III. von., *Pósfay László* II. D. és *Vági Gyula* II. A. aks-ok pályamunkája nyert.

IV. JUTALMAK:

A Magyar Katonai Szemle irodalmi díjának aranyveretét *vitéz Nagygáhy Csaba* III. Tü. C. aks., a két ezüstveret pedig *Szekely Balázs* III. C. aks., az irodalmi csoport aks. elnöke és *Falcione Mario* III. C. aks., az irodalmi csoport jegyzője nyerték el az irodalmi csoport keretében kifejtett értékes irodalmi és vezetői tevékenységükért.

Aranyozott ludovikás címerveretet kaptak az ének- és zenecsoprt, illetve a szimfonikus zenekar következő III. évf. tagjai:

Nagy Ferenc, *Kopcsányi János* III. A., *Elekes István*, *Radnai Tibor*, *Siposs László*, *Schiller Tibor* III. B.

vitéz Alács Gyula, *Keresztes-Nagy Gyula*, *Óry Iván* III. C.

Kapi Béla III. gk. löv.

Ernőházi Miklós, *Incze Frigyes*, *Foitt Vilmos*, *Szelőczy János*, *Szöllősy Ferenc*, *Szinay Lajos*, *Tárkányi László*, *vitéz Véssey Frigyes* III. pc.

Bene László, *Kovács Sándor* III. Tü. A.

Agárdy Dénes, *Fekets György*, *Jakus Kálmán*, *vitéz Máriaferdy Márton* III. Tü. B.

Antalffy Ernő, *Dénesfalvy Dénes*, *Hadfy László*, *Kiss Tőhötöm*, *Nyúl-Tóth Károly*, *Schiel Lothár* III. Tü. C. aks-ok.

Az akadémia Zrínyi-körének külön jutalomkönyvét kapták:

vitéz Martonfalvy Hugó III. A. aks. a Zrínyi-kör aks. elnöki tisztében kifejtett eredményes munkásságáért;

Nagy Ferenc III. A. aks. az ének és zenecsoprt eredményes vezetéséért.

A *vitéz* *Bátorkeszi Kiss Sándor* táb. főesperes vezetésével álló *Protestáns Ifjúsági Egyesület* 5 db. jutalomkönyvet ajánlott fel.

Ezeket: *vitéz Máriaferdy Márton* III. Tü. B., *Pénzes János* II. A., *Pósfay László* II. D. és *Jakus Kálmán* III. Tü. B., valamint *Szolga László* II. B. aks-ok nyerték el az irodalmi, illetve az ének- és zenecsoprtban kifejtett buzgó munkásságuk jutalmául.

V. ÖRÖKÖS TAGSÁGOK, ELISMERÉSEK:

A Zrínyi-kör csoportvezető tanáiraiból álló választmány javaslata alapján örökös tagok lettek:

Az 1942 december 6-án felavatott hadnagyok közül: *Fehér Zoltán*, a Zrínyi-kör aks. titkára.

Az irodalmi csoportból: *Iffy Léray Béla* és *Dívóc László*.

A nemzetvédelmi csoportból: *Gyulay Arisztid*.

A képzőművészeti csoportból: *vitéz nemes tiszabeői Hellebronth Gusztáv*.

A fényképész csoportból: *Kriszka Sándor*.

A műszaki (rádió) csoportból: *Bajusz Gyula*.

Az ének- és zenecsoprtból: *vitéz Bucsy László*, *Bácz János*, *Szép Gyula*, *Wagner Imre* és *vitéz Endrédy József*.

Az 1943 augusztus 20-án felavatásra kerülők közül: *vitéz Martonfalvy Hugó* III. A. aks., a Zrínyi-kör aks. elnöke.

Az irodalmi csoportból: *Szekely Balázs* III. C., *Falcione Mario* III. C., *vitéz Nagygáhy Csaba* III. Tü. C., *Hámory Jenő* III. C., *Óry Iván* III. C. aks-ok.

A nemzetvédelmi csoportból: *Szászy Sándor* III. A., *Móricz Lajos* III. A., *Velkey György* III. A., *Xantus György* III. B., *Dakó Sándor* III. C., *Kun László* III. Tü. A., *Kaján József* III. C., *Balogh Imre* III. pc. aks-ok.

A képzőművészeti és iparművészeti csoportból: *Tankó Béla* III. gk. löv., *Szondy Endre* III. Tü. C., *Mészöly Győző* III. Tü. A. aks-ok.

A fényképész csoportból: *Fekete Géza* III. B., *Köhler Ferenc* III. Tü. C., *Rátky Tibor* III. Tü. B. aks-ok.

A fegyvertani csoportból: *Aggteleky Kálmán* III. C., *Kanász István* III. C., *vitéz Futaky János* III. A. aks-ok.

A műszaki (rádió) csoportból: *vitéz Kelenffy Zoltán* III. pc. aks.

Az ének- és zenecsoprtból: *Nagy Ferenc* III. A., *Ernőházi Miklós* III. pc., *vitéz Véssey Frigyes* III. pc., *Incze Frigyes* III. pc., *Kovács Sándor* III. Tü. A., *Jakus Kálmán* III. Tü. B. és *Fekets György* III. Tü. B. aks-ok.

Akadémia parancsnoki elismerésben részesültek:

Az összes örökös tagok. Kivülük még:

Az 1. aks. löv. szd-tól: *Madarász Pál*, *Vámosi Levente*, *Fülöp Gyula*, *Nagy Imre*, *Orosz Endre*, *Kopcsányi János* III. évf., *Röder Iván*, *Ferenczy Pál*, *vitéz Mátray Imre* II. évf. aks-ok.

A 2. aks. löv. szd-tól: *Környey Tibor*, *Szenczi-Molnár Gábor*, *Marosfalvy Béla*, *Elekes István*, *de Pott György*, *Radnay Tibor*, *Schiller Tibor*, *Siposs László* III. évf., *Németh Miklós*, *vitéz Győry Ferenc* II. évf. aks-ok.

A 3. aks. lőv. szd-tól: *vitész Sályi Géza, Szilassy József, vitész Alács Gyula, vitész Bedő Árpád, Keresztes-Nagy Gyula, Palocsay Zoltán, Molontay Károly III. évf., Fodor Dániel II. évf. aks.*

Az aks. hu. szd-tól: *Pákh Ervin III. évf., Keresztes Ákos II. évf. aks-ok.*

Az aks. pc. szd-tól: *Lékay Ottó, Bende György, Butyka Géza, Nagy Sándor, Sebesztha Károly, Foitl Vilmos, Szinay Lajos, Szellőczy István, Szöllősy Ferenc, Tárkányi László III. évf., vitész László András, Kappel Tibor II. évf. aks-ok.*

Az aks. gk. lőv. szd-tól: *Jánosfy Gyula, Kapi Béla III. évf. aks-ok.*

Az 1. aks. ütegtől: *Rakovszky István, vitész Palánkay Egon, György Zsigmond, Bene László, Dósa Tamás III. évf., Raszter János II. évf. aks-ok.*

A 2. aks. ütegtől: *vitész Máriafeldy Márton, Szennay Sándor, Agárdy Dénes, Szombatfalvy Rezső III. évf. aks-ok.*

Az aks. lgv. ütegtől: *Barabás Károly, Hübner Ede, vitész Bálint Antal, Antalffy Ernő, Dénesfalvy Dénes, vitész Fehérváry Ákos, Hadfy László, Kiss Zoltán, Magyarszék-Szabó Béla, Nádai László, Nyul-Tóth Károly, Schiel Lothár, Szabó Gyula, Tasnádi László III. évf. aks-ok.*

Zrínyi-kör tanárelnöki elismerésben részesültek:

Az 1. aks. lőv. szd-tól: *Pénzes János, Csizmadi László, Paxy Zoltán, Ady Zoltán, vitész Dobránszky Béla, Jánosy Zoltán, Vashegyi Endre, Vági Gyula, Mészöly György, Pósfay László, Cseke István, Dömösi József, Benethalmi Ervin, Forgó Gyula, Seres István II. évf. aks-ok.*

A 2. aks. lőv. szd-tól: *Kovalszky János, vitész Gereöffy Gerő III. évf., Éltető Lajos, vitész Körmendy László, Weninger Vince, Jeszenszky Lajos, Barsi Károly, vitész György Ferenc, Mikolcsó László, Rácz Tibor, Szolga László, Tóth Sándor, Törzsök László, Nagy András II. évf. aks-ok.*

A 3. aks. lőv. szd-tól: *Török Pál III. évf., Csaba Gábor, Bíró Gyula, Dabóczy Jenő, Kalapos Kornél, Kiss Jenő II. évf. aks-ok.*

Az aks. hu. szd-tól: *vitész Garamszeghy-Géczy Péter, vitész báró Döry Lajos, Szomjas Gusztáv II. évf. aks-ok.*

Az aks. gk. lőv. szd-tól: *Káptány Gábor II. évf. aks.*

Az aks. pc. szd-tól: *Gaál József, Krassói György, Molnár Pál, Lelkes Károly, Mándy Tamás III. évf., Bányay József, báró Waldbott Pál, Janny Géza, Zsolnai Kálmán II. évf. aks-ok.*

Az 1. aks. ütegtől: *Kiss Lajos, Radnóthy László III. évf., Zsedényi Előd, vitész Hellebronth Frigyes, Mészáros László, vitész Nagy János II. évf. aks-ok.*

A 2. aks. ütegtől: *Horváth Zoltán, Mezey Győző III. évf., Kolozsváry László, Nagy László, Tarnay Taszilo II. évf. aks-ok.*

Az aks. lgv. ütegtől: *vitész Horváth Dénes, Kalavszky Károly, Medgyessy György II. évf. aks-ok.*

VI. A ZRÍNYI-KÖR ÉVZÁRÓ GYÜLESE.

A több, mint két hónapig tartó nyári kihelyezés miatt a Zrínyi-kör ebben az évben is egyszerű keretek között, kísértő műsor nélkül rendezte évzáró közgyűlését 1943 augusztus 16-án, délelőtt az akadémia dísztermében.

A tárgysorozat első számaként *vitész Martonfalvy Hugó III. évf. aks.*, a Zrínyi-kör aks. elnöke beszámolt a Zrínyi-kör különböző csoportjainak 1942/43. évi működéséről, majd *vitész Saáry Jenő ezredes*, a Zrínyi-kör tanárelnöke hirdette ki a pályázatok eredményét, a pályadíjat, jutalmat vagy dicséretet nyert aks-ok nevét, végül az új örökös tagok megválasztásáról szóló választmányi határozatot, nemkülönben az akadémia parancsnoki, illetve Zrínyi-kör tanárelnöki elismerésben részesült aks-ok nevét.

Ezután *vitész nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* altábornagy, az akadémia parancsnoka kiosztotta a pályadíjakat és jutalmakat a nyertes akadémikusoknak, és elbúcsúzott a Zrínyi-kör jó munkát végzett tagjaitól.

Az örökös tagságról szóló okleveleket ez évben is a hadnagyi oklevelekkel együtt augusztus 20-án, a hadnagyatás reggelén vették át a díszteremben az örökös tagokká megválasztott új hadnagyk.

És most — maga a krónikás is ámulva teszi le a tollat.

Miképpen volt lehetséges, hogy ezekben a világot rengető napokban, a történelem legnagyobb háborújának kellős közepén, amikor szinte a szemünk előtt játszódna le a legnagyobb tragédiák a történelem színpadán — nemhogy szünetelt volna, hanem még fejlődésnek is indult a szellemi munka az ország legnagyobb tisztképző intézetében?

Egyszerűen úgy, hogy a Zrínyi-kör minden felelős vezetőjében élt és munkálkodott a történelmi tudat: azoknak a nemzeteknek fiait, akik tudják, hogy fontos munka vár rájuk a háború után kialakuló új világrend megalkotásában, — nem mondhatnak le a fegyverek zajában sem a szellemi élet ápolásáról.

A Zrínyi-kör minden megmozdulását a csodátévé magyar akarat irányította.

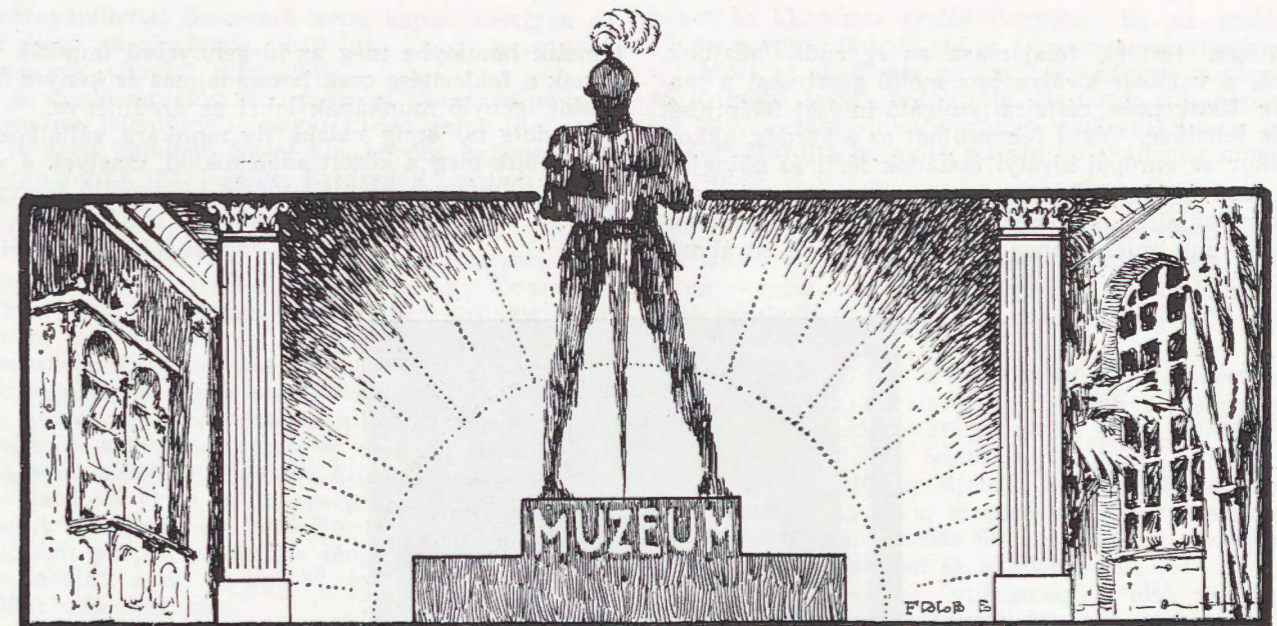
Az az ezereztendős talizmán, amely a legreménytelenebb történelmi helyzetekben is biztos irányt mutat, a fizika és a szellem világában egyaránt hallatlan erőfeszítésekre tanít, és mindenre elszánt, kemény küzdelmet hirdet a hadvezérlő Zrínyi életeszmenének kialakításán fáradozó csoport számára.

Ezért nézhet a Zrínyi-kör minden tagja nyugodtan a várható nagy események elé! A szellem mindig fölfelé törekvő lendülete feltétlenül kiemeli ezt a lelkes gárdát a kishitűség sorvasztó légköréből, hogy bizalommal telített lélekkel foghasson hozzá a katonáélet sodrában rá várakozó súlyos, de gyönyörű feladatok megoldásához.

Ez a nemzedék tudja, hogy a győzelmi harmonák megszólalásáig még igen sok tennivalója lesz. És ha a küzdelmes magyar Mának idegtépő hajszájában elegendő erkölcsi bátorságot és elegendő erőt érzett magában arra, hogy az ezereves magyar akaratba vetett lebírhatalan hitét a Zrínyi-kör különböző csoportjaiban végzett önzetlen többletmunkájával is kinyilatkoztassa, — a mi hitünk szerint erős és méltó lesz arra is, hogy a történelem irgalmatlan sodrában megőrizze, átmentse, és a szebb, boldogabb magyar jövő felépítése érdekében minden poklok ellen is biztossítsa az ezereves magyar akarat hatóterületét.

Utinam dii faxint!

Dr. Mathia Károly őrnagy,
a Zrínyi-kör tanártitkára.

ADALÉKOK MÁRIA LUDOVIKA KIRÁLYNÉ ÉLETRAJZÁHOZ

A magyar katonai közvélemény több, mint egy évszázad óta nélkülözte az első magyar tisztképző intézet névadójára vonatkozó életrajzi adatokat.

Ez annál szembeötlőbb volt, mivel a „Ludovika” akadémia alapítására, fejlődésére és egyéb körülményeire vonatkozó okmányok majdnem teljes számban megvannak az akadémia múzeumának iratgyűjteményében.

Az életrajzi adatok hiányát elsősorban a magyarázza meg, hogy *Ludovika királyné* mint *I. Ferenc* császár harmadik felesége már 29 éves korában elhunyt, azonkívül pedig az, hogy szűkebb családja — sem apai, sem anyai részről — nem játszott fontosabb szerepet a történelemben.

Ezért különböző életrajzi munkákhoz és különféle nyelvű lexikonokhoz kellett a kutatóknak folyamodnia. Ezekben — talán éppen a fenti okok miatt — szintén csak szűkszavú leírások voltak találhatóak, így pl. az 1800-as évek elején és derekán megjelent egy-két német- és francianyelvű kiadványban. Magyar nyelven sem a Nemzeti Múzeum könyvtárában, sem pedig más könyvtárakban semmit sem lehetett felfedezni.

Dr. Constant Wurzbach: „Biographisches Lexikon” (Wien 1858) című műve IV. kötetének 82. oldalán és *De Feller*: „Dictionnaire Historique, ou Biographie Universelle” (Paris 1833) című munkája VII. kötetében, valamint a „Nouvelle Biographie General” (Paris 1858) XVII. kötetének 394. oldalán az alábbi, általában egyező életrajzi adatokat találjuk:

Modenai (Estei) Mária Ludovika született 1787. december 14-én Ferdinánd osztrák főherceg (Mária Terézia 3. fia, II. Lipót fivére, 1754. jún. 1.—1806. dec. 24.) és Estei Mária Beatrice (1750. apr. 7.—1829. nov. 14.) olasz hercegnő között 1771. okt. 15-én létrejött házasságból, mint negyedik gyermek.

Gyermekezeit 1796-ig főleg Milano-ban töltötte, ahol atyja General-Feldmarschall-i rangban kapitánya és kormányzója volt Lombardia-nak egészen a francia csapatok bevonulásáig. Ez idő alatt Modenában is — amely 1452. óta az Este-család birtokában

volt — többször tartózkodott. Anyja az utolsó Este fisarjadék kihaltával Modena örököse, apja pedig ilyenformán Modena hercege lett, egyben a Habsburg-ház modenai (estei) mellékágának megalapítója. (E birtokot *Napoleon* a cisalpini köztársasághoz csatolta és csak 1814-ben került vissza az Este-, illetve a Habsburg-család birtokába.)

1796—1801-ig édesapja, a hódító franciák miatt, *Velencé*-be tette át székhelyét, ahová *De Feller* szerint „átvitte óriási értékű vagyon tárgyait”. Ezeket szigorúan takarékos életmódjával és „fősvénységével” szerezte. *Napoleon* az 1801-i Luneville-i békében elvette tőle a Velence-i köztársaságot is. Ezután a német-római császár a badeni nagyhercegség déli részét, a Fekete-erdő mindkét oldalán elterülő *Breisgau*t adta Ferdinánd főhercegnek az elvett Velence-i köztársaság helyett (a mai Freiburg és Lörrach kerületek).

Az 1805-i Pozsony-i béke azonban ezt is elvette a Habsburgoktól és csak 1814-ben kapták vissza a „szent szövetség”-től.

Édesapja 1806-ban elhunyt. Mária Ludovika ezután édesanyjával Bécs-ben élt, ahol 1807-ben *I. Ferenc* magyar királyhoz és osztrák császárhoz ment nőül 20 éves korában. A császárral — a fentiek alapján — vérrokonságban állott, mivel férje II. Lipót császár fia volt, aki viszont édes testvére volt édesapjának: Ferdinánd főhercegnek. Házasságuk gyermektelen volt. Életének további eseményeire vonatkozólag semmiféle hiteles adat nem található az idézett művekben.

Mária Ludovika 1816. április 7-én, 29 éves korában halt meg, egészen fiatalon. Halálának okáról sehol semmiféle említést sem lehetett találni.

E néhány igen hézagos életrajzi adat távolról sem elegendő ahhoz, hogy a „Ludovika” akadémia névadó magyar királynéja kedély- és jellemtulajdonosságairól a leghalványabb fogalmat is alkotassuk. A királyné életéről és tetteiről 50.000 forintot kitevő koronázási ajándékának, az 1808-i pozsonyi ország-

gyűlésen történt felajánlása az egyedüli adatunk. Ezzel a valóban királynéhoz méltó gesztussal a magyar tisztképzés céljaira szolgáló intézet felépítését tette lehetővé. Végül felmerülhet az a kérdés: akkor, amikor az európai királyi családok férfi és nőtagjairól, hercegi, grófi, bárói, sőt még egyes nemesi családok nőtagjairól is eléggé részletes életrajzi adatokat találhatunk, miért éppen *Mária Ludovika* királynét

temetik homályba még az idegennyelvű munkák is? Ennek a felderítése csak hosszadalmas és kényes feladatot igénylő munkának lehet az eredménye.

Addig is, amíg valaki ily munkára vállalkozik, elégedjünk meg a közölt adalékokkal, amelyek a változott körülmények alapján mégis hézagpótló szerepet töltenek be a „Ludovika“ akadémia történetében.

Dr. Lengyel Béla alezredes.

Mária Ludovika királyné olajképe az akadémia dísztermében. Kreutzinger József után festette: Broidwiser Tivadar.

A „LUDOVIKA“ AKADÉMIA ZÁSZLAJÁNAK TÖRTÉNETE

(A zászlóavatási ünnepségekről a *Ludovika Akadémia Közlönye* 1901. évfolyamában közölt részletes beszámoló alapján.)

Az első hadnagyavatás évének tavaszán, 1901 május 8-án, nagy napja volt az 1897-ben valóságos akadémiai rangra emelt első magyar tisztképző intézetnek. Az uralkodó, I. Ferenc József legmagasabb jelenlétében, ezen a napon folyt le a történelmi Magyarország korában is szokatlan, pazar fénnel megrendezett zászlószentelési ünnepség.

Az akadémia zászlaját maga a király adományozta, míg a zászlóanyai tisztet *Auguszt*a kir. hercegasszony töltötte be.

A zászlószenteléssel kapcsolatos ünnepségek műsorát a honvédelmi miniszter határozta meg, aki külön rendeletet adott ki ez alkalomból. A rendeletben az összes honvéd tábornokokat és a dandár vezérkari tiszteket kötelezte az ünnepségen való

megjelenésre. Az akadémia parancsnoka hívta meg az uralkodóház, valamint a magyar kormány tagjait, Magyarország zászlósurait, a közös hadügyminisztert, a vezérkar főnökét, a csapatfelügyelőket stb. Meghívót kaptak ezenkívül a hadsereg katonai akadémiai, nemkülönbén a honvéd nevelő- és képzőintézetek is. Ezek tisztai és növendéki küldöttséggel képviseltették magukat. Hivatalosak voltak végül az országgyűlés mindkét házának tagjai, az alapítók jogutódai, a törvényhatóságok kiküldöttei stb.

Budapest székesfőváros is zászlódíszbe öltözött a nagy napon. Maga az akadémia a legnagyobb díszben várta a Legfőbb Hadúr érkezését. Az előteret szegélyező fasor közepén diadalkapu állott „Istennel, királyért és hazáért“ felirattal, míg a főépület

a szárnyépülettel összekötő kerti kaput, amelyen át Ő Felsége az akadémia területére lépett, a magyar vármegyék címerei díszítették.

A zászlószentelési ünnepség az akadémia immár történelmi jelentőségű „nagyret“-jén folyt le.

A kerti kapunál *József* kir. herceg, a honvédség főparancsnoka, majd *József Ferdinánd* toscanai nagyherceg, *Frigyes* kir. herceg és *József Ágost* kir. herceg (a mai tábornagy) várták Ő Felsége megérkezését. Az uralkodó 9 óra 30 perckor történt megérkezésekor *József* kir. hercegnek, a honvédség főparancsnokának, báró *Fejérváry Géza* tábornagynak, honvédelmi miniszternek és *Székelyi Nyír*y Sándor vk. ezredesnek, az akadémia parancsnokának jelentkezését fogadta, azután a kertbe lépett. Előtte báró *Bolfras* tábornagynak, főhadsegéd haladt. A király végiglépett a kivonult csapatok arcvonala előtt, majd a nagyret közepén felépített királyi sátorhoz ment, mire kezdetét vette az ünnepség első része: a tábori mise. A szentmisét dr. báró *Hornig Károly* bibornok, veszprémi püspök celebrálta fényes papi segédlettel. A mise alatt a cs. és kir. 32. gyalogezred zenekara játszott miseénekeket.

Az istentisztelet befejezése után a zászlóanyája: *Auguszt*a kir. hercegasszony felerősítette a zászlószalagokat a zászlórúdra, a zászlótartó letérdelt, az akadémia tisztikara s a növendék-szakaszparancsnokok kardot rántottak. Most a püspök megszentelte a zászlót. Ennek megtörténte után a tisztek ismét hüvelyébe rejtették kardjukat. A növendékzászlóalj négyszöget alkotott, a tisztikar a négyszög közepébe állott, s a veszprémi püspök elmondta magasszárnyalású ünnepi beszédét:

„Abban a rendkívüli és fényes kitüntetésben részesültem, — mondotta többek között, — hogy a Legfőbb Hadúr és apostoli királyunk Ő Felsége előtt megáldhattam ezt a zászlót, amelyre az intézet növendékei a jövőben a felavató esküt teszik, azt az esküt, amellyel a magyar honvéd nemes hivatásával járó kötelességek lelkiismeretes teljesítését ünnepélyesen fogadják.“

Beszéde befejező szakaszában az akadémia növendékeihez fordult a püspök:

„Legyenek bátrak, vitézek, hősök, lovagiasak és nemesen büszkék!“

Dagassza mellüket a nemes dicsvágy s minden hazafias férfierény! Szóval legyenek Ő Felsége, az apostoli király hűséges magyar harcosai!“

A nagyhatású beszéd elhangzása után a szegbeverés szertartása következett. A szertartás alatt a Budai Dalárda *Vághó Ignác* százados, akadémiai tanárnak „Zászlószentelésre“ című, *Szabados Béla* megzenésítette ódáját énekelte. Büszkén szárnyalt az ég felé a dal:

„Ifjú leventék, nemzetem reménye,
Fel, szálljon az ének, zengjen a dal.
Áldja, dicsérje magyarok királyát
Égbetörő himnusz szárnyaival!“

Az első 3 szeget *Hornig* bíboros-püspök verte be Isten dicsőségére, majd Ő Felsége a király és *Auguszt*a kir. hercegasszony végezték el a felemelő szertartást. Az ezüst kalapács, amellyel az uralkodó és a zászlóanyája verték be a zászlószegyet, ma is nagy értéke az akadémia múzeumának.

Mialatt a többi előkelőségek is eleget tettek a szegbeverés szertartásának *Fejérváry Géza* alezredes az akadémia parancsnok nevében felkérte az uralkodót és az uralkodó család tagjait, hogy írják be ne-

vüket az akadémia emlékkönyvébe. Ez az emlékkönyv is egyik fődísz ma az akadémia múzeumának.

Most az akadémia parancsnoka átvette a zászlót és magasra tartva felmutatta. *Auguszt*a kir. hercegasszony, a zászlóanyája a zászló mellett állva a következő buzdító beszédet intézte az akadémia növendékeihez:

„Szívem sugallatát követtem, amidőn forrón szeretett királyunk kegyelméből s a magyar honvédség iránt táplált rokonérzésem és szeretetemtől indítva — mint zászlóanyája — felséges Urunk legmagasabb bizalmának zálogára: e zászlóra szalagot illesztettem.“

Kövessék híven szent hivatásukat! Kövessék e jeléget: Istennel, Királyért és Hazáért! Kövessék ezt szívük utolsó dobbanásáig, utolsó csepp véréüket is legyenek készek érte feláldozni!“

A beszédet lelkes éljenzés követte. Ezután *Székelyi Nyír*y Sándor vk. ezredes, akadémia parancsnok mondta el lelkes, katonás ünnepi beszédét, amelynek végén átadta a zászlót az akadémiaának.

A csapatok most visszamentek első felállítasukba, a tisztikar a nagyret közepén sorakozott, a király pedig kíséretével velük szemben állott fel. *József* kir. herceg, a honvédség főparancsnoka tábornoki nagydiszben, levett kalppal tolmácsolta Ő Felsége előtt a honvéd tisztikar hódolatát:

„Császári és apostoli királyi Felség!“

Annak a magasztos atyai gondoskodásnak, amelylyel Felséged mindenkor hű katonáit túlárastja, újabb jelét látjuk ma, amidőn Felséged a magyar királyi „Ludovika“ akadémia élére szent jelvényül egy zászlót tűzött, amely alá sereglenek ezentúl azok a fiatalok, akik hivatalva vannak a magyar királyi honvédség tisztikarát kiegészíteni.

Felséges urunk e jelvénye minékünk, tiszteknék, hű szolgálóinak is szól, akik — engedje meg Felséged, hogy az igazi kifejezést használjam — tántoríthatatlan hűséggel és gyermeki szeretettel rajongva ragaszkodnak Felséged imádott személyéhez, és fohászknak a Mindenható Istenhez, hogy tartsa meg nekünk drága Felséges Urunkat az emberi kor végső határáig!“

Ai beszédre Ő Felsége legkegyelmesebben a következő szavakkal válaszolt:

„Teljes meglelégedéssel s állandóan tudatában voltam azoknak az érzelmeknek, amelyeknek magyar honvédségem érdeműs főparancsnoka az imént lelkésítő szavakban kifejezést adott. Szívélyes köszönet és kiváló öröm tölt el, hogy ma, e magasztos ünnepély alkalmából Önöket körülöttem összegyűlve lát-hatom, mind a reményteljes, magát a hadiszolgálatnak szentelő fiatalságot, mind ama tapasztalt férfiakat, kik tanítva, képezve és vezetve működnek komoly és nemes hivatásukban. Biztos vagyok abban, hogy Önök közül senki sem fog lankadni amaz odaadó és minden katonai erényt felölelő kötelesség teljesítésében, amely Önöket a becsület és dicsőség útján vezérli.“

A Mindenható áldja meg a mi közös törekvésünket a Haza javára!“

(*József* kir. herceg üdvözlő beszéde, Ő Felsége válasza, valamint *Auguszt*a kir. hercegasszony buzdító beszédének szövege az akadémia főépületének a nagyretre néző homlokzatán márványbavésve örzi a nagy nap emlékét.)

Ő Felsége beszédének elhangzása után ritka és megkapó jelenet következett. A honvédség főparancsnoka mögött álló tábornokok, törzstisztek és főtisztek,

az egész akkori honvédség színe-java tábornoki kalpagot és tiszti csákót magasra emelve, háromszoros dörgő éljént kiáltott a Legfőbb Hadúrra. A lelkesedés magával ragadta az egész hatalmas ünneplő közönséget. A király szemmeláthatóan meglepetve és mélyen megindulva fogadta a hűségnek és hódolatnak e lélekemelő megnyilatkozását, amely a gyönyörű ünnepély legszebb és legfényesebb mozzanata volt.

A nagyszerű történelmi jelenetet *Vastagh György* festőművész hatalmas olajfestményben örökítette meg. A monumentális festmény az akadémia múzeumának egyik legnagyobb büszkesége.

A páratlan ünnepséget pompásan sikerült díszmenet zárta be.

Délután 2 óraker díszbéd, este 9 óraker pedig fényes bál volt az akadémia dísztermében. A bálon az uralkodó is megjelent.

Ez a mi zászlónk eredetének és felavatásának története.

Azóta 42 nehéz esztendő múlt el a fejünk felett. A nagy uralkodó, aki a zászlót adományozta, — 15 évvel a zászló felavatása után, az első nagy világháború közepén megtért őseihez.

Az akadémia 1901. május 8-án felavatott zászlaja.

De a zászló él tovább, mint egy titokzatos történelmi jogfolytonosság, mert a selymére írt eszmények örökéletűek.

Az első hadnagyavatás alkalmával, 1901 augusztus 18-án esküdtek föl erre a zászlóra először az első ludovikás hadnagyok, s azóta 42 éven át 45 hadnagyavatáson szerepelt mint az eskü és a belőle áradó hűség örök jelképe.

Átvészelte az első világháborút követő zavaros időköt is, és azóta évenként, Szent István király ünnepén, megint ott lobog a magyar honvédség ifjú hadnagyainak gyönyörű avatási ünnepségein.

De meglöbögöttünk 1938 november 11-én, az ezeréves haza keblére visszatért Kassa városában, és 1940 szeptember 15-én Kolozsvár főterén is.

A hadnagyavatási ünnepségeken kívül előkerül ez a szent szimbólum valahányszor udvarlakti őrseget ad a „Ludovika” akadémia, vagy valamilyen ünnepélyes alkalomból aks. díszszázadnak kell kivonulnia.

Csak nagy ünnepeken látjuk tehát, de legfőbb irányítója munkás hétköznapiainknak is, hiszen minden ludovikás jelszava sugárzik belőle, amely megszabja az egymást váltó nemzedékek életének áldozatát:

„A Hazáért mindhalálig!”

Dr. M. K.

A „LUDOVIKA” AKADÉMIA BÜSZKESÉGEI

Az akadémia előcsarnokából az akadémikusi éttermek felé vezető folyosón hatalmas emléktábla állítja meg a szemlélődőt.

32 név díszlik ezen az emléktáblán. A nevek viselői valamennyien a „Ludovika” akadémia végzetek tanulmányaikat, s azzal lettek az Alma Mater büszkeségei, hogy katonapályájuk során elérték a legmagasabb katonai rendfokozatot, vagy miniszterek, a honvéd vezérkar főnökei, hadseregparancsnokok lettek, vagy kimagasló fegyvertényekkel elnyerték a legmagasabb katonai kitüntetés: a Mária Terézia-Rend lovagkeresztjét; de azoknak a nevei is itt ragyognak, akiket tudományos munkásságuk elismerésül a Magyar Tudományos Akadémia tagjai sorába választott, végül, akik olimpiai bajnokok lettek.

Büszkeségeink az avatási év sorrendjében a következők:

Vitéz báró uzsocki SZURMAY SÁNDOR valóságos belső titkos tanácsos, ny. áll. vezérezredes, a katonai Mária Terézia-Rend lovagkeresztves vitéze (1915). Honvédelmi miniszter 1917-től 1918-ig. A magyar országgyűlés felsőházának élethossziglan kinevezett tagja. Avatási éve: 1894.

† STEIN AUREL szkv. hadnagy, világhírű utazó és felfedező. A Magyar Tudományos Akadémia külső tagja. Angol „Sir”. Avatási éve: 1886.

† Vitéz nemes kulistei TABAJDY KÁLMÁN c. gyalogsági tábornok. Avatási éve: 1887.

† BELITSKA SÁNDOR m. kir. titkos tanácsos, c. gyalogsági tábornok. Honvédelmi miniszter 1920-tól 1927-ig. Rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter 1923-tól 1930-ig. Avatási éve: 1890.

† PILCH JENŐ ezredes, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. Avatási éve: 1890.

† vitéz HORVÁTH IMRE altábornagy, a katonai Mária Terézia-rend lovagkeresztves vitéze (1916). Avatási éve: 1891.

Gróf kőrösszeghi és adorjáni CSÁKY KÁROLY m. kir. titkos tanácsos, ny. áll. vezérezredes. Honvédelmi miniszter 1923-tól 1929-ig. Avatási éve: 1891.

† Vitéz báró négyesi SZEPESSY ANDRÁS őrnagy, a katonai Mária Terézia-Rend lovagkeresztves vitéze (1914). Avatási éve: 1894.

† Nemes TOTTH GÁBOR m. kir. titkos tanácsos, gyalogsági tábornok. Avatási éve: 1895.

Vitéz SHVOY ISTVÁN m. kir. titkos tanácsos, ny. áll. vezérezredes. A m. kir. honvédség főparancsnoka 1935-től 1936-ig. Avatási éve: 1895.

Vitéz SIPOS ÁRPÁD m. kir. titkos tanácsos, ny. áll. vezérezredes. A „Ludovika” akadémia parancsnoka 1925-től 1928-ig. Tisztképzés- és nevelésügyi szemlélő 1932-től 1935-ig. Avatási éve: 1897.

RODER VILMOS m. kir. titkos tanácsos, ny. áll. vezérezredes. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke 1925-től 1935-ig. Honvédelmi miniszter 1936-tól 1939-ig. A magyar országgyűlés felsőházának élethossziglan kinevezett tagja. Avatási éve: 1899.

Vitéz nemes ruhwerthi RAPAICH RICHARD ny. áll. vezérezredes. Avatási éve: 1900.

Vitéz ZÁCH EMIL ny. áll. vezérezredes. Avatási éve: 1904.

Vitéz nemes nagylaki RÁTZ JENŐ m. kir. titkos tanácsos, szkv. vezérezredes. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke 1936-tól 1938-ig. Honvédelmi miniszter 1938-ban. Miniszterelnökhelyettes 1944-ben. Avatási éve: 1904.

NELKY JENŐ szkv. százados, rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter 1930-tól 1934-ig. Avatási éve: 1904.

† Vitéz nemes leveldi KOZMA MIKLÓS m. kir. titkos tanácsos, szkv. alezredes. Belügyminiszter 1935-től 1937-ig. A magyar országgyűlés felsőházának élethossziglan kinevezett tagja. Avatási éve: 1904.

Vitéz nemes nagybacsoni NAGY VILMOS m. kir. titkos tanácsos, ny. áll. vezérezredes. A m. kir. 1. honvéd hadsereg parancsnoka 1940-től 1942-ig. Honvédelmi miniszter 1942-től 1943-ig. Avatási éve: 1905.

Vitéz LITTAY ANDRÁS m. kir. titkos tanácsos, ny. áll. vezérezredes. A m. kir. honvéd vezérkar főnökének helyettese, egyben tisztképzés- és nevelésügyi szemlélő 1940-től 1941-ig. Avatási éve: 1905.

Vitéz JÁNY GUSZTÁV m. kir. titkos tanácsos, ny. áll. vezérezredes. A „Ludovika” akadémia parancsnoka 1931-től 1936-ig. Magyarország Kormányzója katonai irodájának főnöke 1938-tól 1939-ig. A m. kir. 2. honvéd hadsereg parancsnoka 1940-től 1943-ig. Avatási éve: 1905.

Vitéz GORONDY-NOVÁK ELEMÉR ny. áll. vezérezredes. A m. kir. 3. honvéd hadsereg parancsnoka 1940-től 1941-ig. Avatási éve: 1905.

† GYORFFY-BENGYEL SÁNDOR m. kir. titkos tanácsos, szkv. vezérezredes. Közellátási miniszter 1941-től 1942-ig. Avatási éve: 1905.

† Nemes uzsocki RÓNAY-HORVÁTH JENŐ altábornagy. A Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja. Avatási éve: 1908.

Vitéz NÁDAY ISTVÁN vezérezredes. A m. kir. 1. honvéd hadsereg parancsnoka 1942-től 1944-ig. Avatási éve: 1908.

Vitéz nemes dési BAJNÓCZY JÓZSEF m. kir. titkos tanácsos, vezérezredes. A honvéd vezérkar főnökének helyettese, egyben tisztképzés- és nevelésügyi szemlélő 1941-től 1944-ig. Avatási éve: 1908.

† Vitéz báró san martino del carsoi HEIM GÉZA vezérőrnagy. A katonai Mária Terézia-Rend lovagkeresztves vitéze (1916). Avatási éve: 1909.

Vitéz nemes dálnoki MIKLÓS BÉLA vezérezredes. Magyarország Kormányzója katonai irodájának főnöke 1942-től. Avatási éve: 1910.

Vitéz nemes csikszentsimoni LAKATOS GÉZA vezérezredes. A m. kir. 2. honvéd hadsereg parancsnoka 1943-tól 1944-ig. Avatási éve: 1910.

Vitéz ANDORKA REZSŐ szkv. vezérőrnagy. Rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter 1939-től. Avatási éve: 1911.

KUNDER ANTAL szkv. százados, m. kir. titkos tanácsos, Kerékedelem- és közlekedésügyi miniszter 1938-tól 1939-ig és 1944-től. Avatási éve: 1920.

BERCZELLY TIBOR százados. Az 1936-i berlini olimpia kardcsapatbajnoka. Avatási éve: 1934.

KOVÁCS ADÁM PÁL százados. Az 1936-i berlini olimpia kardcsapatbajnoka. Avatási éve: 1935.

TEST-

EDZÉS

A TESTNEVELÉS — NEMZETVÉDELEM

Irta: Kotsis Miklós százados, a „Ludovika” akadémia testnevelés-vezetője.

A háborúval együttjáró óriási méretű küzdelem és erőfeszítés végső fokozásával, a robbanás energiájával teremti. Máról holnapra új dolgok keletkeznek, fogalmak, felfogások változnak meg, megdönthetetlennek látszó igazságok alapjaikban rendülnek meg. A tegnap még ködös sejtelem távlatában derengő feltevések ma már kézzelfogható valóságok és csodálatbaejtenek bennünket.

Ez a rohamos változás fokozottabb teljesítményre serkenti a harcost és a küzdelem-tápláló termelés emberét egyaránt. Nemcsak a harc, a hétköznapi élet küzdelme is kikezdi a szervezetet és csökkenti annak teljesítőképességét.

Az orvostudomány életmeghosszabbító törekvései, az elmúlás ellentétes hatású energiájával szemben, mindössze a gyorsan múló percek elhódításával dicsekedhetnek.

Ennek a küzdelemnek megvívására fel kell vértézünk a testet. Azok a törekvések, intézmények és törvényerővel végrehajtásra kerülő intézkedések, — mint a gyermek állandó orvosi ellenőrzése, szórakoztató és üdültetési akciók, a fejlődés fokával összhangban álló játékok célszerű beiktatása, helyes tisztálkodási és táplálkozási szabályok, az élettani és szervezeti folyamatok szabályozása, fajbiológiai kutatások stb. — amelyek a fejlődésben levő test küzdelem-elviselő képességének fokozására szolgálnak, egyben a testnevelés fogalmának mélyebb tartalmát is jelentik.

Ezek az ellenőrzések, — amelyeknek kötelező voltát a kényelmeskedő, strucc-politikát űző maradiság ellenállása még manapság is tetemesen hátráltatja, — semmi mással nem pótolható kötelezettséget ró a szülőre, orvosra és nevelőre egyaránt.

Az így felfogott testnevelés, — amely nem téveszthető össze a puhány-elemt magában foglaló cselekvés- és küzdelemnélküli testkultusszal — felnőtt korában támogatója, ellenőrzője és mértékszabályozója lesz a küzdelemben álló embernek.

Az egészséges és kifejldött testet állandóan kedvező munkateljesítményű erőállapotban kell tartanunk. A testedzés, a sport csak eszköz ennek az állapotnak eléréséhez.

A testedzés klasszikus fogalmának tartalmát a lelki, szellemi, erkölcsi és testi erőképzés, cselekvőképesség harmóniája fejezi ki a leghívebben.

Segítségével abba a legkedvezőbb erőállapotba kerülhet az ember izom- és idegrendszere, amely a magassabbrendű, jellemkialakító, értékes lelki és szellemi életnek alapja. Az ember, de különösen a harcos férfi az élethivatással járó küzdelmet, gondot, fáradságot siker-

rel csak a testedzés támogató segítségével vívhatja meg fölényesen.

A helyes testneveléssel tudatossá tett testedzésben mindenkinek meg kell találnia azt a mértéket, amely szervezetét szellemi, lelki és testi teljesítőképességének legkedvezőbb állapotában tartja.

Az elméletileg harmónikus szervezetek teljesítőképessége között természetesen a születési adottságok miatt viszonylagos különbség van. E képességek közötti különbség fokmérője: a verseny. A versenynek addig van jogosultsága, amíg az emberi szervezet megkövetelte játékoság, felüdítés, vagy a hiányos testedzés iránti kedv felkeltésének céljait szolgálja. Annál kárhözatosabb a versenyző rendszer. A testedzés elveszti az élethivatás tökéletes és könnyebb elvégzésére beállított szerepét, öncélúsággá válik, és az egyént a nagyobb teljesítmények elérése érdekében kedvezésekben és könnyítésekben részesíti a komoly élethivatás rovására. Tehát az élethivatás szerepét átveszi a nagyobb sport-teljesítmények elérésére beállított versenyzőélet.

A testedzés helyett az ember lesz az eszköz. Egyesületi és egyéb sportpolitika eszköze, amely mögött a legtöbb esetben anyagi és egyéb érdekek húzódnak meg.

Ennek káros következményei közé tartozik még az is, hogy kifejlődik egy kis létszámú versenyző-gárda és egy trpsoló, hangoskodó nézőtömeg. Holott a testedzést nem nézni, hanem gyakorolni és cselekedni kell. A tömeg hangulata, indulata közönséges. Kedvelt versenyzői iránt elfogult. Ez átragad a küzdő felekre is, és a testedzés elveszti egyik legkiemelkedőbb hatását: a nemes, férfias erények fejlesztését. Amikor pedig a közvéleményt irányító és nevelő szaksajtó odazüllik, hogy ennek a magából kikelt tömegnek közönséges megnyilatkozásait papírra veti és a férfias küzdelemben a versenyző már nem győz, hanem ellenfelét legjobb esetben „pocsékká” veri, vagy letiporja, akkor már csak egy lépés választ el a római arénák ember-állat küzdeleitől, ahol a kegyetlen közönség vérszomjas tömege idegbajos önkívületben ült a porondon elvérzett halotti torát.

Mindamellett a verseny-testedzés létjogosultságát nem kell tagadnunk, hanem terjesztési eszközként a nagy testnevelési célok szolgálatába kell szegődtenünk. E célkitűzésünket elsősorban a sajtó közvélemény-alakító beállításával érhetjük el. A sajtónak ki kell hangsúlyoznia a versenyek és párviadalok lovagias légkörét. Az eszmét minduntalan felszínen kell tartania és az ellenfeles jelenségeket a kritika kiméretlen öklével szét kell zúznia.

Tegyen a sajtó finom érzékkel megkülönböztetést a kedvteléből folytatott nemes versengés és a hivatásos —

rendszerint korlátolt felelősségű társaságok által rendezett — cirkuszi porondra való birkózó és ökölvívó versenyek között. Ez utóbbiakat ne keverje össze a testedzéssel és ne is hozza azzal egy rovatban. Ezek kivétel nélkül anyagi haszonra vadászó, rendszerint színvonalon aluli, színpadias küzdelmek, amelyek a nyereség érdekében a tapsoló tömeg alantas indulatainak felkorbácsolására törekszenek.

Az így elképzelt sajtó-neveléssel hamarosan megváltoznék a versenyek izgalommal telt légköre, és kiváló szerepet játszanának a lovagiasság, nyugalom, kitartás, küzdőképesség, megértés és bajtársiasság stb. mint a testedzés erényfejlesztő eszközei.

A mozgás az élet titokzatos jelensége és egyben ismertetőjele is. Ez a mozgás-kényszer a szervezet életjelenségeiben jut kifejezésre. A játékos gyermek látszólag öntudatlan mozdulatait is ezzel a mozgás-kényszerrel magyarázhatjuk. Nemcsak a gyermeknek, a felnőttnek is szüksége van erre a játékos mozgásra, nevetésre, gondtalan percekre. A tánc, labdázás, természetjárás stb. mind ennek a mozgáskényszernek önkénytelen kielégítése. Ennek hiányai csökkentik az ember munkateljesítményét, rossz kedélyállapotot és közérzetet idéznek elő, és hosszabb időn át való nélkülözésük a szervezet betegségeinek jele.

A nevelőnek, munkaadónak, főnöknek és parancsnoknak gondolnia kell az emberi természetnek erre a szükségletére, ha termelőképeességüknek vagy munkateljesítményüknek határfokát növelni akarja.

Amint ebből is láthatjuk, az élet lényege a mozgás. A testedzés nem más, mint ennek az ösztönös mozgás-szükségletnek céltudatos beállítása életünkbe. Ha azonban a mozgás életszükséglet, nem lehet csak a versenyzők előjoga, hanem a tömeg kívánsága is. Ezzel jutottunk legközelebb a testedzés klasszikus értelmezéséhez, nemzetnevelő, szociális szükségletéhez és cselekvő, nemzeti erőket teremtő hatásához.

Ennek jelentősége ma már kezd átmenni köztudatunkba. A cserkészlet, levéteintézmény és nemkevesebb a honvédség példaadó szervezete megadta az első lökést a tömegek testedzésének fejlesztésre. Társadalmi egyesületeink pedig szűkebb keretek között ugyan, de szintén állhatatos terjesztői a testedzés gondolatának.

Tévedés volna azonban azt hinnünk, hogy a tömegtestedzéshez csak tömeg kell. Gyakran hallhatjuk pártpolitikai jelszökeként hangoztatva a tömegsport szükségességét a nélkül, hogy ennek végrehajtásához szükséges vezetők, helyiség, terület, sportszerek, valamint tisztálkodási lehetőségek rendelkezésre állának. Nem lehet tömegtestedzéssel foglalkozni átlag egy óras testedzési időt véve alapul, ha lelkesítő edzőkeret nem áll rendelkezésre. Nem lehet egy súlygolyóval ezer embert foglalkoztatni. Még kevésbbé lehet az előbbi testedzési időt véve alapul, kis befogadóképességű teremben tömegeket sportoltatni. De nem lehet egy alig csepegő zuhannyal tömegek verítékét lemosni sem.

Ezen a téren vannak már példaadó szervezetek, de még nagyon messze vagyunk a nagy tömegeket mozgató testedzés gyakorlati megvalósításától.

Ennek elérésére nemcsak messzemenő állami támogatásra, hanem a társadalom megértő áldozatkészségére is szükség volna.

Az elmondottakból következik: ha a testnevelés szolgálatában álló intézmények teljes mértékben hivatásuk magaslatán állanak, a dolgozó emberek számára csak a felüdüléshez szükséges szabadidőt, valamint a testedzés gyakorlásához szükséges helyet és szerezket kellene biztosítani, hogy munkabírásukat állandóvá tegyék.

Hazánk testnevelési eredményeit legjobban a lakosság bevonuló katonaköteleseken figyelhetjük meg. Az első reggeli gyakorlatoknál tapasztalhatjuk már, hogy a zöm a testedzés legalapvetőbb mozgásaival sincs tisztában. Merevségük oly nagyfokú, hogy e mozgásokat hosszú hónapokig még utánozni sem tudják. Testedzést tehát nem lehet folytatni, hanem előbb türelemmel minderre meg kell őket tanítani. A bevonulók tisztaságérzete

sem kielégítő. Sokan szappan és fogkefe nélkül, egy inggel vonulnak be. Mindezekből az iskolák és az intézményes testnevelés súlyos hiányaira következtethetünk. A honvédség sokat pótol e mulasztásokból. Ennek hatásfoka a fiatal tiszt és tiszthelyettes lelkesedésétől, hozzáértésétől függ.

A nemzetnevelő munka közben jusson mindig eszünkbe, hogy minden testedzésnek alapja a futás. Ennek rendszeres űzését a szakkiképzéssel párhuzamosan, naponta folytassuk.

A honvédség testedzéséhez kapcsolódnak azok a mozgások, amelyek a katonai szakkiképzéssel függnek össze, és lényegesen előtérbe nyomulnak: a küzdősportok. Ezen a téren a versengés felkeltésére feltétlenül szükséges van, hogy a magyar virtust és becsvágyat a harcok kiképzés szolgálatába állíthassuk.

A korszerű testnevelés nem törekszik izomóriások kitenyésztésére. A testnevelésnek ezek a nehezen mozgó páncélosai úgy járnak, mint a csata harcosai: előbb utóbb kilövik őket De nincs szüksége a testnevelésnek a vattába pólyált, minden szélől óvott sportprimadonára sem, hanem szükség van olyan közönséges nevelésre, amely ellenáll, akaratérs, küzdőképés, minden áldozatra kész, a mellett bajtársias, lovagias és mindezek koronájaképpen feltétlenül fegyelmezett.

Legyünk szigorúak a hitványakhoz és becsüljük meg a fegyelmezett harcost!

A magyar testnevelés céltudatosan törekszik ennek az eszménynek elérésére és egy — a magyar vérmérséklettel összhangban álló — testi-lelki tökéletességre kifejlesztésére.

Az idegháború kellős közepén álló nemzet minden egyes tagjának szüksége van a testedzés lélek- és szívnemesítő hatására. Ragadjunk meg hát minden alkalmat egységünk fenntartására, mert ha robbanni fog a bomba és vérvörös lángba borul az ég felettünk, nem az arénák fékevesztett — akkor majd jajgató — csoportjaira, hanem az edzett sportember bajtársias, nyugalmat adó és keményen helytálló tömegeire lesz majd szükség a Kárpátok gerincén és az ország belsejében egyaránt.

„Isten kardja”
Az akadémikusok közötti öttusa vándordíja.
Légrádi Vilmos szobrászművész alkotása.

BESZÁMOLÓ

A „LASE” 1942/43. ÉVI SPORTMUNKÁSSÁGÁRÓL

A küzdelem Európa új arculatának kialakításaért egyre ádagabban tombol. Az ötödik háborús esztendő súlyos harcai a végsőkig feszítik a népek idegrendszerét. E nehéz órákban feltétlenül szükség van a bizalom, kitartás, nyugalom és lemondóképeség erényeire mint a nemzeti közösségérzés legszilárdabb pilléire.

A testezés elsődrendű feladata: ébressze föl a magyar társadalom minden rétegében a magasabb erkölcsi és szépségeszmény utáni vágyat és teremtsen meg az ehhez való eszközöket. Legyen a nemzeti nagyságunkba vetett hit lángjának és őseinkhez méltó testi és lelki tulajdonságainknak ébrentartója.

A mai idők mindenkitől nagyobb teljesítményt követelnek. Akadémikusaink, akik a képzés keretében is kemény feladatok elé kerültek, átértézték a testezés nemzetvédelmi feladatát és feláldozva szabadidejüket, a sport minden ágában szorgalmasan dolgoztak. A korai kihelyezések külső versenyeken való szereplésüket nagyon lecsökkentették, mégis dicséretreméltót az alábbi eredmények:

Atlétika. Atlétánk ez évben is az átlagnál magasabb teljesítményeikkel váltak ki. Legkiemelkedőbb a magyar bajnokságon első helyezést elért súlylökő csapat eredménye. Szépen szerepelt még a magasugró csapat is, amely ugyanezen a bajnokságon második lett.

A főiskolai versenyeken edzés hiányában csak a harmadik helyen végezhetünk, de az eredmények így is figyelemreméltók. A „Laky” vándordíjat — amelynek védői voltunk — ez évben a Testnevelési Főiskola elhódította tőlünk.

Legeredményesebben **vitéz Szombathy Imre** aks. (pc. szd.) képviselte a LASE színét. Minden versenyét megnyerte! Hasonlóképpen kimagaslóan szerepelt a súlylökésben **vitéz Csapó István** aks. (2. l. szd.).

1942. október 10—11. Országos csapatbajnokság. Súlylökésben: 1. a LASE 12.34 m-es átlaggal (v. Csapó István aks. 2. l. szd., Garamvölgyi Tivadar aks. gk. l. szd., Szentgyörgyi László aks. pc. szd., Porpáczy Zoltán aks. pc. szd., v. Bujdosó Attila aks. 3. l. szd.). — Magasugrásban: 2. a LASE 169 cm-es átlaggal (v. Szombathy Imre aks. pc. szd., Mányay Ferenc aks. 1. üteg, Kertész Lajos aks. pc. szd., Kovács Sándor aks. 1. üteg, Pattantyús-Ábrahám János aks. 2. l. szd.). — Gerelyhajításban: 4. a LASE. — Diszkoszvetésben: 8. a LASE.

1942. október 24. Országos főiskolai csapatbajnokság. Súlylökésben: 1. a LASE 12.55 m-es átlaggal (v. Csapó István aks. 2. l. szd., v. Bujdosó Attila aks. 3. l. szd., Garamvölgyi Tivadar aks. gk. l. szd., Porpáczy Zoltán aks. pc. szd., Szentgyörgyi László aks. pc. szd.). — Diszkoszvetésben: 2. a LASE 35.70 m-es átlaggal (v. Csapó István aks. 2. l. szd., Kertész Lajos aks. pc. szd., Garamvölgyi Tivadar aks. gk. l. szd., Asztalos Aladár aks. 2. l. szd., Szentgyörgyi László aks. pc. szd.). — Gerelyhajításban: 2. a LASE 47.68 m-es átlaggal (Karsay Elek, Bánky László aks-ok 1. l. szd., Szentgyörgyi László aks. pc. szd., Ugody Lajos aks. hu. szd., Kertész Lajos aks. pc. szd.). — Magasugrásban: 3. a LASE 166.2

cm-es átlaggal (Szombathy, Kertész, Mányay, Kovács, Pattantyús). — Távolugrásban: 3. a LASE 6.04 m-es átlaggal (Marjay, v. Szombathy, Rapcsányi, Kertész, Porpáczy). — 4×100 m-es váltófutásban: 5. a LASE. — 4×400 m-es váltófutásban: 5. a LASE. — 4×1500 m-es váltófutásban: 5. a LASE. — Pontversenyben: harmadik a LASE 13 ponttal.

1942. október 27. Országos főiskolai tiztusa: 5. Porpáczy Zoltán aks. pc. szd.

1943. március 21. Házi mezei futóbajnokság. Egyéni: 1. Márkos András aks. (3. l. szd.), 2. gr. Somssich Péter aks. (hu. szd.), 3. Kun László aks. (1. üteg), 4. Bagoly Lajos aks. (3. l. szd.), 5. Zsigó Károly aks. (1. l. szd.), 6. Tapasztó János aks. (3. l. szd.), 7. Forgó Gyula aks. (1. l. szd.), 8. Pákh Ervin aks. (hu. szd.), 9. Lengyel Alfons aks. (1. l. szd.), 10. Rosta Ödön aks. (pc. szd.). — Csapatban: 1. az 1. l. szd., 2. a 3. l. szd., 3. a pc. szd.

1943. április 11. Országos főiskolai mezei futóverseny: 4. a LASE.

1943. május 16. „Laky” vándordíjas atlétikai verseny. 100 m-es síkfutásban: 1. Marjay Tamás aks. (hu. szd.). — 1500 m-es síkfutásban: 3. vitéz Farkas Ferenc aks. (pc. szd.). — 3000 m-es síkfutásban: 4. Kun László aks. (1. üteg). — 110 m-es gátfutásban: 3. br. Döry Lajos aks. (hu. szd.). — Távolugrásban: 1. Marjay Tamás aks. (hu. szd.). — Súlylökésben: 2. vitéz Garamvölgyi Tivadar aks. (gk. l. szd.). — Diszkoszvetésben: 2. vitéz Garamvölgyi Tivadar aks. (gk. l. szd.). — Svéd váltóban: 3. a LASE. — Összpontban: 3. a LASE.

1943. június 13. Főiskolai atlétikai bajnokságok. 100 m-es síkfutásban: 3. Marjay Tamás aks. (hu. szd.). — 110 m-es gátfutásban: 2. Jármy Tihamér aks. (hu. szd.). — Magasugrásban: 1. vitéz Szombathy Imre aks. (pc. szd.). — Gerelyhajításban: 3. Bánky László aks. (1. l. szd.).

1943. augusztus 16. Házi atlétikai bajnokságok. 100 m-es síkfutásban: 1. Marjay Tamás (hu. szd.), 2. Szalay István (1. l. szd.), 3. Galánthay Antal (pc. szd.). — 200 m-es síkfutásban: 1. Tóth Tas (pc. szd.), 2. Marjay Tamás (hu. szd.), 3. Galánthay Antal (pc. szd.). — 400 m-es síkfutásban: 1. Rapcsányi Kálmán (pc. szd.), 2. Erdélyi László (1. üteg), 3. Meszes István (2. l. szd.). — 800 m-es síkfutásban: 1. v. Farkas Ferenc (pc. szd.), 2. Erdős László (3. l. szd.), 3. Nagy Pál (2. l. szd.). — 1500 m-es síkfutásban: 1. Tátray Vilmos (1. l. szd.), 2. Rosta Ödön (pc. szd.), 3. Erdős László (3. l. szd.). — 110 m-es gátfutásban: 1. br. Döry Lajos (hu. szd.), 2. Keresztes László (hu. szd.), 3. Pásztói József (1. l. szd.). — Magasugrásban: 1. v. Szombathy Imre (pc. szd.), 2. Mányay Tibor (1. üteg), 3. Kovács Sándor (1. üteg). — Távolugrásban: 1. Marjay Tamás (hu. szd.), 2. v. Szombathy Imre (pc. szd.), 3. Zsigó Károly (1. l. szd.). — Hármassugrásban: 1. Mányay Tibor (1. üteg), 2. Theisz János (hu. szd.), 3. Suhajda Ferenc (2. l. szd.). — Rúdugrásban: 1. Tóth János (2. l. szd.), 2. Horváth Tihamér (1. l. szd.). — Súlylökésben: 1. Garamvölgyi Tivadar (pc. szd.), 2. v. Szombathy Imre (pc. szd.), 3. Kiss Endre (2. l. szd.). — Diszkoszvetésben: 1. Garamvölgyi Tivadar (gp. l. szd.), 2. Remcsák Géza (gp. l. szd.), 3. v. Szombathy Imre (pc. szd.). — Gerelyhajításban: 1. Bánky László (1. l. szd.), 2. Suhajda Ferenc (2. l. szd.), 3. Szepesváraljai László (1. üteg). — Kézigránát-hajításban: 1. Tóth Albert (2. l. szd.), 2. Ipovitz András (3. l. szd.), 3. Királyházi Béla (3. l. szd.). — Svéd váltóban: 1. a gk. l. szd. és hu. szd., 2. a pc. szd., 3. a 2. l. szd., 4. az 1. l. szd. — 4×100 m-es váltófutásban: 1. a gk. l. szd. és hu. szd., 2. a pc. szd., 3. az 1. l. szd., 4. a 2. l. szd. — 5×1500 m-es csapatversenyben: 1. az 1. l. szd., 2. a 3. l. szd., 3. a gk. l. szd. és hu. szd., 4. a pc. szd. — Atlétikai öttusában: 1. Meszes István (1. l. szd.), 2. v. Szombathy Imre

(pc. szd.), 3. Suhajda Ferenc (2. l. szd.), 4. Rapcsányi Kálmán (pc. szd.). — Egyéni összpontverseny: 1. Marjay Tamás (hu. szd.), 2. v. Garamvölgyi Tivadar (gk. szd.), 3. v. Szombathy Imre (pc. szd.), 4. Bánky László (1. l. szd.). — Alosztály összpont-verseny: 1. az 1. l. szd., 2. a pc. szd., 3. a 3. l. szd., 4. a gk. l. szd. és hu. szd.

Vívás. A vívásban is örvendetes fejlődés jeleit láttuk. Különösen kidomborodik ez a törversenyeken. A főiskolai törversenyek 9-es döntőjének 50%-a ludovikás törvivó volt. Kiemelkedő Pamuk László pc. szd.-beli aks. szereplése, aki mindhárom főiskolai csapatunk lelkes és eredményes tagja volt. Jelentős Szücs Lajos 3. szd.-beli aks. tőrversenyesége és Székely Balázs 3. szd.-belli aks. párbajtőr eredménye is.

1942 november 15. BEAC III. oszt. kardverseny. 2. Zányi László (3. l. szd.);

december 8. BEAC III. oszt. törverseny: 5. Györffy-Bengyel Gábor (1. üteg);

december 13. HTVK II. oszt. párbajtőrverseny: 5. v. Baskay Gyula (gk. l. szd.), 7. Náday László (lgv. üteg).

1943 január 24. MAFC II. oszt. párbajtőrverseny: 2. Székely Balázs (3. l. szd.), 3. v. Baskay Gyula (gk. l. szd.), 8. Pamuk László (pc. szd.), 9. Héjjas Mihály (pc. szd.).

február 2. MAFC III. oszt. kardverseny: 1. Pamuk László (pc. szd.), 5. Waján Ferenc (2. l. szd.);

február 4. MEFSOK főiskolai törverseny: 1. Forster Miklós (1. üteg), 3. Bolhóy Zoltán (1. üteg), 4. Budaházy Miklós (3. l. szd.);

február 7. MAC III. oszt. törverseny: 6. Tasnády László (lgv. üteg);

február 11. BEAC—LASE barátságos tör csapatmérkőzés: Az eredmény 8—8. Jobb tusarányval győzött a BEAC;

február 8. BEAC—LASE barátságos tör csapatverseny: 9—7 arányú győzelmet aratott a LASE;

február 12. BEAC II. oszt. párbajtőrverseny: 8. Pamuk László (pc. szd.);

március 5. Házi tör csapatbajnokság: 1. az aks. zlj. csapata (Szücs, Székely, Fekete, Budaházy), 2. a tül. oszt., 3. a gyors oszt. csapata;

március 14. Elektromos T. E. II—III. oszt. törverseny: 2. Pamuk László (pc. szd.);

március 15. MAFC „József nador” emlékverseny: 5. Szücs Lajos (3. l. szd.);

március 9. PSE—LASE barátságos tör csapatverseny: 10—8 arányban győzött a LASE;

március 10. DAC—LASE barátságos kardverseny: 9—7 arányban elvesztettük;

március 21. MVSZ II. oszt. kardcsapatbajnokság: 3. a LASE;

március 28. MAFC II. oszt. kardverseny: 6. Szücs Lajos (3. l. szd.);

április 9. Házi kardcsapatbajnokság: 1. a 3. l. szd. csapata (Szücs, Zányi, Székely, Tapasztó), 2. a 2. l. szd., 3. az 1. l. szd.;

május 30. Házi egyéni tőrversenyesége: 1. Szücs Lajos (3. l. szd.), 2. Pamuk László (pc. szd.), 3. Tarnay Tasziló (2. üteg), 4. Székely Balázs (3. l. szd.), 5. Forster Miklós (1. üteg), 6. v. Farkas Ferenc (pc. szd.), 7. Bolhóy Zoltán (2. üteg), 8. Jekelfalussy-Wolnhoffer Emil (hu. szd.), 9. Zányi László (3. l. szd.);

április 10. HTVK „Gömbös Gyula” emlékverseny: 8. Szücs Lajos (3. l. szd.);

május 2. MAC „Hősök emlékversenye”: 7. Pamuk László (pc. szd.), 8. Szücs Lajos (3. l. szd.);

május 9. PSE II. oszt. párbajtőrverseny: 2. v. Baskay Gyula (gk. l. szd.);

május 7. Házi egyéni kardbajnokság: 1. Szücs Lajos (3. l. szd.), 2. Zányi László (3. l. szd.), 3. Kenderessy István (1. l. szd.), 4. Waján Ferenc (2. l. szd.), 5. Pa-

muk László (pc. szd.), 6. Lengyel Alfonz (1. l. szd.); 7. v. Baskay Gyula (gk. l. szd.); 8. Székely Balázs (3. l. szd.); 9. Tarnay Tasziló (1. üteg);

április 30. Barátságos mérkőzések: PSE—LASE tör: 9—4 arányban győztünk, DAC—LASE kard: 9—4 arányban elvesztettük, BEAC—LASE párbajtőr: 9—2 arányban elvesztettük;

május 5. Házi párbajtőrverseny: 1. v. Baskay Gyula (gk. l. szd.), 2. Náday László (lgv. üteg), 3. Székely Balázs (3. l. szd.), 4. Bánky László (1. l. szd.), 5. Pamuk László (pc. szd.), 6. Lelkes Károly pc. szd.);

június 6. MEFSOK vívóbajnokságok: Kard egyéni: 4. Szücs Lajos (3. l. szd.), 6. Pamuk László (pc. szd.), 8. Waján Ferenc (2. l. szd.), 9. Zányi László (3. l. szd.), — Tör egyéni: 1. Szücs Lajos (3. l. szd.), 3. Pamuk László (pc. szd.), 5. Györffy-Bengyel Gábor (1. üteg), 7. Forster Miklós (1. üteg), 9. Tarnay Tasziló (2. üteg). — Párbajtőr egyéni: 3. Pamuk László (pc. szd.), 5. v. Baskay Gyula (pc. szd.), 7. Székely Balázs (3. l. szd.). — Kard-csapat: 2. a LASE (Szücs, Zányi, Pamuk, Waján, Forster). — Tör-csapat: 1. a LASE (Szücs, Pamuk, Györffy, Forster, Tarnay). — Párbajtőr csapat: 2. a LASE (Szücs, Pamuk, Baskay, Székely). — Összpontban: 1. a LASE.

Birkózás. Az elmúlt évben kapcsolódunk be a birkózó-sportba. Az aks-ok nagy kedvteliséggel vetették magukat a küzdelembe, és a sportág művelésére népes gárda verbuválódott. Ez a kemény, katonás küzdősport nemcsak szórakoztat, hanem a harcossal szellemet és a küzdenitűdást is fejleszt. Birkózóink a főiskolai versenyeken is résztvettek és kevés edzési lehetőségük ellenére 2 bajnokságot nyertek, a csapatban pedig harmadik helyezést értek el.

1943 április 10. Főiskolai szabadfogású birkózó bajnokság: Könnyűsúlyban: 2. Mikolcsó László (2. l. szd.). — Váltósúlyban: 3. Balás Gyula (1. l. szd.). — Félnehézsúlyban: 1. v. Daru János (1. üteg). — Nehézsúlyban: 1. Kocsy Zoltán (2. l. szd.);

május 8. Házi szabadfogású birkózóbajnokság. Lég-súlyban: 1. Böszörményi Géza (1. l. szd.), 2. Temesi Imre (1. l. szd.), 3. Podhraszky Károly (pc. szd.). — Pehelysúlyban: 1. Bartha László (1. l. szd.), 2. Farkas István (3. l. szd.), 3. Paxy Zoltán (1. l. szd.). — Köny-súlyban: 1. Mikolcsó László (2. l. szd.), 2. Lányi Ágoston (1. l. szd.), 3. Zakariás József (3. l. szd.). — Váltósúlyban: 1. Balás Gyula (1. l. szd.), 2. Gulácsy Lajos (1. l. szd.), 3. Kovács Sándor (1. üteg). — Közép-súlyban: 1. Bánky László (1. l. szd.), 2. Klimó Jenő (1. l. szd.), 3. Kicsid Gábor (pc. szd.). — Félnehézsúlyban: 1. Radnóthy Artúr (1. l. szd.), 2. v. Daru János (1. üteg), 3. Szolga László (2. l. szd.). — Nehézsúlyban: 1. Kocsy Zoltán (1. l. szd.), 2. v. Garamvölgyi Tivadar (gk. l. szd.), 3. Vághy Gyula (1. l. szd.).

1943 május 1. Főiskolai szabadfogású birkózó bajnokság: 3. a LASE.

Úszás. A Nemzeti Sportuszodával történt megállapodás alapján úszóink hetenként egy alkalommal a többi polgári egyesületekkel együtt edzésen vehettek részt. Ennek eredménye a főiskolai bajnokságokon elért jó helyezésekben is kifejezésre jutott. Egy bajnokságot, két második helyezést és hét harmadik helyet biztosítottunk magunknak, összpontban pedig a második helyen végeztünk.

Kiemelkedő Erdélyi György aks. (lgv. üteg) főiskolai bajnoksága, amely izgalmas, nehéz versenyben született meg. A többi értékes helyezés is a LASE jó hírét öregbítette.

1943 május 29. MEFSOK úszóbajnokság. 100 m-es gyorsúszásban: 1. Erdélyi György (lgv. üteg), 3. Rozgonyi Miklós (gk. l. szd.). — 100 m-es hátúszásban: 2. Erdélyi György (lgv. üteg), 3. Ignáti Dezső (pc. szd.). — 3×100 m-es vegyesváltóúszásban: 3. a LASE. — 4×200 m-es gyorsváltóúszásban: 3. a LASE. — Vízilabda-mérkőzésben: 3. a LASE. — 100 m-es junior gyorsúszásban: 3. Raabe Kurt (pc. szd.). — 4×100 m-es junior gyorsváltóúszásban: 2. a LASE. Összpontban: 2. a LASE.

Képek az akadémia sportéletéből.

I.

A mezei futóbajnokság rajtja.

A mezei futóbajnokság mezőnye.

1943 március 21.

Házi birkózóbajnokság.
1942 december 12.

A mezei futóbajnokság díjkiosztása.
1943 március 21.

Díjkiosztás,
1943 augusztus 19.

Képek az akadémia sportéletéből.

II.

Házi öttusa bajnokság.

1942 november 20.

Házi öttusa futás.

Öttusa kerékpárverseny.

1943 augusztus 14—18.

Öttusa-futás.

Öttusa pisztolyverseny.

Az akadémia parancsnoka a versenyzők között.
1943 augusztus 14—18.

Augusztus 14. Házi úszóbajnokságok. 100 m-es gyorsúszásban: 1. Erdélyi György (lgy. üteg), 2. Rozgonyi Miklós (gk. lóv. szd.), 3. Raabe Kurt (pc. szd.). — 100 m-es mellúszásban: 1. Szalma Ferenc (3. lóv. szd.), 2. Berthy László (gk. lóv. szd.), 3. Ignáti Dezső (pc. szd.). — 100 m-es hátúszásban: 1. Erdélyi György (lgy. üteg), 2. Ignáti Dezső (pc. szd.), 3. Zs. Szabó Ferenc (1. lóv. szd.). — 3 x 100 m-es vegyesváltó-úszásban: 1. a lgy. üteg, 2. a pc. szd., 3. az 1. lóv. szd. — 4 x 100 m-es gyorsváltó-úszásban: 1. a pc. szd., 2. a lgy. üteg, 3. az 1. lóv. szd.

Sí. A síkiképzés kilépett eddigi elszigetelt állapotából és a hegyi csapatok tiszti létszámának megfelelő kiegészítése végett a kiképzés szerves részévé vált. A tiszaborkúti Mencsulon 2 hetes kihelyezésén, gyönyörű időben, jó hóviszonyok mellett, valamint 4-5 alkalommal itthon, a budai hegyekben volt alkalmuk az aks-oknak sítudásukat és a hegymászásban való jártasságukat fokozni. A Sesul-ra, Hoverlára és Pietros-ra, valamint Rahó-ra és a Tatárhágó-ra végrehajtott túrák a szép emlékek mellett, komoly tapasztalatszerzést és teljesítményt jelentettek. Komoly felkészültségük a főiskolai versenyeken elért szép eredményekben is megmutatkozott.

1943 január 20. Házi síversenyek. (Mencsulon.) Futó egyéni: 1. Márkos András (3. lóv. szd.), 2. Magyarossi Ferenc (1. üteg), 3. Kun László (1. üteg), 4. Jankovics Iván (2. lóv. szd.), 5. Kovács Sándor (1. üteg). — Lesikló egyéni verseny: 1. Magyarossi Ferenc (1. üteg), 2. Kun László (1. üteg), 3. Kovács Sándor (1. üteg), 4. Márkos András (3. lóv. szd.), 5. őrgrof Pallavicini Antal (pc. szd.). — Összetett egyéni verseny: 1. Magyarossi Ferenc (1. üteg), 2. Márkos András (3. lóv. szd.), 3. Kun László (1. üteg), 4. Kovács Sándor (1. üteg), 5. Jankovics Iván (2. lóv. szd.).

Február 2. Főiskolai síbajnokságok. Futó egyéni: 1. Márkos András (3. lóv. szd.), 9. Jankovics Iván (2. lóv. szd.). — Futó csapatbajnokság: 2. a Lase. Lesikló egyéni verseny: 1. őrgrof Pallavicini Antal (pc. szd.). — Lesikló csapatverseny: 3. a Lase.

Torna. Szűk keretek között, lankadatlan szorgalommal készültek tornászaink a BTC tornatermében versenyekre. Szép eredményeiken megérik az elmúlt évben kikerült kiváló tornászok nagy létszámának elvesztése.

1943 március 7. Újonc-tornaverseny. Egyéni összetettben: 3. Böszörményi Géza (1. lóv. szd.). — Csapat összetettben: 2. a Lase (Lányi, Erdős, Gereöffy, Horváth, Böszörményi).

Április 9. Házi tornász-bajnokság. Egyéni korlát: 1. Böszörményi Géza (1. lóv. szd.), 2. Madarász Pál (1. lóv. szd.), 3. Kovács Béla (pc. szd.). — Egyéni nyújtó: 1. Böszörményi (1. lóv. szd.), 2. Kovács Béla (pc. szd.), 3. Madarász Pál (1. lóv. szd.). — Egyéni lóugrás: 1. Vörös Árpád (3. lóv. szd.), 2. Hetsey Pál (pc. szd.), 3. Böszörményi Géza (1. lóv. szd.). — Egyéni lóengés: 1. v. Martonfalvy Hugó (1. lóv. szd.), 2. Vörös Árpád (3. lóv. szd.), 3. Madarász Pál (1. lóv. szd.). — Egyéni gyűrű: 1. Madarász Pál (1. lóv. szd.), 2. Böszörményi Géza (1. lóv. szd.), 3. Kovács Béla (pc. szd.). — Egyéni műszabadgyakorlat: 1. Böszörményi Géza (1. lóv. szd.), 2. Madarász Pál (1. lóv. szd.), 3. Hetsey Pál (pc. szd.). — Egyéni összetett versenyben: 1. Böszörményi Géza (1. lóv. szd.), 2. Madarász Pál (1. lóv. szd.), 3. Kovács Béla (pc. szd.), 4. v. Martonfalvy Hugó (1. lóv. szd.). — Csapatversenyben: bajnok a pc. szd. csapata, 2. az 1. lóv. szd., 3. a 3. lóv. szd., 4. a 2. lóv. szd.

Játék. Ez évben kapcsolódott be újból a Lase a főiskolai labdarúgó-kupa küzdelmeibe. Szereplése meglepetésként hatott nemcsak megjelenésével, hanem elért eredményével is. A házi bajnokságokban minden alosztály teljes létszámmal vett részt és az egymásközötti versenyeken igazi, szép és izgalmas küzdelmeket láttunk.

1942 november 15. Főiskolai labdarúgó mérkőzés: Lase—TFSE 4:1;

november 20. Lase—MAFC 1:1;

november 27. Lase—BEAC 1:3.

1943 március 5. Házi labdarúgó bajnokság: 1. a pc. szd., 2. az 1. lóv. szd., 3. a gk. lóv. szd., 4. a 3. lóv. szd.

Házi kézilabda bajnokság: 1. az 1. lóv. szd., 2. a gk. lóv. szd., 3. a lgy. üteg, 4. a pc. szd., — Főiskolai labdarúgó kupa mérkőzések második fordulója. 1943 március 1. Lase—BEAC 1:2, Lase—MAFC 2:2, Lase—TFSC 4:3.

Öttusa. Az öttusa-utánpótlásnak nagy lendületet adott a honvéd vezérkar főnökének az akadémiák közötti öttusa-csapat számára létesített örökös vándordíja. A nagy versengést kiváló küzdelemben a „Ludovika“ akadémia 1. csapata győzött. Harmadik lett a „Ludovika“ akadémia 2. csapata. Ezzel a győzelemmel elsőnek nyerte a honvéd vezérkar főnökének vándordíját. Egyéni versenyben második Bánky Zoltán 1. lóv. szd.-beli, 4. Vértessy Miklós 3. lóv. szd.-beli, 5. Náday László lgy. ütegbeli, 6. Mezei István pc. szd.-beli, 8. Sebestha Ödön pc. szd.-beli, 9. Baskay Gyula pc. szd.-beli, 10. Becskeházy Csaba 1. üteg.-beli aks.

Az egyéni versenyekben futásban: 1. Bánky László (1. lóv. szd.), pisztolyban: 1. Bánky László (1. lóv. szd.), vívásban: 1. Baskay Gyula (pc. szd.).

E tehetségkutató versenyeknek mellett a várt eredménye. Az aks-ok az országos versenyeken is számottevő eredményeket értek el.

1942 október 22. Országos öttusa verseny: 3. v. Baskay Gyula (pc. szd.), 8. Náday László (lgy. üteg), 9. Lelkes Károly (pc. szd.).

1943 április 25. Öttusa részverseny: 5. Székely Balázs (3. lóv. szd.). — Házi öttusa csapatversenyben: 1. a pc. szd., 2. az 1. üteg. — Házi öttusa egyéni versenyben: 1. Bánky László (1. lóv. szd.), 2. Vértessy Miklós (3. lóv. szd.), 3. Náday László (lgy. üteg), 4. Mezei István (pc. szd.).

Katonai sport. Ez a versenyszám az alosztályok összes akadémikusait megmozgatta. A fegyvernem sajátosságainak megfelelő versenyeken az aks-ok igen szép eredményt értek el.

Alosztály tömegsportverseny: 1. a gk. lóv. és hu. szd., 2. a pc. szd., 3. az 1. lóv. szd., 4. a 2. lóv. szd.

Nyári sportversenyek: 1. a pc. szd., 2. az 1. lóv. szd., 3. a gk. lóv. szd., 4. a 2. lóv. szd.

Lövészet. A zsúfolt szak kiképzés, a sokfajta fegyverrel való foglalkozás csak ritkán tette lehetővé, hogy a Lase nyilvános versenyeken szerepelhessen. Ennek ellenére dícséretreméltó az alábbi eredmény:

1943 február 25—március 5. Országos főiskolai fedett-pálya-verseny. Kispuska egyéni: 4. v. Daru János (1. üteg). — Nemzetközi kispuska: 2. v. Daru János (1. üteg). — Mindkét versenyszámban csapatban: 2. a Lase.

1943 május 9. Országos főiskolai verseny. Újonc-bajnokságok: 1. v. Harkay Tihamér (3. lóv. szd.). — Csapatban: 3. a Lase. — Főiskolai nyílt versenyben: 1. v. Harkay Tihamér (3. lóv. szd.), 2. v. Daru János (1. üteg). Csapatban: 2. a Lase.

1943 július 8. Országos főiskolai lövészverseny Kolozsvárott. Hadipisztoly: 1. Bánky László (1. lóv. szd.), 3. v. Harkay Tihamér (3. lóv. szd.). — Csapatban: 1. a Lase. — Céllövő pisztoly: csapatban 2. a Lase. — Kispuska egyéni: 2. v. Daru János (1. üteg). Csapatban: 4. a Lase. — Hadipuska egyéni: 3. v. Harkay Tihamér (3. lóv. szd.). Csapatban: 3. a Lase. — Kapáslövés egyéni: 3. v. Daru János (1. üteg). Csapatban: 4. a Lase.

Az 1943 augusztus havában megtartott könnyű- és nehézfegyver-verseny eredménye. Hadipuska: 1. az 1. lóv. szd. — Hadipisztoly: 1. az 1. lóv. szd. — Kispuska: 1. az 1. lóv. szd. — Golyószóró: 1. a 2. lóv. szd. — Géppuska: 1. a gk. lóv. szd. — Gránátvető: 1. a 3. lóv. szd. — Aknavető: 1. az 1. lóv. szd. — Páncéltörőágyú: 1. az 1. lóv. szd. — Nehézpuska: 1. a 3. lóv. szd. — Kézigránátdobás: 1. a 3. lóv. szd. — Egyéni versenyekben. Hadipuska: 1. v. Daru János (1. üteg), 2. Koroncay Imre (1. lóv. szd.). — Hadipisztoly: 1. Bánky Zoltán (1. lóv. szd.), 2. Nagy Ferenc (3. lóv. szd.). — Kispuska: 1. Mező Pál (lgy. üteg), 2. Magyarorszáki Szabó Béla (lgy. üteg). — Kézigránát: 1. Lassú András (2. lóv. szd.), 2. Kovács Sándor (1. üteg). A könnyűfegyver vándordíjat nyeri a 3. lóv. szd. A nehézfegyver vándordíjat nyeri az 1. lóv. szd.

TÁBLÁZAT A LASE 1942/43. ÉVBEN ELÉRT EREDMÉNYEIRŐL.

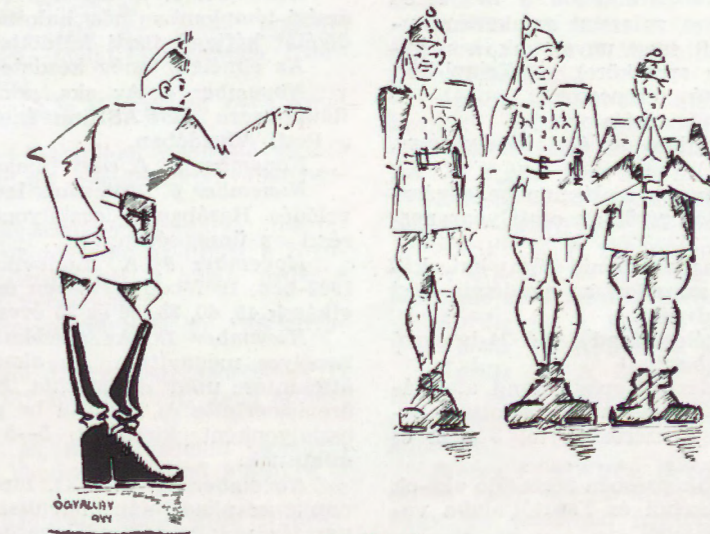
		Atlétika	Vívás	Lövészet	Birkózás	Úszás	Sí	Torna	Öttusa	Játék	Katonai sport	Összesen	Megjegyzés
1.	Háziverseny ...	versenyek száma: 2	5	3	1	1	2	1	1	18	1	35	
		indulók száma: 246	170	312	73	66	125	72	30	198	aks-ok 80%-a	1292	
2.	Főiskolai verseny	versenyek száma: 5	2	6	2	1	1	1	1	6	—	25	1. hely: 23 2. hely: 26 3. hely: 24
		indulók száma: 88	31	62	14	13	28	10	18	66	—	330	
3.	Országos verseny	versenyek száma: 2	14	—	—	1	1	1	3	—	—	22	1. hely: 3 2. hely: 6 3. hely: 2
		indulók száma: 21	96	—	—	1	7	6	16	—	—	147	

E táblázat a ludovikás ifjúság céltudatos tömegtestedzésének és a sport nemzetvédelmi, valamint honvédelmi fontosságának a nehéz viszonyok ellenére is megnyilvánuló átérzését akarja kifejezésre juttatni.

Tapossátok tovább és egyre szélesebbre e

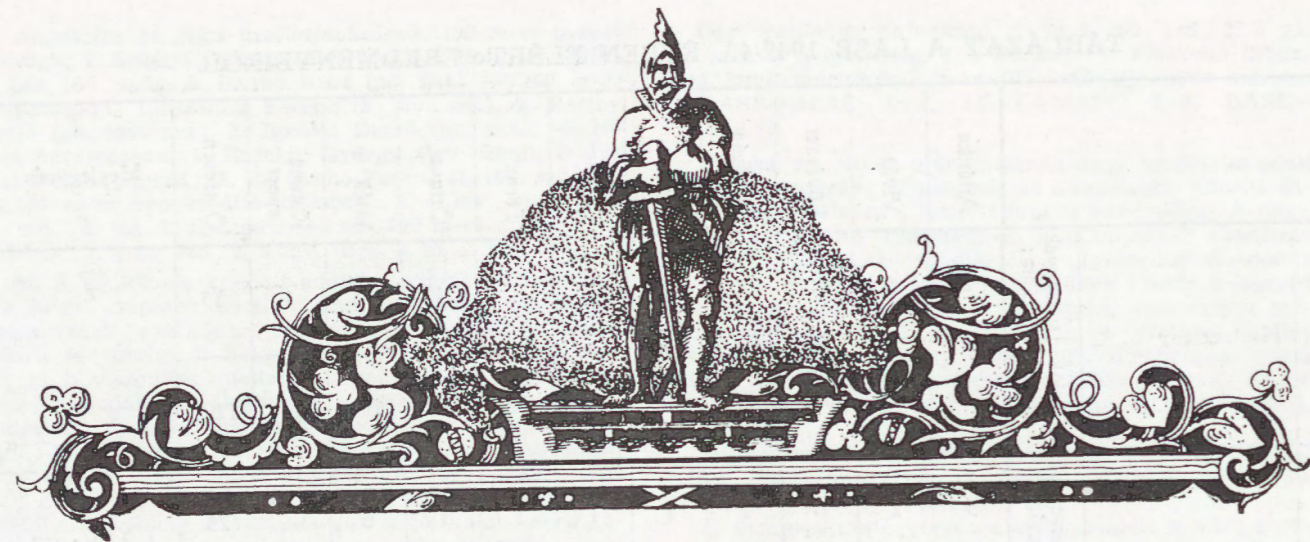
mesgyét, hogy a nemzet polgárai szorosan felzárkózva minél nagyobb tömegben követhessenek benneteket!

Kotsis Miklós százados,
a „Ludovika“ akadémia
testnevelés-vezetője.

„Imához“
Ogyallay Egon akadémikus karikatúrája.

KRÓNKA.

AZ AKADÉMIAI ÉLET KIMAGASLOBB ESEMÉNYEI.

Ötödször közöljük immár az elmúlt tanév krónikaszerű összefoglalását évkönyvünk utolsó rovataképpen. Ezúttal is krónikás rövidséggel foglaljuk össze az év fontosabb eseményeit.

A jelentősebb gyakorlati és sportkihelyezésekről, a hadnagyságról, a ludovikás találkozóról, a Zrínyi-kör munkásságáról és a LASE sportéletéről évkönyvünk egyéb helyein ezidén is külön, önálló cikkekben számolunk be.

A teljesség kedvéért mindig megemlítjük e helyütt is az évkönyv más helyén részletesen taglalt eseményeket.

1942.

Október 4. Tanévnyitó istentisztelet (Veni Sancte.) Az istentisztelet után *vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* vezérőrnagy, akadémia-parancsnok a nagyreán üdvözölte a tiszti és tanári kart, valamint az akadémiásokat. Ez alkalommal alakult meg ugyancsak a nagyreán a LASE (az akadémia sportköre), a Zrínyi-kör, valamint az egyes nyelvvizsgáló csoportok.

Október 5. Pót- és javítóvizsgálatok. Az aks. zászlóalj útbaindulása az őszi kihelyezésre. (Üröm, Pilisvörösvár, Pomáz.)

Október 6. Az aradi vértanúk emlékűnépe. Gyászistentisztelet. A nap jelentőségéről az osztályparancsnokok emlékeztek meg.

Október 10. Gyászmise az akadémia róm. kat. kápolnájában. *Borsányi József* százados, az akadémia hősi halált halt tanárának lelkiüdvéért.

Október 12. Az aks. páncéloszászad f. hó 24-ig tartó kihelyezésre indul *Esztergomba*.

Október 15. A katonai Mária Terézia-Rend alapításának emlékére a királyi várkápolnában tartott ünnepélyes istentisztelet az aks. tüzérszáztól 3 tiszt és 10 akadémiikus jelent meg.

Október 19. A gk. vonat kiképzésben részesülő aks-ok kíválnak a pc. század kötelékéből és *Tahitótfuluba* vonulnak gk. szakgyakorlat céljából.

Október 22. Az 1892-ben felavatott ludovikások 50 éves találkozója az akadémiaon.

Október 25. A hadigondozási vasárnapkal kapcsolatban a „Magyarok Nagyszónya” róm. kat. templom 10 órai szentmiséjén az akadémia képviseletében háromtagú tiszti küldöttség jelenik meg.

Október 28. Az aks. zászlóalj bevonulása az őszi kihelyezésről.

Október 30. *Von Weckmann* vezérőrnagy, a berlini Hadiakadémia parancsnokának és segéd tisztjének: *gróf Münsdorff* alezredesnek látogatása az akadémiaon.

Október 31. A reformáció emlékűnépeinek megünneplése az akadémia protestáns imatermében.

November 1. A „Ludovika” akadémia előtti téren lévő „Névtelen hősök” emlékművét tiszti és akadémiikus küldöttség 9 óra 30 perckor megkoszorúzza. Öttagú tiszti küldöttség képviseli az akadémiaon a Hősök temetőjében 11 órakor tartott gyászszolozsmán is.

Az akadémia halottainak sírját (*Lemberkovics Jenő* szds.: *Kerepesi-út* melletti temető; *vitéz Paál Dénes* tábori esperes és dr. *vitéz Mosonyi Sándor* tábori főesperes: *Farkasréti* temető; *Pogány Jenő* aks. és *Orosz Ferenc* aks., *Szilágyi György* nyilvántartó alhadnagy: *X. ker.*, Új köztemető, Hősök Temetője) rendbehozatta és tiszti küldöttséggel koszorút küldött sírjukra.

November 2. Gyászistentisztelet az akadémia halottaiért a róm. kat. kápolnában.

November 3. Gyászistentisztelet a Kapisztrán helyőrségi templomban hősi halottaink jelki üdvéért. Az akadémiaon kéttagú tiszti küldöttség képviselte.

Az elméleti tanév kezdete.

November 4. Az aks. szimfónikus zenekar résztvett *Rautamaara Aulikki* finn énekművész nő hangversenyén a Pesti Vigadóban.

November 5. A házi filmszínház megnyitása.

November 6. Protestáns leventéünnep a Magyar Művelődés Házában. Alosztályonként 10 akadémiikus vett részt az ünnepségen.

November 8. A „Ludovika” akadémiaon 1897-ben, 1902-ben, 1907-ben, 1912-ben és 1917-ben felavatott ludovikások 45, 40, 35, 30 és 25 éves találkozója az akadémiaon.

November 15. Az akadémia múzeumának ezévi ünnepélyes megnyitása. Az akadémia történetének rövid áttekintése után dr. *Mathia Károly* őrnagy, a múzeum őrje ismertette és mutatta be a gyűjteményt, a tantermi osztályonként kirendelt 5-5 I. évfolyambeli akadémiikusnak.

November 18. Az aks. huszárszászad Simonyi-emléknappja az akadémiaon. Istentisztelet után Simonyi-díj-ugratás volt a nyitott lovardában, 12 órakor díszbeled.

November 20. Házi öttusa futóverseny az akadémiaon.

November 27. Az aks. szimfónikus zenekarba beosztott és december 6-án felavatásra kerülő 16 III. évfolyambeli akadémiikusnak az ének- és zenecsoport vezetője átadta a „Pro musicis artibus” feliratú ludovikás címervereteket.

December 2. A III. évfolyambeli akadémiikusok megtekintették a honvéd Térképészeti Intézetet.

December 3. Az aks. tüzérszászad Borbála-ünnepélye a vívóteremben, 19 órakor a Szent Borbála-szobor megkoszorúzása az akadémiaonkában.

December 4. Borbála-istentisztelet. 8 órakor püspöki mise a róm. kat. kápolnában, majd az aks. tüzérszászad díszmenete Szent Borbála szobra előtt.

December 5. Az időelőtti hadnagyságról főpróbája. A tiszti kitüntetések átadása.

December 6. A Kormányzó Úr Ő Fóméltósága névűnépe.

Időelőtti hadnagyságról.

December 11. A Zrínyi-kör ezidei munkájának megkezdése.

December 12. Házi birkózó bajnokság.

December 18. A róm. kat. akadémiikusok karácsonyi szentgyónása, a protestáns akadémiikusok karácsonyi áhítata 16 órakor.

December 19. A róm. kat. vallású akadémiikusok karácsonyi szentáldozása, a protestáns vallású akadémiikusok karácsonyi úrvacsora-vétele 7 óra 30 perckor.

12 órakor a karácsonyi szabadság kezdete.

December 24. Karácsonyfa-ünnepély a vívóteremben az összes legénységki különítmények számára 16 óra 30 perckor.

1943.

Január 6. 24 órakor a karácsonyi szabadság vége.

Január 9. Indulás a Tiszaborkút-i síkkihelyezésre.

Január 10. A nemzetvédelmi csoport 50 akadémiikusa résztvesz a Szociális Misszió Társulat filmelőadásán a Magyar Művelődés Házában.

Január 24. Az aks. sícsoport bevonulása Tiszaborkútról.

Dr. Hász István tábori püspök ünnepélyes püspöki misét mond az akadémiaon.

Január 26. Az akadémiaonparancsnok előadása a harc-téri helyzetéről a vívóteremben.

Január 27. *Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* vezérőrnagy, akadémiaonparancsnok kinevezése altábor-naggyá.

Február 2-3. 18 akadémiikus résztvesz a MEFSOK országos főiskolai síversenyén

Február 6. Az aks. szimfónikus zenekar részvétele *Herbert Karajan* zenekari hangversenyén a Zeneművészeti Főiskola nagytermében.

7 aks. résztvesz a Magyar Sízövetség síbajnokságán.

Február 8. 60 aks. résztvesz a „Keresztény Női Tábor” világnézetki rávilágítás kapcsán rendezett filmelőadásán a Magyar Művelődés Házában.

Február 11. *Közeghy László* ny. gimn. igazgató vetítette meg előadását a technológiai tanteremben. (Honvédelem — műizlésvédelem.)

Február 12. Az aks. gyalogos alosztályok neve a mai naptól: aks. lövész-szászad.

Február 14. A csendőrkiképzésben részesülő aks-ok résztvesznek a Böszörményi-úti csendőrlaktanyában rendezett „Csendőrnapp”-on.

A Zrínyi-kör képzőművészeti szakosztálva megtekintti a „Művészet a háborúban” című kiállítást a Nemzeti Szalonban, a fényképész-csoport 9 aks-a pedig a B. S. E. fényképkiallításán vesz részt.

Február 18. Az akadémiaonparancsnok úr laktanyaszemléje.

Február 19. A Zrínyi-kör fényképész-csoportjának 11 aks-a megtekintti az EMAOSZ-ban *Dulovics Jenő* színészfénykép-kiállítását.

A Zrínyi-kör irodalmi és nemzetvédelmi csoportja megtekintti a „Művészet a háborúban” című kiállítást a Nemzeti Szalonban.

18 h-kor a páncélos hadtestparancsnokság filmelőadása (Páncélosok elleni közelharc) a vívóteremben.

Február 25-26. Az akadémiaonparancsnok úr alkalmas megbeszélése törzstisztek számára a tanári szobában.

Március 1-2-3. A Magyar Orvosövetség szexuálitkai előadássorozatán tantermi osztályonként 2-2 aks. vesz részt.

Március 3. I. félévi osztályozóértekezlet.

A budapesti spanyol követségnek az elhunyt spanyol király lelkiüdvéért mondott gyászistentiszteletén a budavári koronázó főtemplomban 7 tiszt képviseli az akadémiaon.

Március 5. I. félévi főértekezlet.

Bosnyák Gyula telepatikus hipnotizőr előadása a vívóteremben.

Március 11. Az akadémiaonparancsnok úr alkalmazás megbeszélése főtisztek részére a tanári szobában.

Március 14. Az aks. huszárszászad házi lovasmérkőzése a nyitott lovardában.

Március 15. A magyar szabadság ünnepé. Istentisztelet, majd 11 órakor ünnepély a vívóteremben.

Villányi Endre őrnagy vk. próbaszolgálatra való beosztása és útbaindulása a hadművelési területre.

Március 16-19. 10 tiszt és 60 aks. résztvesz a Manrézában tartott zárt lelkigyakorlaton. A szép gondolatot a H. M. 9. osztály és az akadémiaonparancsnok úr támogatásával *Berta Lajos* tábori főesperes váltotta valóra. A lelkigyakorlatot P. *Révay Tibor* S. J. és P. *Szabó József* S. J. vezették.

Március 19. A II. évf. aks.-ok megtekintik a honvéd Térképészeti Intézetet.

Március 21. Mezei futóbajnokság az akadémiaonparkjában.

Március 28. Az aks. huszárszászad és az aks. tüzérszászad házi lovasmérkőzése (díjugratás) a nyitott lovardában.

Március 29. Repülőbemutató a Budaörs-i rep. téren a II. évf. aks.-ok számára.

Március 31. *Robb Leó* százados orszonaművész hangversenye az akadémiaon róm. kat. kápolnájában. A hangversenyen *Báthy Anna* operaénekesnő, *Laurisim Lajos* dr. operaénekes és az aks. énekkar is közreműködött.

Április 1-4. A róm. kat. vallású tisztek. aks.-ok és tisztelvettesek lelkigyakorlata. A lelkigyakorlatos szentbeszédet ez évben dr. *Szendy László* szombathelyi esperes-üdvéért tartotta.

Csendes órák. Áhítatok a róm. vallású tisztek. aks.-ok és tisztelvettesek számára. A tisztelvettesek által nem háborúskodó *Kiss Sándor* tábori főesperes beszélt.

Április 4. *Dr. Ravasz László* m. kir. titkos tanácsos, dunamelleki református püspök haladók istentisztelet tartása céljából meglátogatta az akadémiaon.

Április 9. A Zrínyi-kör nemzetvédelmi csoportjának 48 aks-a megtekintti az Országos Középszázadi Intézetet, a rádiócsoporthat 23 aks-a pedig a Standard rádiógyárat.

Április 11. *Kletz Károly* kir. főerdőmérnök színes film bemutatója Kárpátaljáról és az erdőkihasználásról a vívóteremben.

Április 12. A hősi halált halt *bárá Babarczy Endre* hadnagyságról lelkiüdvéért mondott gyászmise a ciszterci rend Szent Imre gimnáziumának házi kápolnájában 1 tiszt és 6 aks. képviseli az akadémiaon.

A Magyar Művelődés Házában tartott „Népi magyar est”-en a Zrínyi-kör 30 aks-a vesz részt.

Április 15. A zuhanórepülő orvosi vizsgálatra Budapestre érkezett 29 rep. aks. és 10 rep. szakaszvezető elhelyezése az akadémiaon kórházában.

Április 16. A húsvéti szabadság kezdete 12 órakor.

Április 28. A húsvéti szabadság vége 24 órakor.

Április 30. A Zrínyi-kör nemzetvédelmi csoportjának 50 aks-a megtekintti az Erd-i „Kalom” népfőiskolát, a rádiócsoporthat 20 aks-a pedig a Lakihegy-i rádióadó-állomást.

Május 1. A Vitézi Rend Zrínyi Csoportjának ünnepi estjén *vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* altábor-nagy, az akadémiaonparancsnoka, „Az örökifjú Zrínyi” címmel előadást tartott. Az ünnepi esten tantermi osztályonként 1-1 fő aks. vett részt.

Május 2. A Zrínyi-kör irodalmi és nemzetvédelmi csoportja közösen tartotta rendezeti foglalkozását az akadémiaon disztermben. Ez alkalommal dr. *Mathia Károly* őrnagy tartott előadást a magyar katonanótáról.

Május 3. A keleti hadszíntérről hazaérkezett 2. honvéd hadsereg parancsnoka megkoszorúzta a Hősök Emlékkövét. Az akadémia tisztaügyi tiszti küldöttséggel és díszszázaddal képviseltette magát az ünnepségen.

Május 7. A Zrínyi-kör rádiócsoportja megtekinti a Budafok-i kábelgyárat, a nemzetvédelmi csoport 52 aks-a pedig a „Hangya“ Ceglédi-úti tårházait.

Május 9. A Zrínyi-kör képzõmûvészeti csoportjának 7 aks-a megtekinti a Szépmûvészeti Múzeum kép- és szobortárát.

Május 12. Csapattest-alkalmazó megbeszélés a terepen.

Május 13. A Zrínyi-kör irodalmi és zenei csoportjának együttes díszgyûlése a díszteremben.

Május 16. Az aks. páncélos század III. évf. aks-ai harcászati utazásra indulnak.

Május 17. A II. évf. akadémikusai rohamárkász-kiképzésre Komárom-ba, a III. évf. aks-ai térképoltvasási gyakorlatra útbaindulnak.

Május 18—22. A VIII. évf. növendékek repülõ szakorvosi vizsgája. A növendékek az akadémia kórházában nyertek elhelyezést.

Május 27. A III. évf. aks-ok évvégi osztályozó, egyben fõértekezlete.

Május 29. A III. évf. az 1. és 2. üteg aks-ai kivételével bevonul az akadémia térképoltvasási gyakorlatról, illetve harcászati utazásról.

Május 30. A két világháborúban elesett hõsök emlékünnepé. Az akadémia tartott ünnepélyes istentiszteleten az itthonlévõ aks-ok vettek részt. Az akadémia fõépülete elõtt felállított „Névtelen hõsök“ emlékszobrát 3 tisztbõl, 1 tiszthelyettesbõl és 6 fõ honvédbõl álló küldöttség megkoszorúzta.

A III. évf. aks-ok tolmácsvizsgája az akadémiaán.

Május 31. Az aks. lövészszázalaj III. évf. aks-ai harcászati utazásra, a gyorsosztály aks-ai pedig térképoltvasási gyakorlatra útbaindulnak.

Június 1. Dr. Marjay Gyula orvos-alezredes, az akadémia orvosfõnökének temetése a Rákoskeresztúr-i Új Köztemetõ halottasházából.

A honvéd középiskolai nevelõintézetek VIII. évf. növendékeinek bevonulása központi orvosi vizsgára.

Június 2. Gyászistentisztelet dr. Marjay Gyula orvos-alezredes lelkiúdvéért az akadémia róm. kat. kápolnájában.

Június 5. Az 1942-ben elõzetes felvételi vizsgát tett és pótlólág jelölt karpaszományosok bevonulása a második felvételi vizsga letétele céljából.

Június 12. A II. évf. aks-ok 9 h 10 I-kor a Keleti pályaudvarra érkeznek a Komárom-i árkász kiképzésérõl.

A III. C. osztály aks-ai 21 h 10 I-kor érkeznek ugyancsak a Keleti pályaudvarra harcászati utazásról.

Június 14. Zolnay László III. évf. aks. földi maradványainak megáldása az 1. sz. honvéd helyõrségi kórház ravatalozójában.

Június 15. Az aks. lövészszázalaj indulása a nyári kihelyezésre.

Június 18. A Kormányzó Úr Ó Fõméltósága legmagasabb születése napjának megünneplése. Ünnepélyes istentisztelet és díszbédék. Az aks. tüzérosztály és a huszárszázad Budapesten, az akadémia többi alakulatai pedig a kihelyezés helyén ünnepelték meg Legfõbb Hadurunk születése napját.

Június 19. Az aks. huszárszázad útbaindulása Örkénybe.

Június 21. Dr. Mathia Károly õrnagy útbaindulása külföldi beosztásába.

Az aks. gk. lövészszázad és a fogatolt vonat-kiképzésben részesülõ aks-ok útbaindulása kihelyezésre.

Június 22. Zankó Ernõ II. évf. aks. temetése Tata-tóvárosban.

Június 24. Az „1919. Júniusi Bajtársak Szövetsége“ ellenforradalmi emlékünnepélyt rendez az akadémiaán. Az ellenforradalmi emlékoszlopot megkoszorúzzák. Az aks. tüzérosztály díszmenetet hajt végre a megjelent elõkelõségek elõtt.

Csabay János II. évf. aks. temetése Debrecenben.

Június 28. Az aks. lövészszázalaj Szent László-ünnepsége Balatonalmádiban. A honvédnapi megünneplése. Közös ünnepi ebéd a tisztikar, akadémikusok és legénység részére.

Az aks. tüzérosztály útbaindul Hajmáskérre.

Július 1—augusztus 30. Tartalékos tábori lelkesz tanfolyam az akadémiaán.

Július 1. Dr. Bakó Imre alezredes áthelyezése a 3./II. zászlóalj állományába.

Július 8. Sáska Elemér vk. ezredes, az akadémia új parancsnokának bevonulása az akadémiaába.

Július 16. Az aks. huszárszázad Simonyi-emlékünnepé Örkényben.

Július 24. Az aks. páncélosszázad Szent Kristóf-napja Esztergomban.

Július 25. Az aks. huszárszázad akadémikusai és legénysége az Örkény községben keletkezett tûz elszigetelésében és eloltásában tevékeny részt vett.

Augusztus 6. Az aks. légvédelmi üteg a Hajmáskér-i ládagyár gépházában keletkezett tûz elszigetelésében és eloltásában tevékeny részt vett.

Augusztus 7. A kihelyezett aks. alakulatok bevonulása az akadémiaába.

Augusztus 11—15. A felavatás elõtt álló III. évf. aks-ok zárt lelkigyakorlata a Manrészében.

Augusztus 13. A II. évf. osztályozó értekezlete.

Augusztus 14—18. Az akadémiaák közötti öttusa (futás, kerékpár, pisztoly) második részének lebonyolítása az akadémiaán.

Augusztus 16. A Zrínyi-kör évrõl közgyûlése a díszteremben.

Augusztus 19. Avatási fõprõba a nagyréten. Az 1942/43. tanévi sportdíjak kiosztása.

Az aks. páncélos század hõsi halált halt volt tanárainak és akadémikusainak emléktábláját avatja fel a gyorsépület III. emeletén.

Augusztus 20. Ünnepélyes hadnagyavatás.

A naményi Koncz Istvánné, benedekfalvi Kiszely Ilona Anna-alapítványok ösztöndíj-kamatainak ünnepélyes átadása az akadémia múzeumában. Ezidén Naményi Pál és Cserépy Attila III. évf. aks-ok (felavatásra kerülõ hadnagyok) részesültek a kitüntetõ jutalomban.

Az akadémia búcsúja vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagytól, az akadémia távozó parancsnokától a díszteremben.

Augusztus 21. Tiszti és tanári értekezlet.

Sáska Elemér vk. ezredes átvészli az akadémia parancsnokságát.

Augusztus 27. Megemlékezés vitéz nemes nagybányai Horthy István Kormányzóhelyettes Úr Ó Fõméltósága hõsi haláláról. Gyászistentisztelet után Szonyegh István százados méltatta a szomorú nap jelentõségét az akadémia belsõ udvarán.

Szeptember 1. Áthelyezések az akadémia állományából:

Illés Károly alezredes a 4./III. zlj. állományába,

Jeszenszky László alezredes a 3. határhadász zlj. állományába.

nemes Mihályi István alezredes a 2./II. hu. oszt. állományába,

Bánlaky Sándor õrnagy a H. M. 8. oszt. állományába,

Bényi Elemér õrnagy a 10./II. zlj. állományába,

Szabó Sándor õrnagy a 7./m. oszt. állományába,

Hinday György õrnagy a 26. táb. tí. oszt. állományába.

Szeptember 11—15. Az akadémia parancsnok úr elhelyezési körlet-szemléje.

Szeptember 22—23. A polgári életbõl pályázók központi orvosi vizsgája a 10. sz. honvéd helyõrségi kórházban, és képességvizsgálata az akadémiaán.

Szeptember 24—25. A polgári életbõl pályázók elméleti és testnevelési felvételi vizsgája az akadémiaán.

Szeptember 29. A III. évf. aks-ok bevonulása az akadémiaába.

Szeptember 30. A II. évf. aks-ok bevonulása az akadémiaába.

TARTALOM.

Sáska Elemér vk. ezredes: Búcsúunk vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagytól, a „Ludovika“ akadémia volt parancsnokától	3
Hõseink	9
Vitéz Saáry Jenõ ezredes: A „spártai“ hõs Berta Lajos fõesperes: Molnár Laci hõsi halált halt	15
Dr. M. K.: Hõs voltál, Bandi! Emlékezés báró Babarczy Endre hadnagy hõsi halálára	16
Vitéz Bátorkeszi Kiss Sándor fõesperes: Halottaink	18
Dr. M. K.: Letört reményseink	20
Vitéz Saáry Jenõ ezredes, a Zrínyi-kör tanárelnökönek zárószavai a kör 1943 május 13-án rendezett nyilvános díszgyûlésén	23
Dr. Mathia Károly õrnagy: Katonaeszmény és hivatástudat a magyar romantika irodalmában	25
Dr. Mathia Károly õrnagy: A „Ludovika“ akadémia sigyakorló csoportja a tiszaborkúti-i Mencsulon	29
Pósfay László akadémikus: Árkász-kiképzés Komáromban	33
SORAKOZÓ!	
Dr. Mathia Károly: Örökös dísztagjától búcsúzik a „Ludovika“ akadémia Zrínyi-köre	37
Székely Balázs akadémikus: Az ezeréves magyar akarat	39
Vitéz Szõnyi Miklós fõhadnagy: Amit a csapat vár	41
Vitéz Nagyághy Csaba akadémikus: Sorskérdéseink a háború után	43
Vitéz Osváth Tibor hadnagy: A kristálygömb. (Költemény.)	47
Vitéz Véssey Frigyes akadémikus: A harctéri események és hõsi tettek hatása a tisztí élethivatás elõkészületeire	48
Öry Iván akadémikus: Kigyúlnak a lángok. (Költemény.)	51
Rõder Iván akadémikus: Alosztályszellem, csapatszellem	53
Szeder János akadémikus: Emlékezés. (Elbeszélés.)	59
Doroszlai Ferenc akadémikus: A szakasz hõse. (Elbeszélés.)	63
Weninger Vince akadémikus: Vége a nagyhétnek. (Költemény.)	65

Kapéry Béla akadémikus: Beszél a libánoni cédrus. (Költemény.)	65
Nagy Ferenc akadémikus: Miképpen lehet a csapatnál megkedveltetni igazi népdalmenetelõinket?	67
Ludovikás menetelõk. a) Édesanyám rózsafája . . . b) Sírhat az a kislány . . . Mathia Károly népdalfeldolgozásai	70-71

AKADÉMIAI ÉLET.

Hadnagyavatások. 1942 december 6. (Dr. M. K.)	72
1943 augusztus 20. (Zahumenszky Lajos százados)	76
Ludovikás találkozók	79

ÜNNEPSÉGEINK.

I. Akadémiai ünnepségek	81
II. Fegyvernemi ünnepségek:	
a) Szent László-nap	85
b) Simonyi-emlékünnep	86
c) Szent Kristóf-nap	87
d) Szent Borbála-ünnepség	88

ZRÍNYI-KÖR.

Beszámoló a Zrínyi-kör 1942—43. tanévi munkásságáról.	
I. A Zrínyi-kör szervezete	89
II. Az egyes csoportok mûködése	89
III. A pályázatok eredménye	92
IV. Jutalmak	93
V. Örökös tagságok, elismerések	93
VI. A Zrínyi-kör évrõl gyûlése	94

MÚZEUM.

Dr. Lengyel Béla alezredes: Adalékok Mária Ludovika királyné életrajzához	95
Dr. M. K.: A „Ludovika“ akadémia zászlajának története	96
A „Ludovika“ akadémia büszkeségei	99

TESTEDZÉS.

Kotsis Miklós százados: A testnevelés — nemzetvédelem	100
Beszámoló a „LASE“ 1942—43. évi sportmunkásságáról	102

KRÓNKA.

Az akadémiai élet kimagaslóbb eseményei	108
---	-----

MŰMELLÉKLETEK.

NÉGY ÉS ÖT SZÍNEN:

Bényey Zoltán őrnagy: „Megugrattak Hortobágyon...“ (Olajfestmény.)	24—25
Kotsis Miklós százados: Lángszórós kiképzés Komáromban. (Színes fényképek.)	32—33
Bényey Zoltán őrnagy: Szélmalmok a keleti hadszíntéren. (Vízfestmény.)	40—41
Kotsis Miklós százados: „A Mencsul oldalában.“ Fekete Géza akadémikus: „Vidám menet.“ (Színes fényképek.)	48—49
Fekete Géza akadémikus: „Csendélet.“	48—49
Kotsis Miklós százados: „A jövő katonája.“ (Színes fényképek.)	72—73
„Hiszek Magyarország feltámadásában.“ (Foto Orelly színes fényképe.)	80—81

EGY ÉS KÉT SZÍNEN:

Kováts Tibor akadémikus: „Virágházban.“ Fogarasi Szabó Béla százados: „A Sesul nyerge Kárpátalján.“ (Fényképfelvételek.)	28—29
Iffy Mészöly György akadémikus: „Merengés.“ „Meredek út.“ (Fényképfelvételek a Hohen-tauernből.)	64—65
Keresztes Ákos akadémikus: „Edesanyám.“ (Krétarajz.)	88—89

SZÖVEGOLDALON ÉS SZÖVEG KÖZÖTT:

Nádasi Endre akadémikus: Szomorúfű. (Fényképfelvétel.)	19
Toperczer Oszkár százados: Háborús csendélet. (Fényképfelvétel.)	21
Rátky Tibor akadémikus: „Apport.“ (Fényképfelvétel.)	23
Kanász István akadémikus: Havasi gazdaság a Mencsulon. (Fényképfelvétel.)	29

Németh Miklós akadémikus: Rohambüri-építés Komáromnál. (Fényképfelvétel.)	33
Köhler Ferenc akadémikus: „Lövészet után.“ (Fényképfelvétel.)	41
Rátky Tibor akadémikus: A Pietrosz. (Fényképfelvétel.)	42
Óry Iván akadémikus: „Szemben a fényvel, szemben az árval.“ (Fényképfelvétel.)	43
Kováts Tibor akadémikus: „Hajnal a Dunán.“ (Fényképfelvétel.)	45
Rátky Tibor akadémikus: „Séta.“ (Fényképfelvétel.)	48
Katona József akadémikus: Balatoni műút. (Fényképfelvétel.)	51
Köhler Ferenc akadémikus: „Ragyog a gépágyú.“ „Anyagkarbantartás.“ (Fényképfelvételek.)	52
Rátky Tibor akadémikus: „Figyelőoldal...“ (Fényképfelvétel.)	53
Gróf Somssich Péter akadémikus: Rádiókiképzés az akadémián. (Fényképfelvétel.)	54
Radnóti László akadémikus: „Tóparton.“ (Fényképfelvétel.)	58
Báró Dóry Lajos akadémikus: Beszterce. (Tollrajz.)	61
Ogyallay Egon akadémikus: „Jó dolga van a tács“-nak!“ „Naprátajolás.“ „Műszermunka.“ (Karikatúrák.)	62
Keresztes Ákos akadémikus: „Az utolsó töltegyig.“ (Szénrajz.)	64
Simon Károly akadémikus: „Nóta!“ (Fényképfelvétel.)	67
Mészöly Győző akadémikus: Gábor Áron. (Dombormű.) Tankó Béla akadémikus: Lucifer. (Szobormű.) Báró Waldbott Pál akadémikus csontfaragása.	91
Ogyallay Egon akadémikus: „Imához!“ (Karikatúra.)	107

Az évkönyv jelen kötetét az akadémiaparancsnok úr irányításával Dr. Mathia Károly őrnagy szerkesztette.

A címlapkép (Az 1943. augusztus 20-i hadnaggyavatás díszmenet-részlete.) Oláh Dezső. (az akadémia szerződéses fényképésze) színes felvétele.

Fényképtudósító: Foto Orelly (IV., Múzeum-körút 27).

A hangjegyeket Nekolny Rezső (VIII., Fecske-utca 14.) rajzolta.

A klisék id. Weinwurm Antal cinkográfiai műintézetében (IV., Kammermayer Károly-u. 5.) készültek.

Az évkönyv jelenlegi ára: 20 pengő.

Az előfizetési díjat a „Ludovika“ akadémia általányszámla, Budapest című, 178.386. számú postatakarékpénztári befizetési lapon kell az összeg rendeltetésének pontos megjelölésével beküldeni.

BUDAPEST, 1944.

A M. KIR. HONVÉD „LUDOVIKA“ AKADÉMIA KIADÁSA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VIII. KER., ÜLLŐI-ÚT 80. SZÁM.
„LUDOVIKA“ AKADÉMIA FŐÉPÜLET I. EM. MÚZEUM-IRODA.

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT R-T.

FELELŐS: GYÓRY ALADÁR IGAZGATÓ.

